

70 30 20

SREDNJA VZGOJITELJSKA ŠOLA,
GIMNAZIJA IN UMETNIŠKA GIMNAZIJA LJUBLJANA

70 30 20

SREDNJA VZGOJITELJSKA ŠOLA,
GIMNAZIJA IN UMETNIŠKA GIMNAZIJA LJUBLJANA

ŠOLA SKOZI ČAS

ZBORNİK / 1949–2019

SREDNJA VZGOJITELJSKA ŠOLA,
GIMNAZIJA IN UMETNIŠKA GIMNAZIJA LJUBLJANA

---

70. obletnica programa predšolska vzgoja

---

30. obletnica gimnazije

---

20. obletnica umetniške gimnazije

KAZALO

8

V SLOGU JE MOČ
UVODNE BESEDE

12 • **I**

PRELET DOGODKOV IN DEJAVNOSTI

40 • **II**

PREPLET (OB)ŠOLSKIH DEJAVNOSTI IN VSEBIN

144 • **III**

POMIK V DOŽIVLJAJSKI MOZAIK

174 • **IV**

PREMIK V DELOVANJE TU IN SEDAJ • UTRINKI 2018/19

191 • **V**

70/30/20 • MLADE OČI VIDIJO SVET, KI GA NI

203 • **VI**

SNOVALCI ZGODBE SVŠGL/SVŠGUGL OD LETA 1999 DO DANES

V SLOGU JE MOČ

Velike besede se rojevajo v času zgodovinskih prelomnic in tudi s sloganom SVŠGUGL-ja ni bilo nič drugače. Srednjo šolo sem obiskovala ravno ob koncu dinastije Arko, ko je imperij štirih programov zavzel ravnatelj Pluško in razpisal natečaj za programsko misel takrat še SVŠGL-ja.

Prilika dela tatu, mene pa pisko; pa sem se, na pobudo profesorice Blatnik, prav nič spontano zagledala v prazen list. »Všeč so mu predelave pregovorov,« je bil nasvet, ki se je izkazal za koristnega. Miselni tok me je vodil v smeri svobode, enakosti in predvsem bratstva, saj smo morali pod okriljem ene strehe koeksistirati dijakinje in dijaki različnih strokovnih usmeritev, odložil pa me je na nabrežju sloge in moči.

V slogi seveda je moč, vendar je lahko sloga tudi znak mirovanja, neaktivnosti, celo otopelosti in konformizma – nekonfliktne situacije pa redkokdaj sprožijo spremembe... In ker sem verjela v progresiven razvoj družbe in ker je bila z Nietzschejevimi besedami moja volja do moči še kako živa, sem obratno kakor Zasavci v lokativu singularja tisti -i povrnila nazaj v -u.

Ionesco je nekoč zapisal, da ima zgodovina prav le v duhovitih zgodbah.

Naj tale nariše kakšen nasmeh.

Zala Vidic, nekdanja dijakinja SVŠGUGL

UVODNE BESEDE

Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana v letošnjem letu praznuje tri jubileje:

- **70 let od ustanovitve vzgojiteljske šole in umeščanja vzgojiteljskega programa v naš šolski sistem,**
- **30 let od uvedbe splošnega gimnazijskega programa na šolo,**
- **20 let od začetka izvajanja programa umetniške gimnazije, smer sodobni ples, prihodnje leto pa bo 10 let od začetka izvajanja dramsko-gledališke smeri, ki se je pred tremi leti preoblikovala v smer gledališče in film.**

Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana je šola s tradicijo, uspehi in ambicijami. Naša vizija je razvoj ustanove v kvalitetno, ustvarjalno, uspešno in zdravo šolo. Želimo posredovati sodobna znanja in razvijati samostojno, kritično mišljenje in odgovorno ravnanje, z zglodom vzgajati za strpno, miroljubno sožitje in spoštovanje soljudi. Ena temeljnih nalog je razvijati nadarjenost, ustvarjalnost in sposobnost za doživljanje umetniških del in umetniško izražanje.

Geslo naše šole – V SLOGU JE MOČ – ponazarja prepletenost različnih programov, šolskih in obšolskih dejavnosti, specifičnost umetniških praks in pomen dobrih medčloveških odnosov. Dijake podpiramo v iskanju in razvoju individualne samosvoje podobe in želimo, da realizirajo čim več pričakovanj, ki jih imajo ob vpisu na našo šolo.

Kaj ostaja po letih srednješolskega izobraževanja, ki minejo, kot bi trenil? Spomini, ki so takšni in drugačni. Veseli smo, ker je vsak v času, ki ga je preživel na naši šoli bodisi kot dijak bodisi kot zaposlen, soustvarjal zgodbo SVŠGUGL in pustil neizbrisen pečat. To velja za vseh 70 generacij dijakov, ki so bili ali pa so še na šoli, še bolj pa za vse, ki so bili ali pa so še zaposleni na šoli.

Praznovanje trojne obletnice je priložnost, da se zahvalimo vsem generacijam dijakov in zaposlenim, vsem vrtcem, ki sodelujejo s šolo, in tudi staršem, ki so zaupali šoli svoje najstnike.

Alojz Pluško, ravnatelj SVŠGUGL

I

PRELET DOGODKOV IN DEJAVNOSTI

PRELET PRELOMNIH IZOBRAŽEVALNIH VSEBIN

Vzgojiteljska šola v Ljubljani je bila ustanovljena z dekretom Ministrstva za prosveto dne 18. maja 1949 in je imela skozi čas več imen:

- Vzgojiteljska šola v Ljubljani (1949–1982)
- Srednja vzgojiteljska šola Ljubljana (1982–1989)
- Srednja vzgojiteljska šola in gimnazija Ljubljana (1989–2018)
- Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana (od leta 2018).

Šola, ki je bila strogo poklicno usmerjena, je imela na začetku tri učilnice v dijaškem domu Tabor, obiskovalo jo je 72 učenk dveh oddelkov prvega letnika štiriletne vzgojiteljske šole. Poučevalo je 15 učiteljev po predmetniku, ki je veljal do leta 1958 z zadnjo generacijo dijakinj štiriletne šole:

PREDMETNIK / 1949–1958

Predmeti/tedensko število ur	1. letnik	2. letnik	3. letnik	4. letnik	skupaj ur
1. Obča pedagogika	—	2	2	1	5
2. Psihologija	—	2	3	—	5
3. Predšolska pedagogika s prakso	—	—	5	10	15
4. Temelji filozofije	—	—	—	2	2
5. Državna izgradnja	—	—	—	2	2
6. Slovenski jezik	5	4	4	4	17
7. Tuj jezik	2	2	2	2	8
8. Zgodovina	2	2	2	2	8
9. Zemljepis	2	2	2	2	8
10. Prirodopis	2	3	2	2	9
11. Kemija	3	—	—	—	3
12. Fizika	2	2	—	—	4
13. Matematika	4	2	—	—	6
14. Higiena	2	2	—	—	4
15. Ročno delo	2	2	2	—	6
16. Petje	2	2	2	2	8
17. Glasba (v vseh letnikih po petnajst minut tedensko)	—	—	—	—	—
18. Risanje	2	2	2	—	6
19. Telesna vzgoja	2	2	2	2	8
20. Predvojaška vzgoja	1	2	2	2	7
21. Ritmika	2	2	2	2	8
	35	35	34	35	

Štiriletno šolanje je imelo hospitacije in sklenjeno enomesečno prakso v času počitnic.

Od leta 1949 do 1975 je šolo vodila Lea Smasek, od leta 1976 do 1987 Borut Stražar, nato pa do leta 2008 Milka Arko, ki se je radi spomnimo zaradi njene srčnosti, pozitivnega odnosa do zaposlenih in ljubečega odnosa do dijakov.

Ker je povezovanje teorije in prakse zahtevalo več časa, je šola leta 1958 uvedla 5-letni izobraževalni program predšolska vzgoja, ki je trajal do 1979:

PREDMETNIK / 1958–1979

Predmeti / tedensko št. ur	1. letnik	2. letnik	3. letnik	4. letnik	5. letnik	skupaj
Etika	—	—	—	—	1/2	1,5
Filozofija	—	—	—	2/1	—	1,5
STM	2/2	2/2	2/	—	—	5
Pedagogika	—	—	2/2	2/2	2/2	6
Predšolska pedagogika	—	—	—	4/4	6/6	10
Psihologija	—	—	2/2	3/3	3/2	7,5
Slovenski jezik	4/3	3/3	3/4	3/4	3/4	17
Tuj jezik	3/3	3/2	2/2	2/3	—	10
Zgodovina	2/2	2/2	1/1	2/2	—	7
Geografija	2/1	2/2	2/1	2/2	—	7
Matematika	3/3	3/3	—	—	—	6
Biologija	2/2	2/2	2/2	2/1	—	7,5
Kemija	2/2	1/2	—	—	—	3,5
Fizika	2/2	2/1	2/2	—	—	5,5
Higiena	—	—	2/1	—	2/2	3,5
Gospodinjstvo	—	1/2	2/2	—	2/3	6
Glasbena vzgoja	2/2	1/1	2/1	2/2	2/1	8
Mali instrumenti	—	1/1	1/1	—	—	2
Klavir (po 15 minut tedensko)						
Likovna vzgoja	2/2	2/—	—/2	2/2	—	6
Oblikovanje	—/2	—/2	2/2	—	2/2	6
Telesna vzgoja	2/2	1/2	1/2	2/2	2/2	9
Ritmično-gibalna vzgoja	2/2	2/1	1/1	2/2	2/2	8,5
Obramba in zaščita	—	2/2	1/2	—	—	3,5
	30/30	30/30	30/30	30/30	28/28	

Predmetnik za petletno šolanje vzgojiteljic je obsegal 4 skupine predmetov: obče izobraževalne predmete (44 % učnih ur), estetsko-vzgojne (22 % učnih ur), zdravstvene (15 % učnih ur) in pedagoško-psihološke (19 % učnih ur).

Šolanje so dopolnjevali s predavanji o prometni vzgoji, logopediji, defektologiji in obvezni ma tečajema plavanja in smučanja. S plavalnim tečajem je bilo združeno enotedensko taborjenje na morju (Rab, Makarska, Mali Lošinj). V petletnem programu so uvedli 6 tednov sklenjene prakse v vrtcu.

Vzgojiteljska šola v Ljubljani je bila 12 let edina te vrste v Sloveniji, saj je bila taka šola ustanovljena v Mariboru šele leta 1962, 1971 in 1972 pa še v pedagoških centrih v Celju, Idriji in Kopru.

Šolanje so dijakinje zaključile z zaključnim izpitom pred komisijo profesorjev pedagogike ljubljanske univerze. Leta 1960 je bil ustanovljen oddelek za odrasle – tečaji, ki so trajali dva semestra. Leta 1969 je šola že imela 430 dijakov v 14 oddelkih.

Veliko pozornosti je bilo namenjene javnim prireditvam; navajamo le nekaj prvih:

- 26. 4. 1952 – prva javna prireditev dijakinj z naslovom Vse za Trst, ki so jo pripravile tabornice odreda Hojke.
- 8. 6. 1952 – prva predstava s senčnimi lutkami v Sloveniji. Dijakinje so uprizorile pravljico v šestih slikah *Trdoglav in Marjetica*.
- 22. 3. 1953 – plesna pantomima po Andersonovi pravljici *Kitajski slavček* pod vodstvom profesorice Marte Paulin, ki je poučevala ritmiko.
- 7. 10. 1959 – praznovanje 10-letnice s partizanskim mitingom na Travni gori nad Sodražico, kjer je sodelovalo 267 takratnih dijakinj in vsi učitelji.
- Leta 1960 je šola nastopala s svojim 92-članskim pevskim zborom v dvorani Slovenske filharmonije.
- Leta 1969 je šola praznovala svojo 20-letnico v Mladinskem gledališču in je imela že 433 vpisanih dijakinj. Na slavnostni akademiji so nastopili z recitacijami s pevskimi dodatki,

izraznim plesom in gibi (dijakinje so upodobile skulpture hrvaškega kiparja Ivana Meštrovića – *Odzven gibanja*) ob uporabi različnih ritmičnih instrumentov, ki so jih dijakinje izdelovale same (ropotulje, bobni, tamburini, gosli iz koruznega stebela in brenkala, orehove lupinice, kamni, stekleničke ...).

- Leta 1970 je šola organizirala razstavo likovnih izdelkov v vitrinah in izložbah Name z naslovom *Uspešno vzgojno prizadevanje*.

Šola je usposabljala tudi *varuhe predšolskih otrok* že od marca 1976, ko sta se vpisala dva oddelka, 53 dijakov, do leta 1989. Skupaj je bilo vpisanih 23 oddelkov, 580 dijakov (495 jih je zaključilo izobraževanje – 85-odstotna uspešnost smeri *varuh*). Predstojnica šole za varuhinje, ki je potekala v sklopu vzgojiteljske šole, je bila Bogdana Rusjan.

Leta 1981 je šola sprejela vzgojno-izobraževalni program vzgojitelj predšolskih otrok. Delovna praksa je trajala 9 tednov ali 360 ur v 2., 3. in 4. letniku.

Šolsko leto 1989–1990 pomeni za šolo nekaj novega:

1. Šolanje je zaključila zadnja generacija dijakov 4. letnika, ki si je še pridobila naziv vzgojitelj.
2. Razširitev vpisa v novi smeri izobraževanja VIP pedagoški, smer B – družboslovno-jezikovna.
3. Šola je prejela najvišje priznanje na področju šolstva – Žagarjevo priznanje.

PREDMETNIK PREDŠOLSKA VZGOJA / 1990–1991

PREDMETI – ur/teden	1. letnik	2. letnik	3. letnik	4. letnik	Skupno št. ur
Splošno izobraževalni predmeti					
Slovenščina	4	4	4	4	560
Tuji jezik I	3	3	3	3	420
Matematika	3	3	3	2	385
Zgodovina	2	2	2		210
Geografija	2	2	2		210
Sociologija		2			70
Informatika	2				70
Biologija	2	2	2		210
Kemija	2	2			140
Fizika	2	2			140
Športna vzgoja	2	2	2	3	315
Skupaj splošni predmeti	24	24	18	12	2730
Strokovno teoretični predmeti					
Glasba z metodiko	3	2	2	2	315
Instrument					46 *
Likovna kultura z metodiko	2	3	2	2	315
Ples z metodiko	2	1	1	1	175
Psihologija			2	3	175
Pedagogika			2	3	175
Higiena z gospodinjstvom			3		105
Skupaj	7	6	12	11	1306
Praktično izobraževanje					
Tečaji s področja športa	1	1	1		105
Hospitacije		2	2	2	210
Praktično pedagoško delo				6	210
Delovna praksa		1	1		72
Skupaj strokovni del	8	9	15	19	597
Interesne dejavnosti – letno	96	96	96	64	352
Skupaj ur na teden	32	33	33	31	4985
Število tednov izobraževanja v šoli	38	38	38	37	151
Skupno št. tednov izobraževanja	38	39	39	37	153

Od 1994 do 2004 smo na šoli izvajali program *varuh* – negovalec in skupaj s centrom Dolfke Boštjančič pripravili program ob delu v okviru projekta TEMPUS. Program je bil namenjen zaposlenim v zavodih za usposabljanje s ciljem, pridobiti znanja in veščine za delo z osebami s posebnimi potrebami. Odprli smo en oddelek. Koordinatorica na šoli je bila Ljubica Pirc.

S šolskim letom 2008–2009 smo začeli izvajati prenovljeni program predšolska vzgoja. Pomembna novost prenovljenega programa je bila kompetenčna zasnovanost, modularna zgradba, povezanost teorije in prakse, izbirnost ter odprti kurikulum. Srednješolski strokovni program predšolska vzgoja traja štiri leta. Vključuje splošnoizobraževalne predmete, strokovne module, praktično usposabljanje z delom v vrtcih, odprti kurikulum in interesne dejavnosti. Vsak udeleženec je moral v štirih letih opraviti tečaje plavanja, smučanja, rolanja in drsanja.

Po uspešno zaključenem četrtem letniku in opravljeni poklicni maturi dijak pridobi poklic vzgojitelj predšolskih otrok/vzgojiteljica predšolskih otrok. Na poklicni maturi so naši dijaki izjemno uspešni, med njimi je vsako leto nekaj zlatih maturantov. Poklicna matura je prvič potekala 2002 (uspeh 97,8 %).

PREDMETNIK ZA PROGRAM PREDŠOLSKA VZGOJA / 2009–2010

		1. letnik	Ure/ teden	2. letnik	Ure/ teden	3. letnik	Ure/ teden	4. letnik	Ure/ teden
A	Splošnoizobraževalni predmeti								
P01	Slovenščina	140	4	105	3	105	3	137	4
P02	Matematika	105	3	105	3	105	3	68	2
P03	Tuji jezik	105	3	105	3	105	3	102	3
P04	Umetnost - Likovna u.	68	2						
	Glasba	34	1						
P05	Zgodovina	68	2	68	2				
P06	Geografija	68	2	68	2				
P07	Sociologija			68	2				
P08	Psihologija			68	2				
P09	Fizika	70	2						
P10	Kemija	70	2						
P11	Biologija	68	2	68	2				
P12	Športna vzgoja	105	3	70	2	70	2	95	3
B1	Obvezni strokovni moduli								
M01	Veščine sporazumevanja			68	2			34	1
M02	Pedagogika in pedagoški pristopi v predšolskem obdobju					102	3		
M03	Razvoj in učenje predšolskega otroka					68	2	68	2
M04	Varno in zdravo okolje					102	3		
M05	Kurikulum oddelka v vrtcu	17	0,5	17	0,5			68	2
M06	Igre za otroke			68	2				
M07	Ustvarjalno izražanje								
	Glasba	68	2	68	2	68	2		
	Ples	34	1	34	1	68	2		
	Likovna u.			68	2				
M08	Matematika za otroke							102	3
M09	Jezikovno izražanje otrok					68	2		
M10	Naravoslovje za otroke			68	2				
M11	Družboslovje za otroke					68	2		
M12	Informativno komunikacijska tehnologija	68	2						
B2	Izbirni strokovni moduli							102	3
M13	Likovno izražanje							102 ali	
M14	Glasbeno izražanje							102 ali	
M15	Plesno izražanje							102 ali	
M16	Šport za otroke							102 ali	
M17	Multimedije							102	
C	Praktično izobraževanje v šoli								
	Likovna u.			34					
	Glasba					34		34	
	Ples	34							
	Kurikulum oddelka v vrtcu, igre			34					
Č	Praktično izobraževanje pri delod.	38		38		76		228	
D	Interesne dejavnosti	96		96		96		64	
E	Odprti kurikulum	80		114		80		146	
	Instrument	34	0,33	34	0,33	34	0,33	34	0,33

V šolskem letu 2001/2002 smo prvič vpisali dijake rednega poklicnega tečaja, oddelka za mladino (27 dijakov). Od leta 1999 so praktično pedagoško delo – PPD – opravljali dijaki 2. in 3. letnika v sklopu 32 ur – 5 dni (2. letnik) in 42 ur – 7 dni (3. letnik). Potekalo je v kombinaciji nastopov in priprav plesno-glasbenih dramatizacij. Novost je bila uvedba hospitacij v vrtcu v obsegu 70 ur letno. Na začetku smo sodelovali z vrtci Mladi rod, Jelka in Ciciban.

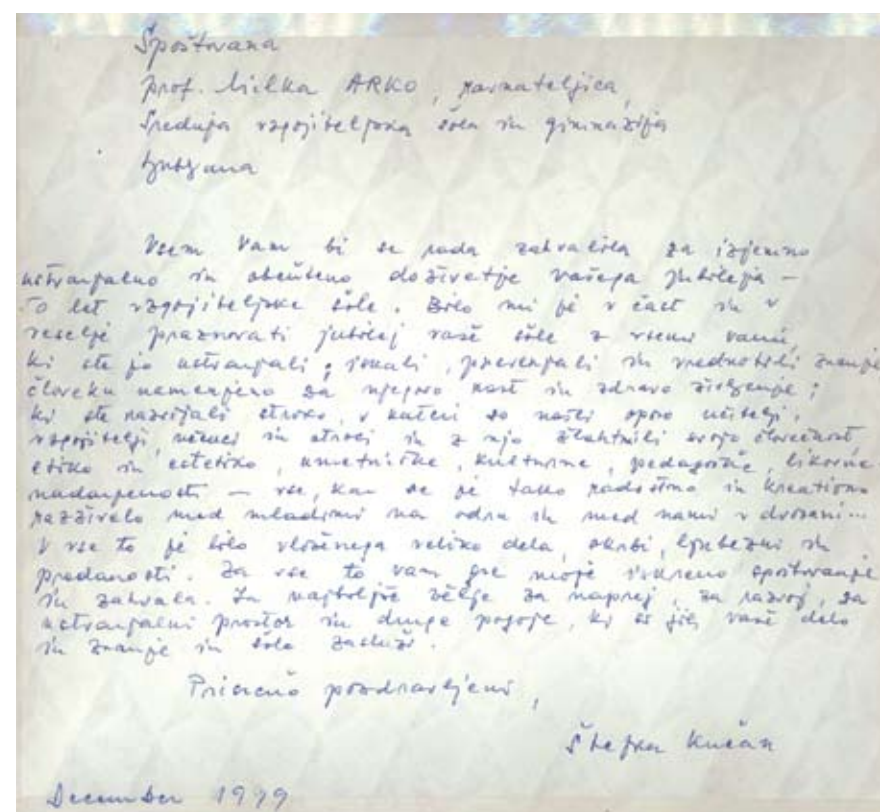
PREDMETNIK POKLICNEGA TEČAJA / 2001–2002

Oznaka	Programske enote	Skupno število ur	Število kreditnih točk
B – Strokovni moduli			
M01	Komunikacijske veščine	52	3
M02	Predšolska pedagogika	78	3
M03	Razvojna psihologija	78	3
M04	Varnost in zdravje v vrtcu	52	3
M05	Kurikulum oddelka v vrtcu	102	6
M06	Likovno, glasbeno in plesno izražanje	314	16
M09	Narava in družba za otroke	52	6
Skupaj B		728	40
Č	Praktično usposabljanje z delom pri delodajalcu	304	12
	Otrok in jezik	26	2
	Glasbena delavnica	26	1
	Igra za otroke	52	1
Skupaj pouka (B+E)		832	44
Skupaj (B+Č+E)		1136	
Poklicna matura			4
Skupaj kreditnih točk			60
Število tednov izobraževanja v šoli		26	
Število tednov praktičnega izobraževanja v podjetju		8	
Skupno število tednov izobraževanja		34	

Od leta 2006 sodelujemo s šolo Bundes-Bildungsanstalt für Kindergartenpädagogik v Celovcu pod vodstvom Lucije Ogorevc – Feinig. V sklopu sodelovanja dijakinje in dijaki 4. letnika predšolske vzgoje nastopajo s predstavami za otroke po slovenskih vrtcih na avstrijskem Koroškem in izvajajo različne delavnice.

Ravnatelj Alojz Pluško
in Lucija Ogorevc Feinig

Čestitka in zahvala
Štefke Kučan
ob ob 50. obletnici šole,
decembra 1999

SPLOŠNA GIMNAZIJA

Program gimnazija se prvič uvede v šolskem letu 1990/91. Sprejetih je bilo 95 novincev (med njimi 23 fantov). Oblikovali so se trije oddelki (povprečno v vsakem oddelku 33 dijakov) z različnimi izbirnimi skupinami predmetov:

1. e – oddelek s pedagoško in naravoslovno izbirno skupino
1. f – oddelek z jezikovno izbirno skupino
1. g – oddelek z družboslovno izbirno skupino

PREDMETNIK PROGRAMA GIMNAZIJE / 1990–1991

PREDMETNIK PROGRAMA GIMNAZIJE					
PREDMETI	1. letnik ur/teden	2. letnik ur/teden	3. letnik ur/teden	4. letnik ur/teden	Skupno število ur
Obvezni štiriletni predmeti:					
Slovenščina	4	4	4	4	560
Matematika	4	4	4	4	560
Prvi tuji jezik (angleščina)	3	3	3	3	420
Drugi tuji jezik (nem. ali franc.)	3	3	3	3	420
Zgodovina	2	2	2	2	280
Športna vzgoja	3	3	3	3	420
Obvezni predmeti:					
Glasba	1,5				52+18*
Likovna umetnost	1,5				52+18*
Geografija	2	2	2		210
Biologija	2	2	2		210
Kemija	2	2	2		210
Fizika	2	2	2		210
Psihologija			2		70
Sociologija		2			70
Filozofija				2	70
Informatika	2				70
Ure za izbirne predmete (tedensko):	-	3	3	8–12	490–630
Obvezne izbirne vsebine (letno):	90	90	90	30	300
Skupaj	32	32	32	29–33	4374–4514

Kot kriterij za omejitev vpisa smo upoštevali splošni učni uspeh in uspeh pri slovenskem jeziku, matematiki in tujem jeziku od 5. do 8. razreda osnovne šole (50 %) ter rezultate na sprejemnih izpitih iz matematike in slovenskega jezika (50 %).

Kot izbirne predmete je šola ponujala francoščino ali italijanščino, umetnostno zgodovino, likovno snovanje, glasbo in ekonomijo.

V šolskem letu 2016/2017 smo prvič razpisali le en oddelek gimnazije in smo tako skupaj imeli 7 oddelkov (170 dijakov, med njimi 53 fantov).

Danes obiskuje program splošne gimnazije 109 dijakov. V predmetniku smo prvič uvedli ITS – interdisciplinarni sklop (3 ure v 2. letniku). ITS je samostojni del predmetnika, vendar ni predmet v klasičnem pomenu besede, čeprav se ocenjuje in je sestavina izbirnega dela programa. Delo temelji na učnih načrtih izbirnih predmetov in na poglobljanju/razširjanju znanj in veščin obveznih predmetov, zapisanih v posebnih/izbirnih ciljih in vsebinah v učnih načrtih. Na šoli izvajamo ITS – Biti umetnik in ITS – povezava vsebin iz psihologije, umetnostne zgodovine in informatike.

Čas po letu 1994 je zaznamovala splošna matura za gimnazijo. Uspešnost na prvi splošni maturi je bila 94,5-odstotna.

V šolskem letu 2010/2011 je na šoli potekala strokovna priprava na izvajanje fleksibilne učne diferenciacije pri pouku matematike in angleščine v okviru projekta »Posodobitev kurikularnega procesa na OŠ in GIMN«. Šola je bila vključena tudi v konzorcij šol, ki so vodile projekt Uvajanje novih izobraževalnih programov v srednjem poklicnem in strokovnem izobraževanju s področja storitev za obdobje 2008–2012 – projekt UNISVET. Glavni cilj projekta je bila evalvacija uvajanja in celotnih novih programov.

V šolskem letu 2012/2013 smo v sodelovanju z Zavodom za šolstvo začeli izvajati inovacijski projekt Terapevtski pes v šoli. Opazovali smo, kako prisotnost psa vpliva na vzdušje v razredu in počutje posameznika ter kakšne izkušnje pridobijo dijaki pri delu s predšolskimi otroki ob sodelovanju terapevtskega psa. Člani projektnega tima so bili Mojca Trampuš (vodja), Alojz Pluško, Irma Kokelj Žerovnik, Katja Virant Iršič, Jana Hafner in Brigita Rupar (Zavod za šolstvo).

UMETNIŠKA GIMNAZIJA

V šolskem letu 1999/2000 smo pričeli izvajati nov program umetniška gimnazija – smer sodobni ples. Vpisali smo 22 dijakov, katerih uspešnost je bila ob koncu šolskega leta 86,3-odstotna. Prvi kandidati te smeri so maturirali leta 2003.

PREDMETNIK UMETNIŠKE GIMNAZIJE – SMER SODOBNI PLES / 1999–2001

PREDMETI	letnik (tedensko število ur)				Skupaj ur
	1.	2.	3.	4.	
OBVEZNI ŠTIRILETNI PREDMETI:					
Slovenščina	4	4	4	4	560
Matematika	4	4	4	4	560
Prvi tuji jezik (angleščina)	3	3	3	3	420
Drugi tuj jezik (nemščina ali francoščina)	2	3	3	2	350
OBVEZNI PREDMETI:					
Zgodovina	2	2	2		210
Geografija	3				105
Biologija, kemija, fizika*	4	4			280
Psihologija, sociologija, filozofija**			2	2	140
Likovna umetnost			1		35
Informatika		2			70
Sodobne plesne tehnike	6	6	6	6	840
Balet	3	2	2	2	315
Uporabna anatomija			1	1	70
Glasba	1	1	1	1	140
Zgodovina plesa in odrske umetnosti		1	1	1	105
URE ZA IZBIRNE PREDMETE:				2	70
DRUGE OBLIKE SAMOSTOJNEGA ALI SKUPINSKEGA DELA:					
Ustvarjalna delavnica	4	4	6	8	770
Obvezne izbire vsebine (letno)	90	90	90	30	300
SKUPAJ UR (tedensko):	36	36	36	36	

Pred vpisom na umetniško gimnazijo, smer sodobni ples, so morali kandidati uspešno opraviti preizkus nadarjenosti za ples ter prijavi za vpis priložiti zdravniško potrdilo.

Preizkus posebnih sposobnosti in nadarjenosti za ples zajema:

- plesno vajo, ki jo vodi plesni pedagog in je namenjena oceni osnovnega plesno-tehničnega predznanja;
- predstavitev kratke kompozicije ali koreografije brez glasbene spremljave, ki jo pripravijo kandidati sami; traja do štiri minute, z njo se preverja sposobnost interpretacije;
- krajšo improvizacijo, ki jo kandidati pripravijo na preizkusu po navodilih komisije; s tem se ugotavlja stopnja ustvarjalnosti.

Pobudnici in prvoborki za ustanovitev modula sodobni ples Maji Delak so prisluhnili na Ministrstvu za šolstvo in šport. Ob tem je skrb za strokovno delo prevzel EN-KNAP, Zavod za organizacijo in izvedbo kulturnih prireditev. K sodelovanju je povabil priznane strokovnjake za ples in druge strokovne predmete. Smer sodobni ples je maturitetni program, kar pomeni, da je zagotovljen maturitetni standard in se zaključi s splošno maturo. Dijak ima po končanem šolanju vse možnosti, da nadaljuje študij na univerzi.

V prijetnem vzdušju, na parketu in ob drogu pred zrcalno steno se kalijo in razvijajo svojo umetniško nadarjenost bodoči plesalci, plesni pedagogi in koreografi. Dijaki s spoznavanjem različnih sodobnih plesnih tehnik urijo svoje telo, pridobivajo občutek za ritem in glasbeno spremljavo ter spodbujajo svojo ekspresivnost. Ustvarjalna delavnica se posveča razvijanju kritičnosti, samostojnosti in spretnosti v ustvarjanju, balet kot dopolnitev pa je nujen za vsakega dobrega sodobnega plesalca.

Petra Pikalo, plesalka in profesorica za sodobni ples, je povedala:

»Povabilu za poučevanje sem se odzvala, ker mislim, da ima ta šola veliko perspektivo, da bo nov val plesalcev osvežil našo plesno sceno. Dijaki pri tej starosti so zelo dojemljivi in jim je treba posredovati samo najboljše ... To, kar tu delamo, je hkrati tudi začetek produkcije ...«
Trošt, Š., 2000, str. 21

Strokovni predmeti so sprva potekali v dvoranah plesne šole Urška na Gospodarskem razstavišču. Dopoldne so imeli strokovne plesne predmete, za katere je program pripravila mednarodna šola plesnih pedagogov EN-KNAP, popoldne pa gimnazijske predmete. Urnik je že od začetka obširnejši, tedensko imajo 36 ur pouka, od teh je 13 ur namenjenih plesnim predmetom.

Prva plesna dvorana na Dunajski cesti, Plesna šola Urška

Prva produkcija je potekala 2. aprila 2013 v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma. Naslov je bil *Predpremiere '03* (podnaslova ni imela). Šlo je za revijski prikaz dela pri praktičnih strokovnih predmetih. Nastopili so vsi štirje letniki umetniške gimnazije, smer sodobni ples. Prvo generacijo maturantov je takrat pri ustvarjalni delavnici poučeval Iztok Kovač in z njimi pripravil koreografijo. Ostali učitelji mentorji so bili: Petra Pikalo, Matej Kejžar, Maja Delak, Tanja Skok, Nataša Tovirac in Andreja Rauch.

VEČER 19. 2. 2002 KULTURA IN ŠOLSTVO

Sodobni ples kot predmetni modul umetniške gimnazije v Ljubljani

Kmalu prvi maturanti sodobnega plesa

S strokovno koordinatorko za sodobni ples Majo Delak

Umetniška gimnazija z oddelkom za sodobni ples deluje v sklopu Srednje vgojiteljske šole in Gimnazije-SVŠG v Ljubljani. Oddelček za sodobni ples ima letos že tretjo obletnico, torej prvi gimnazijci zaključujejo tretji letnik, naslednje leto, pa bodo nastopili že prvi maturanti umetnostne zvrsti sodobnega plesa. O šoli in njenem programu sodobnega plesa smo se pogovarjali s koordinatorko strokovnega dela programa Majo Delak.

Kako poteka pouk na oddelku za sodobni ples in kakšna je specifičnost tovrstnega predmetnega modula?

Teoretični del programa zajema splošne predmete gimnazijske izobrazbe, s posameznikom na umetniški vzgoji. Temu primerno so okrnjeni določeni naravoslovni predmeti (fizika, biologija), kemije ni v programu, dodatno pa se odloča tudi o izbiri dveh družboslovnih predmetov, in sicer med sociologijo, filozofijo in psihologijo. Po zaključnem študijskem letu dijaki opravijo maturo iz slovenščine, angleščine, matematike in iz dveh izbranih predmetov, od katerih je eden sodobni ples s praktičnim in teoretičnim delom. Z opravljenjo maturo imajo naši učenci možnost vpisa na odgovarjajočo oziroma izbrane visokošolske ustanove.

Šolski urnik je dokaj zahteven, je kombinacija umskega in fizičnega dela. Na dan imajo tri do štiri ure plesne vadbe, ki zahteva dobro fizično kondicijo. Skupni tedenski urnik oddelka je 36 ur. Za šola nima primeranih prostorov za potrebe plesne vadbe, tako da tovrstni del poteka v prostorih plesne šole Urška v Ljubljani. To pa zahteva tudi dodatni čas za samo pot. Specifični teoretični predmeti so glasba, od tretjega letnika naprej zgodovina plesa in odskih umetnosti, od tretjega letnika dalje pa uporabna anatomija.

Kaj menite o rezultatih teh treh let?

Osebnostno sem zelo zadovoljna z napredovanjem dijakov. Rezultati njihovih dosežkov, so bili opaženi tudi v predstavah, lastnih in nagradnih stvaritvah. Moč me izvedba sicer dobrega koncepta umetniške gimnazije, ki se deli na več smeri, gledališko, plesno, glasbeno in likovno. Plesni in glasbeni del se delita še na module. Zastavljeni normativni postavljajo visoke norme, zahtevajo 30 učenecov v posameznem razredu, kar je pri tej razdrobljenosti težko izpeljati. Menim, če bi te smeri na začetku programske izvedbe združevali, bi imeli manj težav s prostori, številom dijakov, delitvami v skupino kakor tudi z zaposlovanjem kadrov. Imamo enotno teluško gimnazijo, ekonomsko gimnazijo, nimamo pa enotne umetniške gimnazije. Samo po sebi kaže da bi morali imeti umetniško gimnazijo kot učno celoto, kjer učenci obiskujejo skupaj splošni učni program, specifični predmeti, pa se lahko dogajajo po določeni in izbranih usmeritvah. Niti ena od umetniških gimnazij nima optimalnih pogojev, kaj šele odgovarjajočih in nujno potrebnih prostorov, večina so najemniki dražjih šol. V Evropi ima vsaka taka šola svoj oder in dvorane za izvajanje zahtevnih umetniških programov.

Od kod prihajajo učenci? Kako je prišlo do obstoječega srednješolskega koncepta šolanja in kako naprej?

Učenci prihajajo iz cele Slovenije, iz krajev in mest, kjer so prisotni plesni centri. Veliko jih je iz Celja, Maribora, Duple, Idrije, Trzin, Kranja, Kamnika, Primorske, največ pa iz Ljubljane.

V času prenevo šolanja se je na bivšem ZKOS-u in v Društvu za sodobni ples začela oblikovati ideja o vzpostavitvi vertikale šolanja sodobnega plesa: osnovna, srednja in visokošolska izobrazba. Prevzela sem koordinacijo srednje stopnje, pri realizaciji pa so sodelovali svetovalci in avtorji posameznih učnih načrtov, med njimi je bila tudi Ksenija Hribar. Sama sem primerjala več učnih načrtov tovrstnih izobraževalnih ustanov v Evropi - Angliji, Franciji, na Nizozemskem... Vsekakor sem si pomagala z učnimi načrti in predmetnikom naših gimnazij in tako je nastal program, ki naj bi realno odgovarjal našemu sistemu izobraževanja.

Kako je z osnovnim in visokim šolanjem ne vema, ker so to koordinacijo prevzeli drugi. Menim pa, da je visokošolski program treba prilagoditi slovenskemu prostoru in potrebam. Visokošolska ustanova potrebuje tudi primerne kadre, sicer v Sloveniji deluje že kar nekaj plesalcev z dokončanim visokošolskim študijem v tujini in z zaključnim podiplomskim študijem plesa, kompozicije, videa, filma in pedagogike. Za plesalce in še zlasti za baletnike so zelo pomembna leta ob zaključku šolanja. V tem poklicu je pomembno skrbeti tudi za nadgradnjo in nekoliko manj pri sodobnih plesalcih pokaže problem tranzicije okoli 35. leta. To je eno pomembnih vprašanj, s katerimi se naša stroka srečuje, a pri nas še ni govora o tem. Tu pa gotovo visokošolski študij omogoča različne nadgradnje umetniškega trzava.

Daliborka Podboj

Maja Delak (s sinom). Šolanje se je na Srednji glasbeni in baletni šoli v Ljubljani, nato pa še na CNDC P' Esquisse d'Angres v Franciji. Je plesalka, koreografka in tudi aktivna članica mednarodne plesne skupine En-Knap, plesati je začela že v petem letu starosti. Leta 1995 je ustvarila svoj večji koreografski prenos, solo, Manifestacija inverzija in nato leta 1999 duo Gina & Marvanni.

Kot prva se je vključila v svoj profesionalni projekt 'gagon', poleg ostalih nastopajočih so nastopile tudi tri dijakinje umetniške gimnazije-oddelka sodobni ples. Svaritev je nastala v produkciji En-Knap, namenjeni razvijanju mladih plesalcev.

Vtise po treh letih izobraževanja je predstavila Maja Delak v časopisu Večer, 19. 2. 2002.

V šolskem letu 2010/2011 smo v okviru programa umetniške gimnazije pričeli izvajati dramsko-gledališko smer. Ta dijakom omogoča uvajanje v gledališko umetnost, doživljanje umetniških izkušenj, ustvarjanje, poustvarjanje in pridobivanje teoretičnih znanj s področij gledališča, sodobnega plesa, videa in filma, hkrati se dijaki po gimnazijskem programu pripravljajo na maturo. Vpisali smo kombinirani oddelki (14 dijakov dramsko-gledališke smeri smo združili s 16 dijaki smeri sodobni ples).

PREDMETNIK UMETNIŠKE GIMNAZIJE, DRAMSKO-GLEDALIŠKE SMER / 2010–2011

PREDMETI	1. letnik		2. letnik		3. letnik		4. letnik		SKUPNO
	št. ur na		št. ur na		št. ur na		št. ur na		št. ur
	teden	leto	teden	leto	teden	leto	teden	leto	v programu
I - Obvezni predmeti									
Slovenščina	4	140	4	140	4	140	4	140	560
Matematika	4	140	4	140	4	140	4	140	560
Prvi tuji jezik	3	105	3	105	3	105	3	105	420
Drugi tuji jezik	2	70	3	105	3	105	2	70	350
Zgodovina	2	70	2	70	2	70			210
Geografija	3	105							105
Biologija	2	70	2	70					70
Fizika	2	70	2	70					70
Sociologija					2	70			70
Psihologija,							2	70	70
Likovna umetnost					1	35			35
Informatika			2	70					70
Glasba			1	35					35
Športna vzgoja	3	105	3	105	3	105	3	105	420
Zgodovina in teorija drame in gledališča	2	70	2	70	2	70	2	70	280
Umetnost govora	1	35	1	35	3	105	3	105	280
Umetnost giba	1	35	2	70	3	105	2	70	280
Video in film					1	35	1	35	70
II - Izbirni predmeti							4	140	140
III - Druge oblike samostojnega ali skupinskega dela									
Delavnice :	1–5	35–175	2–3	70–105	4–8	140–280	0–5	0–175	245–735
- dramsko-gledališka	1	35	2	70	2	70	4	140	315
- inštrument z osnovami teorije glasbe	1	35	0,33	11,6	0,33	11,6	0,33	11,6	70
- zvočno-glasbena					1	35	1	35	70
- impro	2	70	1	35	1	35	1	35	175
- gibalna	1	35			2	70	2	70	175
- video-filmska					2	70	2	70	140
- likovna					2	70	2	70	140

Dramsko-gledališka smer se je izvajala samo v Novi Gorici, zato smo se zaradi zmanjševanja interesa za vpis v splošno gimnazijo odločili za razpis programa tudi pri nas. Program pa je tudi najbolj kompatibilen programu sodobni ples.

Dijaki umetniške gimnazije so se kot drugi tuji jezik učili nemščino ali francoščino.

Pouk je bil deljen na teoretični in praktični del. Strokovni predmeti – zgodovina in teorija drame in gledališča, umetnost govora, umetnost giba, video in film, delavnice (dramsko-gledališka, inštrument, zvočno-glasbena, gibalna, video-, filmska in likovna) – so pomemben del strokovnega izobraževanja bodočega umetnika.

Od šolskega leta 2017/2018 izvajamo prenovljeni program umetniške gimnazije – smer gledališče in film. Dijaki spoznavajo gledališko umetnost, doživljajo umetniške izkušnje, ustvarjajo, poustvarjajo in pridobivajo teoretična znanja s področij gledališča, plesa, videa in filma. Hkrati se po gimnazijskem programu pripravljajo na maturo, ki jim omogoča nadaljevanje študija v univerzitetnih študijskih programih. Program zasleduje splošne cilje gimnazijskega programa ter specifične cilje umetniške gimnazije, ki so usmerjeni v doseganje znanj, sposobnosti, veščin in odnosov na področju gledališke in filmske umetnosti pri dijakih.

PREDMETNIK UMETNIŠKA GIMNAZIJA, SMER GLEDALIŠČE IN FILM / 2017

PREDMETI	1. letnik	2. letnik	3. letnik	4. letnik	SKUPNO	maturitetni
	št. ur na leto	št. ur na leto	št. ur na leto	št. ur na leto	št. ur v programu	standard
I Obvezni predmeti						
Slovenščina	140	140	140	140	560	560
Matematika	140	140	140	140	560	560
Prvi tuji jezik	105	105	105	105	420	420
Drugi tuji jezik	105	105	105	105	420	420
Športna vzgoja	105	105	105	105	420	
Zgodovina	70	70	70		210	280
Geografija	70	70			140	280
Biologija, kemija, fizika*	140	175			315	315
Psihologija			70		70	280
Sociologija			70		70	280
Filozofija				70	70	280
Glasba		35			35	
Likovna umetnost	35				35	
Informatika	70				70	280
Zgodovina in teorija gledališča in filma	105	105	105	105	420	420
Izbirni strokovni predmet**			70	70	140	
II Izbirni predmeti				70-210	70-210	
SKUPAJ URE	1085	1050	980	910-1050	4025-4165	
III Druge oblike samostojnega ali skupinskega dela – delavnice						
Delavnice skupaj	175	210	140-280	140-210	665-875	
Gledališke in filmske delavnice***	175	210			385	
Področja: igra in govor, fotografija in film, zvok in glasba, gib, impro						
Gledališke delavnice:***			140-280	140-210	280-490	
Področja: igra in govor, impro, gib, zvok in glasba, vizualna delavnica)						
Filmske delavnice: ***						
Področja: snemanje in montaža, scenarij in režija, filmski zvok, nastopanje pred kamero, posebne avdiovizualne tehnike in elementi)	90	90	90	30	300	
IV Obvezne izbirne vsebine						

Preko strokovnih predmetov in delavnic (zgodovina in teorija gledališča in filma, igra in govor, impro, gib, zvok in glasba, vizualna delavnica, snemanje in montaža, scenarij in režija, filmski zvok, nastopanje pred kamero, posebne avdiovizualne tehnike in elementi) dijaki usvajajo veščine telesnega in govornega izražanja, pridobivajo temeljna teoretična in praktična znanja s področja scenskih umetnosti in novih medijev, zlasti s področij gledališča in filma, ter spoznavajo svetovno in slovensko zgodovino in teorijo dramske umetnosti, gledališča in filma ter krepijo odnos do tovrstne umetnostne dediščine.

PROSTORSKA UMEŠČENOST ŠOLE

Po sporazumu o delitvi prostora s PEF UL razpolaga SVŠGUGL z 20,3 % stavbe oz. 2877 m² (celotna jih ima 14171). V teh prostorih že od leta 1983 poteka pouk programa predšolska vzgoja. Do leta 2014 je tu potekal tudi pouk za oba gimnazijska programa. Za potrebe sodobnega plesa je šola do leta 2011 najemala prostore v različnih ljubljanskih plesnih šolah. Od leta 2014 poteka del pouka v plesni dvorani Srednje gradbene, geodetske in okoljevarstvene šole Ljubljana.

Srednja vzgojiteljska šola Ljubljana
na Poljanski 22, 1958–1983

Srednja vzgojiteljska šola,
gimnazija in umetniška
gimnazija Ljubljana
na Kardeljevi ploščadi 16

Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija
in umetniška gimnazija Ljubljana
na Kardeljevi ploščadi 28a

Plesni in gledališki center SVŠGUGL na Kardeljevi ploščadi 28a

Od februarja 2014 razpolagamo še s stavbo na Kardeljevi pl. 28 a. Pridobili smo dodatnih 3109 m² uporabne površine v stavbi stare poklicne šole, kjer poteka pouk obeh gimnazijskih programov, deloma pa tudi predšolske vzgoje (naravoslovje).

Ob Dimičevi ulici je iz stare telovadnice in novega prizidka leta 2016 nastal sodoben Plesni in gledališki center SVŠGUGL, kjer imamo veliko gledališko-plesno dvorano z velikim odrom in 150 sedeži za gledalce ter plesno in baletno dvorano. Skupna površina Plesnega in gledališkega centra je 680 m².

Februarja 2018 je šola pridobila v upravljanje celotno območje delavnic srednje poklicne gradbene šole in v letu 2019 se bosta po dokončni izgradnji novih delavnic Srednje gradbene, geodetske in okoljevarstvene šole Ljubljana pričeli sanacija in preureditev starih delavnic v dodatne plesne, gledališke, filmske in glasbene dvorane. Dodatnih prostorov je 1990 m². Ob predvidenem zaključ-

ku obnove v prvi polovici leta 2020 bo šola razpolagala z 8657 m² površin na obeh lokacijah na Kardeljevi ploščadi 16 in 28 a, kar je trikrat več kot med leti 1983 in 2014.

Dolgoročno delovanje šole na dveh, prostorsko odmaknjenih lokacijah seveda ni najprimernejše; prostorski načrti MOL dovoljujejo širitev na lokaciji Kardeljeve pl. 28 a, vendar je to odvisno od državnih vlaganj v šolsko infrastrukturo.

Računalniška učilnica, 2002

Računalniška učilnica, 2019

DEJAVNOSTI, KI SO PRISPEVALE K PREPOZNAVNOSTI ŠOLE OD LETA 2001 DO 2017

19. oktobra 2001 je prvič potekalo srečanje vzgojiteljskih šol pri nas. Sodelovali smo s še štirimi vzgojiteljskimi šolami v Sloveniji (Ajdovščina, Maribor, Celje in Ljutomer). Dijaki so se pomerili v odbojki, glasbenih in likovnih predstavvah ter dramski igri. Srečanje Vzgojiteljada je postalo tradicionalno, šola ga je doslej organizirala dvakrat: leta 2001 in leta 2013.

Dvakrat letno pripravljamo rajanje za otroke, ki smo ga najprej poimenovali Otroški živ žav, tudi Zmajčkov dan, Zajčkov dan, Dan marjetic. Dijaki so pred desetletji sami dali pobudo za tako obliko sodelovanja z okoljem.

Dijakinje in dijaki 3. letnika predšolske vzgoje vsako leto pripravijo predstave in delavnice za otroke (lutkovno predstavo, plesno-glasbeno ter gledališko-glasbeno dramatizacijo). Sklop tovrstnih predstav in delavnic smo poimenovali »Mali abonma za otroke«.

Zlata goska,
2013

Pajkec Ogabek,
2013

Sovica Oka,
2015

Peter Klepec,
2016

Že nekaj desetletij na šoli deluje tudi instrumentalni sestav, ki združuje dijakinje in dijake vseh programov. Največ nastopov je potekalo na državni reviji in tekmovanju Pika poka pod goro. Na šolskih prireditvah nas razveselijo tudi nastopi dekliškega pevskega zbora in razredni pevski zbori 1. letnikov ter šolski bend s kitaristi, ki s svojo glasbeno izraznostjo popestrijo dogajanje.

Vsakoletno sodelovanje na Festivalu za tretje življenjsko obdobje

Leta 2002 je šola pridobila certifikat in postala članica mreže šol Unesco ASP net, katere ideje so uveljaviti kulturo miru, nenasilja ter se naučiti skrbeti za planet Zemljo. Šola je sledila Unescovim ciljem: učiti se vedeti, učiti se delati, učiti se biti, učiti se živeti skupaj in tako spodbujala različne aktivnosti dijakov: raziskovalne dejavnosti z naslovom Zaupajmo v lastno ustvarjalnost, priprava številnih glasbeno-plesnih dramatizacij ...

Projekt Unesco – dediščina v rokah mladih (Gramozna jama, 2013)

Delovala je tudi navijaška plesna skupina Ognjene strele pod vodstvom Irene Masten.

Od leta 1992 do 2013 je deloval Dekliški zbor Srednje vzgojiteljske šole in gimnazije Ljubljana pod vodstvom zborovodkinje Janje Dragan Gombač, ustanovljen leta 1992 na pobudo zborovodkinje Janje Dragan Gombač in ravnateljice Milke Arko. Ker je v obdobju okoli leta 2000 na šoli delovalo več zborov, je zbor leta 2003 zaradi boljše prepoznavnosti imenu šole dodal še ime Aurora. Ime so izbrale pevke, in sicer po pesmi, s katero je zbor v tistem času zelo uspešno nastopal. V dobrih dvajsetih letih je Dekliški zbor vsako leto pripravil okoli petnajst nastopov in koncertov na šoli ali izven nje, torej čez tristo koncertov in nastopov, v zboru pa se je izmenjalo čez 300 pevk.

Vsako leto smo organizirali več ekskurzij po Sloveniji in tujini (Dunaj, Pariz, Rim, Nizozemska ...). Nadstandardne ekskurzije so vodili Drago Radoman, Lidija Černuta Nowak in Maja Božičnik. Povprečno smo v šolskem letu izvedli 24 strokovnih ekskurzij.

V okviru projekta slovensko-nemškega partnerstva je potekala tudi izmenjava dijakov: v maju nas je obiskalo več dijakov iz Frankfurta na Odri. Nastanjeni so bili pri vrstnikih, šola pa je poskrbela za malico in kosilo. Vodja projekta je bila Maša Kosem.

Sodelovali smo tudi s kmetijskim inštitutom pri projektu Jabolko v šoli, dijaki so trikrat na teden malicali tudi jabolka. Leta 2007 smo pridobili Eko zastavo in izvedli več dejavnosti v okviru projekta Kapljica življenja.

Vivaristični krožek je deloval pod vodstvom Ivice Vrečko Novak in Danijele Ferjan.

Dijaki so skrbeli za številne živali (činčile, želve, morske prašičke, mongolske skakače).

Med izbirnimi vsebinami je izstopalo tudi podjetništvo pod vodstvom mentorja Robija Biložerića. Dijaki so ustanovili podjetje Nostra Libra, d. d. za proizvodnjo in prodajo šolskih almanahov ter fotografij za osebne izkaznice. Osnovna sredstva so zbrali s prodajo delnic sošolcem, profesorjem, staršem.

Med dejavnostmi dijakov je leta 2002 izstopala ustanovitev instrumentalno-plesne zasedbe z naslovom Svip Kitis, ki je predstavljala orkester šestih kitaristov, ki so s plesalkami tvorili 9-člansko zasedbo.

V šolskem letu 2008/2009 smo prvič uvedli vikend tabore za maturante, in sicer v marcu v CŠOD Planica, kjer so preverjali in utrjevali svoje znanje iz psihologije in matematike.

Dijaki organizirano obiskujejo več kot 35 različnih kulturnih dogodkov, večinoma glasbene prireditve različnih žanrov in zvrsti, od koncertov resne glasbe, opernih in baletnih predstav do prireditev lahkotnejšega in zabavnejšega značaja.

V šolskem letu 2015/2016 so bile v izbor dodane še likovne delavnice v ŠKUC-u in MSUM-u ter filmske predstave v Kinu Dvor.

S predstavami sodelujemo na številnih festivalih, npr. FOGU, ORRFOMANIJA, TRANSGENERACIJE, VI-DEOMANIJA ... Pogosto smo nagrajeni za inovativnost in umetniško prepričljivost. Že dve leti dijaki pripravljajo predstave v lastni režiji, kar pomeni, da smo uspeli privzgojiti strast do umetniškega ustvarjanja. Fotografije teh dogodkov sledijo ob naslednjih jubilejih.

»Skoraj nikogar ni, ki bi bil povsem brez nadarjenosti. Izobrazba jo odkrije, pridnost jo nadgradi, značaj jo ohrani.« Curt Goetz

Petra Vignjevič Kovjanić, pomočnica ravnateljice in profesorica zgodovine

II

PREPLET (OB)ŠOLSКИH DEJAVNOSTI IN VSEBIN

- 42 / Breda Kroflič; Jana Javornik: **SLOVENSKA PREDŠOLSKA VZGOJA V MEDNARODNEM PROSTORU OB JUBILEJU ŠOLE /1949-2019**
- 46 / Milka Arko: **ŠOLA NAVDIHA, USTVARJALNOSTI IN SPOMINOV**
- 60 / Andreja Gjud: **MOJI SPOMINI**
- 64 / Dora Gobec **DRUGO OBDOBJE SVŠ – RAZCVET IN SEMENA PEDAGOŠKE MISLI IN USTVARJANJA**
- 68 / Mateja Jagodić **SPOMIN NA SVŠGL**
- 69 / Neja Kos Lenard: **BLEŠČEČI VRHUNCI**
- 741 / Maja Delak: **IZOBRAŽEVANJE JE PRVO INSTITUCIONALIZIRALO SODOBNI PLES**
- 80 / Mojca Dimec: **OD DRAMSKO-GLEDALIŠKE SMERI DO SMERI GLEDALIŠČE IN FILM, OD 334 DO GIFT-A ALI OD NOSTALGIJE NOSTALGIJE DO DUA CARBONARA**
- 90 / Slavica Remškar: **DOBRA OTROŠKA REVIJA V IZOBRAŽEVANJU VZGOJITELJIC IN VZGOJITELJEV**
- 92 / Sonja Kononenko: **ŽELIM, DA BI IZKUŠNJO Z LUTKO PRIDOBIL PRAV VSAK DIJAK**
- 95 / Majda Švegl: **ŠPORTNA VZGOJA NA SVŠGL: DRUGAČNA IN PESTRA**
- 98 / Alenka Smuk: **NARAVOSLOVJE NA SVSGUGL: VOLJA IN SRCE NAJDETA POT**
- 100 / Deja Kačič, Maša Kukec, Tina Resman: **ZABAVNA MATEMATIKA**
- 102 / Mojca Trampuš: **S ŠAPO JE VSE LAŽJE**
- 106 / Aleš Cofidenti: **INFORMATIKA**
- 107 / Dijakinje 3. h: **STROKOVNA EKSKURZIJA V BERLIN**
- 108 / Petra Županič: **KARDIOGRAM ŠOLSKEGA UTRIPA V K28a**
- 109 / Ema Ilar: **NJENE PODOBE**
- 110 / Katja Virant Iršič: **UTRINKI Z NASTOPOV ŠOLSKEGA INŠTRUMENTALNEGA SESTAVA**
- 112 / Janja Dragan Gombač: **DEKLIŠKI ZBOR SVŠGL POD VODSTVOM ZBOROVODKINJE JANJE DRAGAN GOMBAČ (1992–2013)**
- 116 / Jasna Dolgan: **OD OTROK SEM SE MNOGO NAUČILA**
- 118 / Vilma Rupnik: **PRISPELA SEM TJA, KAMOR SEM BILA NAMENJENA**
- 125 / Marija Ogrinec: **KDO JE BILA MARTA PAULIN?**
- 130 / Mira Voglar: **HVALA, LJUBA ŠOLA**
- 133 / Katja Prezelj: **PRIPOVEDOVANJE ZGODB**
- 134 / Neža Vizjak: **LISTI IZ PESNIŠKEGA DNEVNIKA**
- 138 / Igor Štuhec: **PESEM DVEH ZMERJAVCEV**
- 140 / Klemen Kovačič, Blaž Andrašek: **UTRINEK DVEH DIJAKOV**
- 142 / Jana Hafner: **SVŠGUGL GRE V SVET MEDNARODNIH PROJEKTOV**

SLOVENSKA PREDŠOLSKA VZGOJA V MEDNARODNEM PROSTORU OB JUBILEJU ŠOLE / 1949–2019

Ob sedemdesetletnici Srednje vzgojiteljske šole, gimnazije in umetniške gimnazije Ljubljana je potrebno poleg njenega razvoja izpostaviti tudi njen prispevek k razvijanju kakovostne slovenske predšolske vzgoje v tem obdobju. »V tujini že dolgo slovenskim javnim vrtcem priznavajo, da so med najboljšimi na svetu.« (Dnevnik, 31. 5. 2019, Predšolska vzgoja, str. 3). Vsekakor je izobraževanje vzgojiteljic že od same ustanovitve srednje vzgojiteljske šole v daljnem letu 1949 temeljilo na teoretičnih izhodiščih predšolske pedagogike v predšolski pedagoški praksi in s tem na raznolikosti učnega programa. Ob pridobivanju splošnega srednješolskega znanja je bil in je še poudarek na znanjih iz predšolske pedagogike. Ta je od samega začetka vključevala metodike spoznavanja okolja, govorne vzgoje in otroške književnosti, razvijanja in ustvarjalnega logičnega mišljenja, telesne vzgoje, zdravstvene vzgoje z gospodinjstvom. Sestavina usposabljanja za pedagoško delo s predšolskim otrokom je tudi upoštevanje individualizacije, to je, upoštevanje posebnosti otrok in ustreznih pristopov k vzgojno zahtevnejšim otrokom. Za ljubljansko srednjo šolo vzgojiteljske smeri (in kasneje tudi za vzgojiteljske šole v drugih slovenskih krajih, kakor tudi za kasnejšo višjo, visoko in magistrsko stopnjo na pedagoških fakultetah) je značilen še poseben poudarek na razvijanju estetsko vzgojnih učnih predmetov, kot so glasbena, likovna, plesna vzgoja z metodikami.

Cilj je spodbujanje ustvarjalnosti dijakinj, dijakov, študentk, študentov za ustvarjalno delo v pedagoški praksi. Plesna vzgoja z metodiko, z imenom ritmično gibalna vzgoja, izhajajoča iz sodobnega ustvarjalnega izraznega plesa, je bila ob ustanovitvi šole in je še danes obvezna sestavina učnega oziroma študijskega programa. V primerjavi z izobraževanjem in usposabljanjem za pedagoško delo s predšolskimi otroki v drugih državah je to dragocena posebnost. Treba je tudi pripomniti, da je vsled prisotnosti tega predmetnega področja zrasla ob Vzgojiteljski šoli v Ljubljani še samostojna umetniška gimnazija sodobne plesne in dramske smeri. K razvoju slovenske predšolske vzgoje sta prispevali zavzetost in ustvarjalnost profesorjev – različnih strokovnjakov na splošno izobraževalnih področjih, kakor tudi priznanih umetnikov pedagogov na estetsko vzgojnem področju. Ti so od samega začetka šole iskali, razvijali, ustvarjali samostojne poti, teorijo in prakso slovenske predšolske pedagogike. Glede na dosedanji razvoj vzgojiteljske šole, osnovane na temeljnih načelih slovenske predšolske vzgoje in izobraževanja, ne preseneča priznavanje kvalitete našim otroškim vrtcem v svetovnem merilu.

Prav zato je ob tem visokem jubileju šole aktualna tudi primerjalna mednarodna raziskava slovenske avtorice dr. Jane Javornik, že 15 let delujoče na univerzah v Združenem kraljestvu in na Švedskem (trenutno

University of Leeds) na področju primerjalne socialne politike. Dr. Jana Javornik in soavtorica dr. Mara A. Yerkes v članku *Ustvarjalne možnosti: Otroško skrbstvo iz primerjalne perspektive* (Mara A. Yerkes, Jana Javornik, 2018, *Creating capabilities: Childcare policies in comparative perspective*, prosto dostopen) primerjalno analizirata organizacijo otroškega skrbstva v petih evropskih državah, med njimi tudi v Sloveniji, in v eni zunajevropski državi: Islandija, Slovenija, Švedska, Nizozemska, Velika Britanija in Avstralija. Pristope v politiki otroškega skrbstva ocenjujeta in primerjata glede na dostopnost vrtcev, zmožnosti staršev za vključevanje otrok, kvaliteto vzgojnega kadra in vzgojno-izobraževalnega procesa ter prožnost skrbstva glede na različne potrebe staršev.

Angleški pojem childcare policy svobodno prevajam s slovenskim pojmom otroško skrbstvo, ki zajema socialno politiko z otroškim varstvom ter predšolsko vzgojo in izobraževanje. Pričujoča primerjalna raziskava otroškega skrbstva preučuje defamilizacijo – otroško skrbstvo zunaj družine, skupno vsem šestim obravnavanim državam. Avtorici primerjalno analizirata razlike med javnimi in tržno naravnanimi ustanovami otroškega skrbstva – vrtci ter razlike glede na spol in razredno pripadnost staršev. *Tri od obravnavanih držav, Islandija, Slovenija, Švedska delujejo po sistemu javnih vrtcev. Otroško varstvo v ostalih treh, Avstraliji, na Nizozemskem, v Veliki Britaniji temelji na tržnih mehanizmih. S primerjalno analizo avtorici ugotavljata, da ta razlika pomembno vpliva na starševske zmožnosti skrbstva otrok in druge vsebine otroškega skrbstva. Zgodovinsko gledano je bil namen Islandije, Slovenije in Švedske razvijati javne vrtce v podporo enakosti spolov pri zaposlovanju obeh staršev oziroma v podporo zaposlenim ženskam. Teoretično nudi javna skrb z upoštevanjem materialnih zmožnosti staršev in dostopnosti, kar je značilno za tovrstni pristop, staršem boljše možnosti skrbstva otrok. Nasprotno imajo Avstralija, Nizozemska in Velika Britanija eksplicitno tržno naravnano otroško skrbstvo, kar zmanjšuje dostopnost in zmožnosti staršev za urejanje skrbstva njihovih otrok.*

Glede na okvir naše predstavitev, ki se nanaša na sedemdesetletni razvoj Srednje vzgojiteljske šole v Ljubljani in na njeno tesno povezanost z razvojem slovenske predšolske vzgoje, bomo iz predstavljenih raziskovalnih ugotovitev izpostavili mednarodno primerjavo kakovosti otroškega skrbstva oziroma otroških ustanov-vrtcev.

Avtorici med šestimi državami primerjalno analizirata *strukturalno kvaliteto* in *procesno kvaliteto* vrtcev. V preverjanje *strukturalne kvalitete* so zajeti: maksimum velikosti skupin, razmerje števila vzgojnih delavcev na število otrok, izobrazbena raven vzgojnega kadra. *Procesno kvaliteto* primerjata glede na vzgojno-izobraževalni proces, upoštevajoč vsebine, metode, oblike, sredstva vzgojnega dela, kurikulum, odnos vzgojitelj – otrok, otrok – otrok. Zaradi omejene razpoložljivosti ustreznih podatkov je raziskava primerjalno ovrednotila predvsem *strukturalno kvaliteto*. Podatkov in raziskav o *procesni kvaliteti* je

namreč še vedno malo, še posebej o učinkih *procesne kvalitete* na otrokov razvoj, zato avtorici poudarjata, da ostaja to področje izziv za nadaljnje primerjalno preučevanje.

Raziskava ugotavlja, da se glede na politiko otroškega skrbstva obravnavane države med seboj pomembno razlikujejo. *Na eni strani je skupina treh držav z razvidnimi vzorci javnih vrtcev (Islandija, Slovenija, Švedska), na drugi strani pa skupina držav s tržnim pristopom k otroškemu skrbstvu (Avstralija, Nizozemska, Velika Britanija).* Kot že povedano, v naši predstavitvi njune primerjalne študije izpostavljamo kakovost otroškega skrbstva, katere sestavina je tudi izobraževanje in usposabljanje vzgojnega kadra za kakovostno vzgojno izobraževalno delo v vrtcih. Primerjava upošteva naslednja merila kakovosti: zahteve glede zdravja, varnosti, prostora, usposabljanje kadrov, razmerje glede na število otrok in vzgojnega kadra, kurikulum.

Ugotovljeno je, da je *v državah s tržnim pristopom (Avstralija, Nizozemska, Velika Britanija) ustvarjanje visoko kakovostnega otroškega skrbstva dokaj težavno* zaradi neugodnega odnosa med tržno oskrbo in kvaliteto zlasti glede ustrezno usposobljenega kadra in zmožnosti staršev. V skupini z javnimi vrtci (Islandija, Slovenija, Švedska) sta avtorici ugotovili dosledno višjo kakovost po vseh merilih, podprto tudi z lokalnimi avtoritetami (občinami v Sloveniji), ki so odgovorne za visoko kakovostno raven otroškega skrbstva. Glede na *strukturalno kakovost* (velikost otroških skupin, razmerje vzgojitelj-otrok, *usposobljenost kadra, vzgojni proces, kurikulum*) se jasno kaže razlika med javnim in tržnim otroškim skrbstvom. V državah s tržnim skrbstvom je razvidna nižja kvalifikacija vzgojnega kadra, in ni zahtevana terciarna (višja, visoka) raven izobrazbe, kot je značilno za skupino držav z javnimi vrtci. Usmerjenost k dobičku in zaposlovanju vodi k nižjim kvalifikacijskim standardom.

Avtorici v sklepnih ugotovitvah izpostavljata, da primerjalna študija nudi pomembne vpoglede v otroško skrbstvo in družinsko politiko, vendar ostajajo mnogi izzivi za nadaljnje preučevanje. Države sicer investirajo v vzgojno-varstvene ustanove – vrtce, vendar je potrebno vlagati tudi v preučevanje in merjenje učinkov različnih pristopov otroškega skrbstva na otrokov razvoj.

Breda Kroflič, doktorica psihologije in predavateljica na Pedagoški fakulteti v Ljubljani
Jana Javornik, doktorica socioloških znanosti in predavateljica na Univerzi v Leedsu

VIRI:

Mara A. Yerkes, Jana Javornik (2018)

[Creating capabilities: Childcare policies in comparative perspective. *Journal of European Social Policy* \(Open Access\)](#)

ŠOLA NAVDIHA, USTVARJALNOSTI IN SPOMINOV

Kako se je spominjam?

Z izjemno lepimi in veselimi spomini na sodelavce, dijakinje in dijake, starše, s katerimi sem uspešno sodelovala, na vrtce in vzgojiteljice, s katerimi smo stkali bogate strokovne vezi in so dragoceno prispevali k našemu razvoju. To je bila šola učenja, glasbe, igre, plesa in športa, skratka, dela. Poslopje šole je v času mojega prihoda v kolektiv stalo na Poljanski cesti 22 v Ljubljani. Bilo je mogočno, prostorno, sorazmerno lepo, prenovljeno in zelo zanimivo. Tu se je kot v prvi šoli v Sloveniji izvajal 5-letni vzgojiteljski program in kar 12 let smo bili edina šola te vrste v Sloveniji. 18. maja 1949, ob ustanovitvi, ji je bilo zaupano pomembno poslanstvo – temeljito izobraziti mlade ljudi, da bodo sposobni kar najbolje vzgajati naše najmlajše, naše otroke.

Obdobje od 1. septembra 1973 do konca avgusta 1987 / učiteljica

Prvega septembra 1973 me je v šoli sprejela ravnateljica Lea Smasek, ki je šolo gradila, kreirala in soustvarjala ter jo skupaj s predanim pedagoškim kolektivom vodila 26 let. Takoj po diplomi na Filozofski fakulteti sem tako kot mlada učiteljica geografije in zgodovine pričela s poučevanjem zgodovine, nekaj let tudi geografije, po dopolnilnem izobraževanju na Fakulteti za družbene vede pa sem pridobila še dodatna znanja za pouk samoupravljanja s temelji marksizma. V učilnico sem bila postavljena brez uradnega pripravništva in mentorstva. Mentor mi je bil ubran, izkušen pedagoški zbor, ki mi je ves čas stal ob strani z nasveti, mi bil za vzgled ter mi nudil veliko oporo in pomoč. Hitro sem se znašla, saj sem bila polna energije, veselja, radosti in zadovoljstva ob delu z mladimi, polnimi idej, navdiha in pripravljenosti za delo.

Že po enem letu poučevanja sem sprejela tudi razredništvo in spremljala do uspešnega zaključka tri generacije. Z dušo in srcem sem se posvetila **poučevanju mladih**, pri katerih sem vedno našla odziv, ne samo pri pouku, ampak tudi pri številnih dodatnih dejavnostih, krožkih, prireditvah, projektih ... Oh, kaj vse dobrega in lepega smo počeli! To je bila šola nenehne, vsakodnevnih akcij, šola življenja. V razred sem prihajala z navdušenjem in veseljem, kajti če delaš s srcem, energijo in predanostjo, dosežeš veliko, in tako je tudi bilo. Trudila sem se, da bi postala dober učitelj praktik, zato sem se redno strokovno izpopolnjevala in sledila novostim v teoriji in praksi. Dobro sem se pripravljala na pouk, jasno določala cilje učnih ur, izbirala pestre oblike in metode dela in skozi razgovor, razmišljanje in aktivno sodelovanje dijakov so ure minevale mimogrede. Pogosto sem gradila na pohvali, grajo sem uporabljala zelo redko, le na štiri oči. Pri pisnih

nalogah goljufanja in prepisovanja nisem dovoljevala. »Potrudi se, saj se ti bo odprlo. Če ne bo šlo danes, pa se pripravi za drugič, saj vem, da zmoreš in znaš«, sem jim prišepetavala. Popravnih izpitov nisem dajala, trudila sem se graditi na pozitivnih vrednotah in od dijakov pridobiti vsaj minimalne standarde znanja. Ob odgovornem pedagoškem delu sem nadaljevala tudi z izobraževanjem in nadaljnjim strokovnim izpopolnjevanjem, ob tem pa sem bila vedno na voljo tudi študentom, ki so prihajali na moje učne ure, npr. s Fakultete za družbene vede. In tako se mi je nekega ponedeljka dogodilo, da sem imela vzorni nastop pri učni uri STM za študente, v odmoru pa je prišla do mene pomočnica ravnatelja, prof. Cita Marjetič, in mi rekla: »Veš, čaka te pedagoška svetovalka, inšpektorica za zgodovino, prof. Ana Kastelic, ki bi rada stopila s tabo v razred na uro zgodovine«. Uh, še tega je bilo treba, in to brez napovedi! Še danes sem vesela, da sem zelo dobro izpeljala obe uri v zadovoljstvo vseh udeležencev. V sodelovanju z Zavodom za šolstvo, enota Ljubljana, smo učitelji zgodovine pripravljali in izvajali primere dobre prakse, direktno v učilnici. Tako smo kot učitelji pridobivali nove izkušnje, potrjevali pravilnost svojega dela in zlasti spremljali sodelovanje in aktivnosti dijakov tudi na drugih šolah. Pri pouku STM pa je raziskovalec s Pedagoškega instituta, dr. Janez Justin, celo snemal učno uro, da bi čim natančneje ugotovil interakcijo učitelj – dijaki oz. dijakov med seboj. Zanimivo je bilo. A tudi malo strah me je bilo zaradi snemanja.

Vrsto let sem bila **mentorica mladim**. Radi so prihajali k meni, saj so vedno izvedeli kaj novega. Bila sem neke vrste vezni člen med mladimi, vodstvom šole in učiteljskim zborom. Kot učiteljica sem spodbujala in organizirala delo na različnih področjih. Največ dela smo opravili v okviru **kluba OZN**, spremljali smo mednarodno dogajanje, družbene probleme, iskali rešitve iz težav in organizirali vrsto prireditev ob mednarodnih dnevih Združenih narodov. Pomembno mesto med dejavnostmi dijakov je imela **raziskovalna dejavnost**. Dijakinje in dijaki so izvajali raziskovalne naloge na različnih področjih, predvsem so proučevali domače okolje in probleme, ki so jih zanimali. Tako so kakovostno izrabili prosti čas, razvili medsebojno sodelovanje in povezovanje ter se učili prvin raziskovalnega dela. Posebej odmevna je bila raziskovalna naloga, ki so jo leta 1979 izvedle tri dijakinje 2. letnika v okviru ZOTKS z naslovom »V vasi Zamostec je domača obrt še živa«. S to nalogo smo se uvrstili na jugoslovanski nivo, zato smo bili povabljeni na predstavitve v Novem Sadu. Naša naloga je bila deležna izjemnega občudovanja, hvalili so njen pristop, izdelavo, metode dela, vsebino, opremljeno s številnimi fotografijami, slikami, grafikoni in diagrami. Pohval dijakinjam ni manjkalo.

Enkratne in zanimive so bile **maturantske ekskurzije** po Jugoslaviji ob zaključku 4. oziroma 3. letnika, ki so predstavljale neprecenljiv sestavni del vzgoje mladostnika. Teden dni smo potovali z avtobusom in vlakom po Hrvaški, Bosni in Hercegovini, po dolini Neretve, nadaljevali v Dubrovnik in v Črno goro, nato pa se z ladjo preko Korčule vračali na Reko. To so bila za mlade generacije enkratna potovanja, polna spo-

znavanja naravne in kulturne dediščine, bogate zgodovine, srečanj z ljudmi različnih jezikov in kultur. Več kot desetkrat sem kot vodnik in organizator potovala z veselimi dijakinjami in dijaki, ki so navdušeno izjavljali: «Nepozabno je bilo, še se bomo vračali». Ekskurzije so kljub zahtevnemu projektu potekale brez večjih problemov, le občasno se je zgodila kakšna nerodnost, ki pa smo jo vedno uspešno rešili in se srečno vrnili domov, v čudovito Slovenijo.

Prostovoljno delo je bilo na Vzgojiteljski šoli stalno prisotno. Rada sem ga spodbujala in dijakinje in dijaki so sodelovali v številnih akcijah. Bogate izkušnje so pridobili v »brigadirskih vrtcih« v krajih, kjer javnih vrtcev še ni bilo, npr. na Kozjanskem, v Brkinih. Dijakinje so pri pouku gospodinjstva za otroke izdelale mehke ljubkovalne igrače in jih podarile ob obiskih odročnejših krajev. Za delovne brigade je bilo veliko zanimanje, mladi so z veseljem hiteli na pomoč krajem in ljudem. Med drugim so naše dijakinje in dijaki velikokrat sodelovali pri izgradnji Poti spominov in tovarštva, spomina in opomina na težke čase, ki jih je doživela Ljubljana v času 2. svetovne vojne, ko je bila obdana z bodečo žico. Vse te akcije sem organizirala predano in odgovorno, odšla z njimi, mladi pa so kaj hitro prijeli lopato, grablje, s »karjolo« razvozili pesek in urejali traso. Enkratno je bilo v naravi. Več let smo organizirali pohode po poteh, ki so jih leta 1944 prehodili borci XIV. divizije na poti na Štajersko, in v nekaj letih prehodili njeno celotno pot po Sloveniji. S kulturnim programom smo na poti obeležili pomnike NOB in se srečevali z ljudmi, ki so bili povezani z bojem za ohranitev slovenske zemlje in svobode.

Kot učiteljici in kasneje ravnateljici mi je bilo izjemno dragoceno sodelovanje z drugimi učitelji mentorji pri pripravi različnih aktivnosti, npr. s prof. Slavkom Hočevanjem, ki je postavil **lutkovno dejavnost šole** na izjemen nivo. Dijakinje in dijaki so pripravili nešteto lutkovnih igrice in z njimi gostovali v vrtcih, kjer so otroci ob njih neizmerno uživali. Slavko mi je večkrat dejal: »Veš, otroci imajo lutke radi, z njimi se poistovetijo in jim bolj verjamejo kot staršem«. Za izdelavo lutk je bil potreben poseben material, na primer za oči - te morajo biti žive. Najprimernejše je usnje, ki ga je takrat imela le IUUV Vrhnika, in s Slavkom sva z veseljem pohitela ponj v tovarno. Pa še veliko drugih naravnih materialov sva pripeljala iz različnih podjetij.

Tej dejavnosti je sledila vsakoletna **priprava številnih glasbeno-plesnih dramatizacij**, s katerimi so naše dijakinje in dijaki pred novim letom razveseljevali otroke v vrtcih in drugih ustanovah. Mentorji so bili številni odlični učitelji šole, vsako leto so pripravili več igrice. Priprava in izvedba igrice je bila dokaz odlične povezanosti teorije s prakso in kasnejšim neposrednim delom z otroki.

Vzgojiteljski program je bil ob nastanku zasnovan kot petletno šolanje, ki je omogočalo, skupaj z bogato prakso v vrtcih, celovito izobrazbo in vzgojo ter zrelost osebe, ki bo delala z otroki v najpomembnejšem

obdobju njihovega razvoja. Vse bolj pa so se kazale težnje po ukinitvi 5. letnika in prehod na štiriletno šolanje, kot je določal zakon o srednjem šolstvu iz leta 1974. Sledila so številna pisma na pristojne ustanove, kot mentorica sem organizirala tudi sestanek dijakov, na katerem je sodelovala ministrica za šolstvo. Gospa je obrazložila situacijo in dijake tolažila z besedami, češ, »saj boste šli pa leto prej v pokoj«. Slaba tolažba. Vse utemeljitve, zakaj je potrebno petletno šolanje, niso zalegle, in program je bil konvertiran v štiriletnega. Prva generacija vzgojiteljic s štiriletnim programom in možnostjo organiziranega pripravništva je zaključila šolanje že v šolskem letu 1978/79, hkrati pa so se začela prizadevanja učiteljev, staršev, dijakov in vzgojiteljev v vrtcih za uvedbo višješolskega izobraževanja, ki se je v šolskem letu 1984/85 dejansko začelo hkrati na Pedagoški akademiji v Ljubljani in v Mariboru.

Interes za šolanje mladih na Vzgojiteljski šoli je bil iz leta v leto večji, saj je šola dajala neprecenljiv prispevek k dvigu izobrazbene ravni vzgojiteljic predšolskih otrok. Razlogi za vpis v zanimiv program pa so bili med drugim tudi vse več zaposlenih žensk in vedno novi vrtci, ki so jih gradili z občinskim samoprispevkom. Zaradi vse večjih potreb po izobraženih kadrih v predšolski vzgoji smo organizirali še **izobraževanje ob delu** za vzgojiteljice. V vrtcih je bilo poleg vzgojiteljic zaposlenih tudi veliko žensk z zelo različno izobrazbo, ki so opravljale naloge varuhinj, zato se je izkazala tudi potreba po določenem izobraževanju le-teh, kar je pripeljalo do ustanovitve **Šole za varuhinje**. V letih od 1976 do 1989 je šola zelo predano, odgovorno in uspešno vodila učiteljica Bogdana Rusjan. Ob novih programih šole, namenjenih odraslim, sem se tudi sama posvetila izobraževanju odraslih. Poseben mejnik v zgodovini šole je bil januar 1983, ko smo se skupaj s Pedagoško akademijo, kasneje fakulteto, in Fakulteto za družbene vede, preselili v nove, svetle betonske prostore sredi zelenih površin. Selitev je bila že četrta. To je bila šola brez zvonca. Veliko smo pričakovali – nove učilnice, laboratorije, telovadnico, dvorano za ples, novo opremo v učilnicah, moderno učno tehnologijo in še marsikaj. A dobili smo malo, premalo. Veliko šolskega inventarja in pohištva smo sicer pripeljali na novo lokacijo s Poljanske ceste, nekaj starega šolskega pohištva je odstopila tudi Pedagoška fakulteta. Glavna ovira pri celoviti sodobni izvedbi pouka pa je ostalo pomanjkanje laboratorijev za vaje pri naravoslovnih predmetih. Mišljeno je bilo, da bomo uporabljali laboratorije Pedagoške fakultete, a to ni šlo. Veliko preveč dogovarjanj in usklajevanj je bilo potrebnih. Čutila se je utesnjenost, kajti vsak program je zahteval svoj način dela.

Obdobje od 1. septembra 1987 do 31. avgusta 2008 / ravnateljica

1. septembra 1987 je zame nastopilo novo obdobje – svet šole me je imenoval za ravnateljico Srednje vzgojiteljske šole Ljubljana. Pobudo, naj prevzamem ravnateljstvo, mi je dal dotedanji ravnatelj šole, gospod Borut Stražar, ki je šolo vodil od upokojitve ravnateljice Lee Smasek konec leta 1975. Šola je imela dobre, zdrave temelje, zanimiv izobraževalni program, pomemben za življenje in osebnostno rast. Delo v šoli mi je bilo poznano, dobro sem poznala učiteljski zbor in z njim odlično sodelovala. Dobre medsebojne odnose sem imela tako s sodelavci kot s starši in dijaki, gradila sem jih na medsebojnem sodelovanju, spoštovanju, zaupanju, posluhu za ljudi, iskrenosti, srčnosti in dobri komunikaciji.

A nastopile so nove, številne in pestre naloge, vedno več jih je bilo. Potrebni je bilo veliko dogovarjanj in usklajevanj s Pedagoško fakulteto in odločitve niso bile lahke. Moja vrata so bila vedno odprta – zavedala sem se, da bom z modrostjo, pravičnostjo, zmernostjo in človečnostjo dosegla največ. Kjer je volja, je tudi pot, pravijo. In tako se je začelo. Delovala sem hitro, a premišljeno. Kot prva med enakimi sem bila obkrožena z ljudmi, ki so mi zaupali, mi sledili, uresničevali moje in skupne cilje, predloge in pobude smo realizirali v dobro vseh. Zastavljala sem si majhne cilje, a ti so v letih mojega ravnateljstva prerasli v veliko drevo, ki je rodilo nešteto sadov. Večkrat smo se aktivno vključili v **prenovo »vzgojiteljskega programa«**, da bi ga kar najbolj približali dejanskim potrebam otrok in družbe. Pomembno je bilo leto 1987, ko je PIS za pedagoško usmeritev sprejel nov srednješolski pedagoški program s tremi smermi, in sicer: predšolska vzgoja – razredni pouk, družboslovno-jezikovna smer, naravoslovno-matematična smer.

V šolskem letu 1998/99 je bil z novo šolsko zakonodajo uveden prenovljen program predšolske vzgoje kot program srednjega strokovnega izobraževanja, po katerem je dijak oziroma dijakinja po uspešno opravljeni poklicni maturi pridobil strokovni naziv vzgojitelj/vzgojiteljica predšolskih otrok. Že v šolskem letu 1988/89 smo zaradi velikih potreb in zanimanja mladih, pa tudi možnosti, ki so nam bile na razpolago, vpisali nov oddelek družboslovno-jezikovne smeri pedagoškega programa. Prvi korak je bil storjen na našo pobudo – da lahko sprejmemo in vpišemo odlične dijake, ki jih Gimnazija Poljane zaradi omejenih možnosti ni mogla sprejeti. Tako se je začel postopen prehod v **gimnazijsko izobraževanje**; prve tri oddelke smo vpisali že v šolskem letu 1990/1991. Čas po letu 1994 je zaznamovala **splošna matura za gimnazijo in poklicna matura za program predšolska vzgoja**. Dijaki(nje) so dosegli(e) zelo dobre rezultate, nad slovenskim povprečjem, na kar smo bili zelo ponosni. Iz leta v leto smo rasli, vedno več dijakov in oddelkov je bilo na šoli. V prvem letu mojega ravnateljstva je imela šola 17 oddelkov, avgusta 2008, ko sem ravnateljstvo nje zaključila, pa 30.

Določili smo tudi vizijo šole, ki je s svojim delom, ravnanjem in projekti izražala razvoj šole v smeri zdrave, učeče se šole. Zato smo si prizadevali:

- posredovati sodobna znanja in razvijati samostojno, kritično mišljenje in odgovorno ravnanje;
- z zgleodom vzgajati za strpno, miroljubno sožitje in spoštovanje soljudi;
- razvijati nadarjenost, ustvarjalnost in sposobnost za doživljanje umetniških del in za umetniško izražanje.

S to vizijo smo želeli slediti UNESCOVIM ciljem: **učiti se vedeti, učiti se delati, učiti se biti, učiti se živeti skupaj**. Da ima šola odlične kvalitete v izvajanju programa predšolska vzgoja, je potrdila tudi Visoka šola iz Nijmegena na Nizozemskem. Izkazale so se namreč potrebe po izobraževanju kadrov za varuhe – negovalce oseb s posebnimi potrebami, in pogovori o izbiri šole, ki bi izvajala ustrezen izobraževalni program, so potekali med vzgojiteljsko, pedagoško in zdravstveno šolo v Ljubljani. Visoka šola z Nizozemske je za izvajanje programa varuh – negovalec predlagala našo šolo, zato smo skupaj s Centrom Dolfke Boštjančič pripravili program izobraževanja, ki smo ga začeli izvajati leta 1994 v okviru programa TEMPUS, in sicer ob delu. Program je bil namreč namenjen zaposlenim v Zavodih za usposabljanje, s ciljem, pridobiti znanja in veščine za delo z osebami s posebnimi potrebami in s tem izboljšati kvaliteto njihovega življenja. Program smo verificirali na MŠŠ in odprli en oddelek. Koordinatorici programa sta bili prof. Ljubica Pirc in sodelavka iz Centra Dolfke Boštjančič, dr. Valerija Bužan, naši učitelji pa so se nekaj časa usposabljali tudi na Nizozemskem.

V času mojega ravnateljstva smo uvedli še eno pomembno novost – v šolskem letu 1999/2000 smo v sodelovanju z Zavodom za šolstvo pričeli izvajati **nov program – umetniška gimnazija, plesna smer – sodobni ples**. Program, ki je edini v Sloveniji, mladostnikom omogoča, da svojo umetniško nadarjenost razvijajo na temelju strokovno preverjenih in kvalitetnih vzgojno-izobraževalnih pristopov in se pripravljajo na maturo. Motor pri pripravi programa je bila Maja Delak, plesalka in koreografinja, s sodelavci.

Iz leta v leto je bilo vidno prepletanje in sožitje vseh treh programov (predšolska vzgoja, gimnazija in umetniška gimnazija). V vseh treh programih so imeli velik delež umetniški predmeti, saj smo se zavedali velikega pomena umetnosti v osebostnem zorenju mladostnika. Številne dejavnosti na šoli so dijakom omogočale umetniško ustvarjanje, kar je opazno prispevalo k dobrim učnim rezultatom, zanemarljivemu osipu in redkim primerom prepisov na druge šole. Veliko dijakinj in dijakov je nadaljevalo študij v pedagoških poklicih ali na umetniškem področju – postali so igralci, režiserji, plesalci, koreografi, glasbeniki, skladatelji, instrumentalisti, na socialnem področju pa novinarji, pravniki, zdravniki, ekonomisti itd.

Pomembna naloga, s katero sem se predano in odgovorno spopadla, je bilo opremljanje lastnih učilnic za naravoslovne predmete. Naloga je bila zahtevna – potreben je bil poseg v prostor z razvodom vode in elektrike ter nabava specialnih učil za izvedbo vaj. Po pomoč smo se obrnili na Ministrstvo za šolstvo in šport, ki nam je prisluhnilo in nas finančno podprlo. V desetih letih smo delno z lastnimi sredstvi in delno z razpisom MŠŠ z novim pohištvom opremili 19 učilnic. Pri nabavi nove učne tehnologije smo naleteli na veliko razumevanje pri starših - v okviru šolskega sklada, in pri sponzorjih, zato smo lahko v nekaj letih vse učilnice opremili s TV sprejemniki, grafoskopi in videorekorderji. Rada sem prisluhnila učiteljem o potrebah, ki so jih imeli za izvedbo sodobnega pouka, in večino tudi uresničila – npr. nakup pianinov, ORFF-instrumentarija in drugih glasbil, športnega orodja, 5 m visoke plezalne stene, strokovne literature, atlasov, geografskih kart ... Tudi potreba po računalnikih je z leti strahovito naraščala, to pa je zahtevalo velika sredstva. Starši so mi znali zelo prisluhniti, prispevali so v šolski sklad, ki je deloval zelo transparentno in pregledno, in šolski inventar se je bogatil. S pomočjo staršev smo postavili tudi fitness, ki je bil enkrat tedensko na voljo tudi njim. Sledil je nakup garderobnih omaric za dijake in postavitev klimatskih naprav v učilnicah, da bi bili pogoji za delo čim boljši in čim primernejši. Pouk je tako potekal v sodobno opremljenih učilnicah.

Med prvimi srednjimi šolami smo uvedli učbeniški sklad, saj je bila potreba po dosegljivih učbenikih pri naših dijakih velika, prihajali so namreč iz različnih socialnih okolij. Dijaki so imeli možnost naročiti complete učbenikov za vse predmete ali le posamezni učbenik. Poskrbeli smo tudi za šolsko prehrano (malica, kosilo), ki je bila organizirana v restavraciji stavbe. Bili smo med redkimi srednjimi šolami, ki je na pobudo Ministrstva za šolstvo in šport ob malici uvedla še jabolko. Dijaki so radi prihajali ponje, saj je bil za nekatere to prvi obrok dneva. Trudila sem se, da smo ustvarjali šolo, ki je dijakom dajala občutek varnosti in skrbi zanje ter jim nudila dobre pogoje za učenje. Kot ravnateljica šole sem se zavedala, da je najpomembnejši dejavnik v učno-vzgojnem procesu učitelj. Vedno sem si za pogovor z učitelji vzela čas, jih poslušala ter sprotno z nasveti in spodbudami pomagala do najboljših delovnih rešitev. Pri vzpostavljanju odnosov ravnatelj – učitelj – dijak sem izhajala iz Pavčkove pesmi: »Vsak človek je zase svet, čuden, svetel in lep, kot zvezda na nebu ...« Zato je bilo zame na prvem mestu pri učiteljevem poslanstvu – ostati ČLOVEK oziroma načelo, naj si razum in srce sežeta v roke. Spodbujala sem njihovo strokovno rast, saj sem bila vedno pripravljena investirati v učitelje in jih vključevati v različne oblike permanentnega izobraževanja. Z učitelji smo se pogosto sestajali na krajših sestankih, na katerih smo si zastavljali konkretno delo ter izmenjevali ideje in predloge. Z veseljem sem spremljala njihovo delo v razredu (hospitacije) v obojestransko korist. Nekateri učitelji so me tudi sami povabili na učno uro.

V primerih, ko je bil kakšen učitelj nepredvideno odsoten in nikakor ni bilo mogoče organizirati nadomestnega učitelja, sem skočila v razred, če mi je to le uspelo. V razredu si veliko izvedel, se pogovarjal z dijaki

o življenjsko pomembnih stvareh, jim svetoval in jih spodbujal. Kot ravnateljica sem nekaj let ohranila tudi poučevanje zgodovine v enem oddelku v obsegu dveh ur tedensko. Še vedno sem rada prihajala v razred, saj je bil to pristen, neposreden stik z mladimi, ki sem jih zelo cenila. Z dijaki sem se tudi v prostem času veliko pogovarjala: iskreno, odkrito, prijateljsko, spodbudno, spoštljivo ... Večkrat so se mi čudili: »Vi pa vsakega poznate, kako je to mogoče, da si vse zapomnite! Tu nismo številke.« Tudi zapisali so: »V razred je prihajala vedno dobre volje, vedno v gibanju, pripravljena nas je bila poslušati, predanost in neizmerna energija je vela iz nje, ustvarjala nam je prijetno sobivanje v srednješolskih klopih in nam pustila sanjati ...«. Trudili smo se, da bi dijakom šola postala njihov drugi dom, prijeten, razumevajoč in domač, kamor bi radi prihajali, in z bogatim znanjem, kompetencami in samozavestjo smo jih popeljali v prihodnji svet. Enkratne, kultivirane, »fejst« otroke smo imeli na šoli. Ponosni smo nanje.

Velik posluš in razumevanje sem imela do staršev, vedno sem se trudila probleme reševati skupaj z njimi, saj so mi bili pomembni sogovorniki. Hvaležni so mi bili, se zahvaljevali: »Kaj vse ste naredili za mojega otroka.« A to sem smatrala kot svojo dolžnost – pomagati iz težav in rešiti problem. In prihajala so pisma zahvale: »Nevsiljivo ste jih vodili in usmerjali skozi najbolj občutljivo pubertetno obdobje in s svojo prisotnostjo in pozitivno naravnostjo ustvarjali delovno in pozitivno vzdušje, da so se otroci v šoli dobro počutili. Z veseljem opazujem, kakšen napredek je moja hči dosegla v obdobju srednje šole pod vašim vodstvom. Vi znate pohvaliti in nevsiljivo spodbujati. Iz otrok znate izvleči skrite talente, jih spodbujati, da jih razvijajo, znate jim dati čutiti, da so pomembni, enkratni, sprejeti takšni, kot so ...« Prvi stik s starši so bili že informativni dnevi, ko so s svojimi otroki množično prihajali na šolo. Na informativne dneve smo se vedno temeljito pripravili z bogato pisno informacijo, učitelji so predstavili šolsko delo, pomemben del pa so s svojim delom prispevali tudi dijaki. Tako so se bodoči dijaki lažje odločili za program in šolo v naslednjem štiriletnem obdobju. »Poslušaj svoje srce, živi svoje sanje, saj to je pogoj za uspešno izobraževalno pot«, sem jim dejala. Z veseljem se spominjam posebnega primera vpisa v našo šolo: V začetku septembra me je poklical znan doktor psihologije in prosil, če bi sprejela še eno dijakinjo. Odgovorila sem pritrdilno in vprašala, v kateri program bi rada šla. Povedal je, da v vzgojiteljski, in pojasnil, da je v enem letu že dvakrat zamenjala gimnazijo, čeprav je bila odličnjakinja. Kot psiholog je sicer težko razumel te prestope, a njena velika želja je bila vzgojiteljski program, staršem pa to ni bilo po volji. Deklico smo vpisali in postala je naša izjemna dijakinja z odličnim uspehom, na številnih področjih je bila izjemno ustvarjalna, šolanje v naši šoli pa je končala s pohvalo na maturi.

Kot ravnateljica sem se rada odzvala tudi povabilom nekaterih osnovnih šol, da pred informativnimi dnevi učencem šole predstavim našo šolo pri njih, v njihovem okolju. Za posamezne letnike sem ob vsakem začetku šolskega leta pripravila skupne roditeljske sestanke, da bi tako podrobno predstavila delo v določenem

letniku, dosežke in rezultate dijakov. Večkrat sem, glede na letnik, povabila tudi strokovnjake z določenega področja, ki so pripravili zanimive pogovore. Zavedala sem se, da so starši zelo dragoceni, da se dobri rezultati dosegajo in problemi uspešno rešujejo le v skupnem zaupanju, razumevanju in sodelovanju. Starši so imeli pomembno vlogo tudi v svetu staršev, posvetovalnem organu, kjer sem se srečevala z njimi. Za starše sem organizirala zanimiva predavanja zunanjih strokovnjakov, ki naj bi bila za vse dobrodošla. Pri vodenju šole mi je bila v veliko pomoč pomočnica Ljubica Pirc, prof. pedagogike, ki je s svojim ustvarjalnim delom v številnih dejavnostih in projektih izjemno prispevala k prepoznavnosti in odprtosti šole. Mnogim dijakom je bila vzor pri organizaciji in izvedbi dejavnosti in projektov. Okrog sebe je vedno imela širok krog dijakov, pripravljeni so bili na akcije. Te pa so se iz leta v leto širile in nanje smo zelo ponosni.

Naj naštejemo nekaj naših dejavnosti, ki so prispevale k prepoznavnosti šole v slovenskem prostoru:

- številne **kulturne prireditve za otroke, dijake in starše,**
- **tekmovanja** dijakov v znanju in športu,
- **strokovna vodenja ekskurzij po Sloveniji in v tujino,** ki so jih organizirali učitelji šole,
- **izdelava raziskovalnih nalog** dijakov z različnih področji – raziskovalni tabori,
- **šolska glasila in pesniške zbirke** dijakov,
- sodelovanje v mreži **ZDRAVIH in EKO ŠOL** s številnimi projekti,
- aktivnosti v slovenski mreži **UNESCO ASP** net šol,
- priprava in izvedba projektov **ODPRTE ŠOLE,**
- sodelovanje s projekti v **MREŽI UČEČIH SE ŠOL** (uvajanje kakovosti z nenehnimi izboljšavami na šoli, razvijanje klime za uspešno delo, učenje za učenje, svetovalna vloga učitelja),
- sodelovanje dijakov na javnih natečajih in v projektih,
- na glasbenem področju je s številnimi zlatimi priznanji odličnost dosegel **INSTRUMENTALNI SESTAV** in **ORFFOVA** skupina pod vodstvom prof. Katarine Virant Iršič,
- vrsto let je na šoli deloval **Dekliški pevski zbor »AURORA«** pod vodstvom prof. Janje Dragan Gombač, ki je z nastopi doma, v Italiji, Španiji, Belgiji in na Madžarskem osvojil vrsto priznanj,
- **vrsta tekmovanj in festivalov dijakov umetniške gimnazije,** smer sodobni ples (Vrt prekrizanih usod v CD, državna tekmovanja mladih ustvarjalcev OPUS, itd.),
- **renesančna plesna skupina,**
- **plesna skupina OGNJENE STRELE,**
- priprava gledališko-plesnih predstav in nastopi na festivalu sodobnih umetnosti mladih Transgeneracije v Cankarjevem domu.

Še in še bi lahko naštevala. A naj o teh dejavnosti napišejo več učitelji, ki so bili dijakom odlični mentorji. Naša šola je bila vedno zelo odprta za mnoge pobude in predloge, ki jih je zahteval čas. V slovenskem prostoru se je vse bolj uveljavljala, svojim dijakom je ponujala iz dneva v dan več možnosti. Organizirali smo vrsto različnih dejavnosti, ki so dijakom omogočale pridobivanje številnih znanj, spretnosti in veščin, ki so ustrezale njihovim interesom ter vedoželjnosti in ki so razvijale njihovo ustvarjalnost na kulturnem, raziskovalnem, socialnem in športnem področju. Ob mnogih dejavnostih in projektih je pridobila naziv **ZDRAVA ŠOLA** (sprejem v slovensko mrežo zdravih šol 10. aprila 1998) in **UNESCO ŠOLA** (25. maja 2002), ustvarjala je projekte v okviru **ODPRTE ŠOLE** (prireditve za otroke, organizirani obiski, instrumentalni sestavi, ansambel blokflavt, pevski zbor, likovne delavnice). V projektu **EKO ŠOLA** smo sodelovali že od leta 2002 in pridobili ta naziv leta 2006.

Vrsto let smo bili vključeni v številne projekte, katerih namen je bil pridobivanje novih izkušenj in sodobnega znanja, sodelovanje, izboljševanje šolske klime in promocija zdravja. V projektih smo sodelovali z Zavodom RS za šolstvo, Centrom za poklicno izobraževanje, Šolo za ravnatelje, Ministrstvom za šolstvo in šport in bili v partnerstvu s Filozofsko in Pedagoško fakulteto Ljubljana ter Pedagoškim institutom.

Naša posebnost so bile še vedno glasbeno-plesne in lutkovne igrice ter dramatizacije, ki so jih dijaki tretjih letnikov predšolske vzgoje pripravili vsako leto pred novim letom in z njimi razveseljevali otroke po številnih vrtcih, v okviru Rdečega križa in v drugih ustanovah. Postale so tradicija, z njimi pa smo gostovali tudi pri zamejskih otrocih v vrtcih in ljudskih šolah. Tudi ti otroci so uživali v lepoti slovenske besede in tako smo vzgojnemu poslanstvu dodali še narodnostno. Z igricami smo želeli polepsati dan tudi otrokom v bolnišničnih oddelkih na nekaterih klinikah UKC Ljubljana, največkrat na Pediatrični kliniki. Mnogim zaposlenim in obiskovalcem se je orosilo oko, otroci pa so pozabili na težave in hitreje ozdraveli.

V letu 1987 smo prireditve za otroke razširili na skupna srečanja otrok, njihovih staršev in dijakov šole dvakrat letno ter jih posebej povabili na spomladanski in jesenski otroški živžav z vrsto ustvarjalnih delavnic. »Bilo je odlično, zelo lepo, le tako naprej, da bi bilo večkrat tako, čestitamo k odlični izvedbi, k domiselnim delavnicam, aktivnostim v telovadnici, ki so zelo popestrile sobotni dan,« so zapisali v šolski kroniki starši in otroci. Organizirala sem tudi sodelovanje s 5-letno vzgojiteljsko šolo v Celovcu in vrstile so se izmenjave dijakov. Naši dijaki so spremljali njihov pouk, sodelovali v projektih »Kulturo videti – jezik razumeti«, ter spoznavali zamejstvo na različnih področjih. K nam so prihajali celovški dijaki na izpopolnjevanje v glasbenih, plesnih in lutkovnih delavnicah, ki so jih organizirali učitelji šole. Z veseljem so hospitirali tudi v ljubljanskih vrtcih. Svoje dosežke so dijaki predstavili tudi na avstrijskem veleposlaništvu v Ljubljani.

Številne dejavnosti so dijaki predstavili na šoli, hkrati pa pod vodstvom mentorjev – učiteljev šole organizirali odmevne javne kulturne prireditve v Cankarjevem domu, Šentjakobskem in Lutkovnem gledališču (npr.: Umetnost žari iz naših src, Ob mednarodnem letu evropskih jezikov, Slovenija včeraj, danes, jutri, itd.). Več kot 100 dijakov je sodelovalo na teh prireditvah, na katere smo povabili tudi starše. Takšni odzivi so prihajali po ogledu: »Bila sem prijetno presenečena, navdušena, izredno prevzeta ob gledanju in poslušanju. Glasbeniki, plesalci, pevci in recitatorji so nam predstavili prekrasno delo, v katerem je žarela njihova mladost, dobra volja in predvsem ustvarjalnost. Imate dober kader, nadarjeno mladino, za katero se ni treba bati, da bi zavila na kriva pota. Pogumno naprej in da bi še dolgo imeli vsi skupaj dovolj energije za našo mladino. Kolo življenja se vrti naprej, pretok energije pa tudi,« so zapisali.

Občutek za sočloveka in solidarnost sta se izražala v prostovoljnem socialnem delu dijakov in v številnih humanitarnih akcijah, ki sem jih spodbujala in organizirala:

- večkratna denarna pomoč za izgradnjo Pediatrične klinike,
- denarna pomoč ob dobrodelnem koncertu za zambijske otroke,
- krvodajalske akcije,
- prireditve v domovih za starejše,
- sodelovanje v dobrodelni akciji Rdečega križa Ljubljana – nakup 350 zvezkov,
- sodelovanje v akciji Naše žene – ljudje odprtih rok,
- pomoč ob naravni katastrofi ljudem v Logu pod Mangartom, plaz, novembra 2000,
- denarna pomoč ljudem ob poplavah v dolini Selške Sore, jeseni 2007.

Da bi na nek način olajšali bolečino ljudem pod Mangartom, ki jih je zadela naravna nesreča, sem predlagala obsežno humanitarno akcijo. Sponzorski avtobus nas je odpeljal v Bovec, kjer so nas v nabito polni dvorani pričakali domačini. Otroci v pričakovanju igrice, ki so jim jo zaigrali dijaki, starši zadovoljni, da prihajajo mladi k njim v tistih težkih razmerah. Poleg denarja smo zbrali knjige za otroke, jih posladkali z dobrotami. Nikoli ne bom pozabila trenutka, ko sem stopila prednje in jim pojasnila, zakaj smo se odločili priti v ta prelepi konec Slovenije. Radovedno so me gledali otroci, orosile so se oči staršev in babic, da se nekdo iz Ljubljane spomni nanje. Nepozabno, še danes imam pred očmi šopek belih vrtnic, ki so mi ga izročili v znak hvaležnosti in spoštovanja. V zahvalo, ki je prišla kasneje, so zapisali: »Težave so neizogiben del življenja. Z vašo dobroto in pomočjo so postale lažje, naše korenine pa globlje in močnejše. HVALA!«

O našem delu, uspehih in dosežkih šole pričajo tudi številna priznanja, med katerimi smo še posebej ponosni na:

- **Žagarjevo priznanje** za izredne uspehe pri napredku vzgoje in izobraževanja leta 1990 in
- **Plaketo občine Ljubljana-Bežigrad** za uresničevanje vzgojno-izobraževalnih programov višje strokovne zahtevnosti in tvorno vključevanje v delo in življenje okolja, predvsem vzgojno-varstvenih organizacij in osnovnih šol, leta 1989.

Ob tako polnem življenjskem delu šole mi je tudi ravnateljstvo teklo lažje, akcije so sledile vsak dan: spremljati in organizirati delo, imeti vse na očeh, dogovarjati se o razdelitvi nalog učiteljem, pripraviti in izdelati urnike, voditi vrsto sestankov, skrbeti za kadrovske izbore, napotiti učitelje na izobraževanje, utemeljiti predloge za napredovanja učiteljev v nazive in plačilne razrede, pripraviti letni delovni načrt, letno poročilo o delu ustanove, pripraviti publikacijo ob začetku šole, pravila šolskega dela, publikacijo za bodoče dijake, imeti pregled nad finančnim poslovanjem, odhiteti na sestanek z ravnateljico, na predsedstvo srednjih šol in dijaških domov kot zastopnica »vzgojiteljskih šol«, na Ministrstvo za šolstvo in šport, v komisijo za strokovne izpite v vrtce, na usposabljanje in seminarje za vodenje razvojnih timov in projektov, na sestanek projektne skupine za prenovo programa predšolske vzgoje, voditi obe maturi, da je šlo vse v redu ... Še pa še je bilo nalog, prijetnih in manj prijetnih. Tudi kakšen inšpektor je kdaj prišel na obisk.

A sem s pogumom, predanostjo, zavzetostjo in odgovornostjo zmogla opravljati neštete naloge ravnateljice, ki jih je zahtevala zakonodaja. Ne bi jih naštevala. Moralo je teči kot ura, ažurno, mirno in dobro. Ob sebi sem imela odlični učiteljski zbor in sodelavce, ki so »igrali kot ubran orkester«. Zavedala sem se, da delam z ljudmi in za ljudi. Veselila sem se uspehov tako dijakov kot učiteljev, ki so sodelovali in dosegli priznanja na tekmovanjih, festivalih, revijah, srečanjih doma in v tujini.

Posebej veličastni so bili zaključki šolskega leta, ko smo mnogim razdelili pohvale, priznanja, diplome in knjižne nagrade za izjemne uspehe in dosežke na posameznih področjih. Nekateri dijaki pa so celo z avtobusom odšli na enodnevno nagradno ekskurzijo po Sloveniji.

Še večjo slovesnost pa je pomenil maturantski ples, slovo naših dijakinj in dijakov, na katere smo zelo ponosni in smo jih imeli radi.

V veliko čast mi je bil poseben dogodek – srečanja vzgojiteljskih šol Slovenije, nekajkrat tudi gimnazij Slovenije, na katerih so se naši dijaki predstavili s projekti in dejavnostmi. Tako smo prispevali tudi k medsebojnemu spoznavanju dijakov iz različnih krajev Slovenije, med ravnateljicami in ravnateljico pa so stekli živahni pogovori o vsakodnevni delu in razvoju šolstva. Nepozabni pa bodo ostali spomini ob mojem odhodu. Dijaki so mi ob koncu pouka pripravili posebno prireditev, izvirna je bila prireditev dijakov ume-

tniške gimnazije. Vesela sem se poslovila od svojih dragih učiteljev in zvestih sodelavcev, na prireditvi mi je zapel tudi Slovenski oktet - saj vsi vemo, da je glasba ena sama ljubezen. Sledilo je slovo od ljubljanskih vrtcev v Mednarodnem vrtcu Mali svet, ravnateljic in ravnateljev ljubljanskih srednjih šol, pa vzgojiteljskih šol na Jesenicah, slovenskih ravnateljev v okviru Društva ravnateljev. Kako so me kot učiteljico in ravnateljico doživljali učitelji, sodelavci, dijaki in vzgojiteljice, pa so zapisali v posebnih knjižicah.

HVALA VSEM!

Moje poslanstvo se je po 21 letih ravnateljstva oziroma po petih mandatih, ki so mi bili zaupani, zaključilo. Lepi, dragoceni spomini me vežejo na šolo, ki je postala moj drugi dom in moja ljubezen. Ponosna sem na sodelavce, ki so soustvarjali podobo šole in prispevali k njeni uveljavitvi, odličnosti, odprtosti in sprejemanju mladih v času odraščanja. Prepričana sem, da sem skupaj z vami storila kar največ, da bi bili naši dijaki in dijakinje na svoji življenjski poti uspešni, zdravi in srečni. Ponosna sem na dijakinje in dijake, ki so se odločili za našo šolo in z bogatim znanjem in kompetencami odšli po različnih poteh, novim nalogam in izzivom naproti.

HVALA VAM.

Staršem se iskreno zahvaljujem za odlično sodelovanje, za dragocene izkušnje, ki ste nam jih dali, za zaupanje, da so bili vaši otroci soustvarjalci naše šole, preden so razprli krila in poleteli v širni svet. Iskreno se zahvaljujem slovenskim vrtcem, vodstvom, vzgojiteljicam in vzgojiteljem za vso pomoč pri oblikovanju in uresničevanju programa predšolske vzgoje, z vami smo stkali trdne vezi in dragoceno ste prispevali k našemu razvoju. Zahvaljujem se tudi vsem ustanovam, ki se ukvarjajo s srednješolskim izobraževanjem, s katerimi sem odlično sodelovala, bili ste mi v veliko pomoč in me velikokrat razumeli in svetovali.

HVALA VAM!

Šoli in njenim sodelavcem ob 70-letnem jubileju iskreno čestitam. Želim, da tudi v prihodnje nadaljuje s tradicijo, vnaša nove, smeje ideje in načrte, omogoča ustvarjalni nemir mladim, jih obogati z znanjem in humanizmom. Tudi v bodoče ustvarjajte sodobno šolo z veliko mero človečnosti, sodelovanja in medsebojnega spoštovanja vseh, ki so vključeni v vzgojno-izobraževalni proces. Lepo se imejte!

Milka Arko, nekdanja profesorica in ravnateljica šole

Vpis na Srednjo vzgojiteljsko šolo in šolanje

Moja poklicna pot se je začela in končala na Srednji vzgojiteljski šoli. Pred šestdesetimi leti sem se odločala za srednjo šolo. Takrat še ni bilo »informativnih dni«, je pa obstajala poklicna svetovalnica, ki mi je predstavila srednje šole. Odkrila sem, da vzgojiteljska šola nudi zanimiv program, poleg psihologije in pedagogike tudi veliko praktičnih predmetov, z glasbeno in likovno vzgojo in »ritmiko«, ki me je najbolj pritegnila. Od otroških let sem rada plesala, hodila na baletno šolo in doma sem imela majhne nečake in nečakinje.

Po srečnem naključju je postala moja prva razredničarka Marta Pavlin – Brina, ki nas je poučevala »ritmiko«. Danes ta predmet poimenujemo »izrazni ples« ali kar enostavno »ples«. To je bil takrat povsem nov predmet, kot je zapisala Marta Pavlin ob štiridesetletnici šole:

»Naša osnovna misel je bila, naj bi dijakinje kultiviral, tako telesno kakor tudi psihično, da bi prispeval k usposabljanju za estetsko doživljanje. Oboje naj bi obogatilo bodoče poklicno delo, ko bi tako pridobljene kvalitete prenašale na predšolske otroke. Potreben je bil poseben stil pedagoškega dela, ki bi dijakinjam razvijal zanimanje za predmet, dopuščal in spodbujal njihove lastne gibalne in vsebinske zamisli. Ugodna okoliščina je bila, da je vodstvo šole (prof. Lea Smasek) razumelo, da je pri tem potreben poseben stil pedagoškega dela, ki ne diktira, pač pa navezuje na ustvarjalno sodelovanje, izvirajoče iz veselja do tega predmeta. Važno je pri tem še bilo, da smo upoštevali individualnost dijakinj, njihove različne naravne danosti.« Poleg splošnih predmetov, s spodbujanjem gibalnega, likovnega in glasbenega ustvarjanja, je šola veliko prispevala k naši širši razgledanosti in osebni rasti, saj smo v petih letih dozorele v mlade, vsestransko razgledane vzgojiteljice. Mnoge so lahko nadaljevale študij in postale uspešne tudi v drugih poklicih, predvsem umetniških, pedagoških, humanističnih in naravoslovnih. Mislim, da ni šole v Sloveniji, ki bi dala toliko priznanih ustvarjalcev, predvsem na umetniškem področju.

V višjih letnikih smo širile znanje v povezovanju različnih umetniških predmetov in imele veliko praktičnega pouka. Naj omenim, da smo s prof. Pio Gostičevo in Marto Pavlin, v kostumih Lidije Osterčeve, pripravile glasbeno-plesno pravljico »Sneguljčica«, na pesem Otona Župančiča, in z njo tudi gostovale v Trstu pri zamejski Prosvetni zvezi Slovencev. Preko pedagogike in psihologije sem ugotovila, kako pomembna je umetnostna vzgoja za psihični, telesni, umski in socialni razvoj. Odločila sem se poglobiti v plesno ustvarjanje. Marta Pavlin me je že kmalu napotila k Živi Kraigher, ki je takrat vodila izrazni ples v Pionirskem domu. Obe sta bili učenki Mete Vidmar, ko je med obema vojnama odprla v Ljubljani šolo »izraznega plesa«. Vključila sem se v skupino navdušenih in nadarjenih plesalk in spoznala, da je, v nasprotju z baletom – prav svobodni ples tisti, ki dopušča moj lastni gibalni izraz, individualnost in sodelovanje, mojo ustvarjalnost, domišljijo, izražanje čustev in mojo osebno rast.

Moje delo z otroki

Po končani šoli sem ubrala različne poti, od »male šole«, vrtca do izraznega plesa pri Živi Kraigher in poučevanja predšolskih otrok, tudi v Pionirskem domu, kjer sem se povezala z različnimi umetniki pri delu z otroki na dramskem, likovnem, glasbenem in filmskem področju. Z vzgojiteljsko šolo sem se spet povezala, ko sta Dora Gobec in Breda Kroflič, ki sta se tudi ukvarjali z izraznim plesom, prevzeli po Lojzki Žerdin na vzgojiteljski šoli plesno vzgojo in predmeta psihologijo in pedagogiko. Navdušeno sta se posvetili odkrivanju novih metod in vsebin pri poučevanju plesne vzgoje in vodili dijakinje k mojim uram izraznega plesa s predšolskimi otroki. Izmenjavale smo izkušnje v poučevanju izraznega plesa otrok in učenk. Navdušile so tudi učenke, da so se vključile v »Oddelek za izrazni ples« in nekatere so kasneje postale uspešne plesalke in dolgoletne sodelavke.

Moje delo na Srednji vzgojiteljski šoli

Šola se je v osemdesetih letih povečala, vpisali so več razredov, povečalo se je tudi število ur, potrebovali so več plesnih pedagogov. Tako so mi zaupali, poleg Neje Kos in Jasne Knez, poučevanje plesne vzgoje. Po nekaj uspešnih letih so odšle: Dora Gobec na Pedagoški inštitut, Breda Kroflič na doktorski študij, Neja Kos na Zvezo kulturnih organizacij, kjer je organizirala vsakoletne tečaje različnih zvrsti modernega plesa z našimi in s tujimi pedagogi. Ostale pa smo povezane in skupaj smo snovale nove učne načrte za bodoče vzgojiteljice, saj so novi časi potrebovali nove programe na temelju novih spoznanj o pomembnosti kulturne vzgoje in povezanosti z drugimi področji, ki vplivajo na celosten razvoj otroka. Plesno vzgojo so potem na šoli še nekaj časa učile Jasna Knez, uspešna plesalka, Gordana Schmidt, arhitektka, in Cvetka Novak,

psihologinja. Uvedba usmerjenega izobraževanja je prinesla velike spremembe. Šola je postala štiriletna, program plesne vzgoje se je skrčil za polovico ur in tako je bilo težko ohranjati enakovreden nivo pouka plesne vzgoje. Drugi pretres je prišel s selitvijo šole za Bežigrad. Plesna vzgoja je dobila sicer novo, lepo dvorano, vendar smo jo morali deliti s Pedagoško akademijo, kasneje Pedagoško fakulteto.

Z Bredo Kroflič sem se spet povezala, ko je prevzela plesno vzgojo vzgojiteljic na Pedagoški akademiji. Tako sva dopolnjevali programe plesne vzgoje predšolskih otrok na srednji in višji stopnji in prilagajali vsebino in cilje predšolskemu otroku. Sodelovali sva tudi pri različnih didaktičnih pripomočkih za plesno vzgojo. Kasneje me je spodbudila k pisanju priročnika IGRA Z GIBI za otroke, vzgojiteljice, dijakinje in študentke. Od začetka mojega poučevanja sem si ideje in zamisli otrok zapisovala in risala, iskala nove spodbude, nove vsebine, spodbujala k opazovanju sveta okrog sebe in medsebojnemu sodelovanju, opazovala njihove odzive na ritem in glasbo, jim oblikovala gibanje, primerno njihovem razvoju. Iz gibov so nastali plesni motivi, ki sva jih sistematsko uredili. Slikovno ga je opremila likovna pedagoginja in plesalka Mira Mijačević s Ptuja.

Ob novem letu smo še vedno pripravljali plesno glasbene pravljice za otroke, s katerimi je začela pred mnogimi leti Mira Voglar, glasbena pedagoginja, ki je postavila temelje glasbene vzgoje predšolskih otrok. S svojimi pesmicami nas še danes razveseljuje. Z leti so se igrice spreminjale in dopoljevale. Tako so glasbeni pedagogi z dijakinjami pripravili spremljavo z različnimi inštrumenti, z likovnimi pedagogi sceno in dokler je še deloval praktični gospodinjski pouk, so dijakinje pletle ali šivale tudi kostume. S slavisti smo izbirali pravljice ali zgodbe, da so nastajale prave male dramske uprizoritve. Namen je bil predvsem povezati različna umetnostna področja in spodbujati ustvarjalnost. »Igrice« so predstavile otrokom ob novoletnih praznikih, da so pridobile izkušnje v nastopanju pred otroki in delu z njimi, saj je bilo pedagoške prakse vedno manj. Nastopale so tudi pri zamejskih slovenskih vrtcih in šolah, predvsem po zaslugi naše prizadevne ravnateljice Milke Arko. Različna ustvarjalna področja smo povezovali tudi ob pomladnem in jesenskem rajanju. Tu so lahko učenke pokazale svojo sposobnost vključevanja v igro z otroki.

Poleg rednega pouka sem zbrala navdušene in nadarjene plesalke in tako je nastalo kar nekaj plesnih »projektov«, za proslave na šoli in druge kulturne prireditve, kjer so predstavljale našo šolo. Ti so bili npr. po ljudski pesmi »Mrtvec pride po ljubico«, kjer so s petjem in igranjem na inštrumente spremljale plesalke, ali pa na pesem Miha Avanzza »Kako napišeš pesmico«; glasbo smo skupaj izbrale s pomočjo glasbenika Lada Jakšeta, s katerim sem veliko sodelovala že v Pionirskem domu in pri različnih didaktičnih projektih. Veliko plesnih projektov so ustvarile tudi samostojno, da so pokazale svojo ustvarjalnost in sposobnost skupinskega dela. Ves čas pa sem morala svoje znanje in nove načine poučevanja izpopolnjevati na raznih seminarjih ali plesnih šolah doma in v tujini. Šola mi je nudila vso podporo in me spodbujala. Sodelovala sem tudi pri izobraževanju odraslih, tistih, ki so šolo delali ob delu in pred tem v šoli za varuhinje. Vzgojiteljska šola je bila tudi izbrana, da so se pedagogi umetnostnih in drugih predmetov pridružili »Centru za usposabljanje, delo in varstvo ljudi s posebnimi potrebami Dolfke Boštjančič v Dragi«. To je bil evropski projekt TEMPUS, za usposabljanje varušek v tem centru in drugih enotah po Sloveniji. Izobraževali so nas pedagogi Pedagoške fakultete z Nizozemske, tam in pri nas. Spoznala sem, da je naše delo tudi na plesnem področju enakovredno njihovemu, da smo tudi njih obogatili s svojim znanjem in ustvarjalnostjo. V Sloveniji smo nato usposobili v naslednjih nekaj letih veliko »varušek« za delo z otroki s posebnimi potrebami v teh zavodih. Upam, da se bo osnovna misel Marte Pavlin v istem duhu nadaljevala tudi v naslednjih letih, saj se je pokazalo, da je prav izrazni ples najbolj primeren in koristen pri vzgoji že od otroštva dalje, posebno v dobi odraščanja. Tudi v tem modernem času mladostnik potrebuje svoj način sproščanja in izražanja svojega jaza.

To je bil moj pogled na pot, ki sem jo prehodila z vzgojiteljsko šolo. Pred skoraj dvajsetimi leti sem jo prepustila prof. Vilmi Rupnik, da je naprej razvijala ples na šoli v duhu današnjega časa. Šoli želim, da še naprej hodi po tej poti in goji »vizijo«, kot so jo imeli snovalci Srednje vzgojiteljske šole pred sedemdesetimi leti, da ima bodoči vzgojitelj ali vzgojiteljica (ali vsak, ki se ukvarja z vzgojo) poleg obširnega znanja in drugih veščin še veliko mero ustvarjalnosti in človeške topline.

Andreja Gjud, nekdanja profesorica in plesna pedagoginja predšolskih otrok

DRUGO OBDOBJE SREDNJE VZGOJITELJSKE ŠOLE – RAZCVET IN SEMENA PEDAGOŠKE MISLI IN USTVARJANJA

Ta zapis svojih spominov na Srednjo vzgojiteljsko šolo posvečam z vso ljubeznijo in globoko hvaležnostjo svojim nekdanjim kolegom in učenkam, ki so me učili in vzgajali v pedagoga in človeka.

Na ljubljansko Srednjo vzgojiteljsko šolo, njene predane učitelje in zavzete učenke, ki so s svojim ustvarjanjem, srčnim odnosom in veliko ljubeznijo izoblikovali in uresničevali svojski pedagoški pristop in ustvarili živo pedagoško tradicijo slovenske predšolske vzgoje, kakršno lahko še po tolikih desetletjih primerjamo z drugimi v svetu, me vežejo najlepši spomini. Srednja vzgojiteljska šola je zibelka in vir navdiha mojega celotnega profesionalnega delovanja kot profesorice na šoli (5 let), razvojne raziskovalke na Pedagoškem inštitutu (24 let), vodje razvoja učbenikov za reformirano šolo v DZS (8 let) in vodje razvoja pedagoškega modela Projektnega dela z lutko in njeno zgodbo v vrtcih Milana (15 let) in vrtcu Trnovo (8 let). Za ta zapis se nisem odločila le kot ena od nekdanjih učiteljic, katerih pričevanja slavijo zgodovino šole. Ni le nostalgija po nečem, kar je nekoč bilo, temveč moj skromni prispevek k temu, kar iz njenih globokih in mogočnih korenin živi, se še naprej razvija in kipi še danes.

Na SVŠ sem se zaposlila februarja 1967, neposredno po A-diplomi šolske smeri psihologije na Filozofski fakulteti Univerze v Ljubljani in opravljeni B-diplomi iz pedagogike. Moje prvo srečanje s SVŠ je bil razgovor z Leo Smasek, prvo ravnateljico in ustanoviteljico šole, o moji morebitni zaposlitvi na mesto učitelja ritmično-gibalne vzgoje po tem, ko se je Marta Paulin, prva snovalka in učiteljica od ustanovitve šole, upokojevala, njena učenka in naslednica Lojzka Žerdin pa po dveh letih poučevanja odšla za predavateljico umetnosti giba na gledališko akademijo.

Srečanje z Leo Smasek je bila ljubezen na prvi pogled: tedaj še nisem slutila, da je bila prav ona glavna pobudnica za ustanovitev šole, okrog sebe je zbrala prave učitelje, ki so odločilno izoblikovali učne načrte in predmetnik in z njimi ustvarila izvirno vizijo, močno umetnostno obarvano zasnovo in pedagoški stil, ki je še danes neločljivi del pedagoške tradicije vrtcev. S svojim prodornim pedagoškim pogledom in tanjšo kožutnostjo, intelektualno širino, izjemno kultiviranostjo in razumevanjem umetnosti in njenega pomena za razvoj predšolskega otroka je nesebično podpirala in združevala svobodno delovanje zaposlenih močnih osebnosti pedagogov in metodikov, umetnikov, glasbenic in plejade likovnikov ter še drugih profesorjev z najvišjimi nagradami, zapisanih v zgodovino, in jih strnila v jugoslovanskem merilu priznan vzgojni koncept. Vsi skupaj so poleg izvirne in še danes aktualne metodike ustvarili zaupljiv vzgojni odnos, toplo čustveno vzdušje med učitelji in učenkami, dosanjali lik vzgojiteljice in stkali predan in zagnan pedagoški pristop. Ta značilni vzgojni stil je preveval celotno šolo od priprav učiteljev do sprejema učenk v šolo, njihovega prilagajanja šoli, šolskega in obšolskega delovanja, hospitiranja in nastopov vrtcev. Zasvojil je vse vrtce, ki so nam potem to ljubezen in pripadnost vračali. Naj mi bo oprosteno, da ne pišem o vseh, ki bi si zaslužili, da se jih omenja, ampak le o tistih, s katerimi sem se srečevala v petih letih svojega učiteljevanja na šoli.

Ko sem se zaposlila, se je zasnova šole že uresničevala skoraj 20 let, pedagoški pristop je bil že popolnoma izoblikovan, trden in razviden. To obdobje bi lahko poimenovali zlata doba šole. Ni mi bilo težko vrasti se, saj sem kot doživljenjsko očarana učenka legendarnega univerzitetnega učitelja in humanista prof. dr. Stanka Gogale s kolegi navdušeno delila tudi svoje poglede. Pri delu sem se počutila svobodno, razumljeno in podprto pri Lei, sodelavcih, učenkah in v vrtcih. V najlepšem spominu imam ustvarjalno sodelovanje z metodiki, zlasti pri mentorstvu priprav na nastope dijakinj v vrtcu, ko smo že pred 50 leti povezovali teme, zaposlitve in vzgojna področja po načelih in danes nanovo odkritih inovativnih pristopih.

Kvaliteto tedanjih vrtcev pripisujem tudi odlično zasnovanemu petletnemu šolanju bodočih vzgojiteljic s smotrno organiziranim praktičnim usposabljanjem, kjer so se povezovali metodiki na visoki strokovni, vzgojni in umetnostni ravni z odličnimi vzgojiteljicami mentoricami ter vrtci pri hospitiranju, nastopih in praksi dijakinj. Ta nenadomestljivi segment uspešnega poklicnega šolanja je bil odlično postavljen. Učili smo se drug od drugega.

Moje želje in pričakovanja, da bi poučevala poleg razpisane ritmično-gibalne vzgoje tudi psihologijo, so se izkazale kot zaželeno in koristne. Tudi Breda Kroflič in Neja Kos, ki sta par let kasneje poučevali plesno vzgojo, sta bili psihologinji. Februarja 1967 sem pričela poučevati oboje. Natančneje – sedem učnih predmetov: občo psihologijo, mladinsko psihologijo, razvojno psihologijo in logiko ter metodiko in zgodovino

plesa. Prav kombinacija poučevanja več predmetov me je pripeljala do njihovega smiselnega povezovanja in s tem pomembnih uvidov in inovativnih pedagoških in didaktičnih pristopov, ki sem jih nato uporabljala in nadgrajevala v svojem celotnem raziskovalnem delu. Po eni strani sem morala učenkam predstaviti logiko ter izbrusiti ter reflektirati njihovo verbalno in kavzalno mišljenje, kar pri mladostniško prebujajočih se dekletih, ki so večinoma prišla s podeželja, ki so dojemale svet izrazito praktično intuitivno ter se trudoma čustveno-socialno prebijale v novo urbano okolje, ni bilo lahko. Po drugi strani pa sem jih uvajala v plesno, torej nebesedno intuitivno paradigmo izpovedovanja doživljajskega sveta in umetnostnega ustvarjanja. Tako smo se učile druga od druge in tkale globoke vezi sodelovanja.

Biti plesna pedagoginja

Kako sem se oblikovala in razvijala kot plesna pedagoginja? Že v zadnjih letnikih gimnazije sem začela obiskovati oddelek za izrazni ples, ki ga je vodila Živa Kraigher, članica nekdanje skupine Mete Vidmar, učenke slavne nemške ekspresionistične plesalke Mery Wigman, pionirke modernega plesa. Živa je ustanovila oddelek za izrazni ples, drugi Metini plesalki Marti Paulin, eni od ustanoviteljic SVŠ, pa gre zgodovinska zasluga, da je postala ritmično gibalna vzgoja, kot je poimenovala ta učni predmet, del učnega načrta že od ustanovitve SVŠ.

V zgodnjih šestdesetih letih je Živa Kraigher oddelku za izrazni ples Zavoda za glasbeno in baletno izobraževanje dodala pedagoško skupino plesalk, ki smo študirale psihologijo, pedagogiko, učiteljišče in pedagoško akademijo z namenom usposabljanja bodočih plesnih pedagogov. Živa Kraigher me je že med tem pedagoškim izpopolnjevanjem povabila k poučevanju na oddelku. Tako sem bila ob rednem študiju psihologije polovično zaposlena na Zavodu za glasbeno in baletno izobraževanje in vodila različne skupine od predšolskih otrok do rekreacijsko motiviranih študentk, veliko pedagoških in umetnostnih izkušenj pa sem pridobila še pri poučevanju pedagogike in psihologije za dijake glasbenih oddelkov ZGBI.

Po diplomi iz psihologije (februar 1967) sem se redno zaposlila na SVŠ, nasledila sem plesno pedagoginjo Marto Paulin. Z umetniško rahločutnostjo nekdanje ple-

salke je navdihovala dijakinje do svoje upokojitve. Ob odhodu Marte Paulin v pokoj in Lojzke Žerdin na gledališko akademijo, kjer je poučevala umetnost giba, sem na SVŠ prevzela poučevanje ritmično gibalne vzgoje, za mano pa še Breda Kroflič in Andreja Gjud, nekdanja dijakinja SVŠ. Tudi vse nadaljnje učiteljice plesne vzgoje na SVŠ so bile Živine učenke, članice Studia za svobodni ples: Neja Kos, Goga Schmidt in Jasna Knez.

Toliko stvari sem počela v svojem življenju, toliko znanja in izkušenj imam in tako zelo si želim, da bi še predajala to znanje. A ostajajo mi nostalgija in prelepi spomini, saj sem v tej skupnosti zavzetih učiteljev in učenk preživela najsrečnejše obdobje svojega poklicnega življenja.

Ostajajo mi še upanje in želje, da bo na novi šoli in njenem visokošolskem nadaljevanju poučevalo in se učilo toliko čudovitih učiteljev in dijakinj, da bo nostalgija po starih časih potonila v pozabo.

Vsem skupaj, učiteljem in dijakinjam, mnogim neimenovanim, se zahvaljujem, da ste mi neutrudno razsvetljevali in utemeljevali svoje metodične postopke in mi pomagali oblikovati moje pedagoške nazore in njihova udejanjanja. Zato sem se trudila to ljubezen, spoštovanje ter občudovanje tudi hvaležno vračati. Naj se s tem prispevkom ob 70-letnici šola diči tudi s sadovi mojega dela.

Dora Gobec, profesorica psihologije in pedagoška razvojna raziskovalka v pokoju

SPOMIN NA SVŠGL

Že kot majhna sem si želela delati z otroki, zato sem se vpisala na Srednjo vzgojiteljsko šolo in gimnazijo Ljubljana (SVŠGL), smer predšolska vzgoja. Kot plesalka sem se najbolj veselila predmeta plesna vzgoja, zato sem že imela predstavo o tem, kako bo predmet potekal, ko sem prvič prestopila vrata male telovadnice. Predstavljal sem si, da se bomo s sošolkami učile različnih vrst plesa in večino ur predmeta preplesale. Seveda ni bilo tako. Prvo uro plesne vzgoje nam je profesorica Vilma Rupnik dala nalogo, naj pohodimo ves prostor. S sošolkami smo se začudeno spogledovale in čakale na nadaljnja navodila. Ni jih bilo. Po glavi so se mi postavljala ista vprašanja: Kaj?, Kaj delamo?, Ni to ples?

Takoj po prvi "nenavadni" uri plesne vzgoje sem ugotovila, da to ne bo plesna vzgoja, ki sem si jo zamislila. A od predmeta plesna vzgoja sem dobila veliko več kot učenje plesnih korakov, ki sem si jih tako želela in jih pričakovala. Dobila sem neprecenljivo znanje in izkušnje o tem, kako s telesom in gibom komuniciramo z občinstvom (naj bodo to otroci ali odrasli), kako lahko s telesom interpretiramo glasbo, dogajanje v naravi, predvsem pa kako se s telesom izražamo. Učili smo se gibanja s predmetom, interpretacij deklamacij in otroških pesmic, naučile smo se začutiti svoje telo.

Eden izmed najlepših spominov na SVŠGL je zagotovo ustvarjanje in igranje igrice Muca Copatarica za predšolske otroke v vrtcu. Pri urah plesne vzgoje smo s profesorico Rupnik ustvarile dramsko predstavo po knjižni predlogi Ele Peroci. Priznam, da so bile vaje včasih kar naporene, saj smo takrat še težko razumele, kako se gib telesa povezuje z izrečeno besedo/besedilom. In dokler gibanje ni bilo, kot ga je profesorica želela, smo veliko ponavljale. Ampak ko smo imele vse že dorečeno in "uigrano", je ostal samo še užitek nastopanja pred otroki. Neposredna izkušnja, kako so otroci doživljali našo igro, mi je ostala večno v spominu. Poleg tega smo s sošolkami, ki smo nastopale v igrici, stkale prijateljstvo in skupne spomine na zabavne dogodke, povezane z igranjem dramske predstave. Še se spomnim, kako smo se pri osmi ponovitvi igrice v vrtcu sošolke, ki smo igrale otroke brez copat, začele nekontrolirano smejati sredi predstave. Otroci, ki so gledali, so se smejali z nami, misleč, da je to del predstave. To je dodatno spodbudilo naš smeh in zagotovo je trajalo pet minut, da smo se umirile in nadaljevale predstavo, skrajšano in popolnoma prilagojeno nastali situaciji. Veliko je bilo tudi komičnih padcev in spodrseljajev na odru, ker smo nastopale samo v nogavicah ... lep spomin.

Mateja Jagodić, profesorica predšolske vzgoje

BLEŠČEČI VRHUNCI

Ob 70-letnici Srednje vzgojiteljske šole, gimnazije in umetniške ginazije Ljubljana

K poučevanju plesa in psihologije na Srednji vzgojiteljski šoli v Ljubljani sta me okrog leta 1970 pritegnili dve starejši kolegici, Dora Gobec in Breda Kroflič, ki sta tam že delovali. V naslednjih desetih letih smo poleg njih občasno ali redno skrbele za plesno vzgojo še Andreja Gjud, Gordana Prevorsek Schmidt, Jasna Knez in Ana Vovk. To omenjam zato, ker smo vse prišle iz šole Žive Kraigher, ki je kot učenka Mete Vidmar, izhajajoče iz šole Mary Wigman, v svojem dolgoletnem delovanju na podlagi nemškega modernega plesa nadgrajevala usmeritev v sodobni (izrazni) ples, s poudarkom na posebni tehniki in izrazito ustvarjalnem pristopu. Na teh načelih je slonelo še pred nami tudi plesnopedagoško delo Marte Paulin, prav tako učenke Mete Vidmar in izjemne plesalke, ki je na naši vzgojiteljski šoli prva poučevala ples oziroma, kot se je takrat reklo: gibalno-ritmično vzgojo.

Sprva sem prevzela le nekaj ur plesa, šele kasneje tudi psihologije. Nisem imela izkušenj s poučevanjem, bila sem negotova, skrbelo me je, ali me bodo dekleta jemala resno, saj sem bila le dobrih enajst let starejša od njih. Sem pa imela pred očmi vzor svoje učiteljice predvsem v tem, da je urjenje telesa (tehnika) le orodje za oblikovanje giba, ki nekaj nosi, izraža. Takrat sta bili za ples na voljo dve šolski uri na teden, kar je bilo razmeroma kar nekaj, ugotovila pa sem, da se je treba osredotočiti bolj na »naravni« gib v funkciji izraza kot pa na tehniko, čeprav sem si prizadevala doseči vsaj osnovno postavitev teles in kultiviranje gibanja. Pred urami sem listala Živine zapiske – zameetek učbenika – in se izgubljala v njih, ne da bi vedela, kako naj jih uporabim. Tako sem stopala pred dekleta z občutkom, »kar bo, pa bo« in še dobro, da mi improvizacija ni bila tuja. Seveda sem si pomagala tudi z nasveti kolegic. V naslednjih letih smo skupaj razvijale metodiko plesne vzgoje in zlasti Breda Kroflič je kasneje v svoji znanstveni karieri napisala vrsto tehtnih strokovnih del s tega področja. Sčasoma sem si način poučevanja obogatila z novimi spoznanji ob študiju predvsem tuje literature, ko sem pisala diplomsko nalogo, v kateri sem povezala psihologijo in ples. Marsikaj sem takoj »v živo« preizkušala z učenkami. Tako je naše učenje potekalo v obeh smereh: od teorije k praksi in nazaj – v krogu, kar nam je prinašalo tudi obilo užitka ob ustvarjanju.

Od takrat je poteklo vsaj kakšnih petdeset let in spomini se mi utrinjajo »neorganizirano«. Avstralski aborigini časa ne zaznavajo kot linearno kategorijo na črti preteklost – sedanjost – prihodnost, marveč dogodke pogosto umeščajo v krožni vzorec: posameznik je v središču časovnih krogov, pri čemer tudi davne dogodke lahko zaznava kot bližnje. Spomin vsaj pri meni deluje na podoben način. Sem v nekakšnem velikem, pisanem milnem mehurčku, okrog mene pa kot kresnice lebdijo spominski utrinki, se prižigajo in ugašajo, ujamem pa najlaže tiste, ki so povezani s srečo ob ustvarjanju in z mnogimi drugimi čustveno obarvanimi dogodki. To so nekakšni življenjski »highlights« ali v približnem prevodu »bleščeči vrhunec«, kot so denimo otroška očaranja z gledališčem (ples zakletih vil v operi Rusalka), pa prve, tudi druge in tretje ... ljubezni (»Ne daj se, Ines, mladosti moja ... meni so vendarle najljubši začetki ... kot se glasi spevno recitiranje prelepega besedila Arsena Dedića v izvedbi Radeta Šerbedžije), nato lepa gimnazijska leta, maturantski ples, študij na fakulteti, študentska poroka, pravkar rojeni dojenček, ki ti ga položijo v naročje, diploma, doživetja plesnih predstav na odrih Pariza in Dunaja, leta treningov in nastopov v skupini Žive Kraigher ter v okviru leta 1973 ustanovljenega Studia za svobodni ples ... in še mnogo tega na dolgi življenjski poti ... Sem pa zagotovo sodi tudi prva zaposlitev, ko sem pričela poučevati plesno vzgojo in psihologijo na Vzgojiteljski šoli.

Najbližji mi je bil in mi je še moj 5.c razred, saj sem bila tudi njegova razredničarka vse do mature leta 1975. V vseh naslednjih letih so me vabile na okrogle obletnice, nazadnje pa smo se videle septembra leta 2015 ob neverjetni 40-letnici njihove mature na Ljubljanskem gradu! Zabava je bila na vrhuncu, ko smo – že krepko zrele gospe – pozirale za kamero v jogijskih figurah, v spomin na naše nekdanje pohode na Ljubljanski grad, podajajoč se z rožnatimi blazinami, pobranimi iz dvorane na uro joge med zelenje. Naše veselo, glasno omizje je pritegnilo samega župana, ki se je med svojimi uradnimi opravki mudil v bližini: »Ja, bo najbrž dež, ko ste tako živahne!« mu je ušlo in se je potem prav rad slikal z nami.

In že lovim utrinke: velika šolska telovadnica z odrčkom, malce temačna, s starinsko patino, a z dobro energijo, z vonjem po čistilih in sledovih potu: ta vonj mi je podobno kot pisatelju Proustu aroma in okus kolačkov »magdalenic«, pomočenih v čaj, nehoteno zbujal – morda res na nekoliko manj eleganten način, a čutno – spo-

mine na mnoga leta, ki sem jih preživela v slačilnicah in plesnih dvoranah. In potem – vidim svetlobo, ki se razliva po novi plesni dvorani v prizidku šole, ter postavice deklet v črnih trikoih – dresi smo jim rekli – med preizkušanjem idej, improviziranjem, vajami in utrjevanji točk za nastope. Hej, med najbolj norimi, nastalimi še v telovadnici, je bila stroj za lovljenje in konzerviranje muh: iz teles narejena, migajoča tvorba, iz katere so se valili klobčiči – »končni proizvodi«. Zabavne so bile tudi oživljene košare, ki so sicer služile za spravljanje žog, s po enim dekletom v vsaki. Nasprotje temu je bilo lirično prepletanje plesalk na glasbo J. S. Bacha Aria na struni G, pa tudi angažiran ples ob posnetkih bobnov na pretresljivo temo Pokol pri ranjenem kolenu, ko je leta 1890 petsto vojakov ameriške vojske pobilo več kot 200 pripadnikov indijskega plemena Lakota ... Pa improvizacije in zatem izdelane male študije živali, ki so nastale tako, da so dekleta v živalskem vrtu po metodi časovnih vzorcev opazovale in si zapisovale gibanje različnih živali! Nepozabna je bila denimo dostojanstvena Pikina kamela.

Spomnim se tudi vaj za projekt Vaza je oaza za marjetice, prikazan v Mestnem gledališču ljubljanskem. Nenavadni naslov je nastal po slovenski verziji zbirke otroških definicij Olovka piše srcem – Svinčnik piše s srcem. Eden od otroških neobremenjenih, spontanov odgovorov na vprašanje »Kaj je to oaza?« je bil: »Ja, vaza je oaza za marjetice!« Iz te predstave mi je ostala v spominu kompozicija na temo kraške jame s telesi v obliki kapnikov ob zvokih kapljic, ki spreminjajo čas v večne skulpture. Že v novi dvorani je ena od učenk s poudarkom na gibanju rok in dlani izdelala ples na indijsko klasično glasbo (rage): bila je lepa v živo zelenem dresu, ovešena z (mojimi) pisanimi ogrlicami in bila je videti pristna, kar nas je vse presenetilo, čeprav ni šlo za posnemanje, marveč za notranje občutenje ... Podobe pa se nizajo in nizajo. Seveda na tem mestu ni mogoče zapisati vseh ... Na podlagi takšnih in podobnih iskanj, povezovanj in preizkušanj je čez mnoga leta nastala izjemna knjiga Brede Kroflič Ustvarjalni gib – tretja razsežnost pouka (1999).

Dobro sem se počutila tudi v zbornici: rada se spominjam ravnateljice Lee Smasek, ljubeznivo energične, drobne, elegantne, v črnem kot Edith Piaf, pa pomočnice ravnateljice, razumevajoče Cite Marjetič, kolegic in kolegov Podlipnikove, Navinška z neponovljivim čutom za humor, prijaznega likovnika, kiparja Slavka Hočvarja, čudovite glasbenice Mire Voglar in njenega tihega, melodioznega glasu, pa Milke Arko, ki je kasneje dolga leta ravnateljvala že na novi lokaciji – in seveda tudi prav vseh ostalih ...

Ker mi je pravzaprav bližje načelo »tukaj in zdaj« kot pa »nekdaj«, sem v začetku letošnjega aprila stopila v stik s tremi nekdanjimi učenkami s predlogom, da mi pomagajo s kakšnim spominskim namigom. Iva je poslala nekaj svojih misli po e-pošti, z Edo iz Tolmina in z Jano pa smo se dobile v kavarni Maxi. Eda je prinesla kroniko 5. c s fotografijami, zapisi in časopisnimi izrezki iz časa šolanja in s srečanj ob obletnicah mature. No, zdaj smo pa res že povsem izenačene, prave seniorke, tako da se lahko mirno tikamo! Eda,

z uspešno učiteljsko kariero za seboj, je postala pred nekaj meseci srečna babica punčke Tonke, obe z Jano pa sta sveži penzionistki. Tako gre to ...

Debele tri ure so bile premalo, spomini so se kar nizali. »A veš, kako smo pri pouku psihologije postavljale klopi v krog-kvadrat?!« (Ja, me psihologinje smo že od vsega začetka zagovarjale in uveljavljale tedaj sorazmerno nov način krožne razporeditve klopi, pri plesu pa je bilo sedenje v krogu na tleh tudi pri pogovorih nekaj običajnega – za razliko od zakoreninjenega frontalnega pouka). Kasneje je Smaskovo nasledil profesor Stražar, ki je nekoč slučajno stopil v razred, v katerem smo si naredile plesno uro, ker so dvorano čistili ali nekaj podobnega. Zagledal je odmaknjene klopi, sredi prostora pa plešoča dekleta v dresih, med njimi tudi eno v rdečem – mene, »tršico«! Obstal je kot vkopan, nato pa zamrmral: »No, pa da boste pospravile za sabo, kot je treba.« »Kaj pa takrat, ko smo se pripravljale na snemanje za televizijo Koncerta na gozdni jasi Mire Voglar?« Spomin je živ: drobna Andreja – nežna ptičica, dolgolasa Anka – elegantna lisička, Eda – bistra sraka ... In kdo jim je demonstriral skakajočo žabo? Jaz, takrat v veselem pričakovanju, z obilnim trebuščkom! Dekleta pa v strahu: »Ne, ne, neee, tršica, ne skakat!!« To je bila naša zadnja vaja. In namesto da bi bila čez tri dni z njimi na snemanju, sem se znašla v porodnišnici. Mene in dojenčka so dekleta razveselila z obiskom in mi natanko poročale, kako so se izkazale na snemanju. Eden od najsijajnejših »highlights« v mojem življenju pa je je bil, ko so mi čez nekaj mesecev ob maturi zapele »La, la, la, la, Neja v dresu redno bila je z nami vedno!« (ali tako nekako...)

Dekleta imajo šolo v lepem spominu. Iva meni, da je bila že tedaj zelo napredna, zlasti zaradi celostnega pristopa, povezovanja predmetov in različnih umetnostnih oblik ter poudarka na ustvarjalnosti, kar je pri vzgoji – zlasti, a ne le predšolskega otroka – nadvse pomembno. »Plesne ure pa so bile sploh super, morala sem paziti na držo, plesala pa bi še danes!« (Malo ji škripa v kolkih, pa kaj!) Eda je zadovoljna, da je bila vpletena v srečno zgodbo te šole, ki jo je zaznamovala za vse življenje in pripomogla, da se je v svojem poklicu zgledovala po tedanjih predanih in entuziastičnih pedagogih, ki so učenkam poleg znanja ponujali tudi »pravo vzgojo«, kot se je izrazila. Jani je bilo všeč, da se je pri marsikaterem profesorju počutila že kot študentka, v tem smislu, da so jo jemali resno kot človeka in ne kot smrklo. No, pohval je bilo še kar nekaj, spomnila pa sem se, da je prav na dan našega srečanja v Plesnem

teatru Ljubljana premiera solistične avtorske predstave hčerke naše nekdanje plesne kolegice, legendarne slovenske plesalke Jasne Knez, Maše Kagao Knez, ki je danes uveljavljena plesalka in koreografinja. Odlično predstavo smo si zvečer skupaj ogledale in po predstavi ob prigrizkih uživale v medgeneracijski družbi ustvarjalcev in ljubiteljev plesa.

Naj se ob koncu vrnem k aboriginom, ki sploh nimajo besede za umetnost. Umetnostne oblike – ples, glasba, likovnost, uprizarjanje in izražanje – so zanje sestavni del življenja in njegovega slavljenja. Če temu dodamo še misel slikarja Riharda Jakopiča »Človek je toliko vreden, kolikor ima v sebi ljubezni«, smo povedali vse, vse.

Neja Kos Lenard, nekdanja profesorica in sedanja samostojna svetovalka za ples pri Zvezi kulturnih organizacij Slovenije

IZOBRAŽEVANJE JE PRVO INSTITUCIONALIZIRALO SODOBNI PLES

Leta 1994 je bilo ustanovljeno Društvo za sodobni ples Slovenije (DSPS), strokovno telo, ki združuje ustvarjalce na področju sodobnega plesa. Med razvojnimi nalogami, ki smo si jih člani društva zadali, je bila poleg npr. institucionalizacije profesionalnega sodobnega plesa tudi vzpostavitev vertikale v izobraževanju. Prva predsednica in tudi ustanovna članica DSPS Ksenija Hribar je prenesla na sestanek društva pobudo o pripravi srednješolskega programa za sodobni ples. V tistem času je potekala prenova srednjega šolstva in pobuda za vključitev sodobnega plesa se je zdela obetavna. Ponudila sem se za koordinacijo tega projekta in bila zelo vesela, da mi je Ksenija Hribar ves čas priprave nudila pomoč, svetovanje in idejno podporo pri pripravi programa. Pri pripravi posameznih učnih načrtov je sodelovalo mnogo avtoric in avtorjev, opravila sem ogromno pogovorov s pedagoginjami in pedagogi različnih plesnih zvrsti, znanj, sledila so posvetovanja v stroki. Prvi osnutek je nastal kmalu, vendar je do sprejetja programa na Strokovnem svetu RS za splošno izobraževanje leta 1997 doživel mnogo sprememb in prilagoditev tako v formalnem kot vsebinskem smislu. V veliko podporo in pomoč je bila strokovna sodelavka na Zavodu RS za šolstvo Alenka Vitman, ki je imela izjemen posluš za vzpostavitev, razvoj in koncept umetniške gimnazije.

Zanimivo se je spomniti težav pri vprašanju praktične izvedbe programa sodobni ples. Zdelo se je, da s sprejetjem programa komaj vstopamo v vso problematiko. Močno sem si želela, da bi se program izvajal v okviru javne šole, vendar je bilo izjemno težko najti šolo, ki bi jo tak program pritegnil. Umetniški programi so kompleksni za izvajanje, imajo visoke materialne zahteve, kadrovske pogoje, ki vključujejo strokovnjake z drugih področij, kot so sicer utečeni profili učiteljev v srednješolskem izobraževanju. Pri tem je Konzervatorij za glasbo in balet izrazil nestrinjanje s tem programom in odločno nasprotovanje, da bi se izvajal v okviru te šole. Takojšnjo naklonjenost, smiselnost in vizijo izvajanja tega programa je pokazala takratna ravnateljica Srednje vzgojiteljske šole in gimnazije Ljubljana Milka Arko. Naklonjenost umetnosti je bila vpisana v kurikulum te šole že v programu predšolska vzgoja.

Kljub temu da se je takrat šola srečevala s hujšimi materialnimi pogoji, se je z letom zamude začel program izvajati. V šolskem letu 1999/2000, ob prelomu tisočletja, se je vpisala prva generacija gimnazijcev umetniške gimnazije, plesna smer, modul sodobni ples.

Morda navedem nekaj prelomnih dogodkov, projektov in novosti, ki so se v zadnjih dvajsetih letih dogodili in so po mojem mnenju navzven ali pa navznoter močno označili, izpostavili in oblikovali teh dvajset let izvajanja programa: Pri preizkusu posebnih sposobnosti nas je leta 1999 popolnoma presenetil interes osnovnošolcev, saj se ga je udeležilo preko 50 kandidatov za en razpisani oddelek. Velika večina ni vedela, kaj je sodobni ples, niso ga prej izkusili in niso poznali nobene ustvarjalke ali ustvarjalca na tem področju.

Leta 2003 je maturirala prva generacija maturantov, ki je poleg slovenščine, matematike in angleščine opravljala še dva izbirna predmeta, od katerih je bil eden tudi sodobni ples. Istega leta smo izvedli prvo produkcijo – javni prikaz rezultatov dela smeri sodobni ples, ki je bila nekakšen revijski prikaz dela štirih letnikov. Naslovili smo jo Pred-premiera '03, kar je nakazovalo veliki dogodek pred premiero, ki jih sicer še čaka, če se bodo odločali za nadaljnji študij in ukvarjanje s plesom. Številka na koncu pomeni letnico dogodka. Kasnejše Pred-premiere ('04-'19) so dobile še podnaslov, ki je označeval morebitno skupno temo dogodka.

Pred-premiera '08: ¾ krinolina je bila v enem aspektu izstopajoča, saj je bilo na odru mogoče videti točko kar desetih plesalcev, ki so bili tisto leto vpisani v štiri letnike smeri sodobni ples. Vpis fantov na plesno smer je še vedno bolj izjema kot pravilo. Matura iz predmeta sodobni ples poleg nastopa v skupinski koreografiji in plesni tehniki (tako sodobni kot baletni) vključuje tudi avtorski plesni solo. Leta 2010 smo po izvedbi maturitetnih izpitnih nastopov pričeli izvajati javni prikaz solov. Iz prve generacije maturantov, ki je svoje solo nastope izvedla v Stari mestni elektrarni – Elektro Ljubljana, jih je od 14 kar 7 nadaljevalo študij plesa v tujini. Dogodek se je imenoval *Večer solov 2010* in se je obdržal do danes.

Od leta 1999 smo za izvedbo strokovno-praktičnih predmetov gostovali v različnih plesnih studiih in šolah v Ljubljani. Leta 2010 smo poleg souporabe dvorane na Pedagoški fakulteti pouk pričeli izvajati v novih prostorih na Kardeljevi ploščadi 28 a. Šola pod vodstvom ravnatelja Alojza Pluška zagotavlja vedno boljše pogoje za izvedbo strokovno-praktičnih predmetov. Imamo uprizoritveno dvorano, kar je za sodobni ples v Ljubljani in tudi širše v Sloveniji izjemen dosežek. V prostorih praktičnih predmetov se srečujejo dijaki vseh smeri: predšolska vzgoja, gimnazija in umetniška gimnazija. Dijaki vsako leto bolj sodelujejo. V šolskem letu 2018/19 so samostojno izvedli tri avtorske projekte (*Božja pravica*, *Dobro v zlu* in *Duo Carbonara*). V njih so sodelovali tako dijaki dramsko-gledališke kot tudi plesne in splošne gimnazijske smeri. Ti projekti so izjemno dobro vplivali na povezovalno šolsko klimo. Leta 2010 je bila vpisana prva generacija

dramsko-gledališke smeri, ki se je pred tem že izvajala v Novi Gorici. To je bil kombiniran oddelek: polovica dijakov dramsko-gledališke smeri in polovica smeri sodobni ples. Prvih nekaj produkcij dramsko-gledališke smeri je bilo združenih s plesno. Leta 2011 je bila produkcija plesne in dramsko-gledališke smeri posvečena Kseniji Hribar. Petra Pikalo in Sinja Ožbolt sta rekonstruirali odlomka iz dveh Ksenijinih predstav: Nostalgija in Alpsko sanjarjenje. Meni osebno je bila to ena najljubših *Pred-premier*. Odlična generacija plesalk in plesalcev ter prvi letnik dijakov dramsko-gledališke smeri, ki so se v delu Ksenije Hribar zelo dobro znašli.

Leta 2010 je v programu prvič poučevala Katja Legin, bivša dijakinja smeri sodobni ples, ki se je vrnila s študija v tujini. Maturantke in maturanti plesne smeri, ki se aktivno ukvarjajo s plesom, odrskim nastopom, poučevanjem plesa, pisanjem o plesu, plesni produkciji ... po zaključenem šolanju na SVŠGUGL, so: Barbara Kanc, Ana Štefanec, Špela Medved, Kaja Janjić, Aleš Čuček, Matevž Česen, Katja Legin, Evin Hadžialjević, Ajda Tomazin, Nastja Bremec, Gea Erjavec, Petra Pekolj, Kim Kern, Mira Marič, Ana Jurenec, Jan Rozman, Ana Romih, Neža Hribar, Alja Ferjan, Leon Marič, Daniel Petković, Mojca Sovdat, Nik Rajšek, Beno Novak, Goran Kusič, Jerca Rožnik Novak, Maša Hawlina, Veronika Valdes, Enya Belak, Alja Bramc, Katjuša Premk, Lea Orož, Lara Božič, Emily Bizjak, Sara Janašković, Žigan Krajncan, Eva Lah, Bela Pikalo, Olivera Milašinović, Lara Ostan, Zala Erznožnik Podreka, Jerneja Fekonja, Petra Peček, Julija Pečnikar, Anamaria Klajnšček, Maša Radi Buh, Živa Kadunc, Klara Drnovšek Solina, Nika Mlakar. Vseh najbrž nisem navedla, ker nimam informacij o njihovem delovanju (upam, da takih ni veliko). V letih 2010 in 2014 smo izvedli dve izmenjavi s sorodnima šolama v tujini. Prva izmenjava je potekala z antverpensko šolo za sodobni ples (The Royal Conservatoire of Antwerp) in kasneje z Duncan Dance Center iz Prage. Sodelovanje s praško šolo se je zaključilo s predstavo Na mestu drugje, za katero sem izbrala 15 dijakinj in dijakov obeh šol.

V letu 2017 je bilo olajšano izvajanje strokovnih predmetov z dozidavo še dveh vadbenih prostorov poleg gledališko-plesne dvorane. Prostori so bili poimenovani Plesni in gledališki center. V letu 2019 smo prvič razdelili plesno produkcijo na dva dela. Razlogov je bilo več: številčnost dijakov, trajanje nastopa, organizacija in izvedba. Najlažje to povem tako: težko je temeljito prikazati vse nastopajoče, če jih je preko 70. Z razdelitvijo tako še vedno vidimo *Pred-premiero 3. in 4. letnikov* in ob zaključku leta *Prikaz 1. in 2. letnikov*. Dijakinje in dijaki smeri sodobni ples redno sodelujejo na zunanjih prireditvah in predstavljajo šolo: na festivalu Transgeneracije, tekmovanju mladih avtorjev Opus, revije plesa v organizaciji JSKD, festivalih Živa v Ljubljani, Kalejdoskop v Kranju, Fronta v Murski Soboti, Gibanica – bienale slovenskega sodobnega plesa ...

Čevlji, jezero in še kaj, 2019

Večer solov, 2019

Da učiteljice in učitelji splošnih predmetov sprejemajo umetniške programe in z velikim zanimanjem spremljajo razvoj dijakov, je ključno. Predstave in koncerte dijakov si najraje ogledam s kolegicami in kolegi. Doživim nekaj podobnega kot starševski ponos! Leta 1999 smo v plesnem aktivu pričeli poučevati: Petra Pikalo, Lane Stranić, Maja Delak in Tomi Janežič. Intenzivno se menjavamo (v preteklih letih so poučevali še: Branko Potočan, Tomi Janžič, Brane Završan, Nataša Berce, Damaas Mithras Tys, Tanja Skok, Uršula Teržan, Snježana Premuš, Iztok Kovač, Matjaž Farič, Nataša Kos Križmančič, Katja Legin, Kaja Lorenci, Vita Osojnik, Tamara Polanc, Alenka Herman, Špela Repar, Tina Dobaj, Gregor Kamnikar, Gregor Luštek, Kjara Starič, Mojca Bandelj, Špela Trošt, Bojana Kunst, Emil Hrvatini) in danes plesni aktiv sestavljamo Urška Vohar, Aja Zupanec, Mojca Dimec, Nataša Tovirac, Nataša Živković, Živa Žitnik, Dušan Teropšič, Sinja Ožbolt, Nina Fajdiga, Andreja Podrzavnik, Andreja Kopač in Maja Delak.

Za nas, ustvarjalke in ustvarjalce na področju sodobnega plesa, vključitev tega programa v izobraževalni sistem in izvajanje v takšnem okviru pomenita veliko prelo-mnico v prepoznanju sodobnega plesa. Menim, da tudi za našo šolo, Srednjo vzgojitelj-sko šolo, gimnazijo in umetniško gimnazijo, pomeni izvajanje takšnih kompleksnih programov, kot so predšolska vzgoja, gimnazija in dve smeri umetniške gimnazije, izjemen dosežek. Vzgojne, umetniške in ustvarjalne vsebine so vsebine prihodnosti. Verjamem, da bo SVŠGUGL tudi v bodoče zagotavljala tako dobre pogoje kot znanje in tako ostala šola prihodnosti.

Z umetnostjo do mature!

Maja Delak, profesorica sodobnega plesa in vodja plesnega aktiva

OD DRAMSKO-GLEDALIŠKE SMERI DO SMERI GLEDALIŠČE IN FILM, OD 334 DO GIFT-A ALI OD NOSTALGIJE NOSTALGIJE DO DUA CARBONARA

Učilnica št. 336 na SVŠGL

Prostor in ljudje

Dramsko-gledališka smer je našla svoj dom najprej v šolskem letu 2000/01 na Gimnaziji Nova Gorica. Glavni pobudnik za nastanek nove smeri je bil profesor Marjan Štrancar, ki je opazil, da se med mladimi vzpostavlja nova doktrina v gledališču, ki jo predstavlja ŠILA – šolska impro liga, in je smelo k snovanju nove gledališke smeri povabil tudi impro gledališče. To je bila pogumna poteza, ki je v smeri ne samo posodobila pogled na gledališče, temveč je zlepila tradicionalni, dramski vidik, ki vzpostavlja hierarhijo gledaliških sredstev z besedo na samem vrhu, z nečim, kar sodi bolj v estetiko performativnega ali postdramsko gledališče. Hkrati je smer z zmesjo tradicionalnih in sodobnih pogledov na gledališko umetnost odprla neizmerna polja ustvarjanja in začela uresničevati načela sodobne pedagogike, ki izpostavlja vzgojno vrednost estetske izkušnje in moč poučevanja skozi umetnost, ob tem pa je naredila velik korak od reprezentacije gledališča k takojšnji prezenci, v takojšnjo performativnost, nenačrtovano, neinsceni-rano ali nenapovedljivo.

Ti dve estetiki, performativna oziroma postdramska, sta začeli prevladovati kasneje, ko smo čez deset let, v šolskem letu 2010/11, smer razpisali še v Ljubljani na SVŠGL. Najprej zelo previdno, samo z idejo, da napolnimo oddelek sodobnega plesa, ki je imel na SVŠGL že desetletno tradicijo, v kombiniran oddelek z dramsko-gledališko smerjo in razpišemo še mesta za 15 dijakinj in dijakov. Za njih smo ustvarili učilnico z odrom, učilnico št. 336, in v kombinaciji s temnim odrskim prostorom in svetlo rumenim ozadjem začeli z delom. In to je bilo vse, kar smo imeli, uprizarjali pa smo kot že prej smer sodobni ples v drugih ustanovah (v Španskih borcih, Stari mestni elektrarni – SMEEL in na Odru pod zvezdami v Lutkovnem gledališču Ljubljana).

Nostalgija Nostalgije, 2012
Lastna soba, 2012 in 2013

Oba učna programa za obe smeri sta bila preizkušana že desetletje, v šolskih letih 2010/2011 do 2012/13 pa smo ju poskušali združevati in raziskovati dalje. Vključili smo se v šolski razvojni projekt strokovnih gimnazij in sledili raziskovalnim vprašanjem, kako načrtovati in izvajati plesno-gledališke vsebine kot kroskurikularni cilj in kako z novimi tehnologijami podpreti predstavljanje idej in miselne navade. Teh vprašanj smo se lotili tako, da smo želeli združiti učno delo vseh strokovnih predmetov obeh smeri umetniške gimnazije v tesni povezavi s splošnoizobraževalnimi gimnazijskimi predmeti in vztrajali na povezovalnem delu učnega procesa obeh umetniških gimnazij, smer sodobni ples in dramsko-gledališka smer. Del učnega procesa je tudi uprizarjanje umetniških dogodkov. In prav ti dogodki vzpostavljajo vez med ustvarjalnimi postopki in učnim procesom. Zgodovina tako zastavljene smeri je zgodovina uprizoritev, skozi katere smo zoreli skupaj, učitelji in dijaki.

Od Nostalgije Nostalgije do Lastne sobe

Kot prvo skupno smo pripravili uprizoritev *Nostalgija Nostalgije* (2011), rekonstrukcijo dveh plesnih uprizoritev Ksenije Hribar, ki sta pomembni ločnici v razvoju sodobnega plesa in plesnega gledališča v osemdesetih letih prejšnjega stoletja na Slovenskem. V naslednjem šolskem letu 2011/12 je bil razpisan in napolnjen že ves oddelek dramsko-gledališke smeri, tudi vpis na sodobni ples se je povečal in pred nami je stal nov izziv – *Avantgarda* (2012), rekonstrukcija in premislek o zgodovinski avantgardi. Tako imenovani -izmi v umetnosti so bili skupne učne teme, snov in navdih, ker vzpostavljajo družbeno vlogo umetnice, umetnika, ustvarjalke, ustvarjalca, možnost umetniškega angažmaja, ki lahko spremeni svet, očara, začara in prebudi več generacij. S pomočjo novih tehnologij, ki smo jih raziskovali, podkrepljenih s tradicionalnim razumevanjem umetniških postopkov kolažiranja, sintetiziranja, eklektike, dinamizma, kinetičnosti, montaže, naključja, simultanosti, tehnik hepeninga in performansa, varieteja, šoka in provokacije, smo ustvarili polje za predstavljanje idej in

spodbujali divergentno mišljenje. Za tretje skupno izhodišče obeh umetniških smeri smo leta 2013 izbrali eno temeljnih kulturno-zgodovinskih feminističnih literarnih del, ki je prvo postavilo zahteve po pravici ženske do duševne, telesne, intelektualne integritete in do iskanja lastne identitete, delo Virginie Woolf *Lastna soba* (1929).

V šolskem letu 2012/13 smo se zaradi številčnosti že morali deliti v dve uprizoritveni skupini, še vedno smo vztrajali pri kombinaciji smeri, ločili pa smo se po letnikih: *Lastna soba 3 in 4*, ki je združevala 43 dijakinj in dijakov 3. in 4. letnika obeh smeri, in *Lastna soba 1 in 2* s 83 dijakinjami in dijaki prav tako obeh smeri. Zasnovali smo medpredmetne povezave s pomočjo novih tehnologij (videa, montaže, računalniške grafike, glasbenih semplov), ki so bile podkrepjene z razumevanjem umetniških postopkov, celostno smo predstavili ter medpredmetno in kroskurikularno povezali učno temo in poglavja iz temeljnega kulturno-zgodovinskega feminističnega literarnega dela.

Dijakinje in dijaki obeh smeri so na ta način in s pomočjo lastnih idej in razmišljanj zaokrožili izbrane teme, ki smo jih s pomočjo učnih uprizoritvenih orodij sestavili v celoto. Celota pa ni samo zbir motivov, ampak tudi zbir skupnih zrenj, ki jih preko vstopanja v različne imaginativne eksistencialne položaje oblikuje kot kolektiv in kot posameznike, ki se najprej emancipirajo kot skupina in nato individualno.

(*Nostalgija Nostalgije*, premiera 6. aprila 2011, Španski borci Ljubljana; *Avantgarda*, premiera 6. aprila 2012, Španski borci Ljubljana; *Lastna soba 3 in 4*, premiera: 21. marca 2013, Stara mestna elektrarna Elektro Ljubljana in *Lastna soba 1 in 2*, premiera: 11. aprila 2013, Oder pod zvezdami, Lutkovno gledališče Ljubljana.)

16. februarja 2014 smo prvič nastopili v Plesnem in gledališkem centru in do konca šolskega leta 2018/19 v njem ustvarili 15 gledaliških uprizoritev.

Svet v človeku, *Mati Mati*, *Pesmi štirih*, *Kisli maček*, *Kratki stiki*

Najprej smo v naši novi dvorani s prvo generacijo, ki je leta 2014 postala maturantska, obnovili koncept učnega gledališča, in sicer s štirimi dramskimi besedili, ki so bila razpisana za pisanje eseja pri slovenščini na maturi, in jih okrajšane združili pod naslovom *Svet v človeku* (Hamlet + Kralj na Betajnovi + Fiziki + Veliki briljantni valček). Uprizoritev smo podnaslovili tudi kot učni šov – po analogiji z Brechtovimi Učnimi komadi, kjer dijakinja, dijak s pomočjo igre kot univerzalne strategije vstopa v šolsko interpretacijo književnosti oziroma šolsko interpretacijo maturitetnega eseja. Učni šovi za maturante, ki uprizarjajo književno snov za pisanje šolskega eseja na maturi, so svojevrstni uprizoritveni komentar, kjer mlad igralec, več svoj lastne prezence, lahko vstopa in izstopa iz obveznih ter predpisanih literarnih del. V uprizoritveno govorico z možnimi napakami dijakinja in dijak prenesajo težavna ali abstraktna literarno-opismenjevalna znanja ter igrajo za samega sebe in svoje vrstnike, kar jih motivira k dobremu pisanju maturitetnega eseja. Uprizoritev *Svet v človeku* je bila tudi zadnja, ki smo jo še delno združevali s smerjo sodobni ples.

Oplemeniteni s široko uprizoritveno izkušnjo smo z naslednjo uprizoritvijo *Mati Mati* (2015) želeli opozoriti nase, na našo smer, na dramsko-gledališko, na strokovno maturo iz teorije in zgodovine drame in gledališča, ki prav tako razpisuje dramska besedila za pisanje zunanjega preverjanja znanja. V obdelavo smo vzeli obe dramski deli, ki ju je maturitetna komisija razpisala za strokovni predmet, in sicer partizansko enodejanko Mileta Klopčiča *Mati* in Brechtovo dramo *Mati Korajža in njeni otroci*. Z veliko uprizoritvijo smo preizpraševali nesmiselnost vojn in njihovih žrtev, ideje odpora do tridesetletne vojne in vzpostavili spoštljiv odnos do osvobodilnega boja v 2. svetovni vojni.

Mati Mati, 2015
Kratki stiki, 2016

Vedno bolj smo opozarjali nase, tudi na našo ustvarjalno in učno bogastvo in raznolikost, tako da smo v naslednjem šolskem letu 2015/16 dijakinje in dijake razdelili na delavnice in posamezne letnike ter v okviru nosilnih delavnic (impro delavnice, dramsko-gledališke delavnice, video- in filmske delavnice, delavnice umetnosti giba in plesne delavnice) uprizorili že tri velike uprizoritve. Najprej *Pesmi štirih* (pesmi sodobnih slovenskih avtoric Barbare Korun, Taje Kramberger, Katje Perat in Anje Golob), uprizarjali so jih dijakinje in dijaki 1., 2. in 3. letnika. Znotraj dramsko-gledališke delavnice smo poiskali besedila, ki ponujajo dovolj izhodišč za kontinuirano procesno delo na igralskih orodjih, in sicer *Kisli maček* Caryl Churchil (4. letnik) in *Kratki stiki* Stanislava Fekete (3. letnik).

Krasni novi svet, Vse zastonj! Vse zastonj!, Študija primera

V šolskem letu 2016/17 smo vpisali že dva razreda dramsko-gledališke smeri. Za šolsko in uprizoritveno delo smo izbrali roman Aldousa Huxleyja, razpisano besedilo za pisanje šolskega eseja za maturante, in nova letnika pospremili v *Krasni novi svet* (2017). Sodelovali so dijakinje in dijaki vseh letnikov, skupaj 92 dijakinj in dijakov, 4. letnik pa je komuniciral z odrsko sliko preko videa. Kasneje so dijakinje in dijaki 4. letnika uprizorili tudi besedilo, ki je bilo razpisano za njihovo maturo iz strokovnega predmeta, komedijo *Vse zastonj! Vse zastonj!*, in 3. letnik Študijo primera ali delo na igralski tehniki za vzpostavitev pristnega odrskega odnosa v 16 prizorih.

Gledališče in film

Sedmo šolsko leto dramsko-gledališke gimnazije je prelomno. Lahko smo posodobili svojo smer, jo racionalizirali in aktualizirali in v sre-

Krasni novi svet, 2017

Vse zastonj! Vse zastonj!, 2017

Študija primera, 2017

dnješolski učni kurikulum dodali sedmo umetnost – film. Že prej smo v sklopu smeri dosegali vidne rezultate tudi na video in filmskem področju in na podlagi teh ter bogatih uprizoritvenih izkušenj smo odprli pot novi smeri umetniške gimnazije, gledališče in film.

Na SVŠGUGL se s filmom in videom ukvarjamo od leta 2012. Z videom posegamo v gledališke predstave, jih obogatimo in popestrimo. Za kratki film pa so dijakinje in dijaki v teh letih sestavili kopico zanimivih, igrivih, presenetljivih in tudi pretresljivih zgodb, zanje so poiskali najrazličnejše lokacije in skrite kotičke najprej na šoli, potem v okolici le-te in na koncu po vsej Ljubljani. Za svoje filme so prejeli tudi številne nagrade: prva uspešnica je bil film *Piškotni* (4'23" 2014), ki je prejel posebno omembo na natečaju Odprto platno v sklopu festivala FilmMixer 2015. Film v enem kadru *Še enkrat* (11'24", 2016) je prejel zlato klapo na 10. filmskem festivalu ZOOM, na festivalu Videomanija pa je prejel nagrado ne me sekirat. Kratki film z dvanajstčlansko igralsko zasedbo in avtorsko glasbo *Sobi* (12'12", 2016) je na festivalu Videomanija prejel eno od treh enakovrednih glavnih nagrad. Avtorja film *Šah* (3'38", 2017), ki je nastal v njuni samostojni režiji, sta za film prejela posebno omembo žirije v sekciji mladinskega filma na festivalu ZOOM.11. Film, poln posebnih učinkov in s kritično ostjo do socialnih omrežij, *Krogla* (12'05", 2017) je nastal v samostojni režiji in na festivalu Transgeneracije prejel kar dve nagradi, in sicer za režijo in najboljšo produkcijo v celoti. Estetsko dovršen film *Vonj po razkroju* (13'15", 2017) je prejel nagrado strokovne žirije na festivalu mladinske filmske ustvarjalnosti Videomanija, nagrado 20. festivala slovenskega filma za najboljši film sklopa Podmladek, klapo za najboljši mladinski slovenski film na Mednarodnem filmskem festivalu za otroke in mladostnike ZOOM.12 ter nagrado za najboljšo filmsko produkcijo v celoti na festivalu sodobnih umetnosti mladih Transgeneracije 2018. Prizrčen film o vragolijah mlajše režiserjeve sestre – *Nočna ptica* (7'04", 2017), ki je nastal v samostojni režiji avtorja, je prejel nagrado mladinske žirije na Festivalu mladinske filmske ustvarjalnosti Videomanija in nagrado za režijo na festivalu sodobnih umetnosti mladih Transgeneracije 2018. Nagrado za posebne dosežke na festivalu sodobnih umetnosti mla-

dih Transgeneracije 2018 je prejela tudi mentorica Ana Čigon.

Leta 2018 je nagrado strokovne žirije na festivalu Videomanija prejel film z LGBTIQ tematiko Aleks (6'59", 2018), na istem festivalu pa je častno pohvalo mladinske žirije za odlično uporabo svetlobe prejel tudi film Dokaz Teme (11'05", 2018). Zadnji je nastal v samostojni režiji.

Filmsko uspešni smo bili vse do letošnjega leta, ko so se naše dijakinje prvič preizkusile tudi v pripravi videoeseja. Videoesej Black and White, ki je na šoli nastal s pomočjo sodelovanja zavoda VIZO, je prejel posebno omembo na seminarju 17. MAF Mad about Film. Film Popoln dan (2'21", 2018) je prejel nagrado za najboljšo režijo na festivalu Transgeneracije. In končno je film Za Ano (14'07", 2018) v lastni režiji dijakinje prejel zlato priznanje na 15. festivalu Videomanija in nagrado za najboljši scenarij na Festivalu ljubiteljskega igranega filma #FLIF.

Piškoti: Kaya Kamenarič, Manca Suhadolnik, Špela Setničar, Sara Košak, Ludvik Rodič, Daša Bezjak, Brina Lapi

Še enkrat: Urh Mlakar

Sobi: Klemen Kovačič, Julita Kropec, Živa Bizovičar, Ivana Aleksić

Šah, Kroglja: Andraž Žigart in Aleš Ljoljo

Nočna ptica: Andraž Žigart

Vonj po razkroju: Anže Testen in Andraž Žigart

Aleks: Neža Zalaznik

Dokaz teme: Anže Testen

Popoln dan: Kaja Petrovič in Miha Dragan

Black and White: Rebeka Satler, Megi Oblak, Zala Kantužar

Za Ano: Lea Dujmovič

sto kuharic, dvaindvajset soldatov in sofije, Grenki sadeži pravice, Ustava

Šolsko leto 2017/18 smo začeli z novo smerjo – gledališče in film – in dramatiko Simone Semenič, dobitnico Prešernove nagrade in ene najaktualnejših sodobnih dramatičark. Njeno delo sedem kuharic, štirje soldati in tri sofije (zapisano brez velikih začetnic) smo pomnožili z dijakinjami in dijaki dveh prvih in dveh drugih letnikov

ter dijakinjami in dijaki 3. in 4. letnika na filmu. S tem smo dosegli največje število nastopajočih, ki ga še prenese dvorana Plesnega in gledališkega centra (122 dijakinj in dijakov). Nadaljevali smo s prelomnimi Grenkimi sadeži pravice, eno zadnjih interpretacij Jesihovega besedila, ki je dramsko pisanje v 70-ih letih dvajsetega stoletja na Slovenskem radikaliziral in ga povezal z igro oziroma ludusom, odrskim dogajanjem. In ne nazadnje, vzpostavili smo uprizorjanje novega sklopa raziskovanj v okviru dramsko-gledališke delavnice, in sicer komentiranih verzij splošnih dokumentov ali kasneje kurikularnih osnov in sodobnih fenomenov, najprej pa Ustave Republike Slovenije.

Dnevnik z MacGuffinom, Zimski sončev obrat, Spolna vzgoja, Kralj Ubu

Že drugo šolsko leto poučujemo in vodimo novo smer, pred našimi očmi zorijo gledališče in film in dva nova letnika. Kot vsakič smo pred novimi izzivi, prelomnicami in vprašanji, kako tlakovati pot filmu. Najprej tako, da gledališče začne razmišljati filmsko. Pripravili smo veliko uprizoritev 2. in 3. letnikov, zmes "starega" in "novega" učnega programa, Dnevnik z MacGuffinom (2019). V izhodišče uprizoritve smo postavili fikus in ga poimenovali MacGuffin. MacGuffin je objekt, s katerim je legendarni filmski ustvarjalec Hitchcock razlagal razlike med uprizoritveno in filmsko umetnostjo. Gre za predmet, ki nadaljuje Aristotelove gledališke pojme eleos, fobos in katarzis, torej sočutje, grozo in očiščenje z MacGuffinom – objektom ali osebo, katere edina naloga v filmu je, da vodi zgodbo. Uprizorili smo fikusovo zgodbo v različnih filmskih žanrih, ki so zaživel na odru, od burleske preko filma noir, kriminalke, televizijskih formatov do mjuzikla. 3. letnika sta se znotraj dramsko-gledališke delavnice spopadla s pogumno avtorsko kreacijo Spolna vzgoja, raziskavo fenomenov spolnosti in erotike. 4. letnik je nastopil s svojo interpretacijo maturitetnega besedila sodobnega nemškega dramatika Schimmelpfenniga Zimski sončev obrat (2019) in tokrat prvič samostojno tudi 1. letnika s Kraljem Ubu-jem (po motivih A. Jarryja).

Dnevnik z MacGuffinom, 2019
Kralj Ubu, 2019

Božja pravica, Dobro v zlu, Duo Carbonara

Zgoraj so navedeni naslovi treh dijaških stvaritev, ki so v šolskem letu 2018/19 presenetile. Ustvarili so jih dijaki sami (avtorski mjuzikel, avtorsko dramsko besedilo in postdramski performans) in pokazali neverjetno moč in umetniško spretnost. Saj poznate tisto, da je največja zmaga za učitelje takrat, ko jih dijaki presežejo. Ja, to so bile stvaritve, ki so že presegle naše delo, in to na pragu novega desetletja.

GIFT

GIFT pa je gledališki in filmski tim, gledališki in filmski aktiv, ki združuje učiteljice, učitelje, mentorice, mentorje, umetnice in umetnike, katerih učna spretnost se je kalila in razvijala skozi prvo desetletje. Mi smo gledališki in filmski tim.

Mojca Dimec, profesorica gledaliških predmetov in vodja gledališko-filmskega aktiva

- Učni šov *Svet v Človeku*, premiera 16. februarja 2014
- *Mati Mati*, premiera 4. februarja 2015
- *Pesmi štirih*, premiera 3. februarja 2016
- *Kisli Maček*, premiera 2. marca 2016
- *Kratki stiki*, premiera 6. maja 2016
- *Krasni novi svet*, premiera 3. februarja 2017
- *Vse zastonj! Vse Zastonj!*, premiera 29. marca 2017
- *Študija primera*, premiera 10. maja 2017
- *sto kuharic, dvaindvajset soldatov in sofije*, premiera 2. februarja 2018
- *Grenki sadeži pravice*, premiera 8. marca 2018
- *Ustava*, premiera 25. aprila 2018
- *Dnevnik z Macguffinom*, premiera 5. februarja 2019
- *Zimski sončev obrat*, premiera 26. marca 2019
- *Spolna vzgoja*, premiera 9. aprila 2019
- *Kralj Ubu*, premiera 24. aprila 2019

Zimski sončev obrat, 2019

Spolna vzgoja, 2019

DOBRA OTROŠKA REVIJA V IZOBRAŽEVANJU VZGOJITELJIC IN VZGOJITELJEV

Priložnostni zapis: ob 70. obletnici SVŠGUGL

Med Srednjo vzgojiteljsko šolo v Ljubljani (ustanova je nosila že različna imena) in revijama *Ciciban*, kasneje *Cicido*, so se tkale mnoge tvorne povezave že v šestdesetih, sedemdesetih in osemdesetih letih. Naj omenim denimo likovnega pedagoga, kiparja Slavka Hočevarja, skladatelja in glasbena pedagoga Janeza Bitenca in Miro Voglar, ki so bili ob svojem poučevanju tudi avtorji in/ali člani časopisnega sveta naše legendarne otroške revije.

V zadnjih dvajsetih letih se je raznovrstno in kontinuirano sodelovanje še okrepilo. Predvsem je uredništvo ob strokovni podpori ene od tvork kurikulumov za vrtce – Ljubice Marjanovič Umek – ustanovilo novo revijo, namenjeno prav predšolskemu otroku doma in v vrtcu. Cicido, mlajši bratec Cicibana, je dvajseti rojstni dan praznoval lani. Da je Cicido danes tak, kot je, imajo veliko zaslug pedagoginje in pedagogi, ki na SVŠGUGL poučujejo bodoče vzgojiteljice/vzgojitelje. Tako kot njegova predhodnica Milka Arko tudi sedanji ravnatelj šole, Alojz Pluško, podpira možnost, da si bodoče vzgojiteljice ob Cicidoju oblikujejo literarni, likovni in glasbeni okus, kar pomembno prispeva k oblikovanju estetske občutljivosti in ustvarjalnosti otrok, ki jim bodo zaupani. Urednice Cicibana in Cicidoja rade seznanimo dijakinje z uredniškim delom in jih osveščamo o temeljnih vrednotah dobre otroške revije. O pomenu branja in pripovedovanja, o posebni vlogi ljudske pravljice, o prav posebni moči, ki jo dobi beseda, povezana z glasbo, gibom, podobo ... O tem, kaj vse lahko otrok čuti in (iz)pove ob kakovostni sliki, ilustraciji. O dobrodejnosti lastnega likovnega, glasbenega, literarnega ustvarjanja. Urednice pa od dijakinj/dijakov dobimo dragocene povratne informacije: kako so doživljali revijo v lastnem otroštvu, kaj in kako bodo zajeli iz nje v lastni pedagoški praksi.

Pod vodstvom profesorice so dijakinje z glasbo in besedo obogatile tudi marsikateri dogodek Založbe Mladinska knjiga: denimo praznične prednovoletne Cici dneve v Cankarjevem domu, predstavitev knjig, pesmaric, priročnikov v Knjigarni Konzorcij. Že dobrih dvajset let v Cicibanu in Cicidoju ureja stalno glasbeno rubriko prav profesorica s SVŠGUGL, muzikologinja Katja Virant Iršič, sicer tudi vitalna in nepogrešljiva članica časopisnega sveta, naša recenzentka za področje glasbe, avtorica poljudnih in strokovnih člankov, glasbenih pravljič in uglasbitev ... Stalno glasbeno rubriko je samostojno zasnovala na načelu visoke estetske kakovosti, didaktične strokovnosti in raznovrstnosti glasbenih poetik oziroma slogov. Tako vključuje vanjo najboljše slovenske skladateljice in skladatelje vseh generacij.

Vsako leto vpelje kakega novega izmed mlajših. Skrbno izbira primerna besedila iz zakladnice slovenske lirike in vsako zaupa pravemu glasbeniku. Tako se je v dveh desetletjih nabralo okrog štiristo uglasbenih pesmi, prepevajo jih v šolah in vrtcih, glasbenih šolah in pevskih zborih. Iz njih je izšlo doslej že pet izborov: pesmaric z glasbenimi zgoščenkami *Pojemo, pojemo*. Imele so svojo oddajo na Radiu Slovenija. Profesorica Virant Iršič je skupaj s svojimi sodelavkami in dijakinjami zaslužna za več glasbeno-govornih zgoščenk, ki so izšle kot del revij Ciciban in Cicido: *Prisluhnimo, zaplešimo, Mi pa pojemo, mi pa muziciramo, Tam-tam-tidl-dam, Kraljična v mišjem plaščku, Ples snežink, Ugani pesmico, Ples za medvede in medvedke ter Povej mi pesmico. Skuhaj mi pravljico!* Glasba s teh zgoščenk je bogatila tudi spletne strani naših revij. Posebej smo nekdanje in sedanje urednice hvaležne učiteljskemu zboru in vodstvu šole, da omogoča dijakinjam tovrstno sodelovanje pri cici projektih. Saj lahko Ciciban in Cicido tako stopata skupaj z vzgojiteljicami in vzgojitelji naprej – povezana z dobro prakso, povezana z naslovniki.

Slavica Remškar, odgovorna urednica Cicibana, urednica Cicidoja

ŽELIM, DA BI IZKUŠNJO Z LUTKO PRIDOBIL PRAV VSAK DIJAK

Lutke igram že od svojega osmega leta, za vpis na vzgojiteljsko šolo pa sem se odločila po obisku Mestnega gledališča ljubljanskega, kjer so se na njihovem odru v okviru nedeljske Vaše matinee predstavljale različne amaterske kulturne skupine, kamor so me starši skoraj vsako nedeljo peljali. In zgodilo se je, da je svoje dejavnosti predstavila tudi Srednja vzgojiteljska šola. V mojem življenju se vzgojiteljska šola in lutkovna dejavnost kar naprej prepletata. Že kot članica otroške lutkovne amaterske skupine Pionirskega doma pod vodstvom Lojzeta Kovačiča sem srečala kiparja Slavka Hočevarja kot izdelovalca lutk ter sodelovala z glasbenikom Igorjem Štuhcem. Kasneje sta me oba poučevala na takratni Srednji vzgojiteljski šoli, še na Poljanski cesti. Igor Štuhec je bil moj razrednik in celoten razred je bil oblikoval v pevski zbor. Pri likovnem pouku Slavka Hočevarja smo poleg ostalega programa izdelovali ročne lutke in nemalokrat nam je dovolil, da smo med delom tudi ubrano zapele. Samo če boste lepo zapele, je ponavadi dejal. In tudi smo, večglasno. (učilnica likovnega pouka je bila v kletnih prostorih, tako da s petjem nismo nikogar motile, sama dekleta, takrat se fantje še niso vpisovali).

Življenjska pot me je zanesla med profesionalne lutkarje, pedagoško znanje pa je kasneje veliko pripomoglo pri razvijanju in vodenju otroških lutkovnih delavnic, vodenju krožkov, režijah za najmlajše, delu z gluhihimi, organizaciji in vodenju lutkovnih taborov in podobno. Po odhodu Slavka Hočevarja je delo z lutko na šoli zamrlo, a me je k sodelovanju povabila ravnateljica prof. Milka Arko, ki me je tudi svojčas poučevala. Iskala je način, kako zopet vpeljati lutke v izobraževalni program. Nekaj let zapored sem za tretje letnike ob koncu šolskega leta vodila kratek intenzivni tečaj izdelave enostavnih lutk iz odpadnega materiala s končno kratko improvizacijsko produkcijo. V okviru izmenjav s celovško Vzgojiteljsko šolo pa smo gostom organizirali lutkovne delavnice na šoli. Pomagala sem tudi pri izvedbi proslave ob petdesetletnici šole, program pa sem povezovala z lutko.

K sreči se je praktični del tretjih letnikov z leti razvil v obvezno tako imenovano Projektno delo za otroke in po iskreni želji vrnitve lutk na šolo ter spodbudi profesorice za glasbo Katje Virant Iršič, ki je moje delo poznala (saj je prišla na šolo ravno v času mojega šolanja in me je tudi ona poučevala), zdaj že deveto leto na šoli postavljamo na oder med ostalimi produkcijami tudi lutkovno predstavo z vsemi njenimi zakonitostmi, seveda v sodelovanju z mentorji slavisti (prof. Lili Epih), likovnim pedagogom (akad. slikarka Tanja Špenko) in že omenjeno prof. glasbe Katjo Virant Iršič. Nato jo igramo otrokom gostujočih vrtcev, obiščemo vrtce na avstrijskem Koroškem, igramo otrokom Zavoda za gluhe in naglušne, v Cankarjevem domu na medgeneracijskem festivalu, v ŠKUC-u za Rdeči križ, na srečanju otroških lutkovnih skupin v Španskih borcih in še kaj bi se našlo. Veseli me, da se vračam na šolo ter s svojim znanjem in izkušnjami lahko podpiram pravzaprav tako zelo pomemben del praktičnega znanja, ki ga dijaki pridobijo s tem projektnim delom. Lutka je nepogrešljiv pripomoček v vrtcu, pri izvajanju vsakodnevnih vzgojno-izobraževalnih vsebin je lahko v veliko pomoč, saj se otrok z njo z lahkoto identificira, ji zaupa in se prepusti njenemu vodenju. Lutka je otroku prijateljica, vzgojitelju pa most do otrokove duše. Postane lahko krasen terapevtski pripomoček pri socializaciji otroka, ali vodič po novih vsebinah, pripovedovalka pravljič, zgodb in s tem prenašalka življenjskih vrednot, za katere želimo, da jih otroci osvojijo.

Dijaki s sodelovanjem v projektu spoznajo proces nastajanja lutkovne predstave, njene sestavne dele, seznanijo se z izdelavo lutk in scene, spoznavajo materiale, igralci se srečajo s spretnostjo animacije lutke in govorne interpretacije, določanja odrskega prostora z gibanjem, glasbeniki pa s svojim spremstvom podprejo celotno dogajanje. Delo je deljeno in raztegnjeno čez celo šolsko leto in ko končno sestavimo celoto in predstava zaživi, so dijaki nemalo navdušeni nad opravljenim delom, hkrati pa spoznajo, koliko truda je bilo vložnega. Vsako leto se skušamo srečati z novostmi pri izbiri zvrsti lutk in scene, tako da prikažemo različne možnosti rešitev in raziskovanj. Navdušenje in odzivi publike dijakom dajo nato novega zagona, lastna izkušnja pa bo morda koga izmed njih spodbudila, da se bo nekoč v vrtcu lotil igranja lutkovne predstave, da bo spodbujal otroke k izražanju z lutko, da se bo zavedal pomena gledališčne izobrazbe otrok ter jih peljal na ogled profesionalne predstave.

Prav zaradi pomembnosti uporabe lutke v vzgojno-izobraževalnem delu v vrtcu si želim, da bi izkušnjo z lutko pridobil prav vsak dijak, da bi se izobraževalni program razširil in omogočil vsem širši praktični vpogled v delo z lutko pri nastajanju lutkovne predstave. Upam, da bo to nekoč tudi izvedljivo, a že to, da se je lutka vrnila na šolo in razširila svoja krila z vsakoletnimi produkcijami, je velik korak. Na srečanjih lutkovnih skupin vidimo, da je tradicija lutkovnega ustvarjanja pri nas močna, in poskrbeti moramo, da tako tudi ostane, še zlasti v današnjem hitrem in vse bolj tehnološkem svetu.

Nekoč mi je neki očka priznal, da ko pride z otrokom na lutkovno predstavo, se tako sprosti, da kar malo zadrema in da ravno zaradi tega tako rad prihaja k nam v gledališče. Po sprostitev! Pa sem ga razumela, saj je vedno prihitel po hčer iz službe še z aktovko v roki. Od takrat naprej vsem kolegom predlaga, da če se želijo zares sprostiti, naj gredo v lutkovno gledališče. Najmlajši se z lutko sprostijo, mi pa poskrbimo, da jih bo lutka igrivo popeljala v svet odraščanja.

Sonja Kononenko, nekdanja profesorica in igralka-animatorka Lutkovnega gledališča Ljubljana

ŠPORTNA VZGOJA: DRUGAČNA IN PESTRA

Na Srednjo vzgojiteljsko šolo sem prišla kot športni pedagog leta 1973 in vztrajala v njej do leta 2006. Za to šolo sem se odločila zato, ker je bila športna vzgoja na tej šoli drugačna kot po drugih šolah in zelo pestra. Poleg običajnih ur športne vzgoje smo imeli v višjih letnikih (takrat je bila šola petletna) posebno uro za metodiko predšolske telesne vzgoje; hodile smo v vrtce na opazovanja in imele nastope z otroki. Tako so bile na urniku tri ure športne vzgoje. Za potrebe pouka metodike predšolske vzgoje smo s kolegicami prof. Marijo Kosec, kolegico z mariborske vzgojiteljske šole, prof. Rožo Draksler, vzgojiteljico Sonjo Dolenc, dr. Ljubico Zavrnik - Vučetič in Jožico Kobal napisale knjigo Telesna vzgoja predšolskega otroka.

Šola je bila takrat na Ambroževem trgu. Telovadnica je bila zelo majhna, nizka (mogoče 3,5 m), z dvema stebroma v sredini. To je bil zame majhen šok, saj sem prišla iz nove osnovne šole, kjer smo imeli res dobre pogoje za športno vzgojo. Tako smo bili zelo omejeni za igre z žogo, smo se pa znašli in pripravili veliko drugih aktivnosti. Tudi na zunanja igrišča nismo mogli veliko hoditi, ker je bilo stalno zasedeno od drugih šol. Ker je bil Grad zelo blizu, smo zelo veliko hodili na Grad, kjer smo tudi pripravili iskanje zaklada in ostale igre za predšolske otroke, kot naj bi jih kot vzgojiteljice pripravile za otroke. Ko se je šola preselila na Kardeljevo ploščad, smo pridobili predvsem pri športni vzgoji, ker smo dobili v uporabo tretjino velike športne dvorane. Vedno sem razmišljala tako, da kar se dekleta nauči, to bo potem kot vzgojiteljica, kot žena in kot mati znala posredovati naprej. Zato sem že prvo leto, ko sem prišla na šolo, organizirala Planinsko sekcijo, ki smo jo kasneje poimenovali Bodeča neža. Priključile smo se Mladinskemu odseku Planinskega društva Ljubljana – Matica. Izvajale smo planinsko šolo in izvedle en do dva izleta na mesec. Nekatera dekleta so postale mladinski vodniki in so se udeleževale tudi mednarodnih srečanj za mladinske vodnike. Na žalost je sekcija zamrla, ko sem šla na porodniški dopust. Čeprav mi je kolega obljubil, da bo nadaljeval moje delo, ni bil tako motiviran in ni bilo predavanj niti izletov. Starejše dijakinje, ki so bile steber sekcije, so odšle iz šole, mlajše pa niso bile motivirane, in tako tudi potem, ko sem se vrnila v šolo, ni bilo interesa za sekcijo. Toda v sedmih letih smo dobile veliko planinskih izkušenj.

Šola je bila znana po tem, da je imela dober plavalni tečaj na morju. Tedaj ga je vodila kolegica prof. Marija Kosec. Takrat je bil tečaj že na Malem Lošinju, kjer smo taborili. Imeli smo svojo taborniško opremo, svojo kuhinjo. Kuhala nam je gospa Terezija Pančur Mlekuž, ki je tudi na šoli pripravljala malico. Dekleta so postavljala šotore, pomagala v kuhinji, postregla so svoje sošolke, pomivala posodo, nakupovala hrano. Dobila so odlične izkušnje in se med seboj zelo povezala. Nastali so res dobri kolektivi. Plavalni tečaj je bil še kako potreben, saj je bilo zelo veliko deklet, ki niso znala plavati. Tečaj je trajal dvakrat po deset dni in na koncu ni bilo nobene neplavalke.

Plavalni tečaj sem prevzela za kolegico leta 1984, ko je ona odšla v pokoj. Tečaj smo nadaljevali na Malem Lošinju, kjer smo imeli opremo. Sodelovati je začela tudi kolegica biologinja, prof. Cilka Krečič, ki je seznanjala dekleta z obmorsko in morsko floro in favno. Poleg tega smo ohranili orientacijske pohode, ogled mesta, zabavne večere, ki so jih morale organizirati dekleta sama, ples (kar nekaj let je bil z nami vadiatelj, ki je bil breakdancer), seveda tudi ni manjkalo večernega odhoda na sladoleđ v Mali Lošinj. Tečaj se je skrajšal na dvakrat po sedem dni. Leta 1991 smo zaradi politične situacije ostali v Ljubljani in smo hodili v bazen. To je bila taka razlika v primerjavi s prejšnjimi tečaji, da se ne da povedati. Naslednja leta smo se precej selili iz kraja v kraj na slovenski obali, kjer smo iskali najugodnejše variante. Bili smo v Fiesi, na Debelem rtiču in nato tudi na Hrvaškem v Špadičih na Krku. Vedno smo iskali take kraje, kjer smo poleg plavanja lahko izvajali še druge poltne aktivnosti (npr. potapljanja z jeklenko, vožnje z banano, spoznavanje slovenske obale). Kasneje je bil plavalni tečaj skrajšan in organiziran v Ljubljani v bazenu, kjer je bilo samo plavanje in nobenih obšolskih dejavnosti.

Prvo leto, ko sem prišla na šolo, sem organizirala tudi smučarski tečaj. Najprej za tiste, ki so želeli, v zimskih počitnicah, nato je ta tečaj postal sestavni del športne vzgoje drugega letnika vzgojiteljske šole in je trajal en teden. Tudi pri tem tečaju smo se držali načela, da poiščemo najugodnejšo varianto, a kljub temu zadostimo vsem pogledom pouka v naravi. Pridobili smo tudi precej parov smučič, da so si jih dekleta lahko brezplačno izposodile. Prvo leto smo bili na Rogli, kjer je bila takrat samo stara koč. Nato smo bili na Kopah, na Jezerskem, kjer smo prvič vključili tudi drsanje, nato nekaj let v Planici, od koder smo se vozili dopoldan v Kranjsko Goro oz. na Podkoren, popoldne pa je pol skupine alpsko smučalo v Planici, druga skupina pa je imela tek na smučeh. Opremo nam je pomagal pridobiti g. Janez Pavčič, bivši reprezentant v teku na smučeh, in tudi vodil tečaj teka na smučeh.

Zadnja leta smo bili na Cerknem. Tudi ta tečaj je bil kasneje organiziran kot prevozni tečaj – zjutraj iz Ljubljane in zvečer povratek v Ljubljano. To se mi je zdelo zelo naporno predvsem za dekleta, ki so se morala zjutraj pripeljati v Ljubljano iz oddaljenih krajev in nato zvečer še domov.

Zelo se mi je zdelo pomembno, da bi se dekleta naučila tudi drsati, saj smo na Jezerskem ugotovili, da jih večina ne zna, vrtci pa so že imeli organizirana drsanja. Zato smo v učni načrt za tretji letnik vnesli tečaj drsanja pozimi in kotalkanja spomladi. Tudi ta dva tečaja sta trajala po en teden, in sicer drsanje v Zalogu, kjer so si dekleta lahko sposodila drsalke, kotalkanje pa smo imeli najprej na kotalkališču v Tivoliju, nato pa na ploščadi pred šolo.

Dvakrat na leto smo organizirali in izvedli dan za zunanje otroke – za vse, ki so se ga želeli udeležiti. Najprej je bil to športno obarvan dopoldan, na katerega so dekleta višjih letnikov vodile različne aktivnosti v telovadnici. Sposodili smo si napihljivi grad za skakanje, izvedli odbojko z velikimi baloni, plezanje na plezalni steni, skok v globino na mehko blazino, hojo s hoduljami, preskakovanje velike kolebnice, met žoge na koš itd. Kasneje so se nam priključile še kolegice z gledališkimi igricami za otroke in z likovno vzgojo.

Delo športnega pedagoga ne tej šoli mi je bilo zelo všeč, ker je bilo zelo pestro in smo imeli povezave z vrtci. Ker pa so programe stalno krčili, je prišel čas, ko nismo več imeli metodike predšolske telesne vzgoje. Vendar sem kljub temu krajšanju programov sama posredovala dekletom metodiko, da so si lahko vsaj malo predstavljala, kako delati z otroki pri telesni vzgoji. Nato se je metodika zopet vrnila, zopet smo lahko hodili v vrtce in otroci so lahko prišli v našo telovadnico, ki je bila zanje neverjetno velik prostor, zato je bilo je zanimivo gledati njihovo navdušenje. To so bila lepa leta.

Majda Švegl, profesorica športne vzgoje v pokoju

NARAVOSLOVJE; VOLJA IN SRCE NAJDETA POT

Naša šola je stara 70 let, mnogo več kot učitelji, ki jo soustvarjamo danes. Sama sem prišla na šolo hkrati s prvo generacijo dijakov umetniške gimnazije – sodobni ples. Pogoji dela niso bili zavidanja vredni. Pouk je potekal do 18. ure, kar je pozimi pomenilo pozno v večer. Učilnica za biologijo je bila v zadnjem delu pregrajena s steno, za katero je bila pripravljajlnica za vaje. Pouk fizike je potekal v kletnih prostorih, brez dnevne svetlobe. Še najtežje pa je bilo živalim, ki so bivale stisnjene v omarah, na hodniku, pred biološko učilnico.

A volja in srce najdeta pot. Na hodniku smo pridobili zagrajen prostor, kamor smo preselili živali in vivaristični krožek je vrsto let uspešno deloval. Tudi naši dijaki so dosegali zavidanja vredne rezultate. Ne le zlatih in srebrnih priznanj na državnih tekmovanjih s področja naravoslovja, Matej Kralj je dvakrat dosegel prvo mesto na državnem tekmovanju za Preglovo priznanje iz kemije, Matej Kanduč pa se je dvakrat udeležil mednarodne fizikalne olimpijade in prejel pohvalo. Naši dijaki so bili uspešni tudi na raziskovalnem področju, kjer sta med drugimi Dejan Kecman in Robert Jagodnik dosegla prvo mesto. Vsa ta leta smo bili vključeni v različne projekte, kot so Ekošola, Zdrava šola, UNESCO mreža šol in ENO – okolje na spletu. Organizirali smo strokovne ekskurzije v tujino in tabore po Sloveniji. Že vrsto let sodelujemo z Univerzo v Ljubljani kot mentorji študentom pri izvedbi pedagoške prakse oz. izvajanju hospitacij. S pridobitvijo novih prostorov so se izboljšali tudi pogoji za pouk naravoslovja. Danes imamo na voljo velike, sodobno opremljene učilnice, prostor, primeren za pripravo in izvedbo laboratorijskih vaj ter po dolgoletnih prizadevanjih večino vaj vključenih v urnik. Evolucija pa gre svojo pot. Število ur naravoslovja se je najprej skrčilo v programu predšolska vzgoja. Prav tako je vedno večje zanimanje dijakov za program umetniške gimnazije, kjer je manj naravoslovnih vsebin. Kljub temu se trudimo pri dijakih vzbuditi zanimanje za naravoslovje. Tako pri predšolskih otrocih, saj je na prireditvi Rajanje za otroke naravoslovna delavnica vedno zelo obiskana, kot tudi pri dijakih vseh treh programov. Zavedamo se, da je za mnoge dijake to zadnja postaja v okviru njihovega formalnega izobraževanja, kjer pridobivajo znanja s področij naravoslovnih znanosti. Mnogi med njimi bodo to znanje lahko uporabili pri delu z najmlajšimi, pomembno je

tudi pripraviti dijake na zmožnost spremljanja in kritičnega vrednotenja novic in dogodkov z naravoslovnega in ekološkega področja. Še posebno pa smo ponosni na vse tiste dijake, ki so se odločili svojo poklicno pot nadaljevati na področju naravoslovja.

Kljub velikim spremembam v zadnjih dvajsetih letih in spremembam, ki bodo še sledile, pa ostaja stalnica naše zavedanje, da smo prispevali kamenček v mozaiku lepe zgodbe, ki se piše že 70 let. Za to se vam iz srca zahvaljujem.

Alenka Smuk, profesorica biologije v imenu naravoslovnega aktiva

ZABAVNA MATEMATIKA

MATEMATIČNE DELAVNICE NA SPOMLADANSKEM IN JESENSKEM RAJANJU

Vsako šolsko leto na spomladanskem in jesenskem rajanju pripravimo matematične delavnice za predšolske otroke, kjer lahko dijaki in dijakinje v praksi preizkusijo matematične igre, ki so jih izdelali ali uporabljali pri modulu matematika za otroke. Na delavnicah se otroci lahko igrajo sestavljanke s števili, tangram, origami, igro deli celote in z mnogimi lesenimi didaktičnimi igračkami z matematično vsebino. Diakinje ob mojem mentorstvu vodijo otroke skozi igro, jih usmerjajo in jim svetujejo. Z igro tako otroci na zabaven način spoznavao matematiko in razvijajo miselne procese, potrebne za kasnejše razumevanje matematičnih postopkov. Zanimanje je zelo veliko, tako med otroki kot starši, ki za trenutek ob igri spet najdejo otroka v sebi.

Deja Kačič, profesorica matematike

MATEMATIČNI TABORI

Že nekaj let profesorice matematike en vikend v marcu ali aprilu namenimo pripravam na maturo. Z dijaki gremo vsako leto v različne domove ČŠOD. Odhod je vedno v petek popoldan, vračamo pa se v nedeljo po kosilu. Intenzivno delo se začne že v petek po večerji. V soboto priprave potekajo cel dan, v nedeljo pa do kosila. Dijaki se zelo radi udeležijo taborov. So zelo motivirani, hkrati pa je vzdušje veliko bolj sproščeno kot v šoli. Vsako leto znova se zadovoljni in polni znanja vračamo domov. Zvečer nekaj časa namenimo tudi druženju ali praznovanju rojstnega dne.

Matematika za otroke

Modul matematika za otroke združuje znanja, ki jih dijaki pridobijo pri predmetu matematika, ter izkušnje, ki jih pridobivajo na praktičnem usposabljanju pri delodajalcu. Dejavnosti s kurikularnega področja matematika, ki so primerne za predšolskega otroka, morajo upoštevati otrokov razvoj, njegovo predznanje, sposobnost ipd. Predšolski otrok spoznava matematiko na konkretni ravni in prehaja na abstraktno. Začne s preprostimi primeri, nato se težavnost stopnjuje. Matematika mora biti predstavljena na zabaven način, predvsem pa je pomembna njena uporabnost v vsakdanji rabi. Vse to so vidiki, ki jih uporabljam pri načrtovanju modula. V šolskem letu 2018/19 smo se profesorice, ki poučujemo modul matematika za otroke, povezale preko projekta Munera 3 z Vrtcem Vodmat. Z vzgojiteljicami smo si izmenjevale izkušnje. Vzgojiteljice so pokazale veliko mero zanimanja za nove ideje, ki jih bodo uporabile pri svojem delu. Navdušene so bile nad širino, ki jo lahko dosežemo z določenimi orodji, in nad idejo, da mora biti matematika uporabna ter mora imeti v ozadju zgodbo. Zanimiv se jim je zdel vidik, da iščemo matematične teme, ki se skrivajo znotraj izbrane dejavnosti. Pomembno pa se nam je zdelo, da moramo imeti jasno določen cilj, ki ga bo otrok osvojil. K temu smo se večkrat vračale preko didaktičnih pripomočkov, ki sem jih izdelala sama ali so jih izdelovale dijakinje pri modulu. Izkušnje, ki sem jih pridobila med izobraževanjem, sem prenesla na način poučevanja modula, saj sem dobila še boljši vpogled v poklic vzgojiteljice in pomočnice vzgojiteljice. Z dijakinjami smo združile naša opazovanja, v čem so vzgojiteljice in bodoče vzgojiteljice močne ter na katerih področjih so šibke. Z dijakinjami smo skupaj postavile cilje, ki jih moramo doseči pri modulu. Tako dijakinje kot vzgojiteljice in učiteljice smo se strinjale, da je pomembno povezovanje izobraževalne ustanove ter zaposlenih v vrtcu.

Maša Kukec, profesorica matematike

Pri matematiki za predšolske otroke dijaki izdelujejo različne izdelke, ki jih uporabijo pri svojem delu v vrtcih. Nekaj takih izdelkov prikazujejo slike:

S ŠAPO JE VSE LAŽJE

»O, srčica moja, kako sem te vesel!« je nasmejan pozdravil petletnik, ko smo v ponedeljkovem jutru z dijakinjami prišle v vrtec Jelka. »Dobro jutro tudi tebi, zelo lepo, da nas tako prijazno pozdraviš«, mu odgovorim. »Ah ne, saj nisem tebe pozdravil. Šapi sem rekel ...«, je prostodušno zaključil fantič. Seveda ni vedel, kako nam je polepšal zaspano jutro.

Po tistem, ko je Šapa začela prihajati z mano v šolo, sem se hitro sprijaznila z dejstvom, da so prve naklonjene besede namenjene njej, šele potem pridem na vrsto jaz. Moja »kilometrina« na naši šoli sicer gladko premaga Šapino – učilnice SVŠG(UG)L so moje delovno mesto od leta 1991, Šapino pa od 2012. A Šapa prinaša v zbornico, v učilnice, na hodnike in v vrtec toliko veselja, da midve z matematiko nikakor ne moreva tekrovati z njo. Kaj vse me je skrbelo, ko sem neke pomladi začela načrtovati, da za katedrom ne bom sama, pač pa mi bo nekajkrat tedensko delala družbo naša Šapa! Kako bodo kužka sprejeli dijaki, sodelavci, starši, ne nazadnje strokovna javnost? In seveda Šapa, ki sem ji sicer podrobno zaupala letni delovni načrt, a nisem prepričana, da sva se v celoti razumeli ... No, skrbi so bile povsem odveč. S Šapo ob strani je vse lažje. Moji dijaki povedo, da raje prihajajo k matematiki, saj je vzdušje bolj prijetno. (Ne, nisem toliko zaslepljena, da bi mislila, da vsi komaj čakajo srečanja s kužkom. A tisti, ki so do »pasje sošolke« ravnodušni, se ji lahko v celoti izognejo. Takih ni veliko.) Dijaki, ki jih ne učim, se ustavijo na hodniku in se za nekaj trenutkov umaknejo v mehke pasje kožuh. Zaposleni, med katerimi so številni pasjeljubci, se nasmehnejo, ko se Šapa prevrne na hrbet, moli vse štiri tačke v zrak in sporoča: »Prosim, pobožaj me! Veš, doma me že dolgo nihče ni!«

Šapa je v šoli strašno zaposlena. Pouk matematike večinoma predremlje, včasih celo presmrči, na udobni blazini, ki ji jo zavida marsikateri dijak. Med odmori in med razrednimi urami se družijo z mladino. Mislim, da bi zmagala na tekmovanju za največkrat pobožanega kužka daleč naokrog. Njeno sodelovanje je tudi strokovno osmišljeno, in sicer v programu predšolska vzgoja, v okviru modulov Matematika za otroke in Otrok in pes. Z dijaki, četrtošolci, namreč obiskujemo vrtec in spoznavamo, kako otročke spodbujati k varnemu in prijetnemu druženju s psom, k spoštljivemu odnosu do živali in narave in še kaj. Z dijaki prostovoljci občasno obiščeva tudi otroke prve triade bližnjih osnovnih šol. Tudi med projektnimi, športnimi in drugimi dnevi maha z repom. Pri delu imam vedno pred očmi dve osnovni zahtevi: druženje mora biti varno in vsem prijetno – tudi ali predvsem Šapi.

Danes je vse videti preprosto, a v resnici gre za skrbno premišljeno in načrtovano dogajanje. Naša družinska psička, zlata prinašalka Šapa, je šolan terapevtski pes. Imam jo zelo rada in hvaležna sem ji, ker s svojo milino in potrpljenjem naredi več, kot lahko opišem. Kot prostovoljki delava v društvu Tačke pomagačke. Prav kot tački pomagački sva v teoriji in v praksi spoznavali, koliko lepega in koristnega prinese kuža v vzgojno-izobraževalne ustanove. Usposobili sva se tudi za program R.E.A.D (Reading Education Assistance Dogs), za katerega imava licenco ameriškega društva Intermountain Therapy Animals. Navdušila sem se nad idejo, da bi tudi dijakom naše šole ponudili delo in druženje s psom. Ker je mojim argumentom prisluhnil tudi ravnatelj, je postala Šapa prvi »redno zaposlen« kuža v srednji šoli v Sloveniji. Prva leta smo delovali v okviru inovacijskih projektov Zavoda za šolstvo RS. V nadaljevanju smo skupaj s somišljeniki ustanovili mrežo Šolski pes, ki deluje zadnji dve leti. Vesela sem, ker vse več šol odpira svoja vrata terapevtskim psom.

Ostajam globoko prepričana, da so naklonjenost, spoštljivost, dobronamernost, odgovornost do narave univerzalne vrednote, ki jih želimo in moramo posredovati prihajajočim generacijam. Ne dvomim, da večina dijakov razume, da je Šapa – poleg veselja, ki ga prinaša v šolo – glasnik prav teh vrednot. Tudi zato si želim, da bi nam šlo druženje in delo še dolgo dobro od rok in tačk! Dijaki so o Šapi zapisali:

- **Matematika je manj strašna.**
- **Zelo ji zaupamo; vedno nas je vesela in je zelo mirna.**
- **Šapa je kul.**
- **Rad imam Šapo.**
- **Naj pride v šolo vsak dan!**
- **Vsakega na hodniku pozdravi in mu polepša dan.**
- **Razveseli me pasja toplina in sreča, ko dijaki pridemo v razred.**
- **Matematika je bolj zabavna. Med spraševanjem sem bolj sproščena, če ob katedru leži Šapa.**
- **Vsi se nasmejimo, če kdaj ne uboga.**
- **Raje se učim.**
- **Vzdušje je bolj prijateljsko.**
- **Po pouku še nekaj časa ostanemo v učilnici in se igramo z njo.**
- **Tudi če samo spi na blazini, je drugače, kot če je ni.**
- **You rock, Šapa! Upam, da se dobro počutiš med nami, saj se mi s tabo super!**

Mojca Trampuš, profesorica matematike, in Šapa, terapevtski pes

Matematika – tema, ki se je mnogi gimnazijci ustrašijo. Ali pa vsaj zavijejo z očmi, ko jo kdo omeni. Zamislite si učno uro, ko razred piše kontrolno nalogo iz matematike. Živčnega dijaka, ki nestrno čaka v svoji klopi s pisalom v roki. Želi si, da bi bilo vse skupaj že za njim. Hromi ga strah – morda se je res premalo učil. A težava je lahko globlja. Marsikdo ne zmore preko nevidne ovire, zaradi katere zmrzne v najpomembnejšem trenutku. Opisani scenarij pa se lahko v glavi dijaka, ki se spopada s strahom pred matematiko, sprevrže v pogum in vodi v samozavestno ravnanje. Tak nepričakovan preobrat sem doživela na lastni koži ob prihodu v srednjo šolo. Matematika se mi je zdela strašna in niti danes mi ni zelo pri srcu, a sem strah večinoma premagala. Pravzaprav sem z njim pometla s pomočjo pasje profesorice. Ne, naša profesorica ni pasja, morda sem se narobe izrazila. Veste, imam dve profesorici matematike. Ena od njiju je človek, druga pa ... psička. Ja, pri našem pouku matematike je vsaj enkrat na teden prisotna zlata prinašalka Šapa, ki omili strogoost predmeta in nam podari mirnost ter sproščenost. Pes je človekov najboljši prijatelj, zakaj torej ne bi bil tudi izjemen učitelj?

Ne bom vam lagala – psička med poukom večinoma spi. A vendar, kadar je pri pouku, je razlika očitna. Včasih nam vliva moči tudi med testom ali ko se kake-mu sošolcu oz. meni tresejo kolena pred tablo in se lomijo krede. Vzdušje je povsem drugačno kot npr. v osnovni šoli, kar se vztrajno kaže tudi na mojih ocenah. Marsikdo me debelo pogleda, ko povem, da je na naši šoli pri pouku matematike prisotna Šapa. Neka prijateljica je mislila, da sem s "psom" imenovala svojo profesorico. Ko sem ji razložila, za kaj v resnici gre, in da moja profesorica nikakor ni preveč pasja, sem jo spravila v precej neroden položaj. Le kdo bi ji zameril? Na Šapo gledam kot na ogromen privilegij. Hvaležna sem, da je prisotna ravno v mojem oddelku, saj vsi razredi na šoli nimajo te možnosti. Čeprav bi jo od srca privoščila prav vsem. Terapevtski pes je nekaj najboljšega, kar šola lahko ponudi dijaku. Šapa je resnično nekaj posebnega in pravi biser na gimnaziji, saj v dobro voljo spravi tudi profesorje v zbornici, kar seveda vpliva tudi na nas. Kaj več bi si sploh lahko želeli?

Tina Resman, nekdanja dijakinja in študentka AGRFT

INFORMATIKA

Informatiki poleg izvajanja rednega pouka sodelujemo tudi pri nabavi računalniške opreme in uvajamo novosti na področju uporabe informacijske tehnologije v procesu izobraževanja. Poleg tega vsako leto organiziramo šolsko tekmovanje v informacijskem načinu razmišljanja – Bober, kjer sodelujejo vsi dijaki prvih letnikov. Sodelujemo tudi v mednarodnem projektu Evropski teden programiranja – Codeweek, kjer dijake seznanjamo z osnovami programiranja. V okviru projektnih dni izvajamo delavnice, v katerih dijaki pridobivajo dodatna informacijska znanja in veščine, ki drugače niso zajeti v učnem načrtu. Pri predmetu Multimedije snemamo animirane in kratke filme, s katerimi se prijavljamo na različne zunanje natečaje. Vseskozi skrbimo tudi za fotografiranje in snemanje različnih prireditev ter dogodkov v okviru šole.

Aleš Confidenti, profesor informatike

JEZIKOVNA EKSKURZIJA V BERLIN

Oktober 2018 so dijaki 2., 3. in 4. letnika gimnazije in umetniške gimnazije obiskali gimnazijo v Potsdamu (Babelsberger Filmgymnasium Potsdam). Dijaki so se seznanili z nemškim šolskim sistemom, spoznali način dela na Filmski gimnaziji in preučili možnosti študija v Nemčiji. Tako dolge poti pa nismo opravili zgolj zaradi obiska gimnazije, podobne naši, temveč tudi zaradi raziskovanja Berlina v kulturnem, jezikovnem in zgodovinskem smislu. Mislim, da boste dijaki, ki ste se ekskurzije udeležili, lahko zapisali bolj zanimive vtise. Tako vam na tem mestu predajam pero/ tipkovnico.

Hehe, zdaj pa mi ☺

V filmskem parku v Potsdamu so nas navdušili kaskaderji, ki so nam v živo predstavili potek snemanja akcijskega filma, ki je vseboval veliko zapletenih in težkih kaskaderskih akrobacij ter eksplozij. Pot smo nadaljevali v nemško prestolnico, Berlin. Seznanili smo se z vzponi in padci, ki jih je mesto doživelo. Berlin se zdi kot mesto, kjer se lahko vsak najde in kjer nič ni nenavadno. Kot na primer nagec pred Brandenburškimi vrati, vrtiček sredi mesta, modri potujoči slončki, grafiti na stavbah in še veliko drugega. Ulično umetnost smo spoznali z lokalnim vodičem, ki nam je razložil pomen grafita in predstavil njegovega ustvarjalca. Večina se nas je tam prvič v življenju peljala s podzemno železnico, s katero smo se pripeljali tudi do slavne postaje ZOO. Ogljedali smo si še ostanke berlinskega zidu, nemški parlament in se seznanili z njegovo burno zgodovino.

*Lana Baltič, 3. h, Neža Jelinčič, 3. h, Sara Vilić, 3. h
Maša Kosem, profesorica nemškega jezika*

KARDIOGRAM ŠOLSKEGA UTRIPA V K28a

MED LJUBKO NEPRIZANESLJIVOSTJO IN NEPRIZANESLJIVO LJUBKOSTJO

Kar se mene tiče, razstave v šolski galeriji K 28 a zelo kažejo na živost SVŠGUGL in lepoto intenzitete, ki jo premorejo dijakinje in dijaki na naši šoli. Moja doslej najljubša je bila razstava »Slike in risbe štirih«. Sveža, ulična, mladostna, kot se šika. Tole je zapis o njej: Najpozneje v 20. stoletju so nekateri avtorji – slikarji – začeli opažati, da je skica, po kateri je nato nastala večja, bolj dodelana slika ali risba, večkrat delovala bolje: ker je bilo v njej ujetu nekaj, kar je bilo nemogoče ponoviti. Avtorji, ki tokrat razstavljajo v K28a, skice ustvarjajo s to zavestjo in tako niso več predpriprava: to je že to. Zato jih v naslovu nismo poimenovali skice, ampak ribe in slike, čeprav so večinoma iztrgane iz posebne oblike zvezka, ki mu rečemo skicirka.

Valentina Lupi, Ronja Jerman Matijevc, Hana Štrempfelj in Tin Pavlič intenzivno gojijo vsak svojo estetiko v skicirkah. Njihova dela prinašajo liričen in/ali duhovit premislek o svetu in sebi. Snovno zajemajo zlasti iz vsakdanjega življenja in se – tako kot avtorji alternativnega stripa – ne bojijo nepolikanih tem in motivov – tu so to predvsem najintimnejša občutja, ki jih običajno doživljamo kot družbeno neprimerna. V Ronjinem delu pomembno vlogo igrajo besedne igre (npr. jail polish, bipolarni medved, chick magnet), humor pa zlasti v svoji črni verziji najdemo tudi pri Tinu. Na razstavi so razporejeni tako, da se stopnjujejo v ljubki neprizanesljivosti od Valentine in njenih v bogate duševne in duhovne svetove iz glav vodečih cestvastih izrastkov prek Hane z njenimi ekspresionistično utrujenimi in hkrati v univerzum odprtimi liki do Tinovih figur in prizorov, ki jih skorajda nočemo videti, a so nam hkrati zelo domačni. Zaključni se z Ronjino neprizanesljivo ljubkostjo – bolj pomirjenim odnosom do sveta. Likovno je pri vseh verjetno najpomembnejše izrazno sredstvo črta, ki jo lahko pomembno podkrepi ekspresivna raba barve; risba se dopolnjuje z izvirno rabo fotografije (pri Hani predvsem digitalno) in kolažno uporabo raznih tiskovin. Dela četverice so sveža in bodisi neprizanesljivo ljubka bodisi ljubko neprizanesljiva. Upam, da jih niste spregledali.

Petra Županič, profesorica slovenskega jezika in likovne umetnosti

NJENE PODOBE

Ema Ilar, dijakinja 4. c

Ema Ilar
26/12/2017

Ema Ilar
2/4/2018

Ema Ilar
2/4/2018

Ema Ilar
2/4/2018

UTRINKI Z NASTOPOV ŠOLSKEGA INSTRUMENTALNEGA SESTAVA

Brez navdušenja ni mogoče storiti ničesar velikega v umetnosti. R. Schumann

Inštrumentalni sestav deluje na šoli že nekaj desetletij. Združuje dijakinje in dijake vseh programov. V dolgih letih so se izmenjale številne generacije mladih glasbenih zanesenjakov, ki že imajo predznanje igranja na inštrument. Danes so številni med njimi profesionalni glasbeniki. Sestav se z menjavo generacij po številu in zasedbi inštrumentov iz leta v leto spreminja. Nove izkušnje, nastopi na tekmovanjih in sodelovanje v številnih projektih so nam vedno nov izziv in spodbuda za delo. Glasba nas osrečuje v vsakem trenutku našega druženja. Muziciranje v sestavu spodbuja ustvarjanje, doživljanje, poglobljeno interpretacijo in medsebojno poslušanje. Umetniški užitek in izražanje čustev sproščata napetost in ugodno vplivata na počutje. Glasba pogloblja medsebojne odnose, hkrati pa razvija tudi samozavest. Pozitivna izkušnja ob izvajanju in doživljanju glasbe se prenese tudi na druga področja. Skozi izražanje širimo glasbeno znanje na specifičen način. V ospredju našega delovanja je vedno ljubezen do glasbe. Večino skladb priredim sama, saj za nestandardne zasedbe večinoma ni originalnih del. Posebnost sestava je že od začetka usmerjena v zavestno ohranjanje naše glasbene kulturne dediščine. Pomembno se mi zdi tudi vključevanje slovenskih skladateljev, saj jih z naročili, da pišejo na osnovi ljudskega glasbenega izročila za naš sestav na nekoliko drugačen način, vedno znova prepričamo, da je ljudska glasba mladim še blizu. V poplavi glasbene industrije se mi zdi navdušenje, ki ga doživljajo mladi ob glasbi naše dežele, izjemno pomembno. To je bilo v začetku še posebno prisotno ob prijavih na tekmovanje Pika poka pod goro v Rogaški Slatini, nad katerim je bdel Zavod za šolstvo. Vsak nastop v Kristalni dvorani je bil poseben. Večkrat sem poprosila skladatelje, denimo Igorja Štuhca, Janija Goloba, Črta Sojarja Voglarja ..., da so nam napisali nove skladbe. Sodelovali smo od začetka leta 1997 do leta 2009 in prejeli 12 zlatih in eno srebrno priznanje. Poleg ljudske in klasične glasbe izvajamo tudi druge zvrsti, denimo ragtime, tango, filmsko glasbo ter ljudsko glasbo drugih kulturnih in etničnih skupin. Zdi se mi pomembno, da dijaki sodelujejo na nastopih tudi izven šole. Med drugim v Cankarjevem domu na Festivalu za tretje življenjsko obdobje, na Mednarodnem festivalu Igraj se z mano, vsakoletni *Orffomaniji*, UNESCO šolskih prireditvah, na prireditvah v Šentjakobskem gledališču in Španskih borcih. S ponosom smo zaigrali tudi ob petdeseti in šestdeseti obletnici delovanja Zavoda za šolstvo, ob sedemdeseti obletnici izhajanja Cicibana, na podelitvi Erasmus+, na Festivalu Lent, na raznih strokovnih srečanjih, otvoritvah razstav, podelitvah priznanj, promocijah ob izidu knjig, literarnih srečanjih, npr. Petra Svetine, Andreja Rozmana Roze, Anje Štefan ... Več let smo sodelovali tudi v okviru *Knjižnega sejma in Veselega decembra v CD* ter pri srečanjih na Glasbenem Forumu in Festivalu vzgoje in izobraževanja v Celju.

Nastopili smo ob Evropskem dnevu invalidov v CD, na glasbeni prireditvi v Hiši otrok in umetnosti in prireditvi v okviru projekta Ministrstva za šolstvo – Igrarije z besedo in glasbo. Večkrat smo muzicirali v sodelovanju z Akademijo za glasbo in Pedagoško fakulteto, Glasbeno mladino Slovenije in mednarodnim vrtcem Mali svet. Z glasbo smo razveselili številne goste iz Avstrije, Nizozemske, Anglije, Škotske, Madžarske, Italije ... Posneli smo tudi glasbo za zvočno berilo *Buba fon*, tri glasbene pravljice *Bakreni prstan* in ljudske skladbe za šolsko zgoščenko *Trije peharji sreče*. Veseli nas sodelovanje v projektu *Pes v šoli*, ki ga je zasnovala Mojca Trampuš. Pesmi *Tačke pomagacke* in *Šapa* smo izvedli z dijaki, za spletno stran pa ju je posnel Matjaž Predanič, ki nam vsako leto pripravi tudi čudovite priredbe za projektni dan. V času, ko sem kot urednica za glasbeno področje pričela sodelovati s *Cicibanom* (kasneje tudi s *Cicidojem*), sem vsak mesec predstavila novo pesem. Ponosni smo, da v obeh revijah že tretje desetletje sodelujejo najboljši slovenski pesniki in skladatelji. Oddaji, ki sta bili na sporedu dvakrat mesečno, s ponovitvami ob sobotah in nedeljah, sta pesmi ponesli med otroke. V izvedbah so z velikim navdušenjem redno sodelovali in snemali na Radiu Slovenije tudi inštrumentalni sestavi naše šole. Mnogo izvedb je bilo kasneje uvrščenih na zgoščenke petih zbirk *Pojemo, pojemo*, od katerih sta dve prejeli priznanje *Zlata hruška*. Tudi sodelovanje na *3. Slovenski glasbeni olimpijadi 2014* je bilo za nas zanimiva izkušnja. Vsako leto jo organizira Glasbena mladina Slovenije. Naši udeleženci sta si zamislili lastni inštrumentalni skladbi, vsako za svoj sestav, ki smo ju na tekmovanju tudi izvedli. Na nastopu sta se morali predstaviti še s solistično pesmijo, ki sta ju naštudirali pod vodstvom Alenke Bobek. Na slovenski olimpijadi je Nina Švab prejela zlato medaljo, Doris Primc srebrno. Obe sta bili imenitni! Ker je bilo to leto organizirano tudi 2. mednarodno tekmovanje, je Nina zastopala našo državo in v Rigi prejela bronasto medaljo. Društvo slovenskih skladateljev nas je za tem povabilo na javno okroglo mizo *Sečišča slovenske glasbe* – o domači ustvarjalnosti in njenih potencialih, kjer je takratni kvartet zaigral nagrajeno skladbo. Ob 25-letnici delovanja Slovenskega muzikološkega društva smo bili povabljeni k predstavitvi našega dela z inštrumentalnim sestavom. Prireditev je posnel tudi Radio Slovenije. Muzicirali smo še ob mnogih priložnostih. Delo z mladimi me vedno znova navdušuje. Prepričana sem, da brez tega ni mogoče ustvarjati. Iskrena hvala vsem dijakom, dijakinjam, ki so sodelovali v inštrumentalnih sestavih in s svojim predanim igranjem zaznamovali šolski utrip ter vtisnili nepozaben spomin na čudovita druženja ob glasbi.

Katja Virant Iršič, profesorica glasbe in mentorica inštrumentalnega sestava

DEKLIŠKI ZBOR SREDNJE VZGOJITELJSKE ŠOLE IN GIMNAZIJE LJUBLJANA POD VODSTVOM ZBOROVODKINJE JANJE DRAGAN GOMBAČ / 1992-2013

Dekliški zbor Srednje vzgojiteljske šole in gimnazije Ljubljana je bil ustanovljen leta 1992 na pobudo takratne zborovodkinje Janje Dragan Gombač in ravnateljice Milke Arko. Je dejavnost, ki je na šoli delovala z najdaljšim neprekinjenim stažem. Zbor je bil v obdobju devetdesetih let, ko je bilo srednješolsko zborovstvo v Sloveniji v krizi, s svojim rednim in kvalitetnim delom vzor in vzpodbuda drugim srednješolskim zborom. Ker je v obdobju okoli leta 2000 na šoli delovalo več zborov, je zbor leta 2003 zaradi boljše prepoznavnosti imenu šole dodal še ime Aurora (Dekliški zbor Aurora Srednje vzgojiteljske šole in gimnazije Ljubljana). Ime so izbrale pevke, in sicer po pesmi, s katero je zbor v tistem času zelo uspešno nastopal. Predvsem pa je bil zbor ustanovljen z namenom, da bi dijakinje vzgojiteljskega programa v zboru nadgrajevale glasbeno znanje, pridobljeno pri pouku, s širokim pevskim repertoarjem različnih stilov pa je nudil dijakinjam kvalitetno pevsko izobrazbo. Pri zboru so dijakinje kultivirale odnos do glasbe in umetnosti nasploh, razvijale občutek za skupno delo, gojile nova prijateljstva, spoznavale mlade iz različnih držav ter preživele veliko lepih trenutkov ob skupnem muziciranju.

Ustanoviteljica zbora in dolgoletna dirigentka Janja Dragan Gombač je že v začetku postavila visoke izvajalske kriterije. Že v drugi sezoni se je zbor udeležil državne Revije v Zagorju ob Savi in si prislužil posebno priznanje za najboljši dekliški zbor. V dobrih dvajsetih letih vodenja zbora pod vodstvom Janje Dragan Gombač je Dekliški zbor vsako leto pripravil okoli petnajst nastopov in koncertov na šoli ali izven nje, torej čez tristo koncertov in nastopov, v zboru pa se je izmenjalo čez 300 pevk. Vsako leto je zbor nastopal na Reviji ljubljanskih šolskih zborov, večkrat pa tudi na reviji ljubljanskih odraslih zborov. Po reviji leta 2008 je gospod Mitja Gobec zapisal: »Zbor deluje že na pogled sveže, po zvoku pa je edinstven in daje vrhunski umetniški vtis. Mlade pevke se odzivajo disciplinirano in muzikalno.«

Dobro ime šole je ponesel tudi na mnoge tekmovalne odre na državnem nivoju: s sodelovanjem na Reviji mladinskih pevskih zborov v Zagorju 1994, 1996, 2000, 2008, kjer je dosegel priznanja za najboljši dekliški zbor ter visoko srebrno priznanje (2000), zlato priznanje in posebno priznanje za izvedbo sodobne skladbe (2008), in na reviji »Pika poka pod goro« 2002 in 2012, kjer je zbor dosegel zlata priznanja. Po priznanju na 21. državni reviji mladinskih zborov v Zagorju ob Savi 2008 je skladatelj Lojze Lebič v čestitki zboru zapisal: »V vaši izvedbi moje skladbe je bilo toliko dirigentkine moči in poustvarjalne odločnosti, da so skladbo Zima izpostavili kot najboljšo. Iskrene čestitke in prisrčna hvala.«

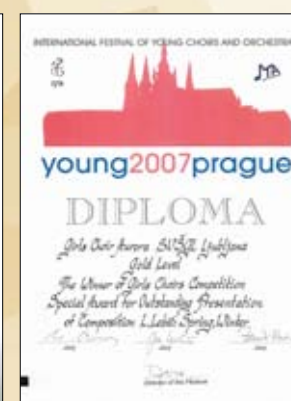
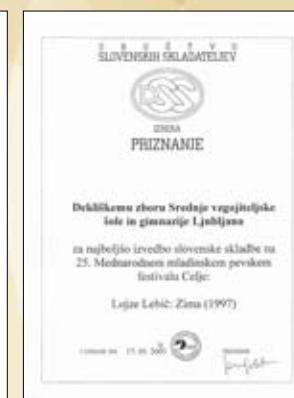
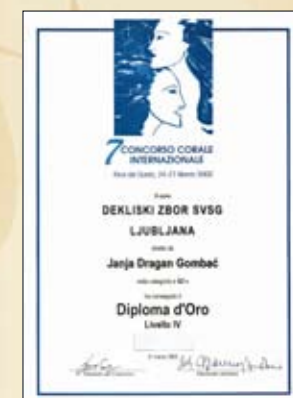
Na mednarodnem nivoju pa je zbor dobil zlato plaketo ter posebno priznanje za dirigenta na mednarodnem tekmovanju "Isola del Sole" 2001 v Gradežu, v Italiji; 1. mesto v kategoriji dekliških zborov in zlato plaketo ter posebno priznanje za sodobno skladbo na mednarodnem tekmovanju "Riva del Garda" 2002 v Italiji; bil najboljši zbor 25. mladinskega pevskega festivala v Celju 2003 in dobitnik zlate plakete ter posebnega priznanja za izvedbo sodobne slovenske skladbe (Zveza kulturnih društev Ljubljana je ob zlati plaketi Dekliškemu zboru, osvojeni na 25. Mednarodnem mladinskem pevskem festivalu, zapisala: »Trdno smo verjeli, da toliko zavzetosti, ljubezni in znanja, kot ga v svoje petje vlagate vi, preprosto mora obroditi vrhunske sadove. Iskreno čestitamo in vam želimo obilo uspehov na pevski poti.«); 1. nagrada „cum laude“ na Mednarodnem festivalu za mlade v Neerpeltu 2006, v Belgiji; 1. mesto v kategoriji in zlato priznanje na mednarodnem festivalu Young Prague 2007; 1. mesto v kategoriji in zlato priznanje ter posebno priznanje za zborovski zvok na Festivalu adventne in božične glasbe v Bratislavi 2008, srebrno priznanje na mednarodnem tekmovanju v Budimpešti 2011 ter srebrno priznanje in najboljši dekliški zbor na MPF v Celju 2013.

Zbor je imel tudi več koncertnih in drugih programskih projektov. Še posebej so bili Dekliškemu zboru in zborovodkinji Janji Dragan Gombač v ponos: koncert z gostujočim švedskim dirigentom B. Johanssonom, ki ga je izvedel spomladi 2010 v Slovenski filharmoniji, novembra 2010 je imel koncert v italijanskem Salernu na zborovskem festivalu Cori in Coro ter nastop v baziliki sv. Petra v Rimu; decembra 2009 je imel koncertno turnejo v Italiji (Varese in Gallarate), februarja 2009 je kot demonstracijski zbor sodeloval na Državnem seminarju za vokalno jazz in pop glasbo s švedskim dirigentom Fredom Sjobergom in pianistom Stefanom Berglundom; v letih 2007, 2008 in 2013 je s harfistko Sofio Ristic izvedel več koncertov Ceremony of Carols Benjamina Brittna; 2004 je zbor izvedel vokalno-instrumentalno kantato Stabat Mater G. B. Pergolesija s solistkama Moniko Bohinec in Francko Šenk v Slovenski filharmoniji, leta 2000 je zbor sodeloval kot demonstracijski zbor na Državnem seminarju za mladinske zборе, ki ga je vodil Bo Johansson, jeseni 2000 s Slovenskim komornim zborom in Slovensko filharmonijo pri izvedbi Matejevega pasijona J. S. Bacha v Varaždinu in Ljubljani. Sodeloval je na mednarodnih festivalih Europa Cantat 1999 v Gironi, v Španiji in 2005 na Lidu di Jesolo v Italiji, leta 2012 pa pri snemanju izdaje promocijske zgoščenke SVŠGL Trije peharji sreče idr.

V programih zbora je imela pomemben delež slovenska glasba skladateljev, kot so Jakob Jež, Marij Kogoj, Lojze Lebič in še mnogi drugi, s katerimi je predvsem v tujini predstavljal slovensko kulturo. Še posebej je mlade pevke in zborovodkinjo navdihovala glasba Lojzeta Lebiča, ki so z navdušenjem in veseljem izvajale njegove skladbe. Med drugim so na koncertu ob 15-letnici zbora izvedle zahteven cikel Letni časi, leta 2011 pa so slavnega skladatelja povabile na šolo, kjer je na javnem dogodku sodeloval v pogovoru, ki ga je vodila Majda Gruden Eržen, zbor pa je izvajal njegove skladbe. Tudi sicer je zbor redno sodeloval na šolskih prireditvah, kot so bile obletnice šole, kulturni dnevi, božično-novoletni koncerti, gostil druge srednješolske zборе ter prirejal samostojne koncerte.

Dekliški zbor »Aurora« Srednje vzgojiteljske šole in gimnazije Ljubljana je vedno s ponosom nastopal pod imenom šole, njeno ime je bilo predstavljeno tudi na mednarodnih odrih v slovenskem ali angleškem jeziku (saj je prav zaradi potreb zbora nastal angleški prevod imena). Vseh dosežkov in uspehov dekliškega zbora pa ne bi bilo brez neizmerne truda in požrtvovalnosti pevk ter zborovodkinje Janje Dragan Gombač, podpore staršev, takratnega vodstva in delavcev šole ter kolegov.

*Janja Dragan Gombač, profesorica glasbe in zborovodkinja
Dekliškega zbora »Aurora« od leta 1992 do 2013*

OD OTROK SEM SE MNOGO NAUČILA

Sem samo upokojenka, vzgojiteljica predšolskih otrok. Na katero pot izobraževanja se bomo podali? Tisto, ki nam pomeni uresničitev naše vizije. Kadar vodi srce, se vedno odločimo ustrezno. Ob vsakem otroku, ki ga poznam, se zazrem v njegove oči, ne glede na starost. »Otroške oči, v katerih se cel svet iskri. Ljubezen, vedoželjnost in brezmejna sreča. Otrokovo bitje srca nam smisel da. Steguje ročice, brcajo nožice. Vsak njegov glas vodi nas. Otrok zna vse povedati: brez besed. Kmalu opazimo, da se je rodil naš vseved. Kjer bit mojega sobivanja je otrok, kjerkoli.« Profesionalnost, izobrazba, strokovnost, ki si jih pridobimo v času izobraževanja, so naše ustvarjalno udejanjanje, spodbujanje malega bitja, ki je v biti velik – popolnoma poseben ... neponovljiv. Odrasli se moramo čuječno vživljati v otrokov svet. Mi smo »mali«, ki bi se radi z njim igrali. Vsak dan z otrokom je nepredvidljiv, zanimiv, poučen, srečen. Samo tisti, ki z veliko tenkočutnostjo za otrokovo individualnost razumejo, kaj se v njem dogaja, kaj ga zanima, česa ne razume ..., bo ustvarjalno spodbujal.

Od otrok sem se mnogo naučila. Vsakdanje sobivanje, ukvarjanje z njimi so zame največji dar, užitek in sreča. Pedagoški poklic je častno poslanstvo. Otrok je mnogim uganka. Zapiski, ki sem jih pisala ob poteku zaposlitev v igralnici, na prostem, ob obisku kulturnih ustanov, ob nastopih za občane, sovrstnike, so prikazali izredne razsežnosti posameznikov, ki so presegali teorije. Koliko novih besed, ugank, pesmic »izmišljevank«. Koliko pristnega humorja, spretnosti, domišljije, posnemanja odraslih ... zrcaljenja. Nikoli nobene samopašnosti. Naš svet je lep, smiseln zaradi otrok. Vsak nov dan z veseljem pričnem, ko se v otrokov obraz zazrem. Delo vzgojiteljice je poslanstvo, ki ga v pedagoškem poklicu z veseljem ustvarjalno udejanjam. Spomini na izobraževalna leta so podstat vsega, kar bi svet moral upoštevati za zdravje, srečo, napredek in smisel sobivanja v vseh državah sveta. Besede so pre malo. Otroštvo je skrivnostno dvorišče, kjer vsak svojstveno individualno bistvo išče. Tu so prostranstvo, radoživost, vedoželjnost, iskrenost, ki se iz minute v minuto prepletajo: otroški svet z odraslimi. Otroci smelo pričakujejo. Soudeleženo preoblikujejo pedagoški svet: opazujejo, poslušajo, vstopajo, razumejo; spodbujajo nas, da postajamo ustvarjalni. Dražestni otroci, ki rastejo v državah sveta, sprejmejo vse, kar se dogaja. Otroci so sreča, ljubezen, smisel in bistvo, čarobnost ... sobivanja. So

življenje! Želim, da vse generacije otrok sanjajo svoje močne želje, ki se uresničijo na otroškem igrišču, kjer se odrasli igrajo, da so »pametnejši«, pomembnejši od otrok. Napišimo zakone, ki bodo resnično smiselno pomagali, ščitili, omogočali, spodbujali zdrav psihofizičen razvoj vseh otrok. Oni so naša najmočnejša motivacija, so razvoj človeštva. Ne mislim, da sem napisala kaj, česar otroci ne čutijo, ne vedo. Sem samo upokojenka ... vzgojiteljica predšolskih otrok.

Otroci so izvor udejanjanja, počelo teorije in strokovnega pristopa. Vrednotenje dela z otroško populacijo se odraža v zadovoljstvu vsakega posameznega otroka, v odzivanju, v spontani in vodeni igri. Študijske skupine so po regijah združevale slovenske vzgojiteljice. Izmenjevale smo si ideje, vizije, cilje ter poglobljale pomembne razvojne posebnosti otrok v različnih starostnih obdobjih; npr. snemanje zaposlitev, zapisovanje individualnih opazovanj otrok, vključevanje v heterogene skupine, izkustveno učenje, bivanje v naravi, sodelovanje v raznolikih projektih, povezovanje v ERASMUS-u, na številnih strokovnih srečanjih s priznanimi strokovnjaki. Ustanove ter širše družbeno okolje doma in izven Slovenije omogočajo neprestano preverjanje, napredek, evalvacijo, ki so osnova za nove cilje, poglobljanje v poklicu, ki je izredno pomemben za razvoj, napredek predšolskih otrok in njihovo visoko kvalitetno sobivanje.

Igralne urice s spontanimi ter vodenimi igrami z vseh pedagoških področij nam omogočajo pristen stik s starši, sorojenci, babicami, dedki. Vrtec je ustanova, ki združuje, pogloblja družinske interakcije. Odrasli se v otroški igri poistovetijo s svojim notranjim otrokom v sproščenem vzdušju. Oblike dela prilagajamo letnim časom in željam, zmožnostim otrok, udeležencev ter letnemu načrtu skupine. Dejavnosti v vrtcu pomembno vplivajo na otroke, pa tudi na odrasle in nas spodbujajo, da soustvarjamo dogodke, srečanja z raznoliko tematiko, ki izredno aktivno sodelovanje usmerjajo v medsebojni soodvisnosti otrok raznolike starosti in izkušenj. Pobude za organizirana, spontana vsakomesečna srečanja so podana na strokoven način, vsem udeležencem se omogoča aktivna soudeležba. Slovenski vrtci imajo vsebinsko zelo zanimive letne načrte, ki na visokem profesionalnem nivoju omogočajo, razvijajo sposobnosti, možnosti udeležencev za prijetno intelektualno sodelovanje vseh vzgojnih področij.

Jasna Dolgan, nekdanja profesorica in vzgojiteljica predšolskih otrok

PRISPELA SEM TJA, KAMOR SEM BILA NAMENJENA

Na Srednjo vzgojiteljsko šolo in gimnazijo Ljubljana sem prispela (leta 2001) po naključju dogodkov. Pravzaprav sem prispela tja, kamor sem bila namenjena, in to šele po dvajsetih letih.

Gimnazijo sem obiskovala v Idriji, takrat je bila tam tudi vzgojiteljska šola. Ritmično-gibalno vzgojo v programu predšolska vzgoja so poučevale študentke – plesalke Žive Kraigher iz Ljubljane. Gimnazijke nas je ritmiko učila Šarka Pišlar, in ko me je ravnateljica Marija Bavdaž videla nastopati, si je zamislila, da me pošljejo na ustrezen študij na Visoko šolo za telesno kulturo, kjer bom poleg pedagoškega znanja pridobila formalno izobrazbo za poučevanje v srednji šoli in obenem strokovno plesno znanje pri Živi Kraigher na Oddelku za izrazni ples Zavoda za glasbeno in baletno izobraževanje v Ljubljani. Po končanem študiju in plesnih preizkušnjah pod budnim očesom Žive Kraigher (znanje plesne tehnike, metodike; poučevanje predšolskih in šolskih otrok, srednješolk in študentov, pa tudi odraslih; koreografiranje za učence; plesni nastopi v njeni skupini ...), sem po njeni upokojitvi prevzela Oddelek za izrazni ples in tam poučevala več kot 20 let. Plesnopedagoško pot sem nadaljevala na Srednji vzgojiteljski šoli in gimnaziji Ljubljana kar 18 let. Predhodno sem obiskovala seminar za odrasle za predmet ples z metodiko, ki ga je vodila Andreja Gjud. Spoznala sem se z vsebino predmeta, načinom dela, obsegom snovi in razporeditvijo vsebin po letnikih.

Ko sem začela učiti predmet ples z metodiko, so začeli vpeljevati merila za ocenjevanje, napovedano ocenjevanje sem prakticirala že od samega začetka. Ravnateljica Milka Arko me je spodbujala, naj napišem učbenik. Tega dela sem se že lotila in imela zbran material, tedaj pa je nastopila prenova programa predšolske vzgoje. Tako sem delo za nekaj let odložila in potem učbenik Plesna umetnost (soavtorica Urša Rupnik, TZS, 2014) pisala na novo, da je bil skladen z novimi izrazi, standardi in kurikulumom za vrtnice. Že od ustanovitve vzgojiteljske šole leta 1949 je bila naša šola vodilna v stroki, kasneje so program predšolske vzgoje začeli izvajati tudi na neka-

terih drugih srednjih šolah. Leta 2001 smo za pedagoge takrat petih šol organizirali strokovno srečanje, jeseni pa praktično predstavitev strokovnih predmetov, kar je bilo sprejeto z velikim navdušenjem, in je srečanje preraslo v Vzgojiteljado, ki so jo organizirali vsako leto drugje, v desetih krajih Slovenije ... Iz strokovnega srečanja učiteljev se je Vzgojiteljada spremenila v srečanje dijakov in medsebojna tekmovanja šol.

Za kolege, ki so na vzgojiteljskih šolah po Sloveniji učili ta predmet, sem vodila strokovna srečanja in izobraževanja v organizaciji Centra za poklicno izobraževanje (koordinirala jih je Anica Justinek). Njim v pomoč sem napisala tri učna gradiva (elektronski vir: Plesna umetnost I., II., III.) ter dijakom namenjeni delovni zvezek Plesna umetnost s kratkimi domačimi nalogami. S tem sem dosegla velik napredek v znanju dijakov, nato pa z učbenikom še večjega. Izkazalo se je, da ta je pri tako omejenem številu ur pouka (ena ura tedensko) nujen za kompleksno razumevanje narave snovi in pridobivanje strokovnih kompetenc dijakov, predpisanih z učnim načrtom za ta strokovni modul.

Dijakom je bilo zelo težko razumeti, kaj je ustvarjalnost. Kako napisati učbenik, da bo dijake spodbujal k ustvarjalnosti, kar je bilo zanje težak zalogaj že pri praktičnih vajah? Učbenik sem napisala tako, da ne podaja klišejev za kopiranje, pač pa so v njem primeri, na osnovi katerih lahko vsak najde lastne zamisli. Učbenik je potrebno uporabljati ustvarjalno, pisala sem ga z namenom, da ga lahko dijakinje vzamejo v roke, tudi ko bodo že delale v svojem poklicu.

Skozi praktične izkušnje so dijaki sčasoma razumeli, »da pri plesu sploh ne more biti nič narobe – narobe je samo, če nič ne narediš«. Vedno me je pri poučevanju vodila misel, da iz plesa v vseh prenovah programov in v vseh situacijah naredim povsem enakovreden predmet ostalim predmetom – še raje pa kar glavni predmet. Intenzivno sem tudi razmišljala in preizkušala, kako bi dijakom kar se da približala primeren način podajanja plesa predšolskim otrokom. Ugotovila sem, da si dijaki otroka v plesu niti ne znajo predstavljati. V tretjih letnikih smo snov za oceno dodelali v obliko, ki smo jo lahko preizkusili v praksi. Dijaki so naredili koreografije na pesmi, ki so se jih naučili v šoli, pri glasbi. Ples so po metodičnem postopku učili svoje sošolke. Sestavili smo venček plesnih pesmi, jim dali skupni naslov in izdelali programski list za nastop. K pouku so nam nato vzgojiteljice iz vrtnice pripeljale svojo skupino otrok. Zanje smo nastopili in jih naučili štiri koreografije. Na koncu ure so že lahko plesali v parih: otrok in dijakinja. Največji premik v znanju dijakov pa se je zgodil s končno nalogo – pisanje priprave na plesno dejavnost. Svoje zamisli so preizkusili pri pouku, na sošolkah. Ob tem so se veliko naučili drug od drugega, saj je imel vsak dijak drugačno nalogo, in tudi od predhodnih generacij se ni dalo prepisovati.

Poleg rednega pouka sem vodila tudi krožek Izrazni ples in kreativni gib. Nastopali smo ob različnih priložnostih na šoli, na Vzgojiteljadah, med poukom in izven pouka za predšolske otroke, za študente PEF, v Unesco projektih, v projektih EKO šole, na Območnih in medobmočnih srečanjih plesnih skupin – v organizaciji Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti. Plesali smo v različnih projektih in ples raziskovali tudi v delavnicah, kombiniranih z drugimi predmeti. S plesno točko smo maja 2006 pozdravili gostovanje Danske nacionalne gimnastične skupine, preden so gostje za naše dijake pripravili delavnice. Maja 2007 smo sodelovali na svetovnem dnevu sočasne uprizoritve Kapljice življenja v 158 šolah – odvijala se je v 65 državah sveta – in pridobili ENO Certificate.

V letih od 2001 do 2009 smo vsako leto ustvarili in javno predstavili v Šentjakobskem gledališču (le leta 2006 v Cankarjevem domu) vsešolsko kulturno prireditev z naslovi:

2001 Umetnost žari iz naših src

2002 Strpnost, prijateljstvo, ljubezen (ob evropskem letu jezikov)

2003 Slovenija včeraj, danes, jutri

2004 Ljubljana (Unesco projekt)

2005 Z znanjem sem Evropejec

2006 En svet – eno upanje

2007 Življenje je lepo, kjer se mavrica dotakne tal

2008 Na križpotju sveta

2009 Pot do srca je pot do sveta.

Mentorji smo združili različne točke dijakov vseh treh programov (predšolska vzgoja, gimnazija, plesna gimnazija) v tematsko zaokroženo dopoldansko predstavo za dijake naše šole in popoldansko za starše in zunanje obiskovalce. Na vsaki prireditvi je nastopilo od 120 do 180 dijakov. Leta 2002 je bila Srednja vzgojiteljska šola in gimnazija Ljubljana sprejeta v mrežo Unesco šol. Začeli smo izvajati nekatere Unesco projekte, med njimi »Dediščina v rokah mladih – mladi posvojijo spomenik«. Obvezali smo se, da bomo vsako leto pripravili kulturni program v Gramozni jami (pevski zbor, instrumentalisti, plesna točka, recitatorji). Prvič smo ga izvedli ob počastitvi dneva osvoboditve 8. maja 2003, enako naslednji dve leti, nato oktobra 2007 pred dnevom spomina na mrtve ter nadalje vsako jesen do vključno 2014. Od Zveze združenj borcev za vrednote NOB Slovenije smo leta 2009 prejeli srebrno plaketo.

Glasbeno-plesne dramatizacije pravljic

Program predšolska vzgoja je res imeniten tudi zato, ker imajo dijaki veliko število ur umetniških predmetov (le plesa je premalo – glasbe in likovne je štirikrat več). Skozi delo pri teh predmetih dijaki tudi osebno dozorijo in razvijajo svoja močna področja. Stalnica programa so predstave oz. glasbeno-plesne dramatizacije pravljic, namenjene predšolskim otrokom. Prvo pantomimsko predstavo je že l. 1953 naredila Marta Paulin (*Kitajski slavček*), za njo pa Breda Kroflič (*Grad gradič in druge*), Lojzka Žerdin (*Mojca Pokrajculja*) ... Pred mano jih je Andreja Gjud postavila na oder preko 90.

S poučevanjem predmeta ples z metodiko sem prevzela tudi ustvarjanje predstav. Dijaki tretjih letnikov pri tem združujejo znanje jezika in modula ustvarjalno izražanje, kamor sodijo glasba, likovna umetnost in ples. Tako sem imela možnost sodelovati z različnimi kolegi in bili smo zelo uspešni, ob tem da je pri vsaki predstavi sodeloval ves razred in so se poleg pridobitve strokovnih znanj dijaki tudi medsebojno bolje spoznali in se naučili sodelovanja. V začetku so scenarije po literarnih predlogah pisale slavistke (Tanja Marc, Janja Majcen, Jenny Sraka, Katarina Jaklitsch Jakše, Barbara Trampuš Britovšek, Lili Epih, Petra Županič in druge), a postopoma sem to delo preložila na dijake. V teh projektih smo v vsakem razredu združevali moči in znanje poleg slavistov tudi glasbeniki (Katja Virant Iršič, Majda Gruden Eržen in Matej Voje) in likovniki (Damir Smerdel, Tanja Špenko, Lovro Inkret, Jasna Potočnik in Petra Županič), ples in režija pa sta bila moje delo. Ustvarili smo preko 40 predstav in vsako ponavljali od 15- do 25-krat, pred različnim občinstvom: za dijake iz paralelk in učiteljski zbor, v vrtcih, za študente PEF, v humanitarne namene, v zavodih za usposabljanje, gostovali smo izven Ljubljane, v dvojezičnih vrtcih na avstrijskem Koroškem, na Festivalu za tretje življenjsko obdobje, festivalu Igraj se z mano, Festivalu gledališke ustvarjalnosti, za Dedka Mraza, v ŠKUC-u, v centru Mala ulica, na informativnih dnevih, na roditeljskih sestankih za starše nastopajočih in drugje, vsako leto pa tudi na pomladnem in jesenskem rajanju na šoli, ki se ga udeležuje tudi do 200 predšolskih otrok in njihovih staršev. Za sodelovanje na Festivalu za tretje življenjsko obdobje pa smo leta 2010 prejeli zlato plaketo. Na njem smo poleg drugih dejavnosti (v organizaciji pomočnice ravnateljice Ljubice Pirc) vsako leto nastopili z glasbeno-plesno dramatizacijo pravljice, ki smo jo pripravili mentorji z dijaki 3. letnikov programa predšolska vzgoja.

Uprizorili smo naslednje pravljice: O mrožku, ki si ni hotel striči nohtov, Janček Ježek, O goskici, ki se je učila peti, Nesramni tat, Butalci sejejo sol, Policaj in Cefizelj, Zvezdica Zaspanka, Sneguljčica, Pravljica o carju Saltanu, Bedak Jurček, Zmeda zaradi malega medveda, Mavrična ribica, Zlata ptica, Pikica in Bucko, Hiša čarovnic, Tinko Polovinko, Kraljična na zrnu graha, Muca Copatarica, Pomlad je tu, Obuti maček,

Mala porednica, Miška in veliko rdeče jabolko, Konec dober, vse dobro, Volk in sedem kozličkov, Janko in Metka, Rumeno čudo, Bobek in barčica, Trnjulčica, Pika Nogavička, Bi se gnetli na tej metli, Daj mi poljubček, Svinjski pastir, Zlata jablana, Kapljica vode – vir življenja, Cesarjeva nova oblačila, Pepelka, Zlata goska, Deček in njegova senca, Kekec, Peter Klepec, Rega kvak kvak in še kakšno. The drops of Life smo uprizorili v angleškem jeziku (mentorica Zdenka Culiberg) in v slovenskem jeziku. Najuspešnejša je bila predstava Kekec, ki je bila na Festivalu osnovnošolske gledališke ustvarjalnosti 2013/14 v organizaciji Javnega sklada RS za kulturne dejavnosti nagrajena s srebrno plaketo. Pravilo, ki sem se ga dosledno držala, je bilo, da nikoli nisem delala iste zgodbe dvakrat in da smo iz več predlogov dijakov mentorji vedno soglasno izbrali najustreznejšega.

Lep primer je bila uprizoritev pravljice Pepelka: Dijakinje so že v prvem letniku »rezervirale« Pepelko, da bi jo do njihovega tretjega letnika ne oddala kakšnemu drugemu razredu. V tretjem letniku so bile še vedno navdušene nad to zgodbo. V razredu so imele tudi sošolca, ki je bil kot naročen za vlogo princa. Ko smo naredili predstavo, so bili vsi igralci tako imenitni, kot bi jim bile vloge pisane na kožo. Na nastopu v vrtcu so dveletne punčke gledale celo predstavo povsem negibno, s široko odprtimi očmi in odprtimi usti. Dva šestletna dečka pa sta v ozadju kar naprej debatirala, kako neki bo princ ugotovil, katera je prava, in izražala skrb, da se ne bi zmotil. Tudi na dijake tega razreda je predstava naredila tako močan vtis, da so njeno parodijo uprizorili na svojem maturantskem plesu.

Vedno so dijaki rekli, da je igrice zanje najintenzivnejši in najboljši spomin na srednješolsko obdobje. Najbolj dragoceno pa je navdušenje predšolskih otrok in dijakov po uspelem nastopu, dijakinjam pa veliko pomeni, če jih pohvalijo vzgojiteljice v vrtcih in profesorji na šoli.

Nastajanje plesne gimnazije

Na začetku poklicne poti sem učila izrazni ples na Zavodu za glasbeno in baletno izobraževanje (1976–1996). V Katalogu za glasbene šole je bil objavljen sprejeti 4-letni program izraznega plesa, ki sem ga nadgradila v 6-letnega, in uspešno izšolala en cel razred bodočih plesnih profesionalk. Leta 1992 mi je takratni ravnatelj hotel oddelek ukiniti. Pozanimala sem se na Zavodu za šolstvo, kaj je potrebno narediti, da ples v glasbenih šolah postavimo na enake temelje, kot jih imajo instrumenti, in da bo skladen po triletnih obdobjih kot prenovljena devetletna osnovna šola, ter ga nadgraditi v srednješolski program. Takrat se je pripravljala prenova srednješolskih programov in sem vedela, da jo je treba ujeti, ker naslednje priložnosti ne bo več. Komunicirala sem z Alenko Vitman, ki je bila svetovalka za umetniške srednje šole.

Sklicala sem vse, ki so bili takrat na plesnem področju aktivni. Sprva smo se sestajali na Zvezi kulturnih organizacij Slovenije (pri Neji Kos, danes: JSKD RS), potem pa na Zavodu za šolstvo, kjer smo se na sestanku dogovorili, da se bo področje imenovalo sodobni ples, in ne več izrazni ples – ta je izšel iz plesne šole Mete Vidmar, začetnice umetniškega plesa pri nas (s prvim nastopom leta 1927 v Ljubljani). Njeni učenki sta bili Marta Paulin, ki je vpeljala pouk plesa že ob ustanovitvi petletne vzgojiteljske šole, in Živa Kraigher, ki je na Zavodu za glasbeno in baletno izobraževanje ustanovila Oddelek za izrazni ples. Na oddelku se je izobraževalo več kot 6000 učencev (od 1954 do 1996), med njimi tudi številne dijakinje vzgojiteljske šole (npr. Lojzka Žerdin, Dragica Mavec, Andreja Gjud in Marija Ogrinec, avtorica priročnika: *Z gibanjem telesa ustvarjamo ples*, 1999). Ko je bil program za srednjo stopnjo šolanja plesalcev sprejet, je bila od ravnateljev srednjih šol edino Milka Arko pripravljena ta program sprejeti pod okrilje svoje šole, saj je ples na vzgojiteljski šoli imel domovinsko pravico že od same ustanovitve šole leta 1949.

70 let vzgojiteljske šole

Po upokojitvi Marte Paulin Schmidt – Brine so poučevanje njenega predmeta (ritmika ritmično-gibalna vzgoja, ples z metodiko, ustvarjalno izražanje – ples in plesno izražanje) nadaljevale učenke Žive Kraigher: Lojzka Žerdin, dr. Breda Kroflič, Dora Gobec, Neja Kos, Jasna Knez, dr. Goga Schmidt, Andreja Gjud. Z mojo upokojitvijo se ta plesna smer po 70 letih zaključuje tudi na SVŠGUGL, medtem ko se tak način dela vse bolj uveljavlja pri pouku v osnovnih šolah.

Ena izmed značilnosti predmeta oz. modula ples je bila tudi ta, da so vse, ki so ga učile, pisale članke in priročnike za to področje. Marta Paulin: *Gibalno ritmična vzgoja predšolskih in mlajših šolskih otrok: priročnik za vzgojiteljice* (1971), Mira Voglar, Marta Paulin: *Od jeseni do poletja, pesmi za petje in rajanje* (1974), Dora Gobec številne knjige in članke, Neja Kos: *Ples od kod in kam* (1982), članke in kritike plesnih predstav, Andreja Gjud: *Plešemo in se igramo: didaktični komplet* (1983). dr. Breda Kroflič skupaj z Andrejo Gjud: *Igra z gibi: osnove izražanja z gibom 1, Telo v gibanju* (1990), *Igra z gibi 2, Igra rok in nog* (1991), *Igra z gibi 3: Gibanje postaja ples* (1992), dr. Breda Kroflič številno literaturo za študente, prav tako dr. Goga Schmidt. Vsaka je poleg individualnega pristopa prispevala strokovno znanje s svojega področja in bogatila skupno zakladnico in dediščino plesne umetnosti.

Način poučevanja se je v zadnjih 18 letih precej spremenil. Še po letu 2000 je bilo samoumevno, da dijaki pridejo v šolo po znanje, nekateri tudi iz zelo oddaljenih krajev s slabimi prometnimi povezavami. Njihovo sodelovanje pri pouku je bilo razen nekaj izjem v razredu tudi samoumevno. Predvsem so dijaki poslušali in na osnovi razlage udeleženi različne vsebine in se vsako uro nekaj novega naučili. S prenovno osnovne šole

se je spremenil način dela in posledično tudi način obnašanja novih generacij. Zadnja leta nobena »struktura ure« ni bila več klasična. Dijaki so bili sposobni sodelovati na eni šolski uri le dvakrat po slabih 20 minut, zadnja leta pa samo še trikrat po 10 minut. Včasih sem imela občutek, da so pri pouku zato, da lažje premostijo čas od enega klica do naslednjega. Zaradi zasvojenosti so njihovi odmori postali namenjeni mobitelu, časa za medosebno komunikacijo pa jim zmanjka, zato klepetajo med poukom. Vse več je tudi odsotnosti in opravičevanja, kar kaže na bolehnost novih generacij (tudi zaradi zelo resnih bolezni, ki jih včasih ni bilo). Dijakom je od vsega najbolj težko to, da morajo biti med plesom tiho.

Tako kot pri drugih predmetih k uspehu največ pripomorejo notranja motivacija in delovne navade iz osnovne šole. Vse več je prepričanja, da se morajo dijaki imeti v šoli lušno, in vse več imajo pravic, na dolžnosti kar pozabijo. Posledično doživljajo šolo bolj stresno. Če bi jo jemali odgovorno, bi bilo stresa bistveno manj. V vsakem razredu je na srečo tudi skupina zavzetih dijakov, zaradi katerih veselje do pedagoškega poklica ostaja, kljub temu da še zdaleč ni več to, kar je bil. Učitelji so bili cenjeni zaradi svojega znanja, danes pa je vse drugače. In kdo smo potem učitelji? Verjetno smo radi hodili v šolo že v otroških letih in to počnemo kar celo življenje. Znamo se veseliti tudi uspeha drugega, ne le lastnega. Odličen je občutek, ko vidiš, kako dijaki napredujejo v svojem znanju, in ko jih »izpustiš iz rok«, lahko opaziš njihov napredek v strokovnem znanju, njihovo zrelost na maturantskem plesu in seveda uspeh na zaključnem izpitu. 70-letnico vzgojiteljske šole smo začeli praznovati s pevsko-plesnim nastopom. Mentorji dijakinjam, bodočim vzgojiteljicam, so bili: Matej Voje, Miljana Sgerm, Janja Majcen, Petra Županič in Vilma Rupnik. Nastopile so vse dijakinje 3. c in 3. d, napovedovalke iz 2. b, ena skupina otrok iz vrtca Jelka in druga iz vrtca Ciciban.

Vilma Rupnik, nekdanja profesorica plesne vzgoje za predšolske otroke

KDO JE BILA MARTA PAULIN?

Najprej je bila plesalka; za vse ljubitelje baleta in opere v predvojnem času svojska, ustvarjalna in umetniško naravnana plesalka z izrazito osebnim pristopom k sodobni plesni umetnosti. Bila je ena prvih učenk umetniške plesne šole, ki jo je ustanovila in vodila Meta Vidmar. Šolo je obiskovala od leta 1931 do 1938, potem pa je krenila na samostojno plesno pot. Plesala je v produkcijah šole tudi z lastnimi studii »Poigravanje« in »Nespametna devica«. S svojo nadarjenostjo in zavzetim delom je opozorila nase in Marija Vogelnik – njena soplesalka – jo je opisala takole: »Bila je lepa, plesno proporcionalna plesalka z darom za višine in ritme«. 1940. leta je Marta Paulin na ljubljanskem opernem odru priredila samostojen *Plesni večer Marte Paulin*. Z njim se je uvrstila med sodobne plesne umetnike na Slovenskem.

V tem večeru je v »Norcu« osveščeno upodobila diktatorja, namišljeno moč, veličino in potrebo po oblasti nad ljudmi, nad svetom. To je bil fenomen v našem sodobnoplesnem repertoarju in do neke mere tudi v širših mednarodnih merilih, ne samo zaradi plesne vrednosti, ampak zaradi svoje vsebinske naravnosti. Iskala je svoj način plesnega izraza, ki pa ni bil tehnično izpiljen, skoraj že profesionalen, pač pa svojevrsten sistem sproščenega plesa, ki osvobaja človeka, ga osrečuje v prostoru in zunaj plesne profesionalnosti. Njen ples je presegel vse po odločnosti, da hoče biti razumljiv, komunikativen in izpovedno ljudski. Z ilegalnim imenom Brina je odšla leta 1943 iz Ljubljane, obdane z žico, v partizane. Bila je članica kulturniške skupine XIV. divizije NOV Slovenije in članica Slovenskega narodnega gledališča na osvobojenem ozemlju do konca II. svetovne vojne. Njen ples je iz neizprosne vere v izraznost rasel tudi na njeni partizanski poti.

Marta je o svojem plesu na mitingih za radijsko oddajo »Borci sodobnosti« (29. 11. 1973) takole povedala: »Postala sem plesalka na odru v naravi, namesto na gladkih deskah in parketu; plešeš kjer si bodi. Velik naraven prostor daje možnost in zahteva večji razmah v gibanju. Iz majhnega giba v zaprtem gledališču nastane na odprtem naravnem odru cel pohod. Plesni gibi pa veliki, jasni, široki, če naj obvladajo ogromen prostor in v njem obveljajo«. V iskanju vsebine plesa ji je pomagala ljudska in partizanska pesem, ki je bila vsem razumljiva. Marti so na pohodu XIV. divizije omrznile noge in mislila je, da ne bo nikoli več plesala. Premagala je bolečino, saj je bil ples njeno življenje, izpolnitev vseh njenih sanj in hotenj, zato ni obupala, plesala je v mislih. Ko se je julija 1944 vrnila na osvobojeno ozemlje v Belo krajino, je še plesala, vendar le v spomin mrtvim tovarišem.

Bila je začetnica povezovanja likovne, ritmične in glasbene dejavnosti v »estetško vzgojo«. Zaposlena je bila na Ministrstvu za prosveto in kulturo SR Slovenije, vendar je honorarno vodila ritmične krožek v Pionirski

knjižnici, ki pa je iz krožka zrasel v ritmično-izrazni ples in se leta 1964 pod vodstvom Žive Kraigher priključil Srednji glasbeni in baletni šoli. Marta pa se je povsem posvetila plesni pedagogiki za otroke in se zaposlila kot profesorica na Srednji vzgojiteljski šoli. Sama je za predmet ritmike orala ledino glede vsebine in metoda dela, saj tega učnega predmeta ni imela nobena šola. Njena želja po lastnem izražanju jo je vodila tudi pri pouku ritmike. Najprej je želela kultivirati telesno gibanje bodočih vzgojiteljic. Zavedala se je, kot je sama napisala v zborniku ob 40-letnici SVŠ, da je predvsem pomemben odnos dijakinj do predmetov. Ni pomembna ocena, potreben je bil tak način dela, da bi jim razvijala zanimanje in veselje za predmet.

Marta kot koreografinja

Iz prvih letnikov je z nadarjenimi dijakinjami ustanovila plesno skupino, ki je leta 1953 pripravila pantomimo *Kitajski slavček*, s katero so dijakinje navdušile občinstvo in kritike v Ljubljani ter z njo gostovale po Sloveniji. Nato so se v nadaljnjih letih dijakinje predstavile v različnih produkcijah: *Produkcija sproščenih ritmov*, *Proslava ob dnevu republike*, *Dvanajst popotnikov*, *Ciciban*, *dober dan*, *Sneguljčica*, *Čudežna piščalka* ter *Pojemo in plešemo pesmi naših dedkov in babic*, v kateri so sodelovali otroci ljubljanskih vrtcev. V njen koreografski plesni opus štejemo poleg neposredne šolske pedagogike še iskanje, vezano na slovensko ljudsko poezijo, ki jo je predstavila v TV-oddaji 8. marca 1967 z naslovom *O slovenski ženi v plesni upodobitvi*. V Kranju pa je leta 1971 predstavila *Neugasle impresije*. Ob 25-letnici osvoboditve je pripravila plesni recital, ki je zajemal poezijo naših pesnikov, ljudski pesmi *Pojdem u Rute* in *Lipa zelenela* je ter ples *Sneži – sneži* na glasbo Ludvika van Beethovna. Izvedla ga je njena učenka Lojzka Žerdin, kasnejša učenka in zadnja diplomantka na plesni šoli Mary Wigman v Berlinu, nato pa plesalka, koreografinja in profesorica predmeta Umetnost giba na AGRFT v Ljubljani. Kot koreografinja je sodelovala v Mestnem gledališču ter z Mladinskim gledališčem z režiserko Balbino Baranovič, ki je takrat vodila in režirala v gledališču. V te predstave je vključevala dijakinje, med drugim tudi mene in Anico Frce.

Marta Paulin kot avtorica in soavtorica

Pisala je v revijo *Ciciban* in dajala pobude za gibalni izraz:

Ciciban, letnik 1961/62 (št. 1–9)

Ciciban, letnik 1964/65 (št. 1–10) – pobude za gibalni izraz ob pesmih Anice Černejeve

Ciciban, letnik 1970/71 – pobude za gibalni izraz ob zapetih pesmicah

Mladi svet, letnik 6/1956, št. 5 (Mira Voglar: Naša tako rada pleše)

Otrok in družina, 1961/III (Za pomladansko praznovanje)

Otrok in družina, 1961/VI (Danes se igramo polžke)

Leta 1966 pa so naše tri profesorice: Mira Voglar, ki je prispevala svoje glasbene pesmice, Marta Paulin, ki jih je oplemenitila z opisom plesnega gibanja, Lidija Osterc pa nadgradila s svojimi ilustracijami, izdale priročnik *Čirule čarule* pri DZ in opravile pionirsko delo. S tem priročnikom so vzgojiteljicam in otrokom na najboljši način približale vsa tri področja estetske vzgoje v vrtcih. 1971. leta pa je Marta izdala na pogled skromno knjižico, a za vzgojiteljice temeljno podlago za izvajanje plesne vzgoje pri otrocih: *Sučí, sučí kolobar – vrti, vrti mladi ples*. V priročniku, ki vsebuje tudi tehniko, metodiko predšolske plesne vzgoje, je poudarila, da ni namen gibalno-ritmične vzgoje, da bi se otroci naučili posnemati enkrat za vselej določene kretnje. Vzgojiteljica naj bi znala le samostojno poiskati ustrezni gibalni in ritmični izraz ob vsakdanjem življenju otroka, ob pripovedovanju pravljic in pesmic, ob petju, ob glasbi, ob opazovanju narave. Marta Paulin je pisala kritike plesnih predstav, bila je žena dr. Vlada Schmidta in mati hčerke Maline in sina Gorana. Rodila se je 5. avgusta 1911 v Ljubljani, kjer je tudi umrla 30. decembra 2002.

Spomini maturantk 5. b, 1963/64

Z Marto Paulin smo se srečale leta 1959 v prvem letniku SVŠ. Prevzela nas je njena milina, miren in nežen pristop do nebogljenih in izgubljenih mladenk. To smo najbolj potrebovale, prihajale smo iz različnih krajev Slovenije in še nikoli nismo slišale za predmet ritmika. Z nami je bila zelo potrpežljiva, nikoli nas ni kritizirala, le svetovala je. Dajala nam je občutek, da smo vse enakovredne, enako sposobne za ples. Vsa leta smo čutile njeno predanost plesu in poučevanju predmeta ritmika, in tudi ko nam je govorila, je njeno telo že plesalo.

»Hodila je z drobnimi, hitrimi koraki z nežno postavo balerine,« se spominja Danila, »in pri vstajanju iz turške pozicije je vedno počakala z udarcem na tamburin, ker se je pri meni zataknilo.« »Bila sem visoka in

nerodna, a zelo sem imela rada ples – ritmiko prav zaradi Marte, tudi prva leta v službi sem vodila ritmične krožke za predšolske otroke, prav tako sem za zadnji nastop v službi za starše pripravila z otroki plesno predstavo,« je pojasnila Tilčka. »Mene je vzela pod »peruti«; ker sem bila brez staršev in ker sem imela rada ples, sem nastopala v glasbenih pravljicah, ki smo jih izvajale v vrtcih ter tudi v gledališču. Rada je hodila na Koroško, kjer me je obiskala v vrtcu in mi svetovala, kako naj pristrčne narodne pesmi izrazim v plesu z otroki – vodila sem folklorno skupino,« je obujala spomine Anica. »Nikoli nas ni silila, naj plešemo tako, in dajala nam je občutek, da je vsaka sošolka zaplesala svoj enkratni ples,« je pritrnila Sonja. »Prvo, po čemer se spomnim na Marto Paulinovo, je bilo njeno pripovedovanje o pohodu XIV. divizije, pa o snegu in smrti Kajuha in kako so jo bolele noge. Jokala sem in bilo mi je zelo hudo,« je svoj vtis o Paulinovi povedala Metka. »Imela sem nastop pred otroki in strašno tremo, da sem pozabila začetek pravljice. Bila je tišina, Paulinova se mi je nasmehnila in čakala, dokler mi ni sošolka zašepetala prve besede, potem pa mi je steklo,« je takoj odgovorila Jolanka na vprašanje, česa se o Paulinovi, tako smo ji vse rekle, spominja.

Vsem nam pa so ostale v spominu glasbeno-ritmične pravljice *Cipek in Capek* ter *Kdo je napravil Vidku srajčico*, s katerimi smo gostovale v času Dedka Mraza po ljubljanskih vrtcih. Naj je bilo lepo vreme ali megla in mraz, smo prenašale orffove instrumente in kulise po ljubljanskih avtobusih. Prav s temi nastopi smo pridobile samozavest, odgovornost za dobro izvedbo pravljice in samostojnost, saj nam je Paulinova zaupala.

Kaj pomeni Marta Paulin za predšolsko vzgojo?

Paulinova se je neumorno trudila, da bi prebudila naša telesa h gibanju. Z vsem srcem in telesom je izražala besede, ki nam jih je govorila. Vedno nas je opogumljala k izražanju in gibanju. Vedno je bila v mislih pri plesu in pri otrocih in želela je, da bi tudi me začutile ta njen odnos do plesa in otrok. Čeprav je samo govorila, so roke nehote mehko božale, noge stopicale. Me smo jo bolj gledale in želele, da bi bilo res tako, vendar ko smo se prvič srečale z otroki, se ni vse izšlo po naših željah.

Kaj je Marta Paulin dala meni osebno?

Meni osebno ogromno, ne samo plesnega znanja, ki je ostalo še dolgo časa v telesnem spominu, ne da bi se tega zavedala. Pripravila me je do samozaupanja, dala mi je občutek, da zmorem narediti vse. Zaupala mi je in pričakovala od mene več, a vedno tega nisem zmogla. Z Marto sva ostali v stiku tudi po končanem šolanju. Dolga leta sva si izmenjavali čestitke ob praznikih. Čestitke je vedno naredila sama, pisali sva si razglednice z najinimi potovanj. Srečevali sva se na plesnih predstavah, kjer sem ji tudi pripovedovala o svojem delu na Oddelku za izrazni ples na Srednji glasbeni in baletni šoli. Poučevala sem mladinske skupine. Ko sem pripravljala priročnik *Z gibanjem telesa ustvarjamo ples*, založba Debora 1999, sem kot plesno temo uporabila njene gibalne motive na deklamacijo Otona Župančiča *Kralj Matjaž in Alenčica* v njen spomin, za mlade generacije. Že prva leta službe sem navdušila sodelavke, da smo zaplesale za starše in otroke *Kdo je napravil Vidku srajčico?*, sposobna sem bila izvajati hospitacije za dijakinje VŠ, in kadar sem bila v zadregi, kako zaposliti otroke, sem se zatekla h glasbi in k plesu. Res pa je, da sem redno spremljala nove priročnike, ki so izhajali, iskala nove možnosti vsebine plesa, povezovala izkušnje, ki sem jih pridobila pri pedagoških urah prof. Žive Kraigher. Marta Paulin je ustvarila vrsto prebujenih vzgojiteljic po slovenskih ustanovah. Bila je samosvoja plesalka, bila je osnovna začetnica povezovanja plesa z ostalimi dejavnostmi pri Pionirski knjižnici, orala je ledino pri oblikovanju programa ritmičnega predmeta na SVŠ, obogatila plesno dejavnost s svojimi prispevki v Cicibanu, s priročnikom pa je postavila temelj estetske vzgoje v vzgojno-izobraževalnih ustanovah.

»Bila je ženska, svetla, topla in razumevajoča, ki je v sebi združevala etiko in estetiko. V učenkah je prebujala ustvarjalni gib, ljubezen do plesa. Bila je poln človek. Bila je učiteljica in prijateljica vse življenje,« se Marte Paulin spominja Lojzka Žerdin v intervjuju Vesne Truden Zupančič (dec. 2004). Marta Paulin se je poslovala, njeno izročilo izraznega plesa so nasledile in nadgradile tako Lojzka Žerdin, Breda Kroflič, Dora Gobec, Andreja Gjud kot Vilma Rupnik. Poskrbele so, da je predmet plesne vzgoje ostal enakovreden ostalim šolskim predmetom. O Marti Paulin lahko preberete podrobneje v naslednjih knjigah, iz katerih sem posamezne odlomke uporabila tudi za to predstavitev:

- Marija Vogelник: *Sodobni ples na Slovenskem*, Kinetikon, Ljubljana, 1975
- Marija Vogelник, Živa Kraigher: *Plesna šola Mete Vidmar 1930–1956*, Zveza kulturnih organizacij Slovenije, Ljubljana, 1989
- Plesalka Marta Paulin – Brina o svojem poslanstvu v NOB, Zavod Borec, Ljubljana 1970
- Daliborka Podboj: *Pozabljena polovica*.

Marija Ogrinec, diplomirana vzgojiteljica, nekdanja profesorica, maturantka 5. b SVŠ, 1963/1964

HVALA, LJUBA ŠOLA

- Da si me leta 1948 sprejela za svojo učenko!
- Da si me po končanem šolanju imela za sodelavko!
- Da sem šestindvajset srečnih let učila pod tvojo streho!
- Da si zaslutila mojo težnjo po ustvarjanju in jo spodbujala s tem, da si sprejela, kar se mi je ustvarilo!

In zdaj: prosim, sprejmi pravljico, ki sem jo ustvarjala v tvojem letu! – 2018.

DAN PRESENEČENJ

Prvo presenečenje so bile miškine sanje:

Ni sanjala o palčku, sanjala je, da pleza po navpični skali, kar je bilo težko in obenem tudi lepo, ker so jo med plezanjem spodbujale blede modre zvončnice, ki so rasle v skalnih razpokah.

V trenutku, ko je priplezala do skalnega roba, ji je na gladki skali spodrsnilo.

Obšla jo je groza! Padala je v globino, ne da bi si mogla pomagati!

K sreči jo je prestregel trdoživ grm. A ko se mu je hotela zahvaliti, je odkimal in rekel:

»Sonce mi je dalo moč, da sem te ujel in zadržal, njemu se zahvali, miška!«

In res se je: ponoči v sanjah in zjutraj, ko se je zbudila.

Kmalu zatem je miška v družbi palčka in medveda že stopicala po neznanem;

in ker je bil dan presenečenj, so vsi trije iskali nekaj, čemur bi lahko rekli presenečenje.

Ko so že nekaj časa hodili, se je medved sklonil k tlom in zaklical:

»Našel sem presenečenje! Kamen, ki hodi!«

Miška in palček sta šla gledat ... In ugotovila, da tisto ni kamen, ampak žival z oklepom.

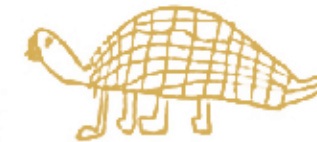
In še to, da je živalco močno strah!

»Ne boj se,« ji je tiho rekla miška in jo narahlo pobožala. In ko jo je še enkrat pobožala, jo je živalca vprašala, če gre lahko z njo.

»Pridi,« je zašepetala miška; palček pa je živalco povabil z besedami: »Veseli bomo,

če boš šla z nami, želva!«

»A želva si? Kakšno lepo ime imaš, veš, jaz sem pa miška.«

Šli so naprej.

Miška in želva sta druga drugi pripovedovali o sebi in o svojih sanjah, medved in palček pa sta iskala novo presenečenje.

In to presenečenje je bil nenavadno lep in prijazen prostorček, ki jih je nevsiljivo vabil, naj si na njem uredijočasne bivake, ute in kajžice, v katerih si bodo odpočili.

»Ja, bomo!« so bili navdušeni ...

»In ti, lepi prostorček, nam boš pomagal, kajne?!«

»Že pomagam!« je rekel in namignil palčku, naj gre k drevesu z ovijalko in luknjo v deblu.

In ker si je palček od nekaj želet imeti bivak v drevesni krošnji, se je drevesu zaupljivo približal in dopustil ovijalki, da ga je dvignila do luknje, kjer mu je pomagala vstopiti v opuščeno ptičje stanovanje.

»Hvala, lepi prostorček!« je iz svojega bivaka mahal srečni palček.

Široko drevo s prostorno duplino v deblu je privabilo miško in želvo ter ju prosilo, naj si v njegovi svetli duplini uredita prijetno kajžico.

»Ja, ljubo drevo, bova!« sta rekli in s pomočjo drevesa položili najprej stopnice do vhoda v njuno bodočo kajžico, nato pa iz suhih travic spletli predpražnik, preprogo in še zaveso, ki bo namesto vrat.

Ko je bilo vse to narejeno, sta se želva in miška drevesu zahvalili za pomoč in legli na preprogo, ki je dišala po suhem senu ...

Kaj pa medved?

Seveda je lepi prostorček pomagal tudi medvedu: namignil mu je, naj iz skal in zelenih vej ustvari skalno uto.

»Ja, bom!« je bil navdušen in se takoj lotil dela.

In? Nastala je uta, ki je bila tako lepa, da je medved poklical prijatelje, naj jo pridejo gledat!

Med ogledom pa se je zgodilo, da se je utina streha zrušila! In to zato, ker je želvin oklep podrl kol, ki je držal streho.

Vsi so onemeli ...

Za trenutek tudi miška ... Nato pa se je obrnila k medvedu in mu rekla:

»Oprosti, medunko! Veš, kar zgodilo se je ... Ne bodi hud ...«

»Saj nisem hud, miška ... Izgleda, da sem kol slabo zabil v zemljo ... in to bom popravil!«

Ko je bila uta spet pokrita, je za novo presenečenje poskrbel prijazen oblak,

ki jih je poškrpnil z nekaj kapljicami dežja.

»Huš, moker si!« so se smejali in stekli v svoja počivališča: palček v bivak,

miška in želva pa v njuno kajžico, kjer sta tiho obsedeli.

»O čem premišljuješ, želva?« je vprašala miška.

»O tebi!«

»O, meni?«

»Ja, o tem, kako nesebično si mi pomagala: namesto mene si se opravičila medvedu,

kot da si ti zrušila streho, in ne jaz!

Kako si to zmogla, miška ...«

»Mogoče ne bi: brez groznih sanj, v katerih si sama nisem mogla pomagati ...

pa tudi ne brez sonca, za katerega se mi je zdelo, da čaka, da nekaj storim zate.«

Želva je hvaležno pogledala miško ... čez čas pa rekla:

»Veš ... nekaj bova storili za sonce!«

»Ja, dajva!«

Stopili sta k zavesi in jo odgrnili, da bi ...

Toda sonce ju je prehitelo s svojim darilom!

»Je to za naju?« sta vprašali.

»Ja, to je za vaju!«

Previdno sta darilo odprli ...

V zavitku je bila majcena mavrica,

ki je v svoje barve oblekla miškino culico in želvin oklep;

za spomin na dan presenečenj.

Mira Voglar, nekdanja profesorica, skladateljica in glasbena pedagoginja

PRIPOVEDOVANJE ZGODB

Letošnje šolsko leto sem izbrala izbirni predmet Pripovedovanje zgodb. Od začetka me je skrbelo, kako bo vse skupaj potekalo. S profesorico Bevc v preteklih letih nisem imela izkušenj, zato tudi nisem vedela, kako poteka pouk pri njenih urah.

Prvo uro smo se zbrale vse dijakinje 4. letnikov. Skozi leto smo spoznavale druga drugo in tudi svoje osebnosti. Pri tem nam je pomagala profesorica, saj nas je spodbujala, naj se poglobimo in damo vse od sebe.

Pri urah smo spoznavali različne tehnike, kot so pripovedovanje s kamni, kamišibaj, prvoosebna pripoved, lutke na palčkah/slamicah in še mnogo drugih. Začeli smo z lažjo obliko pripovedovanja, kjer smo izbrali zgodbo, ki smo jo razširili tako, da smo dodali dialog, hkrati pa smo spreminjali glasovno pozicijo za posamezno osebo. Nazadnje smo obdelali tehniko kamišibaj. Ta je zelo zanimiva in izhaja iz stare Japonske. S pripovedovanjem smo se predstavili tudi otrokom v vrtcu Jelka in v projektu Voda, kaj mi pomeni.

Profesorica Bevc se je zelo potrudila in je bila zelo potrpežljiva z nami. Všeč mi je bilo, da nas je popravila oziroma nam svetovala, kako bolje pripovedovati. Vidi se, da ima na področju pripovedovanja veliko izkušenj in jih je pripravljena deliti z mladimi.

Na začetku leta sem si mislila, da gre samo za pripovedovanje zgodb, vendar zdaj vidim, da ni tako enostavno, kot se sliši. Mislim, da je predmet zelo uporaben in poučen. Vsak dijak ozirmona dijakinja bi se ga lahko udeležila, saj bi ji večina pomagala ne samo v vrtcu, temveč tudi v življenju.

Katja Prezelj, dijakinja 4. b

LISTI IZ PESNIŠKEGA DNEVNIKA

SREDA

V okviru PDO nadaljujemo s postavljanjem predstave Trije grahki. Danes smo ustvarjali besedila za songe. Kar nekaj idej mi je prišlo na misel, profesorica Bevc je postala pozorna na moje verze in me povabila, da pridem na literarni krožek. Rekla sem ja, čeprav mi ni bilo čisto jasno, zakaj ...

TOREK

Jutri grem na prvo uro literarnega krožka. Ne vem, kaj me čaka. Imam nekaj zamisli. Iščem in zbiram stare zapiske. Ne zdijo se mi dovolj dobri, pa še premalo jih je. Ali bom morala kaj predstaviti? Nemirna sem.

SREDA

Prva ura literarnega krožka je za mano. Branje pesmi Walta Whitmana odmeva v meni. Kako naj nadaljujem s pisanjem? Zdi se mi, da me preganjajo glasovi volkov. Poskusim in zapišem osnutek. Nadaljujem z obdelavo, premetavam posamezne besede, dokler nisem zadovoljna. Na glas preberem, kar je nastalo: *Zaslišim ritem./ Bitje srca in več kot to. / Volkovi šepetajo melodijo lune, / ki mi v poblaznelem plesu/ kažejo skrite poti./ napolnjene s tišino.*

ČETRTEK

Prebiram knjigo, ki mi jo je posodila profesorica. Nenavaden naslov ima Biti ogenj. Avtorja sta Zéno Bianu in André Velter. V spominu mi ostane verz Ljubiti kot ljubi ljubezen ... Vzpodbujena z branjem začnem iskati nove besede. Take, ki jih še nikoli nisem zapisala. Nastaja nova pesem. To!

NEDELJA

Na literarnem krožku smo se nazadnje pogovarjali o tem, kako sestaviti ciklus pesmi. Združujejo se pesmi s podobno tematiko, sporočilom, načinom upesnitve, metaforiko ... Vprašam se, kaj imam najraje. Glasbal! To bo pravi naslov. Nekaj pesmi s to tematiko že imam. Zapišem: *Med hrupom začutim bolečino glasbe ...* Mislim, da sem na pravi poti. Vznemirljivo je.

SREDA

Danes sem na literarnem krožku brala svoje pesmi pred drugimi udeleženci. Moji občutki so bili mešani. Po eni strani ne morem verjeti, da sem res napisala pesem, da pišem poezijo, po drugi pa me je na nek način sram, ker se mi pesem ne zdi nič posebnega. Ko smo se pogovarjali o stereotipih, sem se zamislila. Presneto, v moji pesmi jih je polno. To moram spremeniti. Počasi začenjam dojemati, kako izraziti bistvo na svoj način. A najprej ga moram poiskati.

PONEDELJEK

Glasba me še vedno vodi v nove in nove verze. Pišem o njej, odkrivam in raziskujem njen pomen. Nastaja moj prvi ciklus pesmi. Sama ne vem, od kje prihajajo ideje. Toda imam težavo z naslovi pesmi. Profesorica predlaga, da prvi verzi pesmi lahko postanejo naslovi. Deluje! Ciklus je sicer dokončan, a še vedno nisem zadovoljna. Ustavljam se pri pesmi, v kateri sem hotela izraziti svoja občutenja ob igranju klavirja. Težko je. Ker je vsega toliko. A vendarle dokončam: *ČRNO-BELI SVET KLAVIRJA / mi polzi med prsti. / Drobne miške/ lahko glasneje kot medved predramijo svet. / Nosijo ritem v dlaneh, / ki me predrami sredi noči./ Da razbije moj čarobni svet / in si za zajtrk narežem košček sira/ ob petju otroške pesmi.*

SREDA

Na literarnem krožku smo se pogovarjali o tem, da vsaka od nas napiše nekaj pesmi o različnih barvah. Ideja se mi zdi zelo dobra. In že takoj vem, da bom pisala o zeleni barvi.

NEDELJA

Moja zelena pesem je skoraj končana. *Spomladi se krošnje/ drevesa prebudijo./ Odprejo svoje oči,/ kot bi prižgali luč v temi./ Gledaš in veš,/ da se nekaj prebujata ...* Zdi se mi dobro napisana. Nadaljujem še z drugimi barvami. Ne gre tako zlahka. Druge barve mi niso tako blizu kot zelena.

SREDA

Naše pesmi o barvah dobijo skupni naslov Mavrica. To je tudi ime našega literarnega glasila. Na krožku se mi porodi ideja za nov ciklus. Toda ustavi se mi pri naslovu. Pa saj lahko začnem pisati, ker je tema je tista, ki mi lahko da neko ogrodje za začetek pisanja, si rečem. Nov cikel poimenujem Čudenja. Toliko stvari obstaja, ki me prevzamejo in kličejo po upesnitvi.

TOREK

Znova pišem večer pred jutrišnjim literarnim krožkom. Ti večeri postajajo moja navada. Poskušam videti svet na pesniški način. Odkrivam stvari, ki se skrivajo za videzom. *Skozi sivino se prebuja svetloba./Upre se ob okno./V daljavi že žari vse močnejše,/kot nevidna sila hiti k meni...* Vse pogosteje se mi dogaja, da se besede skladajo kar same od sebe. Tudi temu se čudim. ☺

SREDA

Včasih se zjutraj vprašam, zakaj in kako sploh lahko vstanem tako zgodaj, da pridem ob sedmih na literarni krožek. Ampak ta predura mi da energijo za ves dan. Danes smo končno videle, kako nastaja naša skupna pesniška zbirka. Z Ano, ki je ena od avtoric, sva postali dobri prijateljici. Ko se srečava na šolskem hodniku šole, si večkrat rečeva kako na temo pisanja. Med seboj si pomagava in druga drugi dajeva predloge za dopolnitve.

SREDA

Na današnjem krožku smo »drgnili pesmi do leska.«! Kar naenkrat se mi je svet obrnil na glavo, nisem več vedela, kaj sem dobro napisala in kaj ne. Pomagalo je, ko smo brale posamezne pesmi na glas in skupaj iskali rešitve za izboljšanje. Le kako izraziti tisto, kar hoče iz tebe samo po sebi ...

SOBOTA

Od zadnje ure literarnega krožka, se ne spravim k pisanju. Najbolj zoprno je popravljati. Spomnim se, kako me je bilo strah praznega belega papirja. Zdaj je popisan. Vendar so stvari, za katere čutim, da jih je treba spremeniti. Ne gre. Vstanem in se odženem od pisalne mize. Za nekaj časa sedem za klavir. Ko neham igrati, se spet lotim pisanja. Zdaj gre laže.

PONEDELJEK

Nisem še čisto prepričana vase, kaj šele v svoje pesmi. Vsakič, ko se lotim popravljanja zapisanega, me skrbi. Toda ne ustavim se. Moja ciklusa sta dokončana.

PETEK

Danes smo se fotografirali za pesniško zbirko Pesmi štirih. Vem, zakaj smo se fotografirali, a še vedno ne dojemam, da bomo Ana, Melani, Brina in jaz res izdale knjigo. Fotografiranje je bilo zabavno, veliko je bilo smeha. Živa je odlična fotografinja. Mislim, da nas je v objektiv ujela v pravem trenutku.

SREDA

Knjiga je pripravljena za tisk. Moji občutki so mešani. Nikoli si nisem mislila, da bo nastalo nekaj takega. Pred meseci sem se spraševala, kako je lahko profesorica odkrila moj talent. Zdaj mi je jasno.

NEDELJA

Včasih ne morem spati. Pregarjajo me nenapisane besede. Verzi hočejo, da jih zapišem. Drugače mi pobegnijo. Začenjam z ustvarjanjem pesmi o mojem kraju. Tokrat nimam težav z naslovom. Moje mesto. *Pod gmoto Lubnika raste dan./Sonce mu gre naproti./Hočem ga najti./Sama hodim po cesti med poljem in reko./Pogled mi zastira konec ravnine,/ki se skriva v jutru...*

SREDA

V rokah držim našo knjigo! Pesmi štirih Melani Kolbl/ Brina Peceli/ Ana Seme/ Neža Vizjak je tu! Do danes nisem verjela, da se bo to res zgodilo. Pa se je! Vse štiri smo skupaj s profesorico neznansko vesele.

ČETRTEK

Kako naprej? Znova popisati list z besedami.

Neža Vizjak, dijakinja 3. d in članica literarnega krožka v šolskem letu 2018–2019

PESEM DVEH ZMERJAVCEV

Ko sem prišel službovat na Vzgojiteljsko šolo sem za lutkovno gledališče v Pionirskem domu napisal glasbo na besedilo igrice "Dva zmerjavca" bojseta Kovačiča: Melodija se žvižga

Na Vzgojiteljski šoli sem poučeval glasbene predmete, ki jih je bilo veliko, od nauka glasbe ob instrumentih. Bil sem razrednik in pevovodja pevskega zbora. Napisal sem mnogo otroških pesmic in skladbic za klavir in razne instrumentalne stvari, ki so jih učenci izvajali pri pouku in pri raznih prireditvah. Ob mojem odhodu iz šole so dijaki zaigrali in zapeli uvodno in zaključno pesnico na besedilo iz "Dveh zmerjavcev", ki je primeren tudi za naš čas:

Igor Štuhec, nekdanji profesor, skladatelj in pedagog

IGOR ŠTUHEC 1. Začetek pesnice iz "Dveh zmerjavcev"
2. Konec

1. Mi dva sva ta-ka bratca, da se zmeraj pre-pi-ra-va. Pa od jutra
2. da se nič ne pre-pi-ra-va.

1. do več-er-a se za vsa-ko fi-go kre-ga-va. Zmerjanje,
2. do ve-če-ra skupaj se zd-ba-va-va. Zmerjanje

1. Najlepši po-sel, ki mu ni za kakšnem po-sel itd.,
2. to dela o-sel, ki mu itd.,

UTRINEK DVEH DIJAKOV

Spoštovane, spoštovani!

*Spet prihaja dan poznani,
dan, ko skupaj smo stopili
in v eno se združili,
pokazali, da smo bratje,
končno šli so stran Hrvatje,
pa Bosanci, Srbi in južnjaki,
ostali smo samo rojaki!
Jugoslaviji smo rekl: Pejte v rit!
In smo izvedl plebiscit!
Tko kot letos Bob Dylan
takrt je zmagu Kučan Milan!
Je reku: Nocoj so dovoljene sanje,
jutri je nov dan.
A nihče ni vidu sanj,
smo pa vidl bojevanje,
desetdnevno klanje
za neodvisno državo
in lastno ustavo.
Ko vse se je končalo,
se je končno izkazalo,
prišlo je k nam spoznanje,
da nardil smo sam še večje sranje.*

*Se začelo novo je življenje.
Dobili nove smo idole.
So odprla se podjetja, šole,
se začelo je trpljenje.
V šolah mora bit en, k uči,
in tko je prostor za nove ljudi.
Tud na svšgl so pršli!
Pa pejmo kr počas,
poglejmo, kdo poučuje vas.
Kdo je kriv, da nisi samouk,
kdo povzroča vam nemalo muk?
Prva je Alenka Smuk,
ki obožuje dober ... pouk!
Skrbi Dolinar Majdič Simona,
da se raztegne prepona.
Profesor športne je dobra krinka
za vojaka Plevnika Vinka,
Njen stil je neki med sodobnim in retro -
seveda, gre za Županič Petro!
Pri fiziki navdušit poskuša
Perger Maruša.
Pri klavirju smo kot sestre in bratje
do Virant Iršič Katje.
Znanje geografije dodobra izpili
prof. Rupnik Lili.
Pa Radoman Drago,
Ej previdno in blago!*

*Berden, Tampuš in Zupan, tri gospe
ki delijo si isto ime.
Mojci Dimec na šoli ni para,
ena in edina je, mačka stara!
Pr angli je cilj dobra ocena,
a pot ti prekriža Ajster Irena!
Profesorca Epih Lili
pr slovi z eseji te sili.
Glede na prisotnost vsak dan ma praznik
šolski tehnik – Borut Laznik!
Mejhna je šansa da te na gobec
nežni profesor Aleš Zobec!*

*Vzgojiteljce peti
znajo vse,
za to poskrbeti
Matej zna Voje!
Če na vajo klavirja malo daš,
je jezen Predanič Matjaž.
Za znanje kitare
skrbi Korošec Mare.
Vsem jasno postaja,
da to lahko traja...
Ne bom šou od učitla do predmeta,
ker bomo tle do naslednga leta!
Veliko jih ni na vrsto prišlo,
bom sam jih omenu, da nau jim hudo:
Dermastja Tadeja,
Vučko Tatjana
Kačič Deja,*

*Čigon Ana,
Tomažič Mateja,
Lesjak Tatjana,
Groleger Sergeja,
Hafner Jana,
Kopač Andreja,
Dobaj Martina,
Jaklitsch Katarina,
Kosem Maša,
Tovirac Nataša,
Od Lotrič Vesne
do vseh profesorjev plesne,
pa Barbar en kup,
da vas ne spravlam v obup,
Še ogromn jih je, odkrito priznam,
da več kot pol jih sploh ne poznam.

Če skoraj vse smo omenili,
ne bi blo prav, da bi njega spustili,
Glavno figuro na šoli igra,
pod njegovo taktirko vsak trepeta.
S svojo strogostjo nikol ne odneha,
včasih pogrešam kanček nasmeha.
Zato bova zdey neki storila,
pred vsemi ga bova ... na oder povabila.
Zdaj, ko na vse dal smo si duška,
poslušmo gospoda Alojza Pluška!*

*Klemen Kovačič, Blaž Andrašek
nekdanja dijaka ob maturantskem plesu generacije 2017/2018*

SVŠGUGL GRE V SVET MEDNARODNIH PROJEKTOV

Z zavedanjem, da živimo v družbi, ki postaja vse bolj medkulturna in globalna, smo v šoli v zadnjih letih namenili oz. namenjamo poseben poudarek omogočanju in spodbujanju mednarodnih izkušenj dijakov in dijakinj s sodelovanjem v mednarodnih projektih. Na šoli smo sicer že imeli dolgo tradicijo mednarodnih obiskov v programu Predšolska vzgoja v vrtcih na avstrijskem Koroškem, prav tako smo tudi v programu Umetniška gimnazija – plesna smer: sodobni ples že izvajali mednarodne izmenjave s tujino (npr. Francija, Hrvaška, Švica), a smo se zavedali, da dijakom in dijakinjam lahko ponudimo več. Z letom 2015 smo tako začeli s sistematičnim načrtovanjem in izvajanjem projektov v sklopu programa Erasmus+.

Do sedaj smo uspešno izvedli dva projekta mednarodne mobilnosti dijakov in dijakinj programa Predšolska vzgoja (14-dnevno praktično usposabljanje v Angliji) ter strateško partnerstvo na področju gledališke in uprizoritvene umetnosti s partnerji iz Francije in Hrvaške (priprava in uprizoritev predstave *Europeana*).

S takšnimi in z bodočimi projekti želimo razviti sodobno strokovno učno okolje in dijake ter dijakinje čim bolj usposobiti za uspešno delo in življenje v razvijajočem in spreminjajočem se svetu. Prav tako želimo prispevati k pridobivanju ključnih kompetenc, potrebnih za uspešno življenje (komunikacijske kompetence, medosebne in družbene kompetence, kulturna zavest in izražanje) ter hkrati dijake in dijakinje spodbuditi za večjo osebno aktivacijo v delovanju družbe.

Slike dokazujejo, da nam to uspeva 😊

Jana Hafner, pedagoginja in koordinatorica projekta Erasmus+

III

POMIK V DOŽIVLJAJSKI MOZAIKI

146 / Katarina Jaklitsch Jakše: 70 LET 30 LET 20 LET

146 / Matija Stipanič: DRAGA MOJA ŠOLA!

147 / Irma Potočnik Slavič: STARI REK PRAVI, DA PRVE NE POZABIŠ NIKOLI!

148 / Jasna Knez: MLADE DUŠE PRI 15, 16 TAKO ISKRENE IN VELIKOKRAT IZVIRNE V GIBU

149 / Milena Nograšek: LEPO NAM JE BILO!

150 / Danijela Završnik Sedlar: NA SREDNJO VZGOJITELJSKO ŠOLO SEM SE VPISALA LETA 1969

150 / Breda Kroflič: PLEŠEM – SEM!

151 / Alenka Ana Štante: IZOSTANEK OD POUKA, KI SE JE DOBRO KONČAL

152 / Karolina Jerman – Mavec: KJER SEM SE NAŠLA

152 / Martin Sušnik: FANT NA DEKLIŠKI ŠOLI

153 / Nina Vobič Arlič: ŽIVIMO, TU SMO IN VES SVET JE NAŠ

154 / Mateja Crnčan: POMEMBEN KAMENČEK V MOJEM ŽIVLJENJSKEM MOZAIKU

156 / Tanja Gole: KO ŠOLAR POSTANE DIJAK

157 / Jožica Pika Gramc: DOBRI DUH ALADINOVE SVETILKE SE JE ODZVAL ...

160 / Žiga Faganel: DRAGI PROFESORJI, DIJAKI IN VODSTVO

160 / Alja Berk: V KAJ VERJAMEŠ? KAJ SO TVOJE VREDNOTE?

161 / Amadea Kovič: V SLOGU JE MOČ

162 / Anamaria Klajnšček: SVŠGUGL - POMEMBEN KORAK DO TEGA, KDO SEM IN KJE STOJIM DANES

162 / Beno Novak: SPOMINI NA SREDNJO ŠOLO: KO SI NEUSTAVLJIV!

163 / Doroteja Juričan: SVŠGUGL ODPSTOPA OD DRUGIH ŠOL TUDI ZARADI PROFESORJEV

164 / Maja Triler: ENA IZMED NAJBOLJŠIH ODLOČITEV V MOJEM ŽIVLJENJU

165 / Maša Radi Buh: ČE SEM PRED NEKAJ LETI MISLILA, DA BO SVŠGL LE STOPNIČKA,
SE ZDAJ NENEHNO VRAČAM TJA

166 / Matej Zemljič: MOJI SPOMINI NA ŠOLO

166 / Sara Ermenc: HUMORNIH ZGODB JE VELIKO, A BOM TE PRIHRANILA ZA VNUKE

168 / Tamara Marič: IZJEMNE EKSKURZIJE, STROKOVNI IN ČLOVEŠKI UČITELJI

169 / Zala Vidic: LONČEK KAVE

170 / Tibor Rutar: MOJ OGROMNI PRIVILEGIJ

171 / Klavdija Jarc Bezljaj: NAVDIHUJOČE PREPLETANJE SVETOV

172 / Sebastjan Žibert: ZA VEDNO SVŠGL-jevec

70 LET 30 LET 20 LET

---

70 zrelih let je dopolnila vzgojiteljska smer, kar naši šoli prinaša modrost, učenost, umirjenost, žlahtnost, preudarnost in mehkobo zrelih let.

30 divjih, sanj in moči polnih let je dopolnila naša gimnazijska smer, kar naši šoli daje drznost, moč, strast, široko razprta krila uspehov, novih idej, pozitivne energije in sanjsko veličino divjih moči.

20 navihanih let šteje naša umetniška smer – smer, ki si drzne biti samosvoja, drugačna, prešerna, razigrana, mladostno navihana.

Tako se ob tem lepem jubileju veseli oziram na prehojeno pot sedemdesetletnice, z vsemi njenimi vzponi in padci, z barvnimi in sivimi odtenki, ki nam puščajo tako barvite spomine.

Privoščimo slavljenki, da bi ostala ponosna, radostna, trdoživa in učenosti željna. Da bi na SVŠGUGL nove in nove generacije pridobivale intelektualni zalet, ki bi jih ponesel na skrbno izbrano življenjsko pot, da bi razširjale krila, a ostale varno ukoreninjene trdno na tleh.

Katarina Jaklitsch Jakše, profesorica slovenskega jezika v imenu aktiva slovenistk

DRAGA MOJA ŠOLA!

Veš, imam te v prijetnem spominu in gotovo tudi ti mene, se mi zdi, da sva se kar lepo razumela vsa štiri leta. Nisem bil ravno zgled vzornega dijaka, ampak počutil sem se domače in bil sem srečen pod tvojo streho, kar je bilo zame takrat zelo dragoceno. Hvaležno zrem v preteklost in se spominjam, koliko uporabnega znanja in izkušenj sem dobil skupaj z vsemi čudovitimi sošolkami in dvema sošolcema, hvala ti za vse učiteljice in učitelje, ki so bili nemalokrat vir navdiha in modrosti in verjamem, da jim še vedno ni para. Glede na to, da praznuješ visok jubilej, se spodobi, da ti zaželim veliko šolskega zdravja in polne učilnice vedoželjnih in svojeglavih dijakov, vse najboljše!

Matija Stipanič, nekdanji dijak in dramski igravec, član SNG Maribor

STARI REK PRAVI, DA PRVE NE POZABIŠ NIKOLI!

Seveda to modrost ljudje lahko povezujemo z različnimi življenjskimi izkustvi, jaz ga bom povezala z mojo prvo zaposlitvijo – na Srednji vzgojiteljski šoli in gimnaziji Ljubljana. Pisalo se je leto, pravzaprav začetek julija 1994 ... ko me je po kratkem razgovoru tedanja ga. ravnateljica Milka Arko sprejela na delovno mesto učitelja geografije in zgodovine (polovična zaposlitev za določen čas). Bila sem še študentka 4. letnika na Filozofski fakulteti, brez diplom na obeh smereh.

S kolegoma, g. Dragom Radomanom in go. Liljano Rupnik, smo se srečali na popravnih izpitih v avgustu – to je bil zelo zanimiv in uporaben uvod v moje delo. Izkušena kolega sta mi v nekaj besedah predala »šopek učiteljskih izkušenj«, ki so še danes neprestano v uporabi. V letih mojega službovanja smo razvili zelo prijateljski in strokovno korekten odnos. Na prvi pedagoški konferenci sem se srečala še s kolegicami zgodovinaricami: go. Anito Kolpakov in go. Karlo Mršnik, kasneje se je pridružila še ga. Darja Ogrin – odlično smo se razumele in sodelovale. A ker je bilo več mojih pedagoških ur »geografskih«, so me posadili v »geografski kot« naše zbornice. Prijazno so nad mojim vključevanjem v kolektiv bdele tako ga. ravnateljica, njena pomočnica ga. Ljubica in tudi ga. Cita Marjetič. V tistem šolskem letu nas je več učiteljev prišlo na šolo (tudi že pokojna ga. Sonja Švegl) in priznati moram, da smo se zelo hitro vključili in da nas je kolektiv zelo lepo sprejel. Povezovalo nas je več stvari – ogledi galerij in muzejev v več mestih sosednjih držav, ki so jih obogatili komentarji g. Igorja Gedriha, ge. Lidije Černuta Nowak ter kolegov geografov in zgodovinarjev. Seveda se je največ dogajalo v zadnjem delu avtobusa, za posebno prijetno dinamiko je vedno poskrbela naša ga. Vojka; ga. tajnica Liza (žal tudi že pokojna) je skrbela, da so stvari organizacijsko lepo tekle. Tovrstne skupne aktivnosti so kolektiv povezale – imam lepe spomine na naše laborante, računovodkinjo, snažilke in jezikovne asistente.

Najbolj pa se mi je vtisnil v spomin naš skupni geografski eksperiment, ki ga je organiziral Drago, v rahlo pomoč sva bili Liljana in jaz. Z dijaki smo šli (seveda s šoferjem Borutom) na večdnevno strokovno ekskurzijo v južno Italijo, na Sicilijo in Liparske otoke. Imeli smo se lepo.

Na SVŠGL mi je bilo omogočeno, da sem ob pedagoških obveznostih zagovarjala obe diplomi in opravila strokovni izpit, se zaposlila za nedoločen čas, postala razredničarka in sem bila kar precej žalostna, ko sem kolektiv zapustila. O mojem razmisleku glede zaposlitve in nadaljnjega študija na Oddelku za geografijo FF UL smo se pogovarjali s kolegi geografi in zgodovinarji in prav vsi so me pri tej odločitvi podpirali. A vrata

ste mi, dragi kolegi in kolegice, pustili velikodušno odprta: še dve leti sem se »poslavljal«, tudi potem ste mi vedno pošiljali vabila na vaše obletnice, tudi z možnostjo tega osebnega zapisa.

Vsakokrat, ko srečam kolegico ali kolega iz kolektiva, se razveselim in skupaj obudimo kakšno skupno anekdoto iz preteklega stoletja. In lepo je srečati prijetne ljudi. Zato prve službe na SVŠGL ne bom pozabila, saj je na poseben način zapisana v mojem dojemanju »službe«: prijetno okolje, prijetni sodelavci in skupni cilji. Kritično pa ugotavljam, da bi se morala več angažirati pri »post-razredniških« obveznostih: svoje nekdanje dijake sem z veseljem sprejela na fakulteti, vedno spremljam nove nadobudne geografe, ki so zaključili SVŠGL, občasno se v različnih situacijah srečujem z našimi maturantkami in maturanti. Tudi oni imajo prijetne in zanimive spomine na dijaški čas ter so uspešni diplomanti geografije. Šoli, dijakom in kolektivu čestitam ob obletnici ter želim obilo uspehov in drobnih skupnih radosti.

Irma Potočnik Slavič, izredna profesorica in predstojnica oddelka za geografijo na Filozofski fakulteti v Ljubljani

MLADE DUŠE PRI 15, 16 TAKO ISKRENE IN VELIKOKRAT IZVIRNE V GIBU

Na vzgojiteljski šoli sem delala tri leta ... Ko sem namreč ugotovila, da govorim o zgodovini plesa z istimi stavki kot prejšnje leto, sem se odločila, da pedagoško delo ni moje področje. Učiti ples – da, govoriti o plesu – ne ... Da – seveda govoriti o občutjih pri plesu ... kar sem velikokrat delala ...

Spomini? Lepi. Predvsem se spominjam plesnih improvizacij dijakinj. Zakaj? Ker so mlade duše pri 15, 16 tako iskrene in velikokrat izvirne v gibu. Vsak premik telesa – v teh občutljivih letih psihofizično razvijajočega se bitja – je spontan in odraz okolja, v katerem biva ... zato je tako edinstven in tudi prepričljiv. Večkrat tako ganljiv, da sem bila do solz prizadeta. Pa tudi veselilo in čudilo me je, da niso imele nobenih zadržkov plesati na različne zvrsti glasbe – predvajala sem res raznovrstno glasbo; od kitajske do slovenskih umetniških komornih skladb (Jež, Ukmar ...). Celo prijatelja Afričana sem enkrat povabila, da nam je v živo igral na bobne – da so spoznali še malo folkloro daljnih dežel.

Spominjam se tudi uspele in res avantgardne, drugačne proslave za slovenski kulturni praznik – Bor Turel mi je zmiksiral različno glasbo – od posnetka dveh gospodinjskih pomočnic iz Sudana, ki sem ju snemala na prenosni kasetofon leta 1976, do Rolanda Kirka ... nekje imam še spravljen seznam ...

V veliko pomoč mi je bil takrat prof. Gedrih, ki je imel rad izrazni ples in je tudi obiskoval moje plesne predstave in bil dovzeten do novih iskanj v prirejanju proslav ...

Jasna Knez, nekdanja profesorica, plesalka in koreografinja

LEPO NAM JE BILO!

Po zaključku študija na Akademiji za glasbo v Ljubljani sem nekaj let poučevala na Glasbeni šoli Vič in nato na Glasbeni šoli v Velenju. Z mlado družino smo se nato spet preselili v Ljubljano, tu sem se kot profesorica glasbene vzgoje zaposlila na Srednji vzgojiteljski šoli, kjer sem ostala do odhoda v pokoj. Imam najlepše spomine na leta, ki sem jih preživela na tej šoli, na dijakinje (fantje so bili redki!) in kolege v zbornici. Za mnoge dragocene metodične nasvete v zvezi s poukom predšolske glasbene vzgoje se še posebej zahvaljujem Miri Voglar. Naj tu omenim še odlično ravnateljico Milko Arko in njeno pomočnico Ljubico Pirc; bili sta enkrat, dragocen »vodstveni duo«. Torej: hvala vsem bivšim dijakinjam in dijakom ter kolegicam in kolegom, lepo nam je bilo na tej šoli! Vsem lep pozdrav!

Milena Nograšek, nekdanja profesorica glasbene vzgoje

NA SREDNJO VZGOJITELJSKO ŠOLO SEM SE VPISALA LETA 1969

Moja razrednica sta bila Jože Rankel in kasneje profesorica Mira Voglar. Športno vzgojo so me poučevali Joža Trdina, Marija Kosec in Majda Švegl. Ritmično gibalno vzgojo sta me poučevali Dora Gobec in Breda Kroflič. Na urniku smo jo imele vseh pet let. Vse učenke smo bile oblečene v črne pajkice in črne drese z dolgimi rokavi. Ob 20. obletnici šole (se mi zdi) smo v Operi priredili proslavo – Plešem, torej sem – ki je bila večinoma sestavljena iz točk izraznega plesa. Kasneje smo nastop posnele tudi za televizijo. Učenke mojega razreda smo za televizijo snemale tudi glasbeno ritmično pravljico Možički pomagači. Same smo pripravile zgodbo, ples, glasbeno spremljavo in izdelale kostume. Z njo smo v lastni režiji in ob podpori šole nastopale po šolah oziroma občinah ob novem letu. Pri vzgojnih predmetih smo imele veliko didaktike oziroma metode, tako pri telesni vzgoji, ritmično-gibalni vzgoji, glasbeni in likovni vzgoji. Pri vseh teh predmetih smo imele tudi praktični nastop v vrtcu, pri katerem je bil prisoten celoten razred in učitelj predmeta. Nato je sledila analiza in seveda ocena. Moram se pohvaliti, da sem bila pri ritmično-gibalni vzgoji zelo dobra, nastop v vrtcu (izrazni ples z malimi inštrumenti na pravljico Košek, lonec in omelo) mi je tako uspel, da se je Breda Kroflič samo nasmehnila in analiza ure sploh ni bila potrebna. Na šoli smo imeli tudi odlične goste z glasbenega področja: Ireno Grafenauer, Trio Lorenz ..., obiskovale smo operne predstave. Tudi moja poklicna pot se je nadaljevala v srednji šoli. Dlje časa kot sem bila v šolstvu, bolj sem spoznavala, da je bila petletna vzgojiteljska šola res zelo dobra, tako po programu kot po večinoma zelo dobrih pedagogih. Na Fakulteti za šport sem tako imela pri predmetih pedagogika, psihologija in metodika res dobro predznanje.

Danijela Završnik Sedlar, nekdanja dijakinja in profesorica športne vzgoje

PLEŠEM – SEM!

Ob pripravah na praznovanje letošnje visoke obletnice Srednje vzgojiteljske šole v Ljubljani vam pišem kot nekdanja učiteljica – v obdobju 1967–1979. V tem času sem poučevala predmeta *ritmika – metodika plesne vzgoje* in *psihologija* ter uvajala in izvajala psihološko svetovanje. V tem obdobju in kasneje je kot sestavina vzgojno-izobraževalnega procesa za bodoče vzgojiteljice nastalo v sodelovanju z RTV Slovenija več oddaj za otroke v serijah, kot so Kuhinja pri violinskem ključu, Vrtec na obisku in druge. To so bile pretežno glasbeno-plesne oddaje, v katerih so sodelovale tudi dijakinke srednje vzgojiteljske šole pod avtorskim vodstvom Mire Voglar in Brede Kroflič.

V letu 1974/1975 je bil pod Šancami na Ljubljanskem gradu po ljudski pripovedki posnet glasbeno-plesni televizijski film »Grad, gradič«, v katerem so glasbeno in plesno ustvarjale dijakinke srednje vzgojiteljske šole, scenarij in glasba sta bila delo Mire Voglar, pedagoško vodstvo sta prevzeli Mira Voglar in Breda Kroflič. Film je bil predstavljen v otroški televizijski seriji Kuhinja pri violinskem ključu in predvajan tudi na Festivalu slovenskega filma v Portorožu leta 1975, kjer je bilo podeljeno posebno priznanje Miri Voglar za scenarij. Že v letu 1971/1972 je bil posnet in predvajan samostojni televizijski plesni film »Plešem – sem« z ustvarjanjem dijakinj Srednje vzgojiteljske šole pod pedagoškim vodstvom Dore Gobec in Brede Kroflič, v režiji Marije Šeme. Javno je bil predvajan v večernem programu RTVS v čast dnevu žena, 8. marca 1972. Film je nastal na osnovi predhodnega šolskega plesnega recitala, ki je bil predstavljen najprej za strokovno pedagoško javnost v šolski telovadnici vzgojiteljske šole in nato še za širšo javnost v dvorani Mestnega gledališča ljubljanskega (1971). O predstavi sta bili objavljeni tudi kritiki v Mladini (Niko Goršič, »Izrazni ples, Nastop bodočih vzgojiteljic«, 30. 3. 1971) ter v Delu (Jerneja Lenard, »Plešem, torej sem«, 19. 3. 1971) ter zapis »Plešem, torej sem« v monografiji Žive Kraigher, 2017, »Ko se zgodi ples«, Ljubljana, JSKD, Maska. Oba filma se nahajata v arhivu RTVS in sta bila v izobraževalne namene in za moj osebni arhiv že presneta na sodobne elektronske nosilce.

Breda Kroflič, nekdanja profesorica in doktorica psihologije

IZOSTANEK OD POUKA, KI SE JE DOBRO KONČAL

Leta 1973 smo bile v četrtem letniku šole – 4. b, same kreativne, živahne in pridne punce. V tistem času smo pouk obiskovale tudi ob sobotah. Zgodilo se je, da je pouk eno soboto odpadel in bile smo vesele, da nam ne bo treba v šolo, saj so se nekatere, ki niso bile iz Ljubljane, nameravale čez vikend odpraviti domov. Vendar se je ravnateljica premislila in zagotovila nadomeščanje. Vse smo se složno dogovorile, da nas ne bo v šolo. Tako se je tudi zgodilo. Ko smo bile v ponedeljek spet vse zbrane, smo na svojo žalost izvedele, da bomo za "špricanje" dobile neopravičene ure in ukor, zato za kazen vedenje v najboljšem primeru prav dobro ali celo manj. Seveda smo bile žalostne, posebno tiste, ki so prejemale štipendijo. Jaz sem doma potožila o naši stiski in na dogovorjenem roditeljskem sestanku je moj očim povedal, da nam je zelo žal in da on jamči za nas, da se naša neubogljivost ne bo nikoli več ponovila. Res je bilo tako, do konca šolanja smo bile za zgled drugim razredom. Ker je bil moj očim profesor in svoj čas celo ravnatelj Poljanske gimnazije, je učiteljski zbor njegovo prošnjo sprejel za opravičilo in nekaj časa sem bila glavna v razredu, vse sošolke so mi bile hvaležne.

Alenka Ana Štante, nekdanja dijakinja, profesorica sociologije in bibliotekarstva, magistrica slikarstva

KJER SEM SE NAŠLA

Petletno vzgojiteljsko šolo sem končala leta 1962. Kot otrok sem videla vrtec samo kot hišo, vanjo pa nisem stopila nikoli. V odločitev za to smer šolanja me je potegnila informacija, da je v predmetniku tudi ples, kateremu se nisem mogla formalno posvetiti zaradi socialnih razmer v družini. Doma sem bila v Zagorju, kjer sem, menda talentirana, plesala v šolskem krožku. Vzgojiteljska šola je bila s svojim obširnimi programom moja prava odločitev. Vseh pet let je bila naša razredničarka gospa Mrakovčič. Svoj prosti čas nam je dajala tudi na izletih čez Pohorje, Gorjance, Vršič, po Trenti. Strokovnost pedagoških predmetov pa mi je širil pogled na celotno razmišljanje in življenje. Posebna usmeritev za mojo prihodnost je bil ples pri prof. Marti Pavlin – Brini.

Poleg prebujanja naše otroškosti s pesmicami ob plesnem uprizarjanju nam je oblikovala estetiko gibanja in ustvarjalnost. Mene je popeljala tudi v Mestno in Mladinsko gledališče v Ljubljani, kjer sem s plesnimi vložki sodelovala v predstavah. Tudi moja maturitetna naloga je bila na temo rajalnih plesov in igrice otrok 'po narodnem izročilu'. Poseben spomin pa imam na proslave, ko sem plesala v krilu prof. Marte Pavlin – Brine, ki je bilo narejeno iz padala in v katerem je ona plesala v kulturniški skupini XIV. divizije. Po šolanju sem se zaposlila v vrtcu Zagorje, a po petih letih zajadrala v ples. Zaposlila sem se v glasbeni šoli Frana Koruna Koželjskega v Velenju, kjer smo odprli oddelek za izrazni ples. Po novo znanje sem se vozila v Ljubljano k prof. Živi Kraigher. Z novim pedagoškim plesnoustvarjalnim delom sem lepšala otroštvo številnim otrokom in mladim vse do svoje upokojitve. Pot nadaljujejo moje učenke, med katerimi je tudi moja hči Nina. Moj začetek je bila vzgojiteljska šola.

Karolina Jerman Mavec, nekdanja dijakinja in plesna pedagoginja

FANT NA DEKLIŠKI ŠOLI

Zame je bil čas na SVŠ zelo poseben. Fant, ki ni vedel, kaj bi počel v življenju, se vpiše na dekliško šolo. Bil sem edini fant v generaciji. Vsi so vedno govorili: "Tebi pa je lepo ..." in moram priznati, da mi je res bilo. Pa ne zato, ker sem bil edini fant, ampak zato, ker smo v našem razredu postali kot družina. Spoznali smo se, pomagali smo si, povezali smo se ... Seveda vse ni bilo preprosto. Če so se punce med seboj pogovarjale med šolsko uro, profesorji niso vedeli, katera govori, če sem jaz kaj rekel, so seveda vsi vedeli, da sem to jaz. Vsi profesorji so me takoj spoznali, nisem se mogel "skriti". Povezani pa nismo bili samo s sošolkami, tudi

profesorji so bili drugačni kot na drugih šolah. Vsak se je trudil, da bi se povezal z nami, nam dal kaj poleg obvezne snovi tudi za življenje. In to je tisto, kar nam je vsem ostalo. Želim tudi vsem bodočim dijakom in dijakinjam, da bo čas na tej šoli ne samo guljenje dijaških klopi, ampak tudi čas, ko bodo dobili prijatelje za vse življenje, od profesorjev pa bodo sprejeli tudi tisto dodatne lekcije – za življenje ...

Martin Sušnik, akademski glasbenik in operni pevec, dijak na SVŠ od 1996/1997 do 1999/2000

ŽIVIMO, TU SMO IN VES SVET JE NAŠ

Tako sem spomladi sredi 90. let zapisala za radijsko oddajo o Srednji vzgojiteljski šoli in gimnaziji Ljubljana. Zdaj vem, da ne bi mogla bolje opisati zanosa, ki sem ga takrat čutila kot dijakinja te šole. Vse je bilo mogoče, vsaka želja uresničljiva, vsak cilj dosegljiv, svet pa kot na dlani. In res. Sledili so zlata matura, diploma, magisterij, doktorat. Verjamem, da predvsem zato, ker to ni bila zgolj stopnica do fakultete ali štiriletna priprava na maturo. Bila je šola za življenje. Spoštovanje, sprejemanje, solidarnost, hvaležnost. Vse to nas je vodilo in nas hkrati hranilo, da smo lahko spoznali sebe in se izoblikovali v samozavestne mlade odrasle. Razred pa Slovenija v malem. Z vseh koncev države so prihajali, ljube sošolke in sošolec, tako da je bil prav vsak dan učna ura o raznolikosti, relativnosti in o tem, da nič ni samoumevno. Tudi ljubezni do lepega so nas naučili profesorji in profesorice. Toliko ur glasbene, plesne in likovne umetnosti takrat ni premogla nobena druga srednja šola ali gimnazija.

Usoda ali zgolj naključje? Prav letos, več kot dvajset pomladi pozneje, sem spremljala informativni dan na šoli. In to je bila neka povsem druga gimnazija, v koraku z razvojem, v duhu časa, tri korake naprej. Impro delavnice, filmi, fotografija, gledališka predstava. Dijaki in dijakinje pa zavzeti, pripravljeni sodelovati in dokazati, kaj vse zmorejo. Brez pretiravanja poudarjam, da sem bila najprej presenečena, nato navdušena, nazadnje vzhičena. Spet sem začutila tisti zanos, ki je tako usodno vodil mene. Le da zdaj navdihuje nove generacije.

Za prihodnost se nam res ni treba bati.

Nina Vobič Arlič, nekdanja dijakinja in samostojna novinarka

POMEMBEN KAMENČEK V MOJEM ŽIVLJENJSKEM MOZAIKU

Čeprav je od začetkov mojih srednješolskih let minilo že dvajset let, se še vedno dobro spomnim tistega prvega septembra na takratni Srednji vzgojiteljski šoli in gimnaziji Ljubljana. Ko sem prvič prestopila prag Kardeljeve ploščadi 16, so se v meni porajali zelo različni občutki. Vse je bilo novo, predvsem pa sta bila prisotna strah in negotovost, saj nisem vedela, kaj bodo prinesla naslednja štiri leta šolanja na srednji šoli. Sedaj lahko z gotovostjo rečem, da so bile skrbi odveč, saj so bila to ena najlepših let v življenju, ki so pustila velik pečat v mojem srcu. Za to imajo v prvi vrsti veliko zaslugo profesorji, ki so me poučevali, in tudi sošolci, s katerimi smo preživeli toliko lepih trenutkov. V veliko veselje mi je, da so me poučevali profesorji, ki so s predanostjo prenašali svoje znanje mlajšim generacijam, nam nudili oporo in podporo, da smo lažje prišli do končnega cilja srednješolskega izobraževanja – mature – in jo tudi uspešno opravili. Nekateri profesorji so s svojim delom posebno zaznamovali življenjske poti, na katere smo se dijaki podali po zaključku srednje šole.

Kako pomemben je prav vsak dijak šole, sem lahko izkusila že takoj na začetku šolanja. Presenetilo me je namreč, da me je takratna ravnateljica, prof. Milka Arko, zaradi podobnosti večkrat poklicala po imenu moje mame. Kljub temu da je moja mama zaključila šolanje na Srednji vzgojiteljski šoli mnogo let pred mano, si jo je ravnateljica zapomnila. Ves čas šolanja je bilo čutiti, da je za šolo dragocen prav vsak dijak, da je trud posameznika cenjen in da to tudi prispeva k doseganju odličnih rezultatov na šoli in tudi pri nadaljnjem izobraževanju. Del izobraževanja na gimnaziji so bile strokovne ekskurzije pod vodstvom prof. geografije Draga Radomana skupaj s profesorji drugih strokovnih predmetov – zgodovinarji, umetnostnimi zgodovinarji. To so bila ena najlepših srednješolskih doživetij. Vsako leto smo se odpravili na vsaj eno ekskurzijo v različne evropske prestolnice. Tak način nam je dijakom omogočil spoznavanje novih krajev, kultur, ljudi, dežel in širitev obzorij. Videli smo veliko lepega in začutili dežele v vsej njihovi polnosti. Ekskurzije so zelo vplivale na kasnejši način preživljanja mojega prostega časa, saj vsako leto rada odpotujem in z veseljem raziskujem nove koticke sveta.

Na Srednji vzgojiteljski šoli in gimnaziji Ljubljana posebno mesto zaseda pouk glasbe oz. instrumenta. V čast mi je, da sem kot dijakinja lahko sodelovala v instrumentalnem sestavu pod vodstvom prof. Katje Virant Iršič. Vsako leto je bila zasedba tega sestava drugačna, saj je bilo vse odvisno od tega, kateri instrumentalisti so bili vključeni vanj. Večkrat je šlo za zares nenavadne sestave, ki pa so skupaj zazveneli zelo ubrano. Čeprav smo imeli običajno vaje v zgodnjih jutranjih urah, ob predurah, smo se vedno z navdušenjem zbrali in z zanimanjem raziskovali notno literaturo. Skladbe za sestav je največkrat napisal skladatelj Igor Štuhec.

Tako smo lahko dobili priložnost za študiranje novih del, za raziskovanje zvočne palete barv in bogatili svoj glasbeni repertoar. Veliko članom instrumentalnega sestava je glasba postala sopotnica v življenju, in se z njo ukvarjamo poklicno bodisi kot profesorji instrumentov, člani orkestrov ali kako drugače. Meni je igranje v tej zasedbi omogočilo odkritje vse lepote komornega muziciranja, ki je zares enkratno. Z igranjem v takih sestavih, ko nisi sam, se lepota glasbe izrazi še v večji meri. Razvijajo se vrednote, ki jih v današnjem hitrem tempu življenja nemalokrat pogrešamo: prisluhnemo drug drugemu, se drug drugemu prilagajamo, spoštujemo in navsezadnje občutimo veselje do življenja ob skupni ljubezni in predanosti glasbi. Vsakokratne vzpodbude vodje sestava prof. Katje Virant Iršič so prispevale k temu, da je pri nas odkrila talente in prispevala k našemu nadaljnjemu razvoju. S sestavom smo se predstavili na številnih šolskih in izvenšolskih nastopih. Vsako leto smo se udeležili državne revije ljudskih pesmi, plesov in običajev *Pika poka pod goro* v Rogaški Slatini, kjer smo vedno prejeli najvišje ocene. To je bil tudi pokazatelj, da uspehi pridejo, če to, kar počneš, delaš z veseljem in predano. Katji Virant Iršič je to popolnoma uspelo in njen entuziazem pri delu z mladimi občudujem še dandanes. Vsakokrat, ko se po mnogih letih srečava, z veseljem obujava spomine na skupna doživetja in potem še pokramljava o strokovnih stvareh, ki so nama skupne na poklicni poti.

Seveda ob spominih na svoja srednješolska leta ne morem mimo naše razredničarke, prof. matematike Nade Lasič. Ko sem začela obiskovati srednjo šolo, je bil na zunanem zidu šole grafit njenih maturantov, ki so zaključili šolanje pred nami. Bilo je napisano: »N'č nas ni strah, če je Lasička z nami!« Vsekakor je bil zapis izraz zahvale za njeno skrb, vse znanje in življenjske izkušnje, ki jih je predala mladim. To smo lahko izkusili tudi sami in s hvaležnostjo gledam sedaj nazaj, da je bila moja profesorica. Zelo cenim, da ji je bilo zelo pomembno, da se kot razred razumemo, medsebojno sodelujemo, se spoštujemo in si pomagamo. Prav zato se s svojimi sošolci z veseljem vsako leto zberemo in obujamo svoja doživetja iz srednješolskih let. Vsi smo vedno enotni in se strinjamo, da lepše, kot je bilo, skoraj ne bi moglo biti.

Šolanje na Srednji vzgojiteljski šoli in gimnaziji Ljubljana je dodalo pomemben kamenček v mojem življenjskem mozaiku. Srečo sem imela, da so bili profesorji, ki so me poučevali, polni zagnanosti pri svojem delu. Ker sem sama v pedagoškem poklicu, to še toliko bolj cenim. Izkušnje, ki sem jih kot dijakinja pridobila na gimnaziji, mi pomagajo pri mojem delu. Ob jubileju, ki ga praznuje šola v tem šolskem letu, želim profesorjem in vodstvu šole poguma in vztrajnosti, da bodo še naprej uspešno vodili dijake na njihovi poti šolanja in tako skrbeli za razvoj mladih ljudi.

Mateja Crnčan, nekdanja dijakinja in glasbena pedagoginja

KO ŠOLAR POSTANE DIJAK

Konec osnovne šole in uspešno opravljeni eksterci, prijetne poletne počitnice so za mano in prvi dan gimnazije je tu. Plašno, a še vedno vznemirjeno iščem pot do prave učilnice, kjer bom spoznala svoje nove sošolke in sošolce. Upam, da se bomo dobro razumeli. Pa kakšnega luštnega fanta iz paralelke se tudi ne bi branila. Pričakovanja so velika, strah še večji. Vstopim v učilnico, ki je precej prazna, sem ena izmed prvih. Pozdravim in se usedem v drugo klopi, čisto na rob. Ne vem, kaj naj naredim – naj pristopim in se predstavim? Bo kdo prišel do mene? Medtem ko premišljam, kaj bi se spodobilo, razredničarka že vstopi v učilnico in prvo gimnazijsko leto se začne.

Dokaj hitro se navadim novega okolja in ljudi, čeprav mi je še vedno malo čudno, da ne vidim več oseb, s katerimi sem zadnjih osem let preživela skorajda vsak dan. Prehod na gimnazijo ni tako lahek – poleg stresa, ki ga "fazani" čutimo, nam stres dodatno povzročajo tudi starši. Saj smo že vsi od staršev slišali, da se je na gimnaziji potrebno več učiti za lepe ocene, še bolj pa se je potrebno potruditi zaradi sebe. Priznam, tudi jaz sem bila ena izmed tistih, ki se je učila le zaradi ocen. Nisem razumela, zakaj mi govorijo, da se je potrebno učiti zaradi sebe in ne samo zaradi ocen. In zakaj naj bi se učila kemijo, matematiko in biologijo zaradi sebe? Saj me snov pri teh predmetih sploh ne zanima! Zdi se mi težka, veliko stvari ne razumem in ja, precej časa porabim pri učenju za solidne ocene. Kdaj pa bom še v življenju potrebovala znanje o fotosintezi, računanju integralov in podobnih stvareh?

Sedaj, več kot deset let po zaključku gimnazije, me resda nihče ne vpraša, kaj je celica in kaj je atom, je pa vseeno dober občutek, ko poznaš odgovor na takšna in drugačna vprašanja. Gimnazija ti da odlično podlago za študij – z branjem in učenjem ugotoviš, kaj te zanima in kaj si želiš študirati. Ko začneš s študijem, ti ni vse tuje, saj si se na gimnaziji naučil pomembnih osnov. Poleg tega ti da gimnazija znanje in s tem razgledanost, kar je velikega pomena kasneje v življenju. Ocene? Ni potrebno, da so odlične! Na koncu te nihče ne vpraša, koliko si pisal test iz zgodovine, ki si ga imel v prvem semestru tretjega letnika gimnazije. Pomembno je znanje, ki si ga pridobil med šolanjem. Eden izmed glavnih razlogov, da te mnogi ljudje spoštujejo, občudujejo, ti zavidajo in cenijo tvoje mnenje, je ravno znanje.

Skozi proces pridobivanja znanja smo šli skupaj, kot razred, in so nas takšne in drugačne izkušnje še bolj povezale. Še zdaj se spomnim, kako smo kdaj pa kdaj tudi "kakšno ušpičili". Najbolj mi je v spominu ostalo skupinsko "špricanje" pouka, ko smo enkrat (beri: parkrat) raje odšli na kosilo v bližnjo picerijo, kjer

smo uživali na soncu s kozarcem hladne pijače v roki. Spomnim se tudi akcije darovanja krvi, na katero se je večina sošolcev in sošolk prijavila in se na tak način izognila pouku. Pa razni športni dnevi in potovanja v evropske prestolnice z avtobusom, ko je vožnja trajala tudi celo noč, in namesto da bi spali, smo se raje zabavali. Zjutraj, ko smo prispeli na cilj, smo si vseeno veselo ogledovali razne kulturne spomenike in poslušali legende o mestu. Ni nam bilo hudo, prav uživali smo v pridobivanju novih izkušenj in spoznanj, predvsem ko smo potovali.

Kdaj pa kdaj še pogrešam to brezskrbnost, ki je del rosne mladosti. Takrat, ko je vse zanimivo, ker je novo in ker ti je dovoljeno biti naiven in navihan. Takrat, ko je največja skrb šola in ali si všeč fantu, ki je tebi pri srcu. Takrat, ko imaš časa za vse hobije na pretek. Takrat, ko odraščas. Ker gimnazija je čas odraščanja in matura je zrelostni izpit.

Tanja Gole, nekdanja dijakinja in pravnica, Hamburg

DOBRI DUH ALADINOVE SVETILKE SE JE ODZVAL ...

Ko je do mojega srca spomladi prišlo povabilo k pisanju, pravzaprav nisem vedela, kaj bi. Bila sem počaščena, pa hkrati zmedena – kaj, kako, koliko, o čem ... Spomladi, ko že tako radi delamo obračune, pregledujemo narejeno, ocenjujemo doseženo, je vabilo k sodelovanju na poseben način vplivalo name. Kot bi nevidna roka nežno, z občutkom pogladila čudežno Aladinovo svetilko. Dobri duh se je odzval. Koliko spominov, pa samo delček življenja smo pravzaprav preživele za zidovi hiše učenosti. Nepozabno. Znanje je neprecenljiva oziroma najboljša naložba vase, ki obenem usodno vpliva na odločitve posameznika o življenju.

A znanje ne pomeni le letnic in definicij. Gre za pojem, ki zajema radovednost, razgledanost, iskrevost, razumevanje, odprtost, kritičnost, ustvarjalnost ... In vse naštetu je spodbujala Srednja vzgojiteljska šola. Nekoliko megleno se je zarisalo pred menoj leto 1974, ko sem se vpisala na petletno vzgojiteljsko šolo. Novi učitelji, novi premeti, drugačen red. Danes vem, da je bila to zame ena boljših odločitev v življenju. Še večja presenečenja so nas čakala v internatu – v domu Majde Vrhovnik. V prvem letniku nas je bilo v sobi 42. Ni bilo kopalnice. Dobile smo navodilo, da si kupimo »lavorje«. Na začetku so bile zame, ki sem prišla iz vaškega okolja, to silovite spremembe.

Pri prvih korakih so nam v šoli in v internatu pomagali učitelji. Naš razred je imel srečo, da smo dobile za razredničarko Miro Voglar. To je bil naš C-razred. V spominu mi ostajajo mir, doslednost, jasnost in skrb, ki jo je bilo vedno čutiti v Mirinih dejanjih. V ponos mi je, da mi Mira vsako leto pred novoletnimi prazniki pošlje pravljico s pripisom. To je zame zelo dragocena spodbuda. V našem razredu je bila doma srčnost. Učitelji v šoli in vzgojiteljice v internatu so podpirali pomen »skupnosti, ki vzgaja«. Zavedali so se pomena vzgoje, ki je plod »mreže prepletanja«, včasih napornega tkanja globokih odnosov med različnimi subjekti, ki so povezani z vzgojo: najprej v družini, v šoli, v internatu, v vrtcih, kjer smo imele nastope in prakso, na taboru, kjer smo nekatere imele telovadbo za otroke in starše, da bi tako oblikovali eno samo, a raznoliko skupnost »z razpršeno odgovornostjo«: to je tista »vas«, ki je potrebna za vzgojo otroka, kot pravi znani afriški pregovor.

Menim, da so bili vsi profesorji na šoli, ki so me učili, zelo angažirani in motivirani, da bi vsaka od nas dijakinj pridobila čim več znanja in izkušenj. V spominu mi bolj kot vsebina predmetov ostal občutek, da smo gradili na odnosu. Ena od nepozabnih priložnosti, ki je bila zame zelo dragocen vrelec učenja, je bila kolonija za predšolske otroke v Pineti. S svojo skupino »češnjic« in drugimi skupinami smo vzgojiteljice vsak dan za otroke pripravile bogat nabor aktivnosti. Zaznamoval me je tudi krožek društva OZN in angažiranost mentorice Milke Arko (kasnejše sodelavke in ravnateljice), ki je odprla pri meni Pandorino skrinjico za družboslovno raziskovanje. Brez znanja, ki sem ga pridobila na šoli, se ne bi izšlo v neštetih okoliščinah. Moja srednješolska torba se je tako napolnila z znanjem in še tistim nekaj več, kar pa je pomenilo odlično popotnico pri nadaljnjem študiju na FSPN, na katedri za obramboslovje.

Delo v skupinah mi ni bilo tuje, tudi nastopi ne, prav tako ne iskanje informacij in gradnja socialne mreže, s pridom pa sem izkoriščala tudi znanje pedagoških in drugih predmetov. Znanje, ki sem ga pridobila na šoli, je bilo zame tudi zares odlična odskočna deska za študij, na katerega sem se vpisala. Ko sem na fakulteti postala le vpisna številka (torej ena izmed mnogih), sem spoznala globino pomena medsebojne povezanosti dijakov in profesorjev.

Zame je bila ena od prelomnic v življenju vabilo ravnatelja Stražarja, da pridem učiti na šolo. Njegovih besed ne bom nikoli pozabila. Rekel je: «Joži, veseli bomo, če prideš poučevat na našo šolo«. Kar zavriskala sem. Deset let poučevanja na šoli je hitro minilo. To so bila posebna leta z neštetimi zgodbami, ki še danes odzvanjajo v meni. Vabilo, da sodelujem v ekipi plavalne šole na Lošinj, je bila ena boljših nalog zaradi neštetih razlogov. Prvi izziv, ki sem se ga lotila pri poučevanju, je bil, kako »posodobiti« predmet obramba in zaščita, ki je bil nabit z ideologijo in vsebinami, za katere sem menila, da jih bodoče vzgojiteljice ne potrebujejo. Te predelave so bile osnova za vzgojo za mir, ki jo je strokovni svet na začetku devetdesetih let potrdil kot obvezne izbirne vsebine.

Ko sem začutila pri dijakinjah in dijakih nelagodje, ki je bilo povezano z meni znanim stereotipom: »saj

boste samo vzgojke«, smo začeli skupaj iskati načine, da sebi in drugim pokažejo svoje talente. Tako je prišlo do Zajčkovega dne, ko smo pripravili številne delavnice za dijake in starše. To so bila posebna doživetja, ki so nas zaznamovala.

S podporo in spodbudami mojim idejam so me kolegi na šoli navdihovali ter mi vlivali optimizem in energijo za življenje, ko se mi je ob boleznih življenje postavilo na glavo.

Moje življenje je močno povezano s takratnim delom na vzgojiteljski šoli in je zame najboljša možna osnova za delo pedagoške svetovalke na Zavodu Republike Slovenije za šolstvo. Zaradi poklica pa tudi povezanosti, ko jo čutim s srednjo šolo, še vedno z veseljem in ponosom spremljam napredek in razvoj svoje bivše šole in njenih dijakov, ki so srce šolske stavbe oziroma šole s poslušom.

Zaradi vas vseh, s katerimi sem v preteklih letih sodelovala, delila ideje in zamisli, sem ob tem strokovno in osebno rastle. Nekateri od tedanjih sodelavcev so se med tem že upokojili, nekateri so odšli novim izzivom naproti – vendar me nanje še vedno vežejo lepi spomini in naša občasna srečanja so mi vedno zelo dragocena.

Med nami so se spletle vezi, že kar nenavadno pristne, pristrčne in tople, ki v marsičem presegajo te, ki so v sodobnem času, v katerega se vrivata odtujenost in tekmovalnost.

Hvala vsem, ki ste v tej sorazmerno dolgi zgodovini oblikovali mene in mojo generacijo. Gnetete mehko glino ter ji puščate pomembne oblike in vtise. Za vse življenje. In naj se zahvalim z Beethovnom: »Moja zahvala je kot pesem, pravijo pa, da pesem ni nikdar izpeta!«

Besedo slovesa pa si sposojam pri Tonetu Pavčku, ki je zapisal:

*Čas spomina
in jutrišnji dan
sta ena družina,
kot leva in desna dlan,
kot prednja in hrbtna stran
sveta, ki ni dokončan.*

S hvaležnostjo,

*Jožica Pika Gramc, nekdanja dijakinja in pedagoška svetovalka
na Zavodu Republike Slovenije za šolstvo*

DRAGI PROFESORJI, NEKDANJI, SEDANJI IN PRIHODNJI DIJAKI IN VODSTVO,

težko je v nekaj stavkih opisati štiriletno izkušnjo obiskovanja naše šole, ki praznuje tako častitljiv jubilej. Ko sem se v začetku izgubljal po hodnikih in zamujal k pouku, ker nisem našel prave učilnice, si nisem nikoli predstavljal, da bo to štiriletno obdobje eno mojih najlepših do takrat. Zaradi neverjetne povezanosti med nami, sošolci, in nenazadnje tudi med nami in mnogimi profesorji je bil moj čas na šoli, četudi sem zaradi svojega glasbenega udejstvovanja marsikateri dan zamudil, izredno lep in nanj gledam kot na izkušnjo, polno nepozabnih spominov, na katere še sedaj gledam z veseljem in radostjo. Neizmerno sem hvaležen, da so mi profesorji z razredničarko, gospo Lidijo Černuta, nemalokrat pogledali skozi prste, ko sem krmaril dve barki hkrati. Eno po šolskih vodah in drugo po glasbenih. Ob prvem vtisu nekoliko temačni hodniki so skozi štiri leta postali dom znanja in toplih medsebojnih odnosov, iz katerega smo se po maturi ali zaključnem izpitu razkropili vsak po svojih profesijah. Rad vas, dragi profesorji, včasih najdem med občinstvom filharmoničnih koncertov in se spominjam, kako prijetno smo se imeli na Kardeljevi ploščadi. Mnogi danes tožijo, kako stresno je obdobje srednješolskega izobraževanja. Vsaj pri meni ni bilo tako. Za to gre zahvala vsem na naši SVŠGL, ki ji želim še mnogo uspešnih let. Pravijo, da ima Slovenija najboljše vrtce na svetu. Zakaj? Zaradi SVŠGL-ja seveda!

Vse najboljše in na mnoga leta!

Žiga Faganel, nekdanji dijak in akademski glasbenik

V KAJ VERJAMEŠ? KAJ SO TVOJE VREDNOTE?

Že dvanajst let je minilo, odkar sem sama prestopila prag SVŠG Ljubljana. Najbolj se spominjam entuziazma, vedoč, da bom spoznala bodoče sošolce in prijatelje. V štirih letih smo znotraj pa tudi zunaj šolskih sten doživeli marsikaj. Z nekaterimi smo spletli močne vezi, ki trajajo še danes ... Prav moji SVŠGL-jevci so tudi tisti, ki me največkrat obišejo na Nizozemskem, kamor sem se preselila po študiju. Lahko si predstavljate, kako veselo je, ko obujamo spomine na ure geografije z gospodom Radomanom na čelu, slovenščine z gospo Blatnikovo, matematike z gospo Trampuševo, angleščine z gospo Gabrovškovo, pa kemije z Grolegerjevo, nemščine s Kosmovo ... Še bolj se nasmejmo ob gledanju starih fotografij z vseh šolskih izletov, maturantskega plesa in nadobudnih večernih zabav.

SVŠGL torej zagotovo združuje usode. Gotovo jih tudi narekuje, saj se takrat sklepajo pomembne odločitve za prihodnost. Sama trdno verjamem v odkrivanje svoje resnice in poti. Ko danes gledam nazaj, si želim, da bi s tem odkrivanjem globlje pričela že v srednješolskih letih. Verjamem, da sta v resnici svoboda in moč posameznika, tudi če je ta kdaj neprijetna zate ali za druge. Nikoli ni prepozno, da se začnemo res dobro opazovati in poslušati. Zato ti, dragi bralec, podarjam naslednja vprašanja, za katera upam, da ti bodo pomagala na tvoji poti, kjerkoli že si: »V kaj verjameš? Kaj so tvoje vrednote? Kakšno znanje potrebuješ, da boš lahko uresničil svoje male želje in velike cilje? Se zastavljeni cilji ujemajo s tvojimi vsakodnevnimi dejanji in vrednotami? Je morda kaj, kar te pri doseganju ciljev omejuje? Kako se boš s tem soočil in našel način, da jih vseeno dosežeš?«

Velika želja Vikingov je bila, da bi ostali nepozabni v tem svetu in da bi doživeli nekaj spektakularnega tukaj in zdaj, saj niso želeli čakati na jutrišnji dan. Pa ti, moderni Viking? Na kaj čakaš?

Alja Berk, nekdanja dijakinja in ekonomistka, Nizozemska in Nova Zelandija

V SLOGU JE MOČ

Kmalu bo minilo desetletje, odkar sem prvič prestopila prag SVŠGL. Trenutno zaključujem magisterij na Filozofski fakulteti v Ljubljani in moja gimnazijska leta se zdijo le še oddaljen, a prijeten spomin. Pa vendar so ključno oblikovala način, na katerega v svetu delujem še danes. Če pomislim na šolo, je prva beseda, ki mi pride na misel, sožitje. V stari stavbi smo bili na kupu vsi: študentje pedagoške fakultete in dijaki, plesalci, gimnazijci in igralci. Različnost naših zanimanj nas ni motila, kvečjemu je pripomogla k večji odprtosti mišljenja, interdisciplinarnemu dialogu in medsebojnemu sodelovanju. Zaradi gneče smo se sicer vsakih 45 minut prerivali na hodnikih v prvem nadstropju, vendar je šola zaradi raznolikosti programov utripala v ritmu umetnosti in našega slogana, ki smo ga uporabljali ob različnih priložnostih: V slogu je moč.

Ob vsakem prazniku in drugih priložnostih smo imeli dijaki možnost pokazati svoje plesne in pevske talente; spomnim se, da je bilo v moji generaciji nekaj resnično nadarjenih plesalcev in ob njihovih točkah smo vsi vedno ostali brez sape. Kmalu po tem, ko sem opravila maturo, se je šola preselila v nove prostore, vendar verjamem, da je ohranila svoj duh vključevanja in skupinskega spodbujanja individualnih talentov. Trdno sem prepričana, da jo čaka še veliko lepih let in generacij, ki si bodo v njej plemenitile tako duha kot telo.

Amadea Kovič, nekdanja dijakinja in študentka magistrskega študija na Filozofski fakulteti Ljubljana

SVŠGUGL – POMEMBEN KORAK DO TEGA, KDO SEM IN KJE STOJIM DANES

Štiri leta v istih prostorih, pod istim vodstvom, z istimi ljudmi. Pa vendar gre za obdobje nešteto raznolikih spominov, trenutkov ustvarjanja, burnih debat, momentov sodelovanja in občasno tudi sporov. Čeprav je veliko tega že zbledelo, je mnogo trenutkov in izkušenj, ki bodo z mano ostali še dolgo v prihodnost. Saj ne da je bilo vse popolno, a navsezadnje je bil to poleg šolske ustanove tudi pomemben prostor za marsikaj drugega. Okolje, v katerem sem zgradila močna prijateljstva, kjer sem lahko razvijala svojo osebnost, umetniško in kritično mišljenje, prostor, v katerem se je jasno kristalizirala moja želja po profesionalni poti v sodobnem plesu. Pri tem sem dobila mnogo ustvarjalnih in strokovnih smernic, predvsem pa veliko podpore, ki sem jo takrat potrebovala. SVŠGUGL je definitivno bil eden pomembnih korakov do tega, kdo sem in kje stojim danes.

Anamaria Klajnšček, nekdanja dijakinja in diplomantka Amsterdam University of Arts (AHK)

SPOMINI NA SREDNJO ŠOLO: KO SI NEUSTAVLJIV!

Srednja šola je bila čudovit čas, zadnje obdobje, ko mi dejansko še ni bilo treba odrasti. Čas, ko sem lahko dokaj brezskrbno počel, kar sem hotel. Čudovito je bilo biti mlad, neumen, poln upov in energije, z goro prijateljev ter mnogimi urami zabave in plesa. Neustavljiv!

Šele ob konkretnem brskanju po spominih iz srednje šole se vseeno zavedam, kako stresna so bila ta štiri leta ter koliko pritiska je bilo, da bi imel perfektne ocene ter perfektno prisotnost. Koliko pritiska ob misli, kaj bom postal, kako bom dosegel zastavljene cilje, ali sploh lahko preživim kot plesalec. Ni mi čisto jasno zakaj, kajti moji starši so me podpirali ne glede na to, kakšne so bile moje ocene. Spomnim pa se groženj, kako težka je matura, že iz prvega letnika srednje šole. Verjetno je bil ta pritisk do neke mere s strani učiteljev – sistema in mene samega – sem namreč velik perfekcionista!

Zanimivo je, da v svojem poklicu le redko uporabim dejansko znanje, ki sem ga pridobil v srednji šoli. Najbrž sem se v vseh štirih letih od vsega najbolje naučil trdoglavosti: kako iti z glavo skozi zid, nikoli odnehati; kako ne poslušati ljudi, ki ne verjamejo vate, temveč tiste, ki stojijo za teboj. Da me ne boste razumeli narobe. Znanja, ki mi jih je ponudila srednja šola, in raznolikost učiteljev, ki so me poučevali, so močno pripomogla k moji razgledanosti ter razmišljanju. Kljub temu se je življenje izkazalo kot najboljša šola.

Beno Novak, plesalec in diplomant Salzburg Experimental Academy of Dance (SEAD)

SVŠGUGL ODSTOPA OD DRUGIH ŠOL TUDI ZARADI PROFESORJEV

Prepričana sem, da vam je pred vpisom v srednjo šolo zagotovo kdo – ali so to bili starši, starejši bratje in sestre, prijatelji – povedal, da bodo ta leta najintenzivnejše obdobje vašega življenja. Veliko domačih nalog, testov, absolutno nič časa za spanje, dijaški dom vam bo delal preglavice; skratka, srednja šola bo pekel. Še posebej gimnazija! Čeprav ne morem zanikati, da je bila moja srednješolska izkušnja vznemirljiv vlakec čustev, je bil vpis na SVŠGUGL ena najboljših odločitev v mojem življenju. Kot študentka se danes z nasmehom ozrem nazaj v srednješolske dneve, in čeprav sem končala gimnazijo šele pred enim letom, se mi zdi, kot da je bilo včeraj, ko sem zamudila pouk na prvi šolski dan.

In zakaj se naša šola razlikuje od vseh slabih predpostavk? No, če sem iskrena, je na prvi pogled to le navadna šola. Vendar pa poleg splošne izobrazbe ponuja neverjeten plesni in gledališki program. Osebnost se mi zdi, da je gledališki program kot češnja na vrhu debele kreme splošnega izobraževanja. Možnost spoznavanja teorije in delovanja v praksi iz prve roke dejanskih slovenskih umetnikov je neprecenljiva: od umetnosti govora in plesa do zgodovine in improvizacije. Vsak od nas ima priložnost, da te koščke gledališča doživi kot zabavno in vznemirljivo potovanje. Naše učilnice so imele majhno odrsko območje, ki nam je razširilo domišljjsko obzorje. Seveda ne morem reči, da sem sedaj “profesionalna igralka”, ker sem končala štiri leta na SVŠGUGL, vendar lahko ponosno izjavim, da sem se zagotovo izboljšala in spoznala, da je gledališče veliko večji in skrivnostnejši svet, kot sem pričakovala.

SVŠGUGL odstopa od drugih šol tudi zaradi profesorjev. Vedno so želeli naučiti dijake čim več in pomagati, kolikor je le bilo mogoče. Ko si ogledujem šolske fotografije iz prejšnjih let, si želim, da bi se lahko še bolj povezala z njimi. Menim, da so to ljudje, ki nas lahko navdihujejo v nedogled. Vodili so nas vsa ta leta, da smo z gotovostjo stopili na pravo pot. Upam, da jih bom uspela kmalu spet videti in se jim še enkrat iskreno zahvaliti, ker so tako močno podpirali moje delo in odločitve. Brez njih ne bi bila ista oseba, kot sem danes. In pošteno, to so preprosto zabavni ljudje. Morda na prvi pogled oddajajo zastrašujoče signale, toda v resnici so vsi res prijazni in duhoviti ljudje.

Kaj pa moji sošolci? Ne boste verjeli, kako hitro smo se zblížali in kako globoko povezali. Seveda so tu in tam obstajala nesoglasja, toda povsem iskreno priznam, da je težko opisati, kako srečna sem, da sem bila del tega razreda. Ti mladi ljudje so me sprejeli takšno, kakršna sem, zaradi česar sem se vedno počutila varno in sprejeto. Kot introvertirano dekle me je prvi teden zelo skrbelo, če sem se odločila prav. Ali bom sošolcem všeč? Ali sploh spadam sem? Ali delam napako? Izkazalo se je, da ta vprašanja sploh niso bila

potrebna. Moji sošolci so bili zame kot moja druga družina in želim si, da bi imeli še eno leto skupnega šolanja. Naučili so me biti bolj odprta in pozitivna oseba, za kar sem izredno hvaležna.

Na kratko sem vam ilustrirala svoje doživetje na SVŠGUGL, čeprav bi lahko o tem še nekaj časa razpravljala (tokrat bom bralcu prihranila čas). Če bi imela omejitev, da opišem svoja srednješolska leta s prispodobo v le nekaj besedah, bi rekla tako: kot sedenje na kavču, zavita v odejo, s skodelico grenke kave z vonjem cimeta, na deževen dan. Čeprav je okus morda premočan, je občutje toplo in prijetno, ne glede na to, kako močan vihar je zunaj. Hvala, SVŠGUGL.

Doroteja Juričan, nekdanja dijakinja in študentka gledališke smeri na Santa Monica College v Kaliforniji

ENA IZMED NAJBOLJŠIH ODLOČITEV V ŽIVLJENJU

Sem Maja Triler in študiram klasično petje s poudarkom na igrilstvu na Univerzi za glasbo in upodabljačo umetnost na Dunaju. Tudi jaz sem svoja gimnazijska leta preživela na umetniški gimnaziji SVŠGUGL. Bili smo prvi »dramci« na šoli in bilo mi je v olajšanje, da sem prišla na gimnazijo, kjer so bili vrstniki, ki so žareli za enake stvari kot jaz. Umetniško gimnazijo sem obiskovala vzporedno s konservatorijem za glasbo in balet (petje) in prav zanimivo se mi zdi, da je moj sedanj študij mešanica obeh smeri. Veliko trenutkov je, ki so mi iz mojih gimnazijskih let še posebej ostali v spominu. To so bile ure klavirja, kjer smo vsak teden peli, igrali in recitali pesmi, impro pri naši razredničarki, odbojka, kjer smo bile umetnice nemočne proti gimnazijkam, ure književnosti pri slovenščini, instrumentalni sestav, nastopi v Cankarjevem domu, produkcije, maturantski ples, Šapa pri matematiki, matematični vikend, predstave v francoščini, učilnica 336, skupni abonmaji v gledališču ... Vedno sem čutila, da si želim stati na odru, in vesela sem bila, da sem bila na gimnaziji, ki je to vzpodbujala in mi dala v tistih letih možnost, da sem se lahko izboljšala. Vesela sem tudi, da smo imeli predmete, kjer smo lahko eksperimentirali, improvizirali in odpirali za nas nove svetove. Lahko smo razvijali domišljijo in skupaj smo gradili tudi sebe in svoje osebnosti. Da to lahko počneš s svojimi vrstniki, je res nekaj posebnega, je velika vrednost za vsakogar in vsak poklic. Ko smo končali gimnazijo, sem vedela in čutila, da je prav vsak iz razreda v teh štirih letih naredil pomemben korak zase, in ne le zato, ker bi končal gimnazijo, ampak ker se je v teh štirih letih zgodilo nekaj veliko večjega ... in točno to je tisto, kar mi je tako zelo všeč in mi ohranja spomin na moja gimnazijska leta v nekakšnem čarobnem pridihi. In če me kdo vpraša, ali kdaj pomislim, da bi izbrala drugo pot – drugo gimnazijo, mu rečem, da ne, saj je bila to ena izmed najboljših odločitev v mojem življenju, brez katere zdaj mogoče ne bi bila tu, kjer sem.

Maja Triler, nekdanja dijakinja in študentka na Univerzi za glasbo in upodabljačo umetnost na Dunaju

ČE SEM PRED NEKAJ LETI TOREJ MISLILA, DA BO SVŠGL LE STOPNIČKA, SE ZDAJ NENEHNO VRAČAM TJA

Pa začnimo z anekdoto, ki bo razkrila, kako neumni/nespametni smo lahko v svojih najstniških letih. Ko sem zaključevala osnovno šolo, sem kot verjetno marsikatera ambiciozna, racionalna in za svojo starost trikrat preveč resna petnajstletnica imela do potankosti določen načrt svoje prihodnosti – ne spomnim se dobro, vendar je najverjetneje za vsako naslednje leto življenja določal, kaj se bo zgodilo. In v tem veleplanu je bil poglobljen cilj plesna akademija nekje v tujini, srednjo šolo pa sem, takrat že sita vseh omejitev, ki jih prinašajo prve stopnje izobraževanja, videla kot nujno zlo. Kot prehodno stopničko, nekaj, kar v tem grandioznem načrtu na koncu ne bo zares pomembno. In če se zdaj malo pokesam, lahko priznam, da sem to smer izbrala ne samo zaradi vključujočih ur plesa, temveč tudi zato, ker sem slišala, da ni preveč zahtevna – tako sem v Ljubljano prispela polna predsodkov.

Potem pa so prišla ta burna najstniška leta, ki so pri nekom, ki je bil preveč resen za svoje dobro, izzvenela kot obrat za 360 stopinj in za nekaj časa celo popoln odpor do plesa. Na neki točki sem razmišljala celo že o prepisu, na gimnazijo Poljane seveda, da bi bila bolj kul. In tu je šola postala več kot le stopnička, zahvaljujoč vsem profesoricom, ki so takrat zmogle prepoznati mojo stisko in me nato obrniti, tokrat le za 180 stopinj proti temu, da lahko v plesu uživam tudi po svoje, tako preko besed in pisanja ter razmišljanja.

Če sem pred nekaj leti torej mislila, da bo SVŠGL le stopnička, se zdaj nenehno vračam tja. Tako fizično kot metaforično. Povprečno dvakrat na mesec se spet znajdem v dvoranah, vsak dan znova pa se tja, tako v plesne dvorane kot v učilnice, vračam, ko napišem življenjepis in vanj ponosno čisto na začetek vedno obvezno zapišem srednješolsko izobraževanje, vračam se, ko gledam plesne predstave, vračam se, ko pišem refleksije in uporabim katero izmed stavčnih struktur, ki smo se jim posvečali pri slovenščini, vračam se, ko mislim ples. Tudi ko sem zaključevala srednjo šolo, nisem bila kaj veliko bolj premišljena kot štiri leta prej v zgornji anekdoti; pripravljena na 'novo', svobodno življenje, sem želela le čim prej oditi – in sem se morda pozabila zahvaliti vsem profesoricom – sicer malce osladno, a tu je priložnost: hvala!

In vse najboljše, umetniška gimnazija – smer sodobni ples!

Maša Radi Buh, nekdanja dijakinja in študentka sociologije kulture na Filozofski fakulteti v Ljubljani

MOJI SPOMINI NA ŠOLO

Moji spomini na SVŠGL so zelo lepi. Spomnim se, kako privilegiranega sem se počutil, ko sem bil sprejet na to šolo. Bili smo prva generacija dramsko-gledališke smeri. Vesel sem za vse znanje in izkušnje, ki sem jih dobil od profesorjev. Zdi se mi, da mi je šola omogočila ogromno kreativnosti in domišljije. Ker smo bili prva generacija, so nam profesorji velikokrat popuščali. Tako smo nemalokrat prestavljali teste, razredničarka Mojca Dimec nam je velikokrat pogledala skozi prste pri izostankih, nam fantom pri športni vzgoji sploh ni bilo treba telovaditi. Tako smo lahko vse ure presedeli na klopi in gledali v telefon. Ko zdaj gledam nazaj, se mi zdi grozljivo, da smo zlorabljali dobroto profesorjev, predvsem pa vlogo umetnika. V prvi vrsti je vloga umetnika, da je iskren in odgovoren do sebe, šele tako bo lahko razdal umetnost drugim. Bodočim generacijam polagam na srce, naj vstopijo v to šolo s trezno glavo in odprtim srcem. In z občutkom za lahkoto, kot bi rekla Mojca Dimec.

Matej Zemljič, nekdanji dijak in diplomirani dramski igravec na AGRFT

HUMORNIH ZGODB JE VELIKO, A BOM TE PRIHRANILA ZA VNUKE

Počasi zaključujem pravno fakulteto in v gimnaziji sem bila vpisana na dramsko-gledališko smer. Ko navržem ti dve dejstvi, večina ljudi začudeno vpraša, kako sem lahko izbrala tako drastično drugačno pot. Nasmehnem se in rečem, da je ves svet teater, igralcev pa je v pravnih poklicih še toliko več. Po drugi strani pa zlahka povem, da je aktualna Sara drugačna od »fazanke« Sare. Spremenil se je moj pogled na svet oz. svetove – percepcije posameznikov, kar za gimnazijska leta ni nikakršno presenečenje. Obenem pa vem, da so osebne vrednote ostale enake.

Na gimnazijo imam lepe spomine, ne glede na to, kako klišejsko se to sliši. Temu, da so bili srednješolski časi živahni, je gotovo botrovalo dejstvo, da sem med tednom zapustila domače gnezdo in živela v dijaškem domu. Ekipa »umetnikov«, del katere sem bila, pa je vsekakor osrednji faktor. Za vse, ki še ne veste, kako sem »pristala« na SVŠGL, naj delim zgodbo o tem, da je novico o odprtju nove smeri v Ljubljani odkrila mami – dan pred informativnimi dnevi. V tistem trenutku sem se nekako nagibala k vpisu na I. gimnazijo v Celju. A ker sem plesala skozi vso osnovno šolo, me je mikala tudi ta smer. Ko pa je mami presenetila z dramsko-gledališko smerjo, pa sem bila še toliko bolj zmedena. Že prvi občutki na informativnem dnevu

so močno nagnili tehtnico. To je, mimogrede, razlika med 15- in 24-letno Saro. Takrat sem kar intuitivno vedela, da bo to okolje, kjer bom lahko najbolj razvila svoje potenciale in se ob tem še zabavala. Danes bi se verjetno odločila na podlagi tehtnejših in konkretnjših argumentov.

Odločitev se je na začetku gimnazije izkazala za pravilno. Prvi dve leti sem več kot uživala in raziskovala vsa področja dramske igre, dramaturgije in drugih povezanih področij. V tretjem letniku spomladi pa se je pojavila prelomna točka, ki se je še živo spomnim. Kar naenkrat se umetnost ni več zdela tako domača in utemeljena. V vsaki predstavi sem našla enake motive in zdelo se mi je, da se umetniki neprestano ponavljajo in tako dragocena dela predstavljajo na cenen, nekvaliteten način. Ker sem že tako direktna in odkrita, pa me je še najbolj zmotila neorganiziranost, ki sem jo opazila pri kolegih. In to je bilo vodilo v razmislek, kako dolgo še želim ostati v umetniških vodah. Iz ene skrajnosti – afinitete do umetnosti – sem prešla v drugo, ko se mi je ta začela upirati. Na koncu sem, kot rečeno, izbrala »izhod«, ki ga zaenkrat niti najmanj ne obžalujem.

Pa naj ne bom razumljena napačno. SVŠGL-ju in vsem pedagogom sem neizmerno hvaležna za znanje, ne samo strokovno, ampak tudi za življenjskost, ki so mi jo dali. Hvaležna sem, da sem se naučila neznansko veliko o področjih, ki so me veliko bolj zanimala, kot bi me v tistem času zanimal klasičen gimnazijski predmetnik. Trud, ki ga vsi zaposleni vlagajo v dijake, je neprecenljiv. Menim, da vzgajajo celovite osebnosti in s širokim naborom umetniških panog dijakom približajo resničen svet umetnosti. Lastnosti, ki ju je treba posebej izpostaviti, sta pristnost in dostopnost, kar v primerjavi z drugimi ustanovami vsekakor izstopa, in to naj bo v letu 2019 le vzor ostalim.

Nenazadnje pa sem hvaležna sošolcem, s katerimi smo skupaj preživljali gimnazijska leta. Ta so bila za nas toliko bolj čustvena, dramatična, razigrana, samosvoja in zabavna. Humornih zgodb je veliko, a bom te prihranila za vnuke. Gimnaziji ob jubileju iskreno čestitam in ji želim še naprej kvalitetno delo z mladimi in »izkušenimi mladimi po srcu«.

Sara Ermenc, nekdanja dijakinja in študentka na Pravni fakulteti

IZJEMNE EKSKURZIJE, STROKOVNI IN ČLOVEŠKI UČITELJI

Ko se spomnim na dni v šolskih klopeh na SVŠG Ljubljana, mi na misel prideta predvsem dve stvari: šolske ekskurzije in podpora profesorjev. Šolske ekskurzije so bile izjemne, izredno dobro organizirane, ravno pravo ravnotežje med učenjem na terenu in prostim časom, in zelo zabavne. Učitelji se niso omejevali samo na slovenske lepote, ampak so nas popeljali tudi preko meja Slovenije. V času mojih let na gimnaziji sem obiskala Genovo, Barcelono, Sicilijo, Pariz, Azurno obalo in še bi lahko naštevala.

Vsaka ekskurzija je bila posebna, saj je imela različen fokus glede na to, kateri učitelj jo je organiziral. Lahko je bila geografsko, biološko ali umetnostnozgodovinsko obarvana. Ravno na teh potovanjih sem se naučila največ, iz preprostega razloga, ker so se mi stvari vtisnile v spomin s posebnimi čustvi (največkrat v povezavi z »wau« efektom). Taki vtisi pa ostanejo celo življenje. Poleg obveznega znanja, pridobljenega pri terenskem učenju, ti ostane še nekaj neprecenljivega. Če si le malo bolj pozorne narave, opaziš, da se ti odpre cel nov svet, kjer lahko delaš primerjave. Primerjave med tem mestom, sistemom, trendom, vizijo, z nečim, kar že poznaš, in le takrat se navadno vprašaš, zakaj je to tako in ne drugače, in podobne stvari, ki jih navadno v šolskih klopeh kar preskočiš.

Drugi spomin pa je povezan predvsem z nekaterimi izjemnimi učitelji, ki svojo nalogo učitelja jemljejo zelo resno. Pa ne v smislu avtoritete, ampak zaradi sposobnosti (saj je bil razred poln razigranih najstnikov) predajati znanje z vso ljubeznijo in lepoto, ki ga vidijo v predmetu, ki ga učijo. In če na kratko povzamem, imajo učitelji v gimnazijskem programu zelo pomembno in odgovorno vlogo pri odločitvah za prihodnost, ki si jo bodo izbrali njihovi dijaki. Sama lahko potrdim, da so bili učitelji moje generacije izredno odgovorni, strokovni in človeški. Bili so osebe, ki si jim lahko zaupal. To pa ostane dijakom v spominu in jih motivira za prihodnost.

Tamara Marič, nekdanja dijakinja in doktorska študentka biokemije EPFL v Lausanni

LONČEK KAVE

Ker me je okolica vedno videla in opisovala kot nekoga z veliko domišljije, sem v ustvarjalnost svojih zamisli verjela tudi sama. Moj notranji svet se mi sicer nikoli ni zdel preveč unikaten, pa vendar sem se raje zatekala vanj, kot pa se udejanjala v tem, ki me je obkrožal. Dokler, seveda, nisem srečala ljudi, ki se jim je zdelo pomembno, da postanem malo manj sebična in ta skriti svet delim tudi z zunanjim. Kar hočem povedati, je, da pri svojih petnajstih letih ne bi nikomur verjela, če bi mi rekel, da bom nekoč na dobri poti, da si kariero najdem med šolskimi klopami – tako neoriginalna in brez idej pa spet nisem!

Kot magistrska študentka slovenistike in primerjalne književnosti, učiteljica joge ter dolgoletna učiteljica smučanja na pedagoški poklic gledam drugače – malo manj usklajeno s pogledom slovenske družbe in veliko manj vzvišeno, kakor sem nanj zrla kot srednješolka. V gimnazijskih letih sem pač verjela, da si bom kruh služila kot umetnica, s plesom.

Ni težko razumeti, da je za nastanek opaznega kiparskega dela potrebna dobršna mera mojstrstva; precej samoumevno je tudi, da mora plesalka v baletnem ansamblu takšno umetnino oblikovati iz svojega telesa; manj pa nas uzavesti, da tudi poučevanje zahteva specifično veščino, ki niso dane same po sebi. Najsibo šport, obrt ali katera koli druga dejavnost – vsaka odličnost zahteva umetniški pristop.

Kar me je kot učenka in kasneje kot dijakinja najbolj jezilo, je bila ugotovitev, da izobraževalnim inštitucijam primanjkuje dobrih mentorjev. Kot bodoča umetnica sem se vedno znašla v iskanju avtoritete, ki bo prepoznala moj potencial in me s ploskanjem navdušeno spodbujala; kot bodoča profesorica slovenščine pa si upam trditi, da šele začnjam prepoznavati mentorje z moje poti, ki so bili v svojem početju uspešni – niso mi samo ploskali. Vsem nadobudnežem želim, da bi do tega razsvetljenja in drugih spoznanj prišli prej in bi svoje učitelje kdaj pa kdaj namesto z očitajočimi pogledi pričakali z lončkom kave (saj vsi vemo, da avtomati skodelic ne delijo) ...

Zala Vidic, nekdanja dijakinja in magistrska študentka slovenistike in primerjalne književnosti, učiteljica joge ter dolgoletna učiteljica smučanja

MOJ OGROMNI PRIVILEGIJ

Tako hitro, kot se je poletje 2004 začelo, se je tudi zaključilo. Prvi septembrski dan je bila sreda in skoraj fotografsko se spominjam jutra, ko sem stal na železniški postaji in čakal na vlak, ki naj bi me odpeljal na prvo srečanje z mojimi novimi sošolci in učitelji. Če bi za retorični učinek romantiziral, bi lahko zapisal, da sem bil poln navdušenja, pričakovanja, treme in vznemirljivosti, kot se pač spodobi pred velikimi življenjskimi premiki. V resnici – in mnogo bolj trivialno – imam že dlje časa močan občutek, da se nisem počutil nič kaj posebno. Ko za nazaj razmišljam, kaj vse skoraj nepopisno prijetnega in novega se mi je v naslednjih štirih letih pripetilo, seveda nemudoma postane očitno, kako neprimerno ali neskladno je lahko počutje pred velikimi dogodki, kot je bila ta moja pot v gimnazijo, z njihovo dejansko težo. Toda primerno ali ne, prepričan sem, da je bil moj prvi dan povsem navadna, skoraj dolgočasna sreda.

Posameznih dogodkov in predvsem dogodivščin, o katerih bi lahko govoril, da bi čim bolj živo ponazoril, kako mi je bilo v mesecih in letih, ki so sledila, ni neskončno, a vendar bi bil podrobni seznam pretirano dolg za tukajšnje namene. Prej nepoznane vragolije med odmori, neslutene izkušnje na ekskurzijah v tuje dežele, maturantski izlet, presenetljivo zanimivi pogovori z učitelji, prve zrelejše simpatije ... Namesto tega bi raje govoril o splošnem duhu mojega gimnazijskega življenja, takratni spontani psihološki naravnano-sti, ki se je spominjam na podobno fotografski način, kot pomnim tisto prvo, zdaj že skoraj 15 let staro septembrsko jutro. Ta povsem organska, nenačrtovana in nehotena drža, ki je gotovo ne bom uspel primerno zajeti z besedami, se verjetno ne bi mogla pojaviti v nobenem prejšnjem ali kasnejšem obdobju in se tudi – vsaj zaenkrat – še ni. Čeprav se danes v čevljih odraslega človeka, ki je med drugim na precej sanjski karierni poti, ljubljene in obdan z izjemnimi ljudmi, počutim izvrstno, bi lagal, če bi zanikal, da me mor-da kar presenetljivo velikokrat preveva značilno grenko-sladka nostalgija po gimnaziji in predvsem po omenjenem duhu. Prepričan sem, da je v njegovem jedru nekakšna prijetna razpetost mladega človeka med dvojim, razpetost, ki se že iz strukturnih razlogov skoraj gotovo ne more pripetiti pred gimnazijo ali po njej.

Mislil, da gre za razpetost med, na eni strani, neobremenjenostjo z velikimi življenjskimi, profesionalnimi in podobnimi izzivi, ki se običajno pojavijo kasneje in so seveda lahko konstruktivno izzivalni in navdihujoči, a vedno vsaj delno neprijetni, težki in frustrirajoči, in, na drugi strani, mladostniško neizkušenostjo ali nedolžnostjo, zaradi katere človek skoraj vsako stvar doživlja kot popolnoma novo in magično. Ta razpetost seveda ni vezana izključno na gimnazijsko obdobje med 14. in 18. letom, zgodi se že prej in je esenca tega, čemur pravimo otroštvo. Toda v svoji začetni, izvorni obliki ni tako izrazita in večdimenzionalna kot kasneje. Človek se je manj intenzivno zaveda in predvsem drugi del – nedolžno doživljanje novih stvari kot popolnoma svežih, neizkušenih in zato magičnih – je v otroškem obdobju bolj starševsko in tudi drugače

omejen, manj poudarjen ali vsaj manj avanturističen, manj drzen. Moj ogromni privilegij je bil, da sem bil na naši gimnaziji vedno znova razpet na natanko tak način, privilegij, ki ga verjetno tudi v primeru avtentično izpopolnjujočega preostanka svojega življenja ne bom nikoli več okusil in za katerega sem nepopisno hvaležen svojim učiteljem in sošolcem. Teh let ne bom pozabil nikoli in se bom k živemu spominu nanje zatekal do konca.

Tibor Rutar, nekdanji dijak in raziskovalec ter predavatelj sociologije na Univerzi v Mariboru in Ljubljani

NAVDIHUJOČE PREPLETANJE SVETOV

Priznam, pri odločitvi za vpis na SVŠGL je pretehtal razum. Srce me ni vleklo na ozke hodnike ... Zaupala sem svojim predhodnikom, ki so mi vsi z žarom v očeh priporočali Gimnazijo Ljubljana. Že po nekaj tednih, ko so hodniki oživali in sem se na njih začela počutiti kot oseba in ne le kot promil drenjajoče se množice, pa se je tudi moje srce začelo vedno bolj strinjati, da je bila odločitev ne le prava, temveč najboljša.

Zasluga za to gre v prvi vrsti izjemnim profesorjem in takratni ravnateljici. Nikoli nisem imela občutka, da zgolj hodijo v službo in odpredavajo svoje. Čutila sem njihovo predanost poklicu – stroki in še posebej nam, dijakom. Ker so me videli kot osebo, so razbrali moje potrebe in zadrege pri usklajevanju gimnazijskih obveznosti z vzporednim intenzivnim poklicnim izobraževanjem v tujini. Prepoznali so moje potenciale in me spodbujali, predvsem pa so mi pri usklajevanju prišli zares maksimalno naproti in mi bili v neizmerno pomoč. Tudi v razredu sem se kljub številnim odsotnostim počutila sprejeto. Z nasmehom na obrazu se spominjam sošolcev, naših iskrih skupnih trenutkov in povezanosti.

Posebna izkušnja je bilo sodelovanje v instrumentalnem sestavu SVŠGL pod vodstvom prof. Katje Virant Iršič. S svojo neskončno energijo je v umetnosti povezovala dijake različnih smeri in letnikov. Preko številnih nastopov se je moj gimnazijski svet še tesneje prepletal s toplino vzgojiteljskega in izraznostjo plesnega sveta, kar me je dodatno navdihovalo in bogatilo. Bilo mi je lepo. Nisem pa si še predstavljala, da bodo prvine vseh teh svetov nekoč tudi del mojega poklicnega vsakdana. O umetnosti sicer nisem dvomila, saj sem se ji že davno zapisala kot violinistka. Življenje me je "naključno" (ali pa vendarle iz mojih nezavednih notranjih vzgibov) pripeljalo tudi v pedagoške vode, kar me kot učiteljico violine napolnjuje in razveseljuje dan za dnem. Gimnazijski racio pa me spremlja predvsem v pisarni – da, tudi tu sem pristala povsem

nepričakovano, odkar del dneva preživljam kot pomočnica ravnateljice. Preplet srednješolskih svetov je tako zame postal preplet tudi za nadaljnje življenje, za kar sem iskreno hvaležna.

Pogosto se spomnim na svoje gimnazijske profesorje s takratno ravnateljico, go. Milko Arko, na čelu. Kako rada bi vsakemu od njih izrazila globoko hvaležnost za vso njihovo predanost in poklicno strast, za njihovo strokovnost ter predvsem tudi za posluš in skrb za dijake. Drage profesorice in profesorji, brez vas SVŠGL ne bi bila takšna, kot je. Zato vam ob jubileju čestitam in želim še obilo zagona, vztrajnosti in srčnosti pri vašem poslanstvu. Zahvaljujem se vam za vse odtise, ki ste jih (vede ali nevede) v naših skupnih štirih letih za vselej pustili v mojem srcu.

S hvaležnostjo,

Klavdija Jarc Bezlaj, nekdanja dijakinja, pedagoginja in inštrumentalistka

ZA VEDNO SVŠGL-jevec

Še predobro se spominjam prvega srednješolskega dneva, ko sem stopil v razred ter spoznal 32 sotrpinov, s katerimi sem si naslednja štiri gimnazijska leta delil šolske klopi. Danes, ko se oziram nazaj, srečujem bivše sošolce in profesorje, se nemalokrat spomnim, kako lepo, zanimivo ter polno je življenje srednješolca. Veliko bi lahko govoril o najrazličnejših dogodkih ter anekdotah iz tega časa, vendar naj jih zadržim zase, saj tako ali tako niso za v javnost. Lahko pa z vami delim nekaj osebnih izkušenj, ki bodo morda odprla nova vprašanja ter poglede na sedanost in prihodnost.

Vsi imamo različne želje in cilje. Moj je bil ta, da postanem profesionalni košarkar. Kot se je kasneje izkazalo, nisem bil dovolj dober za kakšno bolj resno udejstvovanje. Vendar pa je življenje polno presenečenj, in ko se zaprejo ena vrata priložnosti, se na drugi strani odpro nova. Veliko je srednješolcev, ki po končani srednji šoli nimajo zarisanih ciljev za življenje. Sam sem bil v podobni dilemi ter sem se po končani gimnaziji odločil za vpis na ekonomsko fakulteto. Le peščica je tistih, ki v življenju zasledujejo cilje, o katerih sanjajo že od malih nog, in jih na koncu tudi dosežejo. Večina nas je tistih, ki si skozi življenje utiramo pot na najrazličnejše načine ter se dnevno spoprijemamo z vsemi možnimi izzivi. Danes dolgoročnih ciljev skorajda ne poznamo več. Tempo življenja nas »sili«, da sprejemamo hitre odločitve. Lepo bi sicer bilo, če bi skozi življenje lahkotno lebdeli, vendar pa je realnost ta, da se moramo ves čas odločati o bolj in tudi manj prijetnih stvareh, ki nehotе kreirajo našo prihodnost. V današnji poplavi informacij je treba zaupati svojemu znanju in občutku, slediti lastni presoji in koga vprašati za nasvet ali mnenje.

Kaj bi svetoval bodočim generacijam? Ne verjemite vsega, kar vidite na socialnih omrežjih, saj je namen teh večinoma zbujanje zavisti v drugih in posledično pritiska ter slabe volje. Preberite kakšno knjigo in izklopite telefon, možgani vam bodo hvaležni. Ko hodite v šolo, se ne učite stvari na pamet ali pa zato, ker tako hočejo starši ali pa vam narekujejo profesorji. Ko se učite, se učite za življenje. Uporabljajte svoj razum, svojo zdravo pamet. Tako boste skozi življenje potovali mirneje ter bolj samozavestno. Učite se slovenski jezik, saj s tem skrbite za ohranjanje identitete in kulture. Neverjetno, kako hitro se lahko znajdete v vlogi učitelja slovenskega jezika svojemu partnerju, ki prihaja iz druge države. Prav tako se učite čim več tujih jezikov, saj se danes v dobi globalizacije in nešteti povezav kaj hitro znajdete na drugem koncu sveta tako poslovno kot zasebno. Učite se matematike, saj boste tako v življenju znali bolj logično pristopiti k reševanju problemov ter se naučili odločati na podlagi dejstev in analiz. Izjema je ljubezen, za katero ne obstaja enačba. Učite se zgodovine, saj v človeku prebudi radovednost po raziskovanju preteklosti ter postavlja ogromno vprašanj o sodobnem času. Učite se geografije, da boste vedeli, kam in kako potovati. Ni lepšega, kot obiskovati in spoznavati kraje, o katerih ste brali v učbenikih. Učite se kemije, zanimivo je, kako jo uporabljamo v vsakdanjem življenju, pa se tega niti ne zavedamo; če ne drugega, boste vedeli, kaj jeste in pijete. Učite se biologije, ta je čudež življenja.

Če bi mi kdo pred desetimi leti dejal, kaj vse bom v naslednjih desetih letih doživel, bi verjetno zamahnil z roko in dejal, da ni pri zdravi pameti. Mnogo ljudi se prihodnosti boji, saj jo največkrat povezujejo z negotovostjo, to pa posledično s stresom, vendar vam povem, da je najlepša stvar v nevednosti. Veselite se vsake priložnosti, ko lahko nekaj naredite po svoji volji in potem spremljate, kam vas bo to pripeljalo. Uživati je potrebno na poti do cilja, pa čeprav je ta včasih težja, kot se zdi. Sam si po končani srednji šoli še v sanjah nisem predstavljal, da bom v naslednjih desetih letih živel v Grčiji, Rusiji, Angliji, Franciji, deloval v profesionalni košarki ter se podal na magistrski študij v tujino, kjer sem nenazadnje tudi dobil delo. Možnosti, ki se nam odpirajo, so danes neskončne tako doma kot v tujini in nobena sprejeta odločitev ni dokončna, le da nas nekatere zaznamujejo bolj, druge manj.

Ne želim vam soliti pameti, vendar morda še ne cenite preprostih ter brezplačnih stvari, ki vam jih ponuja življenje. Pa vendar vam zagotavljam, da boste prej ali slej razumeli moje besede ter morda postali podobnega mnenja. Kakorkoli, poleg vsega zgoraj naštetega pa se imejte radi in gojite medsebojno spoštovanje. Dobro se z dobrim vrača, in to drži kot pribito. Prisluhnite in pomagajte tistim, ki so v težavah, bodite pošteni in skromni, saj so to lastnosti, ki danes počasi izginjajo. Naj vas ne bo strah nobenega izziva, ki vam ga življenje vrže na pot. Predvsem pa, bodite radovedni, hodite po svetu samozavestno, z dvignjeno glavo in odprtimi očmi.

Za vedno SVŠGL-jevec,

Sebastjan Žibert, nekdanji dijak in analitik upravljanja tveganja, London

IV

PREMIK
V DELOVANJE
TU IN SEDAJ
UTRINKI 2018/2019

1

2

5

6

3

4

7

8

- 1** / PDO, likovne delavnice
2 / Duo Carbonara, dijaška produkcija
3 / Ekскурzija v Idrijo
4 / Neja Veternik, Opus 1, Plesna miniatūra
5 / Likovni krožek, utrinek
6 / Likovni krožek, utrinek
7 / Večer solov, Zoya Koprivnik
8 / Večer solov, Klara Kunič

1

2

5

6

3

4

7

8

- 1 / Aleš Zobec in Petra Županič, mentorja rajanja za otroke
 2 / Tečaj rolanja
 3 / Video-filmska delavnica
 4 / Pust, Freddy Mercury

- 5 / Galerija na ulici, 3. d KUD Ljud
 6 / Matematični tabor
 7 / Krožek Znakovno sporazumevanje
 8 / Nagradna ekskurzija v Piran, 3. g

1 / Dijakinje na ljubljanskem maratonu
 2 / Dobrodelna tekma
 3 / Dobrodelna tekma v odbojki
 4 / Urša Marinko, 1. c, zmagovalka plavalnega tekmovanja
 5 / Delavnica z Nikom Škrlecem
 6 / 2. e na obisku v tovarni Litostroj
 7 / Dijaški krst
 8 / Rahela Rus, 3. g, na triatlonu

1

2

7

8

3

4

9

10

5

6

11

12

1 / Kemijski krožek

2 / Predstave za otroke, Trije grahki

3 / Predstava za otroke, Štirje letni škrajtje

4 / Projekt Mladi za mlade

5 / Obisk Festival slovenskega filma

6 / Projekt Mladi za mlade

7 / Predstave za otroke, Kača Vanda

8 / Kitaristi, pevski zbor
in zborovodkinja Alenka Bobek

9 / Koncert zbora iz Južnoafriške republike

10 / Instrumentalni sestav, otvoritev razstave Tine Kosmos

11 / Festival Živa

12 / Koncert kitaristov in mentor Marko Korošec

1

2

3

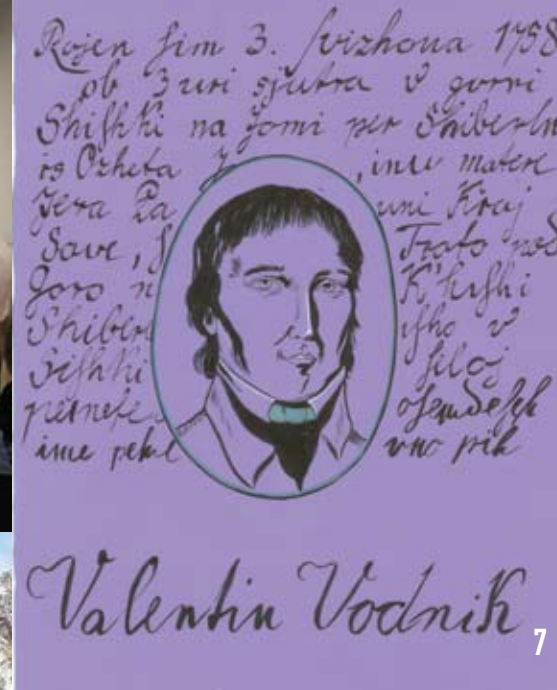
4

5

6

7

8

9

10

11

1 / Razstava dijakinje Eme Ilar, 4. c

2 / Predstava Ljubljanski mestni godci

3 / Razstava Šola nekoč in danes, igrača

4 / Strokovna ekskurzija, Monako

5 / Razstava Šola nekoč in danes,

T. Špenko, M. Arko in A. Pluško

6 / Otvoritev razstave Slike in risbe štirih

7 / Plakat dijakinje 3. f ob tednu pisanja z roko

8 / Otvoritev razstave Moje črte po Cankarjevih črticah

9 / Projektni dan, pohod na Rožnik

10 / Instrumentalni sestav, otvoritev razstave Tine Kosmos

11 / Razredni pevski zbor, zborovodkinja Janja Dragan Gombač

ŠOLSKE PRODUKCIJE UMETNIŠKE GIMNAZIJE

Čevlji, jezero in še kaj

Tok misli

Kralj Ubu

Dnevnik z MacGuffinom

Zimski sončev obrat

Spolna vzgoja

70 30 20

V

**70/30/20
MLADE OČI
VIDIJO SVET,
KI GA NI**

Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana praznuje že 70 let delovanja srednje vzgojiteljske šole in 30 let gimnazije. Vzgojiteljska šola v Ljubljani, ki je leta 1949 začela z manj kot dvema razredoma dijakinj in dijakov, je v vseh svojih letih delovanja do leta 2019 zasledovala ideal kakovosti in odličnosti, ki ga je prenašala na svoje dijakinje in dijake. Danes ima Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana tri različne izobraževalne programe in skupno več kot 800 dijakov in dijakinj. Naj svojo uspešno zgodbo piše še naprej!

Jernej Pikalo, minister za izobraževanje, znanost in šport Republike Slovenije

Spoštovani gospod minister dr. Jernej Pikalo, spoštovani bivši in sedanji profesorji in profesorice SVŠGUGL, spoštovani dijaki, starši, spoštovane gospe in spoštovani gospodje! Posebej bi uvodoma pozdravil svoje predhodnike – Boruta Stražarja, Milko Arko in Lili Rupnik.

Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana v letošnjem letu praznuje tri jubileje:

- 70 let od ustanovitve vzgojiteljske šole in umeščanja vzgojiteljskega programa v naš šolski sistem,
- 30 let od uvedbe splošnega gimnazijskega programa na šolo,
- 20 let od začetka izvajanja programa umetniške gimnazije, smer sodobni ples, prihodnje leto pa bo 10 let od začetka izvajanja dramsko-gledališke smeri, ki se je pred tremi leti preoblikovala v smer gledališče in film.

Srednja vzgojiteljska šola, gimnazija in umetniška gimnazija Ljubljana je šola s tradicijo, uspehi in ambicijami. Naša vizija je razvoj ustanove v kvalitetno, ustvarjalno, uspešno in zdravo šolo. Želimo posredovati sodobna znanja in razvijati samostojno, kritično mišljenje in odgovorno ravnanje, z zgledom vzgajati za strpno, miroljubno sožitje in spoštovanje soljudi. Ena temeljnih nalog je razvijati nadarjenost, ustvarjalnost in sposobnost za doživljanje umetniških del in umetniško izražanje.

Osnovni poudarek šole je delo na ustvarjalnosti in kreativnosti, ki je najprej potekalo znotraj predšolskega programa in se kasneje nadgrajevalo znotraj umetniške gimnazije. Splošna izobrazba, ki jo predstavlja splošna gimnazija, pa je eno izmed temeljnih vodil celotnega srednješolskega izobraževanja.

Dijaki in dijakinje izkazujejo odlične dosežke na poklicni in splošni maturi, še posebej pa na različnih umetniških področjih; šola podpira tudi ustvarjanje znotraj individualnih umetniških projektov, ki jih je iz leta v leto več. Številni dijaki tako ostanejo s šolo povezani tudi po tem, ko jo zapustijo. Vesel pa sem, da se mnogi vračajo – kot profesorji, vzgojitelji, starši ali zgolj na prijateljski obisk. S seboj prinašajo prijetne spomine, prijazne misli, spodbudne besede in pripravljenost prispevati svojo zrelost ter izkušnje za rast in razvoj šole.

Od leta 1983 pouk poteka v skupnih prostorih s Pedagoško fakulteto v Ljubljani; leta 2014 se je razširil tudi na Kardeljevo ploščad 28 a s pridobljenimi več kot 3000 kvadratnimi metri uporabne površine v stavbi srednje poklicne gradbene šole. Tam danes poteka pouk obeh gimnazijskih programov, deloma tudi predšolske vzgoje. Iz stare telovadnice ob Dimičevi ulici in prizidka je leta 2016 začel nastajati sodoben Plesni in gledališki center SVŠGUGL, kjer imajo dijaki za svoje aktivnosti zaenkrat na voljo gledališko-plesno dvorano z velikim odrom ter plesno in baletno dvorano. V letošnjem oktobru sta se pričeli sanacija in preureditev starih gradbenih delavnic v dodatne plesne, gledališke, filmske in glasbene dvorane. Infrastruktura šole se bo iz trenutnih 800 kvadratnih metrov površin, namenjenih za umetniško ustvarjanje, po prenovi razširila na 3000 kvadratnih metrov.

Dijake podpiramo v iskanju in razvoju individualne samosvoje podobe in želimo, da uresničijo čim več pričakovanj, ki jih imajo ob vpisu na šolo, in usvojijo nove perspektive. Znanja in izkušnje, ki si jih nabirajo v srednješolskem obdobju, se ne pokažejo takoj, ampak v letih in morda celo desetletjih, ki sledijo. Potrebna sta potrpežljivost in zaupanje, da počakamo na rezultate in uspehe. A zavedanje pomena znanja in ustvarjalnosti je vrednota, ki so ji sledile vse generacije, ki so pisale in še pišejo uspešno zgodbo SVŠGUGL. Kot nobene srednje šole ni brez dijakov, je seveda ni brez profesorjev in vseh drugih članov kolektiva, brez katerih bi težko vse potekalo tako, kot je potrebno. Praznovanje trojne obletnice je priložnost, da se zahvalimo vsem generacijam dijakov in zaposlenim, pa tudi vsem vrtcem, ki sodelujejo s šolo, in staršem, ki so zaupali šoli svoje najstnike.

Programska misel naše šole – V SLOGU JE MOČ – ponazarja prepletenost predšolskega in vseh gimnazijskih programov, šolskih in občolskih dejavnosti, specifičnost umetniških praks in pomen dobrih medčloveških odnosov. Tudi današnja prireditev predstavlja prepletenost ustvarjalnega izražanja vseh programov.

Vabim vas k ogledu prireditve, ki prikazuje različne umetniške prakse naših dijakov in njihovih mentorjev, ter vam želim zares prijetno praznovanje.

Alojz Pluško, ravnatelj SVŠGUGL

PRIREDITEV OB 70-/30-/20-LETNICI SREDNJE VZGOJITELJSKE ŠOLE,
GIMNAZIJE IN UMETNIŠKE GIMNAZIJE LJUBLJANA

5. november 2019, ob 17.00 / Plesno-gledališki center SVŠGUGL

MLADE OČI VIDIJO SVET, KI GA NI.

1 / *Vodomke*

Glasba: Jakob Jež / **Besedilo:** Ervin Fritz / **Izvajajo dekleški zbor SVŠGUGL:** Ana Kodrič, Ana Zavrišek, Barbara Drnovšek, Helena Klavž, Jera Troha, Klara Štefe, Ema Kolenko, Kaja Drinovec, Sara Ogrič, Eva Hlebš, Irena Gnezda, Tinkara Kampjut, Lana Arbi, Stres Neža, Veronika Sikošek Brvar, Urška Mesec, Tina Rovšek, Katja Strašek, Petra Koren, Lara Mohar, Tjaša Pobega, Nina Šebenik, Kaja Pekeč, Anja Čolić, Nina Odlazek, Teja Medved, Eva Ana Zudič, Laetitia Rebecca Pohl, Vesna Nika Trdin / **Zborovodkinja:** Alenka Bobek

2 / *Začeli smo praktično iz nič (1949)*

Nastopajo: dijakinje in dijaki 3. f in 2. g – Dejan Cvek, Lana Furlan, Ivana Gajšek, Hana Irt, Tinkara Kelenc, Taja Kogoj, Filip Kosmač, Nejc Lončar, Eva Mršnik, Nina Slavec, Živa Strgar, Liza Eva Šobot, Ivan Vastl, Neža Zalaznik, Žak Može / **Mentorica:** Mojca Dimec

3 / *Slavnostna govorca:*

ravnatelj SVŠGUGL Alojz Pluško / minister za izobraževanje, znanost in šport dr. Jernej Pikalo

4 / *Zazrti v prihodnost (1989)*

Nastopajo: dijakinje in dijaki 3. f in 2. g – Dejan Cvek, Lana Furlan, Ivana Gajšek, Lea G. Pavlovič, Hana Irt, Tinkara Kelenc, Taja Kogoj, Filip Kosmač, Nejc Lončar, Eva Mršnik, Nina Slavec, Živa Strgar, Liza Eva Šobot, Neža Zalaznik, Žak Može / **Mentorica:** Mojca Dimec

5 / *O času, brez ...*

Nastopajo: dijakinje 3. h – Lana Baltič, Tanita Čamdžić, Doroteja Gorjan, Maja Hlebš, Elena Nikolovska, Tinkara Plos, Laura Svetina, Lara Stankovič Sušec, Petra Trapečar, Laura Volmajer / **Mentorica:** Maja Delak / **Glasba:** Brambles: The Androgynous Dark

6 / *Muca na klavir igra*

Glasba: Igor Podpečan / **Besedilo:** Vera Šolinc / **Izvajajo:** dijakinje 2. b in 2. c – Nika Smrekar, Tijana Veljković, Anja Grmič, Ajda Gorjanc, Nika Sernel, Lea Koleša, Anja Keršmanec, Tereza Mugerli, Živa Jovanović, Klara Drole, Neža Čepon, Ema Kerin, Sara Atelj, Nika Nina Wolf, Ema Kolenc, Zala Grošelj, Nastja Drašler, Ema Osredkar, Neža Matos, Lana Drmota, Ana Vodusek, Ana Mlinar, Anja Končan, Petra Pernarčič, Izabela Rac, Tjaša Likar, Rebeka Prvinšek / **Mentorica:** Janja Dragan Gombač / **Klavir:** Tatjana Lesjak

7 / Czardas

Glasba: Vittorio Monti / **Izvajajo:** Inštrumentalni sestav – Liza Eva Šobot, Vesna Nika Trdin in Neža Močnik – violina, Tina Rovšek – kljunasta flavta, Eva Hlebš in Nina Gradišar – prečna flavta, Tinkara Kužel – klarinet, Nika Jerebic in Jernej Jocif – saksofon, Neža Stres in Gal Macedoni – harmonika, Saša Trček – klavir / **Mentorica:** Katja Virant Iršič / **Plesalke:** dijakinje 3. h in 4. h – Noemi Bak, Eva Batagelj Pintarič, Maja Hlebš, Maja Hojs, Lina Kadunc, Neža Kokalj, Elena Nikolovska, Evelina Pristovšek, Lara Stankovič Sušec, Laura Svetina, Maja Vidic, Ema Zevnik / **Mentorica:** Maja Delak

8 / Najstarejša umetnost (1999)

Nastopajo: dijakinje in dijaki 3. f in 2. g – Dejan Cvek, Ivana Gajšek, Hana Irt, Filip Kosmač, Nina Slavec, Živa Strgar, Liza Eva Šobot – violina, Ivan Vastl, Žak Može / **Mentorica:** Mojca Dimec

9 / Love yourself

Izvajajo: Šolski bend – Žan Vintar – vokal, Neža Vizjak – klavir, Tjaša Celarc – saksofon, Matic Suhadolc – kitara, Ana Seme in Gal Macedoni – tolkala / **Glasba in besedilo:** *Love Yourself* (Benny Blanco, Ed Sheeran, Justin Bieber) / **Mentor:** Marko Korošec / **Plesalke:** dijakinje 3. h in 4. h – Noemi Bak, Eva Batagelj Pintarič, Maja Hlebš, Maja Hojs, Lina Kadunc, Neža Kokalj, Neža Koprivnik, Elena Nikolovska, Evelina Pristovšek, Lara Stankovič Sušec, Maja Vidic / **Mentorica:** Maja Delak

10 / Prehodi v vse smeri (2010)

Nastopajo: dijakinje in dijaki 3. f in 2. g – Dejan Cvek, Lana Furlan, Ivana Gajšek, Hana Irt, Taja Kogoj, Filip Kosmač, Nejc Lončar, Eva Mršnik, Nina Slavec, Živa Strgar, Ivan Vastl, Neža Zalaznik, Žak Može / **Mentorica:** Mojca Dimec / **Plesalke:** dijakinje 4. h – Noemi Bak, Eva Berginc, Maša Grce, Neža Kokalj, Neža Koprivnik, Rebeka Kunilo, Dominika Novak, Tea Podboj Breznik, Burja Podlesnik, Evelina Pristovšek, Tara Ukmar, Neja Veternik, Maja Vidic / **Mentorica:** Andreja Podrzavnik

11 / Mlade oči

Glasba: Jure Robežnik / **Besedilo:** Dušan Velkaverh / **Priredba:** Matjaž Predanič / **Vokala:** Manca Fekonja, Nina Slavec / **Izvajajo:** Inštrumentalni sestav, Dekliški zbor SVŠGUGL, dijakinje in dijaki 2. b, 2. c, 2. g, 3. f, 3. h., 4. h, Šolski bend / **Mentorice in mentorji:** Alenka Bobek, Maja Delak, Mojca Dimec, Katja Iršič Virant, Marko Korošec, Matjaž Predanič

Nastopajoči:

Dekliški zbor SVŠGUGL: Ana Kodrič, Ana Zaviršek, Barbara Drnovšek, Helena Klavž, Jera Troha, Klara Štefe, Ema Kolenko, Kaja Drinovec, Sara Ogrič, Eva Hlebš, Irena Gnezda, Tinkara Kampjut, Lana Arbi, Neža Stres, Veronika Sikošek Brvar, Urška Mesec, Tina Rovšek, Katja Strašek, Petra Koren, Lara Mohar, Tjaša Pobega, Nina Šebenik, Kaja Pekeč, Anja Čolić, Nina Odlazek, Teja Medved, Eva Ana Zudič, Laetitia Rebecca Pohl, Vesna Nika Trdin / **Zborovodkinja:** Alenka Bobek

Dijakinje in dijaki 3. f in 2. g: Dejan Cvek, Lana Furlan, Ivana Gajšek, Lea G. Pavlovič, Hana Irt, Tinkara Kelenc, Taja Kogoj, Filip Kosmač, Nejc Lončar, Tea Lužar, Eva Mršnik, Nina Slavec, Živa Strgar, Liza Eva Šobot, Ivan Vastl, Neža Zalaznik, Žak Može / **Mentorica:** Mojca Dimec

Dijakinje 3. h: Lana Baltič, Eva Batagelj Pintarič, Tanita Čamdžić, Doroteja Gorjan, Maja Hlebš, Maja Hojs, Lina Kadunc, Elena Nikolovska, Tinkara Plos, Laura Svetina, Lara Stankovič Sušec, Petra Trapečar, Laura Volmajer, Ema Zevnik / **Mentorica:** Maja Delak

Dijakinje 4. h: Noemi Bak, Eva Berginc, Maša Grce, Neža Kokalj, Neža Koprivnik, Rebeka Kunilo, Dominika Novak, Tea Podboj Breznik, Burja Podlesnik, Evelina Pristovšek, Tara Ukmar, Neja Veternik, Maja Vidic / **Mentorici:** Maja Delak, Andreja Podrzavnik

Dijakinje 2. b in 2. c: Nika Smrekar, Tijana Veljković, Anja Grmič, Ajda Gorjanc, Nika Sernel, Lea Koleša, Anja Keršmanec, Tereza Mugerli, Živa Jovanović, Klara Drole, Neža Čepon, Ema Kerin, Sara Atelj, Nika Nina Wolf, Ema Kolenc, Zala Grošel, Nastja Drašler, Ema Osredkar, Neža Matos, Lana Drmota, Ana Vodusek, Ana Mlinar, Anja Končan, Petra Pernarčič, Izabela Rac, Tjaša Likar, Rebeka Prvinšek / **Klavir:** Tatjana Lesjak / **Mentorica:** Janja Dragan Gombač

Inštrumentalni sestav SVŠGUGL: Liza Eva Šobot, Vesna Nika Trdin in Neža Močnik – violina, Tina Rovšek – kljunasta flavta, Eva Hlebš in Nina Gradišar – prečna flavta, Tinkara Kužel – klarinet, Nika Jerebic in Jernej Jocif – saksofon, Neža Stres in Gal Macedoni – harmonika, Saša Trček – klavir / **Mentorica:** Katja Virant Iršič

Šolski bend: Žan Vintar – vokal, Neža Vizjak – klavir, Tjaša Celarc – saksofon, Matic Suhadolc – kitara, Ana Seme in Gal Macedoni – tolkala, Marko Korošec – bas kitara / **Glasba:** *Love Yourself* (Benny Blanco, Ed Sheeran, Justin Bieber) / **Mentor:** Marko Korošec / **Vokalistki skladbe Mlade oči:** Manca Fekonja, Nina Slavec

Izvedena glasba: Jakob Jež: *Vodomke* (besedilo: Ervin Fritz) / Igor Podpečan: *Muca na klavir igra* (besedilo: Vera Šolinc) / Vittorio Monti: *Czardas* Benny Blanco, Ed Sheeran, Justin Bieber: *Love Yourself* / Jure Robežnik: *Mlade oči* (besedilo: Dušan Velkavrh) v priredbi Matjaža Predaniča

Uporabljena glasba: Brambles: *The Androgynous Dark* / Matjaž Predanič: *Izpeljava 3, Adagio*

Režija in priprava prireditve: Maja Delak / Sodelujoče mentorice in mentorji: Alenka Bobek, Maja Delak, Mojca Dimec, Janja Dragan Gombač, Katja Virant Iršič, Marko Korošec, Andreja Podrzavnik, Matjaž Predanič / Vezno besedilo: Mojca Dimec / Scenografija: Irena Pivka / Kostumografija: Urška Recer / Oblikovanje svetlobe: Urška Vohar / Tehnično vodstvo in izvedba: Marko Levičnik, Matjaž Predanič / Izdelava lutk: dijaki in dijakinje predšolske vzgoje pod mentorstvom Tanje Špenko / Oprema prostora PGC SVŠGUGL in predelava lutk: Petra Županič / Video v prostoru PGC SVŠGUGL: Vid Merlak / Gledališki list: Maja Delak / Fotografija: Nada Žgank / Oblikovanje tiskovin: Tanja Radež / Lektura: Petra Županič / Koordinacija: Petra Vignjevič Kovjanič, Slađana Jakopović / Produkcija: SVŠGUGL 2019, ravnatelj Alojz Pluško

Učiteljski zbor 2019/2020

VI

SNOVALCI ZGODBE
SVŠGL/SVŠGU
OD LETA 1999
DO DANES

PRIIMEK IME	DELOVNA MESTA	LETA
ADAMIČ, BOJAN	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2008-2010
AJSTER, IRENA	UČITELJ VII/1	1999-
ANDOLŠEK, ANITA	UČITELJ VII/2, LABORANT III	2012-2016
ANTIČ, SUZANA	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2001-2006
ANTONČIČ, BOŠTJAN	UČITELJ VII/1	2004-2005
ARKO, LJUDMILA	DIREKTORICA / RAVNATELJICA	1999-2008
BAN, IGOR	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2007-2008
BANDELJ, THIJS MOJCA	UČITELJ VII/1	2007-2010
BANIČ, JAKA	UČITELJ VII/2	2008-2010
BAUMKIRHER, NATALIJA		2001-2003
BEDENIK, MOJCA MARIJA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2, DM brez obračuna	2003-2010
BENET, ALEŠ	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2007-2008
BERCE, NATAŠA	UČITELJ VII/1	2007-2010
BERDEN, MOJCA	UČITELJ VII/1	2007-
BERGANT, MATIJA	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2008-2010
BEŠTER, NEŽKA	UČITELJ VII/2	2012-2018
BEVC, CVETKA	UČITELJ VII/2	2014-2019
BILODŽERIČ, ROBERT JOŠKO	UČITELJ VII/1	1999-2010
BISCHOF, TOMAŽ	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	1999-2013
BIZJAK, VLASTA	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2007-2008
BLATNIK, BARBARA	UČITELJ VII/1	2000-2001
BLATNIK, ŠPELA	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2008-2010
BOBEK, ALENKA	UČITELJ VII/2	2010-
BOHINC, DUŠAN	SPREMLJEVALEC GIBALNO OVIRANIH UČENCEV IN DIJAKOV V	2016-2019
BOHINC ZAVELJCINA, NATALIJA	UČITELJ VII/2	2010-2011
BOŽIČNIK VASILEVA, MAJA	LABORANT III, UČITELJ VII/2, UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2001-
BOŽNAR OREL, MAJA	KNJIŽNIČAR	2006-2008
BREZAVŠČEK, PIA	PRIIPRAVNICA	2014-2015
BRITOVŠEK TRAMPUŠ, BARBARA	UČITELJ VII/2	2008-
CANIČ GABROVŠEK, LIDIJA	UČITELJ VII/1	1999-2014
CANKAR, MATEJ	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2006-2007

CARLI ARSOVIČ, BOJANA	UČITELJ VII/2	2012-2013, 2014-2016
CERAR MIHAJLOVIČ, ALJA	UČITELJ VII/1	2006-2008, 2010-2013, 2016-2019
CLEMENZ, BARBARA	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2006-2007
CONFIDENTI, ALEŠ	UČITELJ VII/2	2015-
ČEH, FRANČIŠKA	UČITELJ VII/1	2003-2006
ČERNE, POLONA	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2008-2010
ČERNUTA NOWAK, LIDIJA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	1999-
ČIGON, ANA	UČITELJ VII/2	2012-
ČREŠNAR, MOJCA	KNJIŽNIČAR	2011-2014
DE TERESA ROMERO JUAN, IGNACIO	UČITELJ VII/2	2012-2013
DELAK, MAJA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	1999-
DEPOLLI, KATJA	UČITELJ VII/1, UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	1999-2003, 2005-2006
DERMASTJA, TADEJA	UČITELJ VII/2	2010-
DIALLO, DALANDA	UČITELJ VII/1	2005-2006, 2007-2008
DIMEC BOGDANOVSKI, MOJCA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	2003-
DOBAJ, MARTINA	UČITELJ VII/1	2003-2004, 2006-2008, 2010-2011, 2015-2018
DOLINAR MAJDIČ, SIMONA	UČITELJ VII/2	2013-
DOLINŠEK, ŽIGA	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2004-2005
DOLJAK, MITJA	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2007-2008
DOVŽAN TROHA, ANA		2003-2004
DRAGAN GOMBAČ, JANJA	UČITELJ VII/1	1999-
DUŠEJ BLATNIK, ANICA	UČITELJ VII/1, POMOČNIK RAVNATELJA	1999-
DVORNIK RAČKI, MAŠA	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2008-2010
DVORŠČAK, DUŠAN	UČITELJ VII/2	2013-2014
EPIH, LILI	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	1999-
ERBEŽNIK, MATIC	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2006-2007
EYER, DANIEL	UČITELJ VII/2	2014-
FAJDIGA, NINA	UČITELJ VII/2, DM brez obračuna	2010-
FARIČ, MATJAŽ	UČITELJ VII/1	2003-2004
FAVRELIERE, LANE	UČITELJ VII/1	2001-2005
FEFER, PETRA	UČITELJ VII/1	1999-2000

FERJAN, DANIJELA	UČITELJ VII/1	1999-2008
FLEISCHMAN, MATJAŽ	UČITELJ VII/1, UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2003-
GALE, SONJA	UČITELJ VII/2	2013-2014
GARVAS, MOJCA	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2001-2010
GJUD, ANDREJA	UČITELJ VII/1	1999-2001
GLAVAN, JERICA	UČITELJ VII/2	2012-2016
GOLOB, ALENKA	UČITELJ VII/1	1999-2013
GOLOB, NADA	UČITELJ VII/1	1999-2010
GRILJ, BOJAN	HIŠNIK IV	2003-
GROLEGER RAUTER, SERGEJA	UČITELJ VII/1, UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	1999-
GROS REMEC, POLONA	UČITELJ VII/2	2010-2011
GRUDEN ERŽEN, MAJDA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	1999-
GRUDEN, VEDA	UČITELJ VII/1	1999-2006
HAFNER, JANA	ORGANIZATOR IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH, UČITELJ VII/2, SVETOVALNI DELAVEC, UČITELJ VII/1	2010-
HERMAN, ALENKA	UČITELJ VII/2	2012-2013
HOČEVAR, TINE	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2007-2008
HRIBAR SKUBIC, MARUŠA	LABORANT III	2018-
HRVATIN, EMIL	UČITELJ VII/1	2000-2001
INKRET, LOVRO	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	1999-2011
JADRZYK ANDREA, MARIE	UČITELJ VII/2	2013-2014
JAKLITSCH JAKŠE, KATARINA	UČITELJ VII/1	2001-
JAMNIK, PETRA	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2006-2007
JAMŠEK, JURE	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2008-2010
JANEŽIČ, TOMISLAV	UČITELJ VII/1	1999-2003
JAŠOVEC, URŠULA	UČITELJ VII/2	2016-2017
JELOVČAN, ANDREJA	UČITELJ VII/1	2004-2005
JUHAS ZAVODNIK, ELIZABETA	ADMINISTRATOR V	1999-2001
JURIŠIČ, LEJA	UČITELJ VII/1	2004-2006
JUS, ANDREJ	UČITELJ VII/2	2017-
JUVAN BERIČ, KSENIJA	UČITELJ VII/2	2011-2015
KAČIČ, DEJA	UČITELJ VII/1	2003-2004, 2007
KAJTAZOVIČ, NEJC	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2008-2010

KALUŽA, ANA	UČITELJ VII/1	2003-2004
KAMNIKAR, GREGOR	UČITELJ VII/1	1999-2003
KAPUS, SANDRA	UČITELJ VII/1	2000-2001
KAŠPAR, PETRA	UČITELJ VII/2, UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2000-2001, 2006
KATANEC, SANDRA	UČITELJ VII/1	2006-2008
KEJŽAR, MATEJ	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	2000-2003, 2004-2005
KENDA, BOJANA	UČITELJ VII/2	2010-2011
KLINE, MALA	UČITELJ VII/1	2001-2004
KLOŠAK, VERONIKA	DM brez obračuna	2003-2005
KOKELJ ŽEROVNIK, IRMA	UČITELJ VII/1	1999-
KOLANDER, ROK	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2007-2008
KOLAR, ANDRAŽ	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2003-2004
KOLAR, MOJCA	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2005-2006
KOLENC, ALENKA	UČITELJ VII/2	2018-
KOLMAN, SAŠA	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2007-2008
KOLPAKOV, ANITA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	1999-
KOMIDAR, LUKA	UČITELJ VII/1	2007-2008
KONČINA, SREČKO	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2006-2007
KOPAČ, ANDREJA	UČITELJ VII/2, UČITELJ VII/1	2013-
KOROŠEC, MARKO	UČITELJ VII/2	2008-
KOS KRIŽMANČIČ, NATAŠA	UČITELJ VII/1	2005-2006
KOSEC, DARJA	UČITELJ VII/1, UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1, UČITELJ VII/2	1999-
KOSEC KRAJNC, POLONA	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1, UČITELJ VII/1	2004-2006
KOSEM, MAŠA	UČITELJ VII/1	1999-
KOSMAČ, JAN	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2005-2007
KOVAČIČ, MOJCA	UČITELJ VII/1	2001-2005
KOZLEVČAR, LJUBICA	ČISTILKA II	2005-
KRAIGHER, JELKA	UČITELJ VII/1	1999-2006
KRAJNC AVDIČ, BARBARA	UČITELJ VII/2, UČITELJ VII/1, DM brez obračuna	2011-
KRAJNC, MAJA	UČITELJ VII/1, ORGANIZATOR DELOVNE PRAKSE, UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2006-
KRAMAR JAKI, SIMONA	UČITELJ VII/1	2004-2005
KRANJC, BLAŽ	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2008-2010

KRIVEC, PETER	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2005-2007
KRIŽAN, MATEJA		1999-2000
KRSTIČ FLORJANIČ, STAŠA	UČITELJ VII/2	2015-2016
KRUMPAK, SIMON	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2006-2007
KRVINA, URŠKA		2004-2006
KUKEC, MAŠA	LABORANT III, UČITELJ VII/2	2015-2019
KUNAVER, MAJA	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2007-2010
KUNST ŠTROMAJER, BOJANA	UČITELJ VII/1	2001-2003
KVEDER, MELITA	ADMINISTRATOR V	2000-2011
LAH MAJKIČ, KATJA	UČITELJ VII/1	2004-2005
LAPAJNE HOYOS, TADEJA	UČITELJ VII/2	2013-2014
LASIČ, MATJAŽ	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2006-2007
LASIČ, NADA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	1999-2016
LAZIČ PAUNOVIČ, ANA	UČITELJ VII/2	2012-2013
LAZNIK, BORUT	UČITELJ VII/2, TEHNIČNI DELAVEC - VZDRŽEVALEC UČNE TEHNOLOGIJE V	1999-2019
LEGIN, KATJA	UČITELJ VII/2	2010-2011
LENART BREGAR, BARBARA	UČITELJ VII/2	2011-2014
LESJAK, TATJANA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	1999-
LEŠTAN, MAŠA	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2004-2005
LEŠTAN, SAMO	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2004-2005
LIČER, MATJAŽ	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2003-2004
LOMOVŠEK, KAJA	UČITELJ VII/1	1999-2001
LORENCI, KAJA	UČITELJ VII/2	2010-2013
LOTRIČ, VESNA	ORGANIZATOR DELOVNE PRAKSE VII/1, UČITELJ VII/2, UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2006-2019
LUŠTEK, GREGOR	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	2007-2010
MACAROL, MAJA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2, UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	1999-
MAJCEN, JANJA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	1999-
MARC, TANJA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	1999-2010
MARIČ, JEFA	ČISTILKA II, DM brez obračuna	1999-2010
MARKOVIČ, SIMONA	UČITELJ VII/2	2018-2019
MARTINJAK, TOMI	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2003-2004

MARUŠIČ PAVŠIČ, AJDA	UČITELJ VII/1, ORGANIZATOR DELOVNE PRAKSE, UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	1999-2007
MASTEN, IRENA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2, UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	1999-2012
MAZI, ANDRAŽ	UČITELJ VII/2	2017-
MEDVEŠČEK, JANA	KNJIŽNIČAR	2018-
MELINC, MAJA	UČITELJ VII/1	2006-2007
MIHORIČ, ALENČICA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	1999-2015
MIKOLAVČIČ, MITJA	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2005-2007
MIVŠEK, MANICA	UČITELJ VII/1, ORGANIZATOR DELOVNE PRAKSE, DM brez obračuna, UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	1999-
MLEKUŽ, ERVIN	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2004-2005, 2006-2007
MLEKUŽ, IGOR	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2005-2006
MRŠNIK, KAROLINA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	1999-2010
MULAHMETOVIČ, SAMIRA	ČISTILKA II	2018-
MULEJ, ANTONINA	SPREMLJEVALEC GIBALNO OVIRANIH UČENCEV IN DIJAKOV V	2010-2011
MUSTAR PECJAK, MAGDALENA	UČITELJ VII/2	2014-2016
NADLES, IGOR	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2005-2006
NEMEC, BERNARDA	UČITELJ VII/1, UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1, UČITELJ VII/2, DM brez obračuna	2001-2007, 2010-2012, 2013
NOGRAŠEK, MILENA	UČITELJ VII/1	2001-2003
NOVAK, CVETKA	SVETOVALNI DELAVEC	1999-
NOVLJAN POTOČNIK, ŠPELCA	UČITELJ VII/1	2000-2003
NOVOSELEC, SIMONA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	2007-2010
OBERSTAR, CIRIL	UČITELJ VII/2	2018-
OGRIN, DARJA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	1999-
OGRIN, MARKO	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	2005-
OMEJC, TOMISLAV	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2004-2005
OSOJNIK, NATAŠA		1999-2000
OSOJNIK, VITA	UČITELJ VII/2, UČITELJ VII/1	2010-2015, 2016-2018
OŽBOLT, SINJA	UČITELJ VII/2, UČITELJ VII/1	2010-
PANTAR, ANICA	UČITELJ VII/2	2011-2013
PARADIŽ, ALAN	UČITELJ VII/2	2016-
PATERNOSTER, ALENKA	UČITELJ VII/1	2003-2004

PAVLOVIĆ CVRILA, NATAŠA	UČITELJ VII/2	2008-2011
PAVLOVIĆ, RIMI	UČITELJ VII/2, DM brez obračuna	2018-
PERGER, MARUŠA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	1999-
PERUŠKO, KLEMEN	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2003-2004
PEŠTAJ, TINE	UČITELJ VII/2	2010-2011
PIKALO, PETRA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	1999-2003, 2004
PIRC, LJUBICA	POMOČNIK RAVNATELJA, UČITELJ VII/1, ORGANIZATOR DELOVNE PRAKSE, UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	1999-2013
PLEČNIK, MAJDA	RAČUNOVODJA VI	2003-
PLEČNIK, PETRA	KNJIGOVODJA V, ADMINISTRATOR V	2010-
PLEVNIK, VINKO	ORGANIZATOR IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH, UČITELJ VII/2	2008-
PLUŠKO, ALOJZ	DIREKTOR / RAVNATELJ	2010-
PODBEVŠEK, ANDREJ	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2004-2005
PODLESNIK, LIDIJA	UČITELJ VII/1	1999-2003
PODRZAVNIK, ANDREJA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	2000-2001, 2003-2004, 2005-2007, 2015
POGAČNIK, ALEŠ	UČITELJ VII/2	2018-2019
POKOVEC, ALENKA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	1999-
POLAK, MIRA	ČISTILKA II	1999-2014
POLANC, TAMARA	UČITELJ VII/2	2015-2016
POSAVEC, URŠA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2, UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2003-
POTOČAN, BRANKO	UČITELJ VII/1	2000-2003
POTOČNIK, IRMA	UČITELJ VII/1	1999-2000
POTOČNIK, JASNA	ORGANIZATOR DELOVNE PRAKSE VII/2, UČITELJ VII/2, UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/2	2008-
PRAZNIK, SIMONA	UČITELJ VII/2, UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2008-2010
PREDANIČ, MATJAŽ	UČITELJ VII/2, UČITELJ VII/1	2011-
PREMUŠ, SNJEŽANA	UČITELJ VII/1	2007-2008
PREZELJ, BOŠTJAN	UČITELJ VII/1	2004-2005
PUGELJ, KLARA	UČITELJ VII/2	2015-
PUŠENJAK, BARBARA	ORGANIZATOR DELOVNE PRAKSE VII/1, UČITELJ VII/2, UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	1999-
RAJTER, ANJA	SPREMLJEVALEC GIBALNO OVIRANIH UČENCEV IN DIJAKOV V	2011-2014
RAKAR, BERNARDA	UČITELJ VII/1	1999-2005

RANGUS, ŽIGA	UČITELJ VII/1	2007-2008
REPAR LOMOVŠEK, ŠPELA	UČITELJ VII/2, DM brez obračuna	2012-2018
RESMAN, ŽIGA	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2004-2005
RIBIČ, MARINKA	UČITELJ VII/1	1999-2003
RIBIČ, STANA	ČISTILKA II	1999-2014
RIBNIKAR OBLAK, RENATA	UČITELJ VII/2	2012-2013, 2014
ROLIH, EVA	UČITELJ VII/2	2018-
RUPNIK, LILJANA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2, Direktor / ravnatelj	1999-
RUPNIK, VILMA	UČITELJ VII/1, UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1, UČITELJ VII/2	2000-2019
SEKULA, LUKA	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2003-2004
SEVNIK, BORIS	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	1999-2016
SGERM, MILJANA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2, DM brez obračuna	2003-2019
SILADI, NATAŠA	UČITELJ VII/1	2005-2006
SINKO, DARKO	UČITELJ VII/2	2017-2019
SKOK, TANJA	UČITELJ VII/1	2000-2003, 2004-2006
SKVARČA, ŽIGA	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2006-2007
SMERDEL, DAMIR	UČITELJ VII/1	1999-2008
SMUK, ALENKA	UČITELJ VII/1, DM brez obračuna	1999-
SNOJ, PAVLE	UČITELJ VII/1	1999-2006
SOVAN, DARJA	UČITELJ VII/1	2005-2006
SRAKA, JENNY	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	1999-
SRHOJ, DEJAN	UČITELJ VII/1	2003-2005
STARIČ, KJARA	UČITELJ VII/1	2006-2007
STEPANČIČ, TJAŠA	UČITELJ VII/1	1999-2001
ŠEHIĆ, ZEKIJA	ČISTILKA II	1999-2008
ŠKODLAR, BORUT	UČITELJ VII/1	2001-2003
ŠKOF, FRANJA	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2007-2010
ŠMAJDEK, ANAMARIJA	UČITELJ VII/2	2011-2012
ŠMID, VERONIKA	UČITELJ VII/2	2016-2019
ŠORLI, MAJA	UČITELJ VII/1	2005-2006, 2012-2013
ŠOŠ, MARJANA	UČITELJ VII/2	2014-2015
ŠPENKO, TANJA	ORGANIZATOR IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH, UČITELJ VII/1, UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	1999-

ŠTEFANIČ, POLONA	UČITELJ VII/2	2010-2011
ŠTEMPIHAR, SANJA	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2004-2005
ŠTERN, RENATA	UČITELJ VII/1	2001-2003
ŠTUHEC, IGOR	UČITELJ VII/1	1999-2003
ŠTUMBERGER, LUKA	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2004-2005
ŠULC, BARBARA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2, DM brez obračuna	1999-
ŠVEGL, MAJDA	UČITELJ VII/1, UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	1999-2007
ŠVEGL, SONJA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	1999-2013
TEHOVNIK, VALENTINA	UČITELJ VII/1	2004-2005
TEROPŠIČ, DUŠAN	UČITELJ VII/2, UČITELJ VII/1	2010-
TERŽAN, URŠULA	UČITELJ VII/1	2003-2004
THIJS, DAMAAS	UČITELJ VII/1	2005-2007
TOMAŽIČ, MARKO	UČITELJ VII/2	2012-2013
TOMAŽIČ, MATEJA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	1999-
TOMAŽIN, IRENA	UČITELJ VII/2	2008-2010
TOVIRAC, NATAŠA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	2003-
TRAMPUŠ, MOJCA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	1999-
TROŠT, ŠPELA	UČITELJ VII/1	2003-2007
URBANČIČ SUHADOLNIK, MARIJA		2004-2005
VALANT, JANEZ	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2008-2010
VALENCIČ, VOJKA	KNJIŽNIČAR	1999-2010
VANIČ, MIHA	UČITELJ VII/2	2018-
VESELKO, VLASTA	UČITELJ VII/2	2008-2010
VIGNJEVIČ KOVJANIČ, PETRA	UČITELJICA, POMOČNICA RAVNATELJA	2000-
VILČNIK, ROMANA	ČISTILKA II	2018-
VIRANT IRŠIČ, KATARINA	UČITELJ VII/1, ORGANIZATOR DELOVNE PRAKSE, UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	1999-
VOHAR, URŠKA	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	2006-
VOJE, MATEJ	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	2000-
VRBNJAK, KLARA	DM brez obračuna	2018-
VREČKO NOVAK, IVICA	LABORANT III, UČITELJ VII/2, LABORANT II	1999-2019
VUČKO, TATJANA	KNJIŽNIČAR, DM brez obračuna	2007-
VUKOVIČ, DARKO	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2006-2007

WEIS, VITO	UČITELJ VII/2	2016-2017
ZADRAVEC, NIKA	UČITELJ VII/2	2017-2018
ZADRAVEC, PETRA	UČITELJ VII/1	2000-2003
ZAKRAJŠEK, ANA	UČITELJ VII/1, ORGANIZATOR DELOVNE PRAKSE, UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	1999-2005
ZAZVONIL, BLAŽ	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2004-2005
ZELNIK, BARBARA	UČITELJ VII/1	2000-2001
ZOBEC, ALEŠ	ORGANIZATOR DELOVNE PRAKSE VII/2, ORGANIZATOR IZOBRAŽEVANJA ODRASLIH, UČITELJ VII/2	2013-
ZUPAN, MOJCA	ORGANIZATOR DELOVNE PRAKSE VII/2, UČITELJ VII/1, ORGANIZATOR DELOVNE PRAKSE	2012-
ZUPAN, ZDENKA	UČITELJ VII/1	1999-2008
ZUPANČIČ, NATAŠA	TAJNIK VIZ VI	2010-2019
ZUPANČIČ, TINE	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2008-2010
ZUPANEC, AJA	UČITELJ VII/2	2015-
ŽEFRAJ, BARBARA	UČITELJ VII/2, UČITELJ VII/1	2010-
ŽERJAV, JOŠT	UČITELJ PRAKTIČNEGA POUKA VII/1	2008-2010
ŽIBERT, LJILJANA	RAČUNOVODJA VI	1999-2003
ŽIČKAR, DOLORES	UČITELJ VII/2, DM brez obračuna	2012-2014
ŽIST, PETRA	UČITELJ VII/1	2003-2004
ŽITNIK, ŽIVA	UČITELJ VII/2	2018-
ŽIVKOVIČ, NATAŠA	UČITELJ VII/2	2018-
ŽLAHTIČ, JOŽEF	UČITELJ VII/1, UČITELJ VII/2	1999-2018
ŽUGMAN, JURIJ	UČITELJ VII/1	1999-2000
ŽUPANIČ, PETRA	UČITELJ VII/2, UČITELJ VII/1, DM brez obračuna	2010-

Navedeni so posamezniki, ki so delali na šoli po letu 1999.

Tisti, ki si na šoli delali prej, so objavljeni v prejšnjih zbornikih.

Če smo koga nehote izpustili, se mu iskreno opravičujemo.

ŠTEVILO VSEH DIJAKOV NA ŠOLI PO ŠOLSKIH LETIH IN PROGRAMIH

	1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Predšolska vzgoja	395	412	407	417	389	363	399	426	424	408	425	404	397	401	400	423	447	463	487	466
Gimnazija	347	306	322	331	369	399	395	371	351	338	380	341	302	263	229	208	203	170	154	130
Plesna smer, B - sodobni ples	23	39	48	60	56	53	55	57	63	57	56	57	50	56	58	75	72	76	83	83
Dramsko-gledališka smer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14	45	67	97	108	116	137	107	75
Smer gledališče in film	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	60	120
skupaj	765	757	777	808	814	815	849	854	838	803	861	816	794	787	784	814	838	846	891	874

ZAKLJUČILI ŠOLANJE PO LETIH IN PROGRAMIH

	1999/2000	2000/2001	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017	2017/2018	2018/2019
Predšolska vzgoja	93	86	109	114	122	90	116	102	105	114	120	113	109	114	117	118	112	106	132	121
Gimnazija	82	79	74	82	58	89	96	101	90	79	77	74	80	78	61	54	48	41	49	41
Plesna smer, B - sodobni ples	0	0	0	16	15	12	9	13	12	13	12	17	6	14	10	13	14	14	17	12
Dramsko-gledališka smer	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	14	22	27	24	27	23
skupaj	175	165	183	212	195	191	221	216	207	206	209	204	195	206	202	207	201	185	225	197

ŠOLA SKOZI ČAS

ZBORNIK / 1949–2019

Izdala: SREDNJA VZGOJITELJSKA ŠOLA, GIMNAZIJA IN UMETNIŠKA GIMNAZIJA LJUBLJANA

Zanjo: Alojz Pluško

Uredili: Petra Vignjevič K., Andreja Kopač

Fotografije: Nada Žgank, SVŠGUGL

Lektura: Anica Dušej Blatnik, Janja Majcen, Katarina Jaklitsch Jakše

Oblikovanje: Tanja Radež

Tisk: Collegium Graphicum

Naklada: 500

Ljubljana, 2019

ŠOLA
SKOZI
ČAS

ZBORNİK / 1949–2019